VARĖNOS KRAŠTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS 2023 – 2029 M.M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Vietos veiklos grupės pavadinimas:	Varėnos krašto vietos veiklos grupė
Vietos plėtros strategijos pavadinimas:	Varėnos krašto vietos veiklos grupės 2023 – 2029 m. vietos plėtros strategija
Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpis:	2023 - 2029
Ar keičiasi VPS įgyvendinimo teritorija lyginant su 2014–2020 m.?	☐ Taip ☒ Ne
Teminė VPS	☒ Taip ☐ Ne Spausdami kairįjį pelės klavišą pažymėkite vieną iš dviejų variantų. Rinkitės „taip“, jei VPS yra teminė.
VPS tema	Turizmo paslaugų įvairovės plėtra kaime

VPS data:	2024-04-28
VPS versija:	1 versija, patvirtinta visuotinio narių susirinkimo sprendimu

VARĖNOS KRAŠTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ

LEADER

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

TURINYS

1. VVG TERITORIJOS SITUACIJOS IR POREIKIŲ ANALIZĖ 4
1.1. Trumpas VVG pristatymas 4
1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys 4
1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas 6
1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius 6
1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes) 8
1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija 12
1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai 16
1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė 20
1.9. Papildoma informacija 24
2. VVG TERITORIJOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR GRĖSMĖS (SSGG) 25
3. VVG TERITORIJOS POREIKIAI IR JŲ PAGRINDIMAS 27
3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas 27
3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas 27
4. VPS TEMOS PAGRINDIMAS (PILDOMA TEMINĖMS VPS) 34
5. VVG PRISTATYMAS IR VERTYBĖS, VVG TERITORIJOS VIZIJA IKI 2030 M. IR VVG MISIJA 35
5.1. Apibendrinta informacija apie VVG 35
5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį 35
5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą 36
5.4. VVG vertybės 36
5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m. 36
5.6. VVG misija 37

II SKYRIUS: KO MES SIEKIAME? (VPS TIKSLAI, RODIKLIAI IR SIEKIAMI POKYČIAI) 38

6. VVG TERITORIJAI AKTUALŪS BŽŪP TIKSLAI 38
7. KIEKYBINIAI VPS TIKSLAI 39
7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m. 39
7.2. Metinės rodiklių reikšmės 40
8. POKYČIAI, KURIŲ SIEKIAMA VVG TERITORIJOJE (KIEKYBINĖ IŠRAIŠKA) 42
9. APIBENDRINTA INFORMACIJA APIE VPS 47

III SKYRIUS: KAIP MES PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS? (VPS PRIEMONĖS, FINANSINIS PLANAS, ĮGYVENDINIMO ORGANIZAVIMAS IR VALDYMAS) 48

10. VPS PRIEMONĖS 48
10.1. VPS priemonių sąrašas 48
10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais 49
10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais 51
10.4. VPS priemonių aprašymas 53
10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS) 97
10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai 97
11. PRELIMINARUS VPS ĮGYVENDINIMO PLANAS 97
12. VPS FINANSINIS PLANAS 101
12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis 101
12.2. Metinis VPS išlaidų planas 102
13. ES IR NACIONALINIŲ HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ IR PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS 103
13.1. Subregioninės vietovės principas 103
13.2. „Iš apačios į viršų“ principas 104
13.3. Partnerystės principas 105
13.4. Bendradarbiavimo principas 106
13.5. Inovacijų principas 107
13.6. Jaunimas 107
13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas 108
14. VPS VIEŠINIMO IR VVG TERITORIJOS GYVENTOJŲ AKTYVUMO SKATINIMO VEIKSMAI 110
14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu 110
14.2. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu 110

15. VPS ĮGYVENDINIMO VIDAUS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO SISTEMA 112
15.1. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas 112
15.2. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus 113

IV DALIS: VPS PRIEDAI 120

1. VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizė

1.1. Trumpas VVG pristatymas

Varėnos krašto VVG kūrimosi priešistore galima laikyti 2004 m. rugpjūčio 20 d. įkurtą Dzūkijos VVG, kuri apėmė visą Alytaus apskrities kaimišką teritoriją – Varėnos rajono, Druskininkų, Alytaus rajono ir Lazdijų rajono savivaldybes be Varėnos ir Druskininkų miestų. 2008m. spalio 28d. visuotiniame asociacijos narių susirinkime buvo priimtas sprendimas dėl asociacijos veiklos teritorijos sumažinimo iki Lazdijų rajono savivaldybės ribų (šis sprendimas įsiteisėjo 2009 m. kovo 4 d., kai Juridinių asmenų registre įregistruoti naujieji įstatai), o 2008 m. gruodžio 4 d. įregistruota Varėnos krašto VVG, kuriai suteiktas juridinio asmens kodas – 302254064.

Varėnos krašto VVG buvo įkurta siekiant sukurti ir įgyvendinti Varėnos rajono kaimiškųjų vietovių plėtros strategiją pagal LEADER principus. Varėnos krašto VVG sudaryta iš valdžios institucijų, privataus verslo ir nevyriausybinio sektoriaus atstovų.

Varėnos krašto VVG už savo prievoles atsako tik savo turtu ir neatsako už savo narių prievoles, o nariai neatsako už Varėnos krašto VVG prievoles. Taip pat Varėnos krašto VVG turi teisę sudaryti įvairias sutartis, įsigyti ar nuomoti turtą, steigti įmones, užmegzti tiesioginius ryšius su tarptautinėmis organizacijomis, dalyvauti kitoje veikloje, kuri atitinka Varėnos krašto VVG tikslus ir neprieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams. Varėnos krašto VVG savo veikloje, Varėnos krašto VVG dokumentuose, įvaizdžio formavimo atributuose, įvairiuose leidiniuose, plakatuose, kino filmuose ir kitoje vaizdinėje medžiagoje, naudoja Varėnos rajono savivaldybės herbą.

Varėnos VVG yra savanoriška organizacija, veikianti Varėnos rajone, sudaryta bendriems narių poreikiams ir tikslams įgyvendinti. Tai Varėnos rajone veikiančių ir kaimo gyventojus atstovaujančių nevyriausybinių organizacijų, verslo sektoriaus organizacijų ir valdžios institucijų savanoriškas susivienijimas, atstovaujantis Varėnos rajono kaimo vietovių gyventojų interesams ir besirūpinantis rajono kaimo plėtra.

Varėnos krašto vietos veiklos grupės nariais yra 58 juridiniai ir fiziniai asmenys: 43 – NVO atstovai iš visų aštuonių seniūnijų, 14 verslo atstovai iš 6 seniūnijų. Kolegialų valdymo organą (Tarybą) sudaro 11 narių (3 vietos valdžios atstovai, 3 verslo atstovais ir 5NVO atstovai) iš septynių seniūnijų (visos, išskyrus Matuizų).

VVG vertybės - Varėnos krašto vietos veiklos grupė yra tolerantiška organizacija, pagrįsta partnerystės principu. Atvira naujiems nariams, kurie siekia gerinti gyvenimo kokybę mūsų krašte. Novatoriška ir nestokojanti naujų idėjų. Aktyvi ir iniciatyvi. Realistiškai vertinanti naujas galimybes ir pasitikinti savo jėgomis. Teisinga visiems nariams ir jaučianti atsakomybę prieš rajono gyventojus.

1.2.Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys

Varėnos krašto vietos veiklos grupės (toliau - VkVVG) teritorija apima Varėnos rajono savivaldybę (toliau tekste– VRS), išskyrus Varėnos miestą, kuriame Lietuvos statistikos departamento 2023 m. duomenimis gyveno 8043 gyventojai. **[1]** Varėnos rajonas yra pietų Lietuvoje, Alytaus apskrityje**.** Vakaruose ribojasi su Druskininkų ir Alytaus, šiaurėje – su Trakų, rytuose – su Šalčininkų rajonų savivaldybėmis, pietuose ribojasi su Baltarusija. Varėnos rajono savivaldybė yra didžiausia Lietuvoje – jos plotas yra 2216 km^2, iš jų VkVVG teritorija siekia 2205 km^2 [2]. Varėnos rajono savivaldybės teritoriją sudaro 8 seniūnijos: Jakėnų, Kaniavos, Marcinkonių, Matuizų, Merkinės, Valkininkų, Varėnos ir Vydenių. Į VkVVG teritoriją patenka visos minėtos seniūnijos išskyrus dalį Varėnos seniūnijos – Varėnos miestą, kurio plotas – 11 km^2. Seniūnijų plotas yra labai skirtingo dydžio. Iš visų seniūnijų plotu didžiausia yra Marcinkonių

seniūnija, užimanti daugiau kaip ketvirtadalį VkVVG teritorijos, Merkinės seniūnija (18,1 proc.) ir Varėnos (15,4 proc.). Vydenių, Jakėnų ir Matuizų seniūnijos yra mažiausios savo plotu (kiekviena iš seniūnijos užima po 6,7 – 6,8 proc. savivaldybės teritorijos), 7,1 proc. užima Valkininkų seniūnija, 12,2 proc. - Kaniavos. Remiantis 2021 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenimis, tankiausiai yra apgyvendintos Varėnos (11084 gyv.), Merkinės (2552 gyv.) ir Matuizų (1833 gyv.) seniūnijos, o mažiausiai apgyvendintos yra Jakėnų (957 gyv.), Kaniavos (1009 gyv.) ir Marcinkonių (1021 gyv.) seniūnijos. Vydenių seniūnijoje gyvena 1109, Valkininkų – 1572 gyventojai. **[3](R1)**

2023 m. pradžioje Varėnos rajono savivaldybėje gyveno 20474 gyventojai, iš jų VkVVG teritorijoje – 12432. **[4]** VkVVG teritorijoje dominuoja smulkios gyvenvietės, daugiausia – nedideli kaimai. Remiantis 2021 m. Gyventojų ir būsto surašymo duomenimis, Varėnos rajone iš viso buvo 1 miestas (Varėna, nepatenkanti į VkVVG teritoriją), 2 miesteliai – Merkinė bei Valkininkai ir 146 kaimai (skaičiuojant kaimus, kuriuose gyveno bent 10 gyventojų). 2022 m., patikslinta informacija ir skaičiuojant vietoves buvo įtrauktos ir tos, kuriose gyveno mažiau nei 3 gyventojai. Jakėnų seniūnijoje iš viso suregistruota 30 kaimų, Kaniavos - 37, Marcinkonių – 26, Matuizų - 26, Merkinės – 70, Valkininkų - 17, Varėnos - 47, Vydenių – 22. Iš viso – 276 kaimai. VkVVG teritorijoje iš viso yra 4 viensėdžiai: 3 Matuizų ir 1 Merkinės seniūnijoje. **[5](R2)** Vertinant pokytį gyvenamosiose vietose, rajone miestų skaičius nesikeitė, mažėjant gyventojų skaičiui, nuo 3 iki 2 sumažėjo vietovių skaičius , kuriose gyvena 1000-1999 gyventojai (Senoji Varėna ir Matuizos) , nuo 2 iki 1 sumažėjo vietovių, kuriose gyvena 500-999 gyventojai (Merkinė), 2 gyvenvietės nuo 400 iki 499 gyventojų (Perloja, Marcinkonys). Trečdaliu (nuo 95 iki 126) padidėjo vietovių, kuriose gyvena nuo 1 iki 9 gyventojų, iš jų 31 vietovėje gyvena mažiau nei 3 gyventojai. **[6](R3)**

VkVVG teritorijoje dauguma gyventojų gyvena nedidelėse gyvenvietėse ir tokių žmonių dalis VkVVG palengva didėja. Gyvenvietėse, kuriose yra 1000-1999 gyventojai 2021 m. gyveno 17 proc. gyventojų (2011 m. – 23 proc.), nuo 500 iki 999 gyventojų – 7 proc. (2011 m. – 8 proc.). Tuo tarpu gyvenvietėse iki 9 gyventojų – 5 proc. (2011 m. – 3 proc.), nuo 10 iki 49 gyventojų – 18 proc. (2011 m. – 17 proc.). Bendrai kaimo gyvenamųjų vietovių (VkVVG teritorijos) gyventojų skaičius per 2011 – 2022 m. sumažėjo 20 proc., tuo tarpu miesto – 11 proc. **[7] (R4)**

VVG teritorijos dydis nepasikeitė, lyginant su 2014 – 2020 m. laikotarpiu

1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas

Varėnos rajonas pasižymi ypatingu gamtos grožiu. Čia teka Nemunas, Merkys, Ūla, Šalčia, Varėnė, daugybė upelių, yra 160 ežerų. Didžiausią teritorijos dalį (65,7% ploto) užima miškai. Čia plyti Dainavos giria. Vyrauja grybingi pušynai. Trečdalį rajono teritorijos užima Dzūkijos nacionalinis parkas ir Čepkelių valstybinis rezervatas. Rezervate saugomas didžiausias Lietuvos pelkių kompleksas ir jį supantys miškai. Čepkelių raiste yra didžiausi šalies spanguolynai. Savivaldybės teritorijoje yra 7 valstybiniai draustiniai arba jų dalys: akmens geologinis, Glėbo ir Spenglos hidrografiniai, Merkio ichtiologinis, Ilgininkų telmologinis, Taurupio ir Ūlos kraštovazdžio, Rūdninkų girios biosferos poligono dalis bei 63 valstybės saugomi gamtos paveldo objektai. **[8] (R4)**

Rajono teritorija išsiskiria išlikusiu tradiciniu kultūriniu kraštovaizdžiu, kurį sudaro senieji šilinių, panemunių ir gruntinių dzūkų kaimai su tradicine medine architektūra, savitas jų gyvenimo būdas ir verslai, atspindintys artimą ryšį ir prisitaikymą prie gamtos. Pirmieji gyventojai dabartinėje teritorijoje įsikūrė pačioje paleolito pabaigoje (X – IX tūkstantmetis pr. m. e.). Jų stovyklų pėdsakų rasta prie Nemuno ir Merkio upių. Nežiūrint visko, žmonės išsaugojo savo kalbą, papročius, tradicijas. O margaspalvė istorija ir išsiskirianti gamtinė aplinka suformavo čia amžius praleidusių žmonių būdą, kurį šiandien apipasakojame išskirdami tris dzūkų pogrupius: šiliniai, grumsciniai ir panemunių dzūkai. **[9] (R5)**

VkVVG teritorijoje gausu istorinių, architektūrinių ir kitų kultūros paveldo objektų. Teritorijų planavimui svarbių Varėnos rajono savivaldybės kultūros paveldo objektų tarpe yra reikšmingų ne tik rajono, Dzūkijos regiono, bet ir nacionaliniu mastu. Ypatingai didelę kultūrinę vertę turi Merkinės miestelio istorinė dalis ir piliakalnis, Liškiavos sakralinės architektūros kompleksas, piliakalnis, alkakalnis, Valkininkų miestelio ir Čižiūnų etnografinio kaimo kompleksas, Musteikos, Zervynų, Dubininko kaimų gyvenvietės. **[10] (R6)**

VkVVG teritorija pasižymi reikšmingu moksliniams tyrinėjimams svarbiu archeologijos paveldu. Upių pakrantėse ir prie ežerų gausu akmens amžiaus stovyklų, senovės gyvenviečių. Šiuo atžvilgiu vertingi miestelių kultūriniai sluoksniai – senųjų miestų vietos (Merkinės, Valkininkų), dvarvietės. Mokslinių tyrinėjimų atžvilgiu reikšmingi ir piliakalniai. **[11] (R7)**

1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius

VPS rengimo laikotarpiu, VkVVG valdyba vykdė apklausas apie gyventojų ir organizacijų (viešųjų ir privačių juridinių asmenų) poreikių tyrimą. Apklausa buvo vykdoma 2023 m. kovo mėn. Informacija apie apklausas buvo paskelbta VkVVG puslapyje, platinama el. pašto konferencijose, per seniūnus, seniūnaičius, VVG valdybos narius. Apklausoje buvo užduota 15 klausimų.

1. Gyventojų poreikių tyrimo rezultatai

Apklausoje dalyvavo 204 VVG teritorijos gyventojai.

52,5 proc. gyventojų visiškai pritaria, o 42,6 proc. – iš dalies pritaria pasirinktai VVG teminei sričiai - ***turizmo paslaugų įvairovės plėtra kaime***.

VkVVG teritorijos gyventojai labiausiai vertina šiuos ypatumus: gamtą, kraštovaizdį gamtos išteklius (82,4 proc.), krašto kultūrą, istoriją, vietos tradicijas ir amatus (42,6 proc.), geografinę padėtį (35,8 proc.).

Gyventojų nuomone, aktualiausios socialinės-kultūrinės problemos yra neigiami demografiniai rodikliai (61,8 proc.) socialinių ir sveikatos paslaugų prieinamumo stoka (22,5 proc.), susisiekimo ir pavežėjimo paslaugų prieinamumo stoka (22,5 proc.), paslaugų jaunimui trūkumas (22,5 proc.). Iš ekonominių ir aplinkosauginių problemų gyventojai opiausiomis įvardino įsidarbinimo galimybių stoką (65,2 proc.), gyventojų motyvacijos dirbti stoka (54,9 proc.), mažas vietos gyventojų pajamas (53,4 proc.).

Į atvirą klausimą kokias idėjas gyventojai pasiūlytų, daugelis pasiūlė gerinti infrastruktūra, susijusia su rekreacija ir turizmu, gerinti susisiekimo infrastruktūrą, sukurti mechanizmus, siekiant pritraukti jaunas šeimas, kūrėjus.

Atsakydami į klausimą kokių sociokultūrinių sričių plėtrai teiktų pirmenybę, siekiant gerovės Varėnos kaimiškose teritorijose, gyventojai nurodė socialinių ir sveikatos prieinamumo didinimui ir kokybės gerinimui (42,6 proc.), švietimo, neformalaus ugdymo, laisvalaikio užimtumo prieinamumo didinimui ir kokybės gerinimui (34,8 proc.), gyventojų bendruomeniškumą ir savanorystę skatinančioms iniciatyvoms (27,5), jaunimo laisvalaikio užimtumui (26,5 proc.). Ekonomikos ir aplinkosaugos srityje gyventojams aktualiausiomis būtų parama darbo vietų kūrimui (62,7 proc.), parama verslo kūrimui ir plėtrai (49,5 proc.), turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtrai (30,5 proc.).

Gyventojų nuomonę, didžiausią socialinę atskirtį VkVVG teritorijoje patiria senjorai (65 m. ir vyresni) (40,2 proc.), vaikai, jaunimas (23 proc.), turintys negalią ir/ar jų šeimų nariai (20,1 proc.).

Jei turėtų 100 tūkst Eur, 44,9 proc respondentų nurodė, kad skirtų ją savo verslo idėjos įgyvendinimui, 32,8 proc. – gyvenimo kokybės rajone gerinimui, 22,5 proc. respondentų negalėjo atsakyti į šį klausimą. Detalizuojant respondentų komentarus į šį klausimą, juos galima suskirstyti į 3 sritis: idėjų, susijusių su turizmo paslaugų plėtra įgyvendinimas, idėjų susijusių su įvairių socialinių grupių užimtumu (pvz. vaikų dienos centrai), susisiekimo infrastruktūra.

Atsakymus į atvirą klausimą kokį rajoną gyventojai norėtų matyti 2030 m. galima sugrupuoti į kelias grupes: didžiausia atsakiusiųjų dalis įvardino rajoną, išsprendusį demografinę krizę, nemažai atsakiusiųjų įvardino išplėtotas turizmo/rekreacijos paslaugas, tvarią plėtrą, išsaugojant rajono gamtą.

2. Organizacijų poreikio tyrimai

Apklausoje dalyvavo 30 viešųjų ir privačių juridinių asmenų.

48,7 proc. apklausos dalyvių nurodė, kad jie atstovauja NVO, 36 proc. – viešojo administravimo įstaigas arba biudžetines įstaigas, socialines įstaigas, 16,7 proc. – privataus verslo subjektus. 73,3 proc. organizacijų nurodė, kad veikia 11 metų ir ilgiau. 46,7 proc. organizacijų veikia rajono teritorijoje, 36,7 – seniūnijos ar mažesnėje kaimiškoje vietovėje. Daugelis organizacijų nurodė kad veikia švietimo, kultūros, socialinėje veiklose.

73,3 proc. apklaustųjų nurodė, kad veiklai plėtoti jiems trūksta finansinių ir materialinių išteklių, 30 proc. – kvalifikuotų, motyvuotų, atsakingų darbuotojų stoka. Į atvirą klausimą kas padėtų organizacijai pasiekti kokybiškesnį vykdomos ar naujos veiklos lygmenį, dauguma respondentų paminėjo 2 aplinkybes: didesnį finansavimą, bei didesnio skaičiaus gyventojų pritraukimą į veiklas ir apmokymą. Į atvirą klausimą, jei turėtų 100 tūkst. eurų kokias inovacijas savo organizacijoje įgyvendintų, nemaža dalis atsakiusiųjų pažymėjo skaitmeninių, išmaniųjų technologijų pritaikymą, dalis respondentų investuotų į darbuotojų, savanorių mokymą, komunikaciją, aplinkos sutvarkymą.

93,3 proc. apklausos dalyvių nurodė, kad bendradarbiauja su kitomis įmonėmis, įstaigomis, organizacijomis vykdydamos veiklą.

Daugelio organizacijų svarbiausi pajamų šaltiniai yra savivaldybės skiriama finansinė parama, VPS projektų finansavimas ir kitos projektinės lėšos. 67 proc. apklaustųjų nurodė, kad per paskutinius 3 metus yra įgyvendinusi ES ir kitų fondų finansuojamus projektus.

Aktualiausiomis su vietos socialine/kultūrine plėtra susijusias problemomis prie kurių įgyvendinimo norėtų prisidėti VPS, organizacijos įvardino kultūros paslaugų stoką (46,7 proc.), sveikatingumo paslaugų (40 proc.), socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų stoką (40 proc.). Aktualiausiomis ekonominėmis ir aplinkosauginėmis į tvarumą orientuotų verslų stoka (46,7 proc.).

1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes)

Gyventojų statistika rodo gyventojų skaičiaus mažėjimą visoje VkVVG teritorijoje, lyginant su 2011 m. gyventojų surašymo duomenimis.

Gyventojų amžiaus vidurkis Varėnos rajono savivaldybėje – 49 metai yra 5 metais didesnis nei Lietuvos vidurkis (44 m.) ir šie tiek didesnis nei Alytaus apskrities vidurkis (48 m.). Tai rodo didesnę vyresnio amžiaus žmonių dalį. Gyventojų amžiaus vidurkis seniūnijose yra nevienodas. Mažiausias žmonių amžiaus vidurkis yra Vydenių (42 m.), Matuizų (44 m.) ir Jakėnų (45 m.) seniūnijose, tuo tarpu didžiausias – Marcinkonių (51 m.), Merkinės (50 m.), Valkininkų (49 m.) seniūnijose. **[12](R8).** Pažymėtina, kad per pastaruosius 8 metus gyventojų amžiaus vidurkis Varėnos rajone išaugo 4 proc., tuo tarpu Alytaus apskrities – 7 proc. Moterų amžiaus vidurkis Varėnos rajone siekė 52 m. , vyrų – 45 m.

Varėnos rajonas išsiskiria gerokai mažesniu gyventojų tankiu – 9,5 žm./km^2, kai Lietuvos vidurkis - 43,1 žm/km^2. Pažymėtina, kad gyventojų tankis rajone per paskutinius 8 metus mažėjo 3 kartus sparčiau, nei Lietuvoje ir 50 proc. sparčiau nei Alytaus apskrityje. **[13] (R9).**

Pagal lytį VkVVG teritorijoje iš visų gyventojų yra nežymiai mažesnė moterų dalis (52 proc.) nei Lietuvoje (54 proc.), skirtumai tarp seniūnijų yra nežymūs. Gyventojų skaičius seniūnijose lyginant duomenis su 2011 m. gyventojų surašymo duomenimis, mažėjo netolygiai. Sparčiausiai gyventojų skaičius mažėjo Kaniavos (27,4 proc.), Marcinkonių (26,5 proc.) ir Merkinės (20,8 proc.), tuo tarpu mažiausiai – Varėnos (12,2 proc.), Matuizų (17,8 proc.) ir Valkininkų (18,6 proc.) **[14](R10).**

Natūrali gyventojų kaita Varėnos rajono savivaldybėje yra neigiama. Nuo 2014 m. gimstamumas sumažėjo 42 proc., tuo tarpu mirštamumas padidėjo 5 proc. Jei 2014 m. 1 gimusiajam rajone tekdavo apie 2,5 mirusiojo, tai 2022 m. 1 gimusiajam tenka 4,5 mirusiojo. Bendrasis gimstamumo rodiklis Varėnos rajone per šį laikotarpį mažėjo gerokai sparčiau - 34 proc. palyginus su Lietuvos vidurkiu (19 proc.), tuo tarpu bendrasis mirtingumo rodiklis padidėjo 20 proc. – kiek mažiau nei Lietuvos (24 proc.) ir Alytaus apskrities (31 proc.). **[15] (R11).**

Analizuojant gyventojų migracijos Varėnos rajone duomenis, pažymėtina, kad jei atvykusiųjų iš kitų savivaldybių skaičius kiekvienais metais svyruodavo, tai imigrantų skaičius Varėnos rajone nuo 2018 m. ėmė nuolat augti. Išvykusiųjų ir emigrantų skaičius nuo 2019 ėmė po truputį mažėti. Nors Varėnos rajono bendrasis atvykimo ir imigracijos rodiklis (28) yra gerokai mažesnis nei Lietuvos (39) ir augo nežymiai, emigracijos ir išvykimo rodiklis taip pat yra mažesnis ir mažėjo 12 proc. – gerokai sparčiau, nei Lietuvos (4 proc.) **[16] (R12)**. Šie procesai nulėmė, kad nuo 2014 buvęs neigiamas (-113) ir iki 2017 nuolat mažėjęs neto migracijos rodiklis nuo 2018 m. ėmė didėti, o 2022 m. tapo teigiamu, t.y. į Varėnos rajoną gyventojų daugiau atvyksta, nei iš jo išvyksta. **[17] (R13)**

Per 2011 – 2021 m. mažėjo ne tik VkVVG gyventojų skaičius, bet ir keitėsi teritorijos gyventojų sudėtis pagal amžiaus grupes. Šiuo laikotarpiu ypatingai mažėjo vaikų ir paauglių nuo 4 iki 19 m. grupės, pvz. 10-14 m. vaikų sumažėjo 42,2, o 15-19 m. paauglių grupė sumažėjo beveik dvigubai (48,9 proc.). Šiek tiek išaugo 25-34 m. amžiaus grupės skaičius, tačiau 35-49 m. amžiaus žmonių skaičius dalis smarkiai sumažėjo. Padidėjo pagyvenusių ikipensinio amžiaus 55-64 m. amžiaus žmonių skaičius, 65-84 m. pensinio amžiaus žmonių dalis sumažėjo, tačiau daugiau kaip 37 proc. išaugo vyresnių kaip 85 m. amžiaus dalis. Apibendrinant įvykusius pokyčius, vaikų ir jaunimo iki 29 m. dalis VkVVG teritorijoje yra mažesnė nei Lietuvoje ir sudaro 28,3 proc. (Lietuvoje – 30,5 proc.), pensinio (nuo 65 m.) amžiaus žmonių dalis sudaro 24,7 proc. ir yra didesnė už Lietuvos vidurkį (20 proc.), darbingo 30-64 m. amžiaus žmonių dalis sudaro 47 proc. VkVVG gyventojų (Lietuvoje – 49,5 proc.). **[18] (R14)**. Tai rodo vykstančias senėjimo tendencijas. Mažiausiai vaikų ir jaunimo ir daugiausiai pagyvenusių žmonių yra Marcinkonių ir Merkinės

seniūnijose, kiek didesnė vaikų ir jaunimo dalis ir mažesnė pagyvenusių žmonių dalis yra Vydenių ir Matuizų seniūnijose. **[19].**

Varėnos rajonas savo tautine sudėtimi pasižymi didesne įvairove, nei Alytaus apskritis, kurioje, remiantis 2021 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenimis gyveno 96,2 proc lietuvių. Varėnos rajone 90,5 proc. gyventojų yra lietuviai, 6,38 proc. – lenkų tautybės, 1,2 proc. – rusų, 0,64 proc. baltarusių ir 0,43 proc. – kitų tautybių gyventojai. **[20]**. Lyginant su 2011 m. gyventojų surašymo duomenimis, gyventojų tautinė sudėtis nepasikeitė. Seniūnijos, kuriose gyvena didžiausia tautinių mažumų dalis yra Vydenių (24,4 proc.), Kaniavos (22,5 proc.) ir Matuizų (14,8 proc.), tuo tarpu labiausiai homogeniškos – Merkinės (3,5 proc.) Jakėnų (4,8 proc.) ir Marcinkonių (7,5 proc.).

Pagal išsilavinimą, VkVVG gyventojų atotrūkis nuo bendro Lietuvos gyventojų išsilavinimo rodiklio mažėja, bet ir toliau išlieka ženklus. Per 2011 – 2021 m. laikotarpį VkVVG teritorijoje 15,4 proc. padaugėjo gyventojų dalis, turinčiųjų aukštąjį išsilavinimą, tačiau šis augimas buvo mažesnis nei bendras Lietuvos (27 proc.) ir sumažėjo gyventojų dalis turinčių kitą išsilavinimą, labiausiai – turinčių pagrindinį, pradinį ir neturinčių pradinio išsilavinimo gyventojų dalis, jų mažėjimas yra spartesnis nei Lietuvoje. Tačiau pagal išsilavinimo rodiklius VkVVG gyventojų turinčių aukštąjį išsilavinimą dalis (15,4 proc.) yra ženkliai mažesnė nei Alytaus apskrities (20,9 proc.) ir bendrą Lietuvos vidurkį (27 proc.), turinčių aukštesnįjį išsilavinimą – 16,8 proc. yra nežymiai didesnė nei Lietuvos vidurkis (15,7 proc.) bet mažesnė nei apskrities vidurkis (19 proc.), turinčių vidurinį išsilavinimą (33,8 proc.) yra kiek didesnė nei Lietuvos (31,8) ir apskrities (32,9 proc.), turinčių pagrindinį išsilavinimą (18,5 proc.), pradinį (13,7 proc.) ir neturinčių išsilavinimo (1,9 proc.) dalys yra didesnės nei Alytaus apskrities ir bendras Lietuvos vidurkis **[21] (R15)**. Didžiausią aukštąjį ir aukštesnįjį išsilavinimą turinčių žmonių dalis yra Varėnos, Valkininkų ir Merkinės seniūnijose, mažiausia – Kaniavos, Vydenių ir Marcinkonių seniūnijose. **[22] (R16).**

Vertinant VkVVG teritorijos gyventojų ekonominį užimtumą, iš viso 10 -tyje pareigybių grupių buvo 8617 pareigybės. **[23]**. Trys pareigybių grupės - specialistų (19,7 proc.), kvalifikuotų darbininkų ir amatininkų (15,2 proc.) ir nekvalifikuotų darbininkų (14,3 proc.) sudaro beveik pusę (49,7 proc.) visų pareigybių. Remiantis 2021 m. gyventojų ir būsto surašymo duomenimis, VkVVG teritorijoje buvo 5258 aktyvūs gyventojai, 1194 bedarbiai ir 5050 neaktyvių gyventojų. Lyginant su 2011 m. gyventojų ir būsto surašymo duomenimis, užimtų gyventojų dalis padidėjo 28,1 proc., 41,9 proc. sumažėjo bedarbių ir 36,4 proc. – neaktyvių gyventojų, tačiau pagal statistinius rodiklius VkVVG teritorija vis dar atsilieka nuo apskrities vidurkio (48,7 proc.) Lietuvos vidurkio (52,9 proc.) pagal užimtų žmonių dalį (45,7 proc.) ir neaktyvių gyventojų dalį (43,9 proc., Lietuvos vidurkis – 38,3, apskrities – 41,8 proc.). **[24] (R17)**. Mažiausia dalis dirbančių žmonių yra Marcinkonių (36 proc.) ir Kaniavos (36,8 proc.) seniūnijose, pastaroji seniūnija pirmauja ir pagal bedarbių dalį (14,8 proc.). Nemažas bedarbių dalis yra ir Matuizų (10,9 proc.) ir Jakėnų (10,7 proc.), tuo tarpu mažiausias bedarbystės lygis yra Valkininkų (7,5 proc.) ir Varėnos (7,7 proc.) seniūnijose. **[25] (R18).** Remiantis 2021 m. gyventojų ir būsto surašymo duomenimis, didžiausia dalis VkVVG dirbančiųjų dirba didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje (20,2 proc.), pramonėje (15,2 proc.), žemės ūkyje ir miškininkystėje (10,6 proc.) ir švietimo sektoriuje (9,9 proc.). **[26]**

Per 2014- 2021 metus Varėnos rajono savivaldybėje mažėjo socialines pašalpas gaunančių asmenų skaičius. Socialinių pašalpų gavėjų skaičius sumažėjo 40 proc. iki 1108 asmenų. Ilgalaikes socialines pašalpas gauna 324 asmenys, jų dalis iš visų socialinių pašalpų gavėjų yra sumažėjusi iki 28,7 proc. Įdarbintų soc. pašalpos gavėjų skaičius yra nepastovus, jų dalis 2021 m. iš visų pašalpos gavėjų siekia 13,6 proc. 23 proc. soc. pašalpų gavėjų gauna su darbo santykiais susijusių pajamų. Daugiau kaip trys ketvirtadaliai soc. pašalpų gavėjų yra suaugę asmenys. Apie trečdalį soc. pašalpų gavėjų yra įdarbinami pastoviam darbui. Tačiau 32,8 proc. asmenų per vienus metus grįžta į socialinės paramos sistemą. Asmenų, gaunančių socialinę pašalpą pinigine forma, dalis siekia 78,2 proc. Per 2014 – 2021 m. laikotarpį daugiau nei dvigubai (nuo 3025 iki 1095) sumažėjo asmenų, gaunančių išlaidų kompensacijas už būsto šildymą ir išlaidas vandeniui, o šalpos pensijų ir šalpos kompensacijų dalyvių skaičius sumažėjo 10 proc. **[27](R19).** Per 2014 – 2021 m. Varėnos rajono savivaldybėje 21 proc. (nuo 865 iki 680) sumažėjo soc. pašalpas gaunančių šeimų skaičius, tačiau šis mažėjimas buvo gerokai mažesnis nei Alytaus apskrities (52 proc.) ar bendras Lietuvos (49

proc.) vidurkis. **[28] (R20)** Senatvės pensijų gavėjų skaičius per tą patį laikotarpį rajone mažėjo 6 proc., invalidumo pensijos gavėjų – 64 proc., netekto nedarbingumo pensijų – 18 proc., kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas – 64 proc., tuo tarpu išankstinės senatvės pensijos gavėjų skaičius mažėjo 9 proc., arba 5 kartus mažiau nei Lietuvoje. **[29](R21)**. Mažėjant gimstamumui daugiau nei dvigubai mažėjo vienkartinių išmokų nėščiosioms skaičius taip pat 32 proc. sumažėjo vienkartinių išmokų skaičius gimus vaikui, 38 proc. vaiko globos (rūpybos) išmokų skaičius, 31 proc. – vienkartinių išmokų įsikurti skaičius. **[30].**

Skurstančių asmenų Varėnos rajone 2014 – 2021 m. skaičius Varėnos rajone sumažėjo 29,2 proc. O skurdo rizikos lygis – iki 19,9 proc., tuo tarpu Lietuvoje jis siekė 21,2 proc. Nuo 2017 m. rajone nuo 86 iki 117 didėjo socialinių darbuotojų ir užimtumo specialistų skaičius ir šiuo metu jis sudaro 2,9 darbuotojo 100 skurstančiųjų. **[31].**

Tačiau rajone pastebimas nuolat augantis įvairių socialinių paslaugų poreikis. Pavyzdžiui, šeimų, kurioms taikoma atvejo vadyba skaičius nuolat augo nuo 159 (2019 m.) iki 201 (2022 m.) **[32] (R22).**

2022 m. Varėnos rajono savivaldybės demografinės senatvės koeficientas 37,4 proc. didesnis už minėto laikotarpio Lietuvos Respublikos koeficientą (2022 m. Lietuvoje šis koeficientas – 134). Didėjantis vyresnio amžiaus asmenų skaičius turi įtakos naujų socialinių problemų atsiradimui. Varėnos rajone pastebimas didėjantis socialinių paslaugų poreikis vyresnio amžiaus asmenims**.[33](R23)**

Per 2020 – 2022 m. Varėnos rajone didėjo tiek specialųjį nuolatinės slaugos poreikį turinčių asmenų skaičius, tiek specialųjį nuolatinės priežiūros poreikį turinčių asmenų skaičius, pastarasis per 3 metus išaugo 27,3 proc. Didžiausią šių paslaugų poreikio grupę sudaro pensinio amžiaus asmenys **[34](R24)**

Per 2014 – 2021 m. socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius Varėnos rajono savivaldybėje sparčiai didėjo iki 2019 m. kai gavėjų skaičius – 489 apie 5,3 karto viršijo 2014 m. reikšmę (91), vėliau ėmė mažėti, tačiau jo reikšmė 2021 m. vis dar 88 proc. yra didesnė nei 2014 m. Pažymėtina, kad daugumą paslaugos gavėjų (73,1 proc.) sudaro moterys. **[35](R25).**

Per 2017 – 2021 m. nuo 238 iki 257 Eur didėjo minimalių vartojimo poreikių dydis, daugiau nei dvigubai išaugo ir soc. pašalpos gavėjo gaunamos paramos vertė (nuo 88 iki 192 Eur), panašiai augo pašalpos gavėjo gaunamos bendrosios pajamos. **[36].**

Per 2017 – 2021 m. 12 proc. sumažėjo soc. pašalpų gavėjų , registruotų Užimtumo tarnyboje. Ir daugiau kaip 3 kartus (nuo 23,4 iki 7,4 proc.) sumažėjo registruotų soc. pašalpų gavėjų, dalyvaujančių aktyvios darbo rinkos priemonėse dalis. **[37] (R26).**

Per 2014 – 2021 m. laikotarpį Lietuvoje maždaug 2,8 karto didėjo išlaidos vienkartinėms pašalpoms, skirtoms socialiai remtiniems asmenims, tačiau Varėnos rajone šios išlaidos sumažėjo daugiau kaip 2 kartus. Išlaidos laidojimo pašalpoms Varėnos rajone didėjo 18 proc. (maždaug 50 proc. mažiau nei Lietuvoje). Išlaidos soc. pašalpoms didėjo 21 proc. (tuo tarpu tiek apskrityje, tiek Lietuvoje jos mažėjo. Išlaidos kompensacijoms už būsto šildymą ir išlaidas vandeniui mažėjo daugiau nei ketvirtadaliu, o išlaidos išmokoms šeimoms, auginančioms vaikus didėjo daugiau nei 6 kartus – nuo 0,6 iki 3,6 mln. Eur, tačiau Lietuvoje jos didėjo daugiau kaip 9 kartus. **[38]**

Bendrai Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sudarytame Socialinės paramos veiksmingumo indekse (SVPI) Varėnos rajono savivaldybė 2021 m. surenka 4,84 balo (Lietuvos vidurkis – 5,25 balo) ir išsiskiria Alytaus apskrityje kaip žemiausią indekso reikšmę turinti savivaldybė. Pažymėtina, kad rajono indekso reikšmė nuo 2018 m. nuolat mažėjo. 2021 m. rodiklių reikšmės pablogėjo ir 2 iš 3 rodiklio sričių – prevencijos ir skurdo mažinimo rodikliai. Šiek tiek pagerėjo pagalbos rodikliai, tačiau ji yra žemiausiai įvertinta SVPI sritis. **[39](R27)**

VVG teritorijos vizija - Varėnos kraštas garsus išsaugota unikalia gamta ir kultūros paveldu, sveika ir saugia aplinka, socialiniais ir bendruomeniniais verslais, turizmo, pramogų ir poilsio paslaugomis. Varėnos kraštas patrauklus gamtos įvairove ir kraštovaizdžiu, kruopščiai saugomu nuo žalingo poveikio, atviras turistams. Svarbiausias Varėnos krašto ekonominės ir socialinės pažangos pagrindas – iniciatyvūs ir kūrybingi žmonės, aktyvios bendruomenės, gyvenančios saugioje ir sveikoje aplinkoje, kurioje gerai jaučiasi įvairioms amžiaus ir socialinėms grupėms priklausantys

gyventojai. Užtikrinta gyvenimo kokybė skatina jaunus žmones pasilikti gimtinėje, o atvykstančius – čia įsikurti. Krašte vystomiems verslams naudojami atsinaujinantys gamtos ištekliai. Patogi geografinė padėtis, išplėtota susisiekimo sistema bei turistų gausa palanki gamybos ir paslaugų verslo plėtrai. Varėnos rajonas – puoselėjamų senųjų amatų ir tradicijų kraštas, pripažinta menininkų kūrybos vieta. Čia nuolat organizuojami kultūros renginiai, festivaliai, menininkų plenerai, pritraukiantys daug svečių iš Lietuvos ir užsienio.

Apibendrinant šioje analizės pateiktus duomenis, galima išskirti keletą tendencijų VkVVG teritorijoje. Nepaisant į teigiamą pusę pasikeitusių migracijos rodiklių ir palengva gerėjančios užimtumo situacijos, teritorija patiria nemažų socialinių iššūkių: mažėjantis jaunų žmonių skaičius ir augantis vyresnio amžiaus skaičius, sąlygoja nuolatinį gyventojų amžiaus vidurkio augimą. Nors socialinių pašalpų gavėjų skaičius mažėja, dėl vyresnio amžiaus žmonių skaičiaus augimo ateityje vis didesniu iššūkiu taps kokybiškas socialinių ir kitų viešųjų paslaugų (susisiekimo, kultūros, švietimo) prieinamumas bei kokybė VkVVG teritorijoje, kuri pagal plotą yra didžiausia Lietuvoje, o daugelis gyvenviečių yra nedidelės. Tačiau siekiant įgyvendinti teritorijos viziją yra ir kelios galimybės – visų pirma žvelgti į pagyvenusius asmenis ne tik kaip į paramos gavėjus , bet kaip į vertingą išteklį - aktyviau išnaudoti sidabrinės ekonomikos potencialą, aktyvinant gyventojus, sudarant galimybes įtraukti juos į veiklas, įgalinti juos prisidėti tiek prie gyventojams aktualių viešųjų, tiek ir kitų paslaugų, (pvz. susijusiu su turizmu, rekreacija) plėtros. Veiksmingai išnaudoti turimą viešojo sektoriaus infrastruktūrą, diegti ir taikyti įvairias inovacijas, skaitmenines technologijas, kuriant, plėtojant įvairias viešąsias ir kitas paslaugas (pvz. diegti ir plėtoti mobilias socialines ir kitas viešąsias paslaugas). Užtikrinant viešųjų ir kitų gyventojams aktualių paslaugų kokybę, galima pagrįstai tikėtis, kad tai paskatins į VkVVG kaimo teritoriją atsikelti darbingo amžiaus gyventojus, jaunas šeimas. Šių galimybių išnaudojimas taip pat prisidės prie pasirinktos temos - *turizmo paslaugų įvairovės plėtros kaime*, kadangi vienas iš paslaugų plėtrą,. Kokybę ir įvairovę sąlygojančių veiksnių yra žmogiškieji ištekliai. Todėl VkVVG įgyvendindama šią strategiją ketina skatinti investicijas į rajono ekonominę ir socialinę plėtrą, užtikrinant įvairioms gyventojų paslaugų kūrimąsi ir plėtrą, bei išnaudojant turimą viešąja infrastruktūrą, skatinti švietimo ir mokymosi galimybes, skatinti diegti inovatyvius ir tvarius sprendimus versle, viešajame, NVO sektoriuose organizuojant veiklas ir teikiant paslaugas. Rengti kultūrinius, sporto, sveikatingumo renginius. Skatinti turizmą ir didinti rajono populiarumą, panaudojant VkVVG teritorijos bendruomenines ir nevyriausybines organizacijas. Skatinti aplinkos apsaugą, ekologinį švietimą, skatinti atsinaujinančiųjų energijos šaltinių naudojimą,

1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija

Analizuojant dirbančių asmenų pagal ekonomines veiklas pokyčius Varėnos rajone, pažymėtina, kad per 2011 – 2021 m. laikotarpį įvyko nedideli dirbančiųjų tam tikrose ekonominėse veiklose skaičiaus pokyčiai. Iš 14 ekonominių veiklų, daugiausiai asmenų dirba didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje (18 proc.), pramonėje (14 proc.). Šiose srityse dirbančiųjų skaičius lyginant su 2011 m. duomenimis išaugo. 10 proc. asmenų dirba žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje, 9 proc. – švietime. Abejose srityse dirbančiųjų skaičius lyginant su 2011 m. sumažėjo, ypatingai mažėjo švietimo srityje dirbančiųjų skaičius (2011 m. – 14 proc.). Per pastarąjį dešimtmetį nuo 6 iki 8 proc. išaugo asmenų, dirbančių statybų sektoriuje dalis ir padvigubėjo (nuo 2 iki 4 proc.) asmenų dalis dirbanti administracinėje ir aptarnavimo veikloje. **[*40*]**.

Remiantis Užimtumo tarnybos informacija 2023 m. vasario 1 d. nedarbas Lietuvoje siekė 9,2 proc., Alytaus apskrityje – 9,6 proc., Varėnos rajone – 9,4 proc. Iš viso rajone registruoti 1204 bedarbiai ir 1621 darbo ieškantis asmuo. **[41] (R28)**. Pažymėtina, kad per 2011 – 2021 m. laikotarpį nedarbo lygio tendencijos Varėnos rajone iš esmės atitiko Lietuvos tendencijas – iki 2019 m. nedarbo lygis mažėjo, 2020 – 2021 m. laikotarpiu vėl išaugo, ryšium su pandemija ir jos sukeltais apribojimais.. Tačiau Varėnos rajono nedarbo lygio atotrūkis nuo Lietuvos vidurkio nuosekliai mažėjo. **[42] (R29).** Pažymėtina, kad per 2014 – 2022 m. laikotarpį Varėnos rajone 46,6 proc. sumažėjo moterų nedarbas (tuo tarpu Lietuvoje jis sumažėjo tik 7 proc.), tuo tarpu vyrų nedarbas sumažėjo 48,8 proc (Lietuvos – 21,7 proc). Pažymėtina kad nors per 2014 – 2022 m. laikotarpį jaunų bedarbių skaičius sumažėjo 42 proc. (tuo tarpu Lietuvoje – nežymiai padidėjo), tačiau jų dalis iš visų bedarbių padidėjo iki 14,1 proc. Vyresnių kaip 50 m. bedarbių skaičius per tą patį periodą sumažėjo 29,6 proc., o jų dalis iš visų bedarbių padidėjo nuo 52,5 proc. (2018 m.) iki 54 proc. (2022 m.). **[43]**

Vertinant Varėnos rajono savivaldybėje registruotų bedarbių dalyvavimą aktyvios darbo rinkos priemonėse (ADRP) 2014 – 2022 m. laikotarpiu, pažymėtina, kad beveik dvigubai mažėjo registruotų bedarbių dalyvavimas ADRP (48,3 proc.), o socialinės pašalpos gavėjų - net 72,3 proc. Bendrai ADRP priemonėse dalyvaujančių asmenų dalis tarp visų Užimtumo tarnyboje registruotų bedarbių sumažėjo nuo 20,1 proc. 2017 m. iki 7,8 proc. 2021 m. **[44] (R30).**

Varėnos rajonas yra išskirtinis didesniu moterų darbo užmokesčiu. Per 2014 - 2021 m. Lietuvoje skirtumas tarp moterų ir vyrų darbo užmokesčių sumažėjo 34 proc., tačiau Varėnos rajone iki 2017 m. jis didėjo, 2018 m. staigiai krito iki minimalaus, o nuo 2019 m. moterų vidutinis darbo užmokestis ėmė viršyti vyrų ir šis atotrūkis nuolat auga ir 2021 m. sudarė 6,8 proc. Senatvės pensijos atotrūkis Varėnos rajone per 2014-2021 m. sumažėjo 14 proc. (Lietuvoje – 18 proc.), tačiau yra mažesnis, nei Lietuvos vidurkis. **[45]**

Per 2014 – 2022 m. Varėnos rajone padidėjo laisvų darbo vietų skaičius. Nors augimas nebuvo stabilus (2019 ir 2022 m. laisvų darbo vietų skaičius sumažėjo lyginant su praėjusiais metais), tačiau 2022 m. laisvų darbo vietų skaičius daugiau nei dvigubai viršijo 2014 m. rodiklius. **[46] (R31)**

Per 2014 – 2022 m. Varėnos rajone iš viso įgyvendinti 65 ES lėšomis finansuoti projektai 18.255.868,71 Eur sumai. Iš šių projektų 20 įgyvendino Varėnos rajono savivaldybės administracija, 4 – pavaldžios įmonės, 5 – pavaldžios biudžetinės įstaigos (socialinių paslaugų centras, globos namai, specialioji mokykla). Keletą projektų įgyvendino NVO, apie pusę projektų – privatūs juridiniai asmenys. Dar 9 projektai kurių vertė – 1,42 mln. Eur yra įgyvendinami šiuo metu, 6 iš jų įgyvendina Varėnos rajono savivaldybės administracija. **[47] (R32)**

Įmonių apyvarta Varėnos rajone 2014 – 2021 m. laikotarpiu vertinant visų įmonių, veikiančių visuose sektoriuose bendrą apyvartą išaugo 39 proc. Tačiau situacija atskiruose sektoriuose yra įvairi. Tarp visų sektorių dominuoja didmeninė ir mažmeninė apyvarta, kuri per 2014 – 2021 m. augo sparčiausiai ir kurios dalis bendroje apyvartos struktūroje padidėjo nuo 41 iki

48 proc. Kasybos ir karjerų eksploatavimo; apdirbamosios gamybos sektoriaus apyvarta taipogi augo ir jos dalis padidėjo nuo 18 iki 20 proc. Transporto ir saugojimo sektoriaus įmonių apyvarta augo, tačiau jos dalis tarp visų sektorių nepasikeitė – 9 proc. Sparčiausias apyvartos augimas fiksuojamas 4 sektoriuose – nekilnojamojo turto operacijų (404 proc.), Švietimo, sveikatos, socialinės veiklos (186 proc.), profesinės, mokslinės ir techninės veiklos (158 proc.), apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veiklos (140 proc.), tačiau visos šių sričių užimama dalis struktūroje yra maždaug po 1 proc. **[48]**

Per 2014-2021 m. laikotarpį 21 proc. augo ir bendra įmonių pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis, tačiau pridėtinės vertės augimas sektoriuose buvo itin skirtingas. Didžiausią dalį bendroje struktūroje pagal pridėtinę vertę užėmė didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriaus įmonės (32 proc.), 17 proc. – kasybos ir karjerų eksploatavimo; apdirbamosios gamybos įmonės, 16 proc. – transporto ir saugojimo įmonės, 8 proc. – miškininkystės ir žuvininkystės srities įmonės, po 7 proc. elektros, dujų, vandens tiekimo ir atliekų tvarkymo bei statybų srityse veikiančios įmonės. **[49]**

Tiesioginių užsienio investicijų kiekis Varėnos rajone 20104 – 2021 m. laikotarpiu išaugo daugiau kaip 5 kartus ir tai yra daug spartesnis augimas nei bendras Lietuvos vidurkis (103 proc.), tačiau pagal investicijų dydį 1 gyventojui (544 Eur) Varėnos rajonas vis dar maždaug 18 kartų atsilieka nuo Lietuvos vidurkio (9661 Eur). **[50](R33).**

Varėnos rajone veikia tik mažos ir vidutinės įmonės, iš kurių didžiausią dalį sudaro būtent mažos įmonės. Per 2016 – 2022 m. laikotarpį Varėnos rajone mažų ir vidutinių įmonių skaičius padidėjo 15,3 proc. Didžiausią įmonių dalį rajone (30,1 proc.) sudaro įmonės, kurių metinė apyvarta nuo 100 iki 499,999 tūkst. eurų, jų skaičius padidėjo penktadaliu. **[51].** Per 2014 – 2022 m. 133 proc. išaugo įregistruojamų mažų ir vidutinių įmonių skaičius, per pastaruosius 3 metus visos įregistruojamos įmonės yra tos, kuriose dirba 0-4 darbuotojai. Išregistruojamų įmonių skaičius išaugo 2015-2016 m. ir 2021 m., bendrai per 2014 – 2022 m. laikotarpį jų skaičius padidėjo 31,3 proc. Per visą 2014 – 2022 m. laikotarpį tik 1 iš uždarytų įmonių turėjo daugiau nei 4 darbuotojus, visose kitose dirbo nuo 0 iki 4 darbuotojų. **[52]** Darbuotojų skaičius Varėnos rajono įmonėse pagal darbuotojų skaičių pasiskirstė daugmaž tolygiai, didžiausia dalis darbuotojų (20,5 proc.) dirbo įmonėse, kuriose dirba 20-49 darbuotojai, o mažiausia dalis (12,4 proc.) – įmonėse, kuriose dirba 0-4 darbuotojai. Įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 150 darbuotojų nuo 2019 m. rajone nėra. **[53]** Didžiausia dalis ūkio subjektų 2021 m. veikė didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriuje (21,7 proc.), 13,5 proc. – kitoje aptarnavimo veikloje, 10 proc. – žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje, 8,1 proc. – apdirbamojoje gamyboje, po 7,4 proc. - meninėje, pramoginėje ir poilsio organizavimo veikloje bei transporto ir saugojimo sektoriuose, 6,1 proc – statybose. **[54]**

VkVVG per 2014 – 2020 m. periodą suteikė finansavimą 1 bendruomeninio verslo projektams. 25500 Eur skirta projektui „Marcinkonių kaimo viešosios pirties remontas ir pritaikymas bendruomenės poreikiams“, kurio pagalba renovuotas pirties pastatas, išplėsta teikiamų paslaugų galimybė - parengtos pirties edukacinės (švietėjiškos) programos (pažintinė programa- pirties tradicijos, šeimų pirtis, aromaterapija/kvapų degustacija, vantų rišimas, vanojimas – „vantų šėlsmas“, kvapni pirties arbata ir vietinių ūkininkų medus), teikiamos nemokamos pirties paslaugos socialiai remtiniems asmenims, sukurta (0,5 etato) pirties prižiūrėtojui. Tačiau internete ar socialiniuose tinkluose nepavyko rasti viešai prieinamos informacijos apie šių bendruomeninių verslų veiklą. Kitos informacijos apie socialinį ir bendruomeninį verslą, veikiantį VkVVG teritorijoje rasti nepavyko.

Savarankiškai dirbančių fizinių asmenų (be ūkininkų) ir savininkų skaičius Varėnos rajono savivaldybėje per 2014 – 2020 m. laikotarpį augo 13 proc, lėčiau nei Alytaus apskrityje (20 proc.) ir Lietuvoje (31 proc.). **[55]** 2021 m. Varėnos raj. savivaldybėje buvo 729 savarankiškai dirbantys asmenys, 284 darbdaviai ir 7896 darbuotojai. Didžiausia savarankiškai dirbančių asmenų dalis buvo

Vydenių (15 proc.) Kaniavos ir Merkinės (po 11 proc.) seniūnijose, didžiausia dalis darbdavių (6 proc.) – Vydenių seniūnijoje, o didžiausia dalis samdomų darbuotojų – Varėnos 991 proc.) ir Matuizų (90 proc.) seniūnijose **[56].**

Varėnos rajone nėra stambaus verslo įmonių. Didžiausios pramonės įmonės 2023 m. vasario mėn. duomenimis yra UAB „Varėnos pienelis“, kurioje dirba 140 darbuotojų, UAB Merkys, - 115 darbuotojų, UAB Tandemus, - 57 darbuotojai. **[57]**

Per 2014 – 2021 m. Varėnos rajone pagerėjo infrastruktūra, susijusi su turizmu, poilsiu, rekreacija. Rajone iš esmės nepasikeitė apgyvendinimo įstaigų skaičius, tačiau daugiau kaip 3 kartus (nuo 21 iki 64) išaugo viešbučių ir svečių namų skaičius, o vietų juose skaičius augo 226 proc. 50 proc. išaugo poilsiautojų ir kitas trumpalaikis apgyvendinimas, 171 proc. – nakvynės namų, apartamentų kompleksų skaičius, o vietų jose skaičius išaugo 242 proc. 233 proc. – privataus apgyvendinimo sektorius, mažėjo tik poilsio namų skaičius. Privataus apgyvendinimo sektoriuje vietų skaičius padidėjo 319 proc., o poilsinių transporto priemonių, priekabų aikštelių ir stovyklaviečių skaičius – net 400 proc. **[58](R34).**

Automobilių kelių ilgis rajone per 2014 – 2021 m. padidėjo 14 proc., kadangi padidėjo vietinės reikšmės kelių ilgis. Tačiau kelių kokybė iš esmės nepagerėjo. Kelių su danga ilgis mažėjo 7 proc., 6 proc. padidėjo kelių ilgis su patobulinta danga. 14 proc. sumažėjo žvyro kelių ilgis, ir net 104 proc. padidėjo grunto kelių ilgis. **[59]**

Varėnos rajone mažėja žmonių skaičius besinaudojantis rajono viešuoju transportu. Keleivių skaičius ypač sumažėjo pandemijos laikotarpiu (nuo 164,6 2019 m. iki 74 tūkst. 2020 m.). Didžioji dalis keleivių keliauja vietinio (priemiestinio) susisiekimo maršrutais. Per 2014 – 2021 m. laikotarpį autobusų maršrutų skaičius nepasikeitė – 18, tačiau 23 proc. sumažėjo autobusų rida. Pagal kelionių autobusu skaičių 1 gyventojui per metus (4) rajonas dvigubai lenkia Alytaus apskrities vidurkį, tačiau 14,5 karto atsilieka nuo Lietuvos vidurkio. **[60]** Per 2017 – 2020 m. Varėnos rajono savivaldybės išlaidos transportui nuolat augo ir 2020 m. padidėjo 3 kartus lyginant su 2017 m. iki 6 mln. Eur, tačiau 2021 m. sumažėjo iki 2,4 mln. Eur., arba 117,49 Eur 1 gyventojui. **[61]** Tuo tarpu individualių lengvųjų automobilių skaičius Varėnos rajone per 2014 – 2021 m. išaugo trečdaliu, o individualių lengvųjų automobilių skaičiumi, tenkančiu 1000 gyventojų Varėnos raj. savivaldybė 16,7 proc. lenkia Lietuvos vidurkį, lenkdama ir apskrities vidurkį. Tai rodo, kad Varėnos rajono gyventojai vis labiau įpranta keliauti ne viešuoju transportu, bet nuosavu automobiliu. **[62].**

Varėnos rajone 2014 – 2021 m. laikotarpiu 14 proc. didėjo mažmeninės prekybos įmonių parduotuvių skaičius, tiek ir parduotuvių plotas, ir sparčiau nei Lietuvoje (72 proc.) augo jų apyvarta (219 proc.). Pagal mažmeninės prekybos įmonių skaičių 1000 gyventojų (6), Varėnos rajonas atitinka Lietuvos vidurkį. **[63].**

Varėnos rajone per 2014 – 2022 m. 19 proc. sumažėjo ūkininkų skaičius, tačiau sumažėjimas buvo mažesnis nei Alytaus apskrities 922 proc.) ir Lietuvos vidurkis (29 proc.) **[64](R35).** Sparčiausiai - 30 proc. mažėjo nedidelių 5-20 ha ūkių skaičius, smulkių iki 5 ha ūkių skaičius mažėjo 15 proc. , 12 proc. mažėjo ir 20-50 ha dydžio ūkiai. Tuo tarpu vidutinių 50-100 ha ūkių skaičius išaugo daugiau kaip 3 kartus, o virš 100 ha ūkių skaičius – 8 kartus. Tai įrodo vykstantį žemės ūkių stambėjimo procesą Varėnos rajone. **[65](R36)** Per tą patį laikotarpį išaugo ne ūkininkų iki 40 m. ūkių skaičius, bet ir jų dalis iš visų ūkių padidėjo nuo 13,8 iki 17,8 proc. Pensinio amžiaus ūkių dalis sumažėjo nuo 44 iki 31 proc. o didžiąją dalį ūkių (50,8 proc.) sudaro ikipensinio amžiaus ūkiai. **[66]** Ūkininkų ūkių specializacija Varėnos rajone nepasižymi didele įvairove. Didžioji dalis ūkių (88,9 proc.) yra mišraus žemės ūkio. Augalininkystės specializacijos ūkių dalis per 2014-2022 m. beveik nepasikeitė (7,4 proc.), gyvulininkystės ūkių skaičius nepasikeitė (28), bet mažėjant bendram ūkių skaičiui jų dalis nežymiai padidėjo iki 2,4 proc. Daugiau nei dvigubai sumažėjo miškininkystės ūkių, o alternatyvių žemės ūkiui veiklų ūkių sumažėjo net 63 proc. **[67] (R37).** Ekologinių ūkių skaičius Varėnos rajone per 2015 – 2022 m.

laikotarpį, iš pradžių 2015- 2020 m. nuosekliai mažėjo, o nuo 2021 m. vėl ėmė augti, 2022 m. lyginant su 2015 m. jų skaičius padidėjo 6,1 proc. ir jie sudaro 3,3 proc. visų Lietuvos ekologinių ūkių. **[68](R38)**

VVG teritorijos vizija - Varėnos kraštas garsus išsaugota unikalia gamta ir kultūros paveldu, sveika ir saugia aplinka, socialiniais ir bendruomeniniais verslais, turizmo, pramogų ir poilsio paslaugomis. Varėnos kraštas patrauklus gamtos įvairove ir kraštovaizdžiu, kruopščiai saugomu nuo žalingo poveikio, atviras turistams. Svarbiausias Varėnos krašto ekonominės ir socialinės pažangos pagrindas – iniciatyvūs ir kūrybingi žmonės, aktyvios bendruomenės, gyvenančios saugioje ir sveikoje aplinkoje, kurioje gerai jaučiasi įvairioms amžiaus ir socialinėms grupėms priklausantys gyventojai. Užtikrinta gyvenimo kokybė skatina jaunus žmones pasilikti gimtinėje, o atvykstančius – čia įsikurti. Krašte vystomiems verslams naudojami atsinaujinantys gamtos ištekliai. Patogi geografinė padėtis, išplėtota susisiekimo sistema bei turistų gausa palanki gamybos ir paslaugų verslo plėtrai. Varėnos rajonas – puoselėjamų senųjų amatų ir tradicijų kraštas, pripažinta menininkų kūrybos vieta. Čia nuolat organizuojami kultūros renginiai, festivaliai, menininkų plenerai, pritraukiantys daug svečių iš Lietuvos ir užsienio.

Atsižvelgiant į situacijos analizės ekonomikos dalyje pateiktus duomenis, galima išskirti kelis faktorius. Visų pirma, VkVVG teritorijoje iš esmės veikia tik smulkios įmonės. Įmonių apyvarta, investicijos per paskutinius kelis metus augo, tačiau įvairūs ekonominės veiklos sektoriai vystosi netolygiai. Iššūkiu plėtrai yra ir kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas (laisvų darbo vietų skaičius, rajono gyventojų išsilavinimo rodikliai). Nors infrastruktūros, susijusios su turizmu ir rekreacija (apgyvendinimas, agroturizmas) situacija yra nuolat gerėjanti, kol kas išnaudojimas ne visas potencialas, šios paslaugos vis dar labai priklauso nuo sezoniškumo. Vis didėjančiu iššūkiu tampa susisiekimo situacija – gyventojai vis mažiau linkę naudotis viešuoju transportu, tuo pačiu tai sąlygoja ir taršos problemas. Viešojo transporto optimizavimas, reaguojant į mažėjantį naudojimąsi transportu kelia iššūkius dėl viešųjų paslaugų prieinamumo, ypač tai daliai gyventojų, kurie neturi automobilio arba negali juo naudotis. Dar vienu iššūkiu kaimiškoje teritorijoje yra ir ūkių stambėjimas, kuris įtakoja gyventojų užimtumo ir gyvenimo kaime problemas. Tačiau teritorija gali pasinaudoti ir jau įvardintomis galimybėmis – sidabrinės ekonomikos potencialu. Sprendžiant gyventojų ekonominio užimtumo klausimus, būtina diegti išmanius sprendimus žemės ūkyje ir versle, skatinti ne žemės ūkio verslo atsiradimą ir plėtrą kaimiškose teritorijose. Pasitelkti NVO ir bendruomeninių organizacijų potencialą kuriant socialines inovacijas – socialinį ir/arba bendruomeninį verslą. Tuo pačiu ir remti NVO ir bendruomenių iniciatyvas, susijusias su neformaliuoju švietimu, suaugusiųjų švietimu, karjeros planavimu, motyvavimu ir kitomis gyventojams aktualiomis veiklomis. Taip pat skatinti veiklas, susijusias su ekologiniu švietimu, sąmoningumu, skatinti įgyvendinti veiklas ir diegti sprendimus, tausojančius aplinką ir nedarančius įtakos klimato kaitai. Diegti išmanius sprendimus ir gaminti energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių.

1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai

Tikslios informacijos apie Varėnos rajone veikiančių nevyriausybinių organizacijų (NVO) skaičių Varėnos rajono savivaldybė neturi. Tik nedidelė dalis seniūnijų renka duomenis apie jos teritorijoje veikiančias bendruomenines organizacijas ir NVO (pvz. Marcinkonys, Merkinė). Apie NVO ir bendruomeninių organizacijų skaičių bandoma spręsti iš jų teikiamų dokumentų, pvz. dalyvavimo projektų finansavimo konkursuose. 2021 – 2022 m. savivaldybėje veikė 11 socialinių NVO ir 43 bendruomeninės organizacijos. **[69]**

Per 2014 – 2021 m. savivaldybės skiriamas finansavimas NVO teikiamoms socialinėms paslaugoms išaugo. Nėra duomenų apie 2014 – 2016 m. skirtas lėšas, tačiau per 2017 – 2021 m. laikotarpį skiriamas finansavimas išaugo 9 kartus – nuo 6600 Eur iki 53300 Eur. Vis dėlto, atsižvelgiant į faktą, kad savivaldybės išlaidos socialinėms paslaugoms augo nuo 936.100 Eur 2017 m. iki 1.581.100 Eur, išlaidų socialinėms paslaugoms dalis, skiriama NVO teikiamoms socialinėms paslaugoms augo tik iki 2019 m., kai ji pasiekė 5,6 proc. 2021 m. ši dalis yra sumažėjusi iki 3,4 proc. **[70] (R39).** 2023 metais Varėnos rajono savivaldybės biudžeto išlaidos socialinėms paslaugoms sudaro 2,519 mln. Eur, iš jų socialinėms NVO finansuoti skiriama 79,5 tūkst, arba 3,16 proc. Tuo tarpu tiesioginiam socialinių paslaugų įstaigų finansavimui skiriama 2,267 mln. Eur arba beveik 90 proc. viso soc. paslaugų biudžeto**.[71](R40)** Apibendrinant šiuos rodiklius, galima konstatuoti, kad Varėnos rajono savivaldybei būtina stiprinti NVO ir įgalinti jas teikti kokybiškas viešąsias paslaugas, kadangi ji gali nepasiekti 2021 – 2020 m. Nacionalinės pažangos plano 7.2 uždavinio „Didinti darbo vietų pasiekiamumą ir viešųjų paslaugų prieinamumą visiems“ rodiklį: „7.2.14. Savivaldybių viešųjų paslaugų, kurias teikia nevyriausybinės ir bendruomeninės organizacijos, dalis, 2025 m. – 15 proc., 2030 m. – 30 proc.**[72](R41)**

Varėnos socialinių paslaugų centro patalpose aktyviai veikia NVO (Varėnos rajono neįgaliųjų draugija, Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Viltis“ Varėnos skyrius, Vilniaus arkivyskupijos „Caritas“, anoniminių alkoholikų klubas „Bitė“ ir kt.) ir teikia didelę pagalbą sprendžiant gyventojų socialines problemas. Savivaldybė, vykdydama socialinių paslaugų programas, 2021 metais rėmė NVO veiklą ir renginius. Jų programoms finansuoti panaudota 15,0 tūkst. Eur. **[73](R42)**

Remiantis Varėnos rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikta informacija, 2023 m. sausio mėnesį Varėnos rajono savivaldybėje gyveno 3341 jaunas žmogus, tai yra 16,3 proc. iš visų rajono gyventojų. Pagal jaunų žmonių retumą (jaunų žmonių skaičius 1 km^2 – 1,5), Varėnos raj. savivaldybė kartu su Ignalinos rajonu pirmauja Lietuvoje. Varėnos švietimo centre veikia atvirasis jaunimo centras, atviroji jaunimo erdvė veikia Varėnos viešojoje bibliotekoje. 1atviroji jaunimo erdvė veikia VkVVG teritorijoje – Liškiavos daugiafunkciniame centre ir iki 2023 m. vasaros planuojama atvirąją jaunimo erdvę atidaryti Merkinėje. Rajone veikia 26 jaunimo organizacijos, 5 neregistruoti jaunimo organizacijų filialai ir 10 su jaunimu dirbančių organizacijų. **[74](R43)** Varėnos rajone akredituotos 9 savanorius priimančios organizacijos. Pažymėtina, kad Varėnos rajono savivaldybė Jaunimo reikalų agentūros sudarytame savivaldybių reitinge, apžvelgiant jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėse, 2019 m. tarp visų savivaldybių užėmė 1 vietą. Nuo 2020 m., pakeitus vertinimo sistemą ir sudarant savivaldybių reitingą atskirose jaunimo politikos srityse, Varėnos rajono savivaldybė darbo su jaunimo srityje užima 33 vietą (2021 m. - 22, 2019 m. – 3), jaunimo įgalinimo ir dalyvavimo srityje – 46-47 vietas (2021 m. – 49, 2019 m. – 2), jaunimo savanoriškos veiklos srityje – 51 vietą (2021 m. - 21-22, 2019 m. – 32) jaunimo politikos veiklos sričių administravimo srityje – 7-36 vietą (2021 - 55-56, 2019 m. – 13). 2022 m. Varėnos rajonas įgyvendino 51,3 proc. rekomenduotų užduočių savivaldybės jaunimo politikoje. **[75][R44].** Tai rodo, kad jaunimo politika Varėnos rajono savivaldybėje įgyvendinama gana vidutiniškai, ir atsižvelgiant į nepalankius demografinius ir kitokius rodiklius, jaunimui galėtų būti skiriama daugiau dėmesio.

Varėnos rajono savivaldybėje 2022–2023 mokslo metais veikia 7 bendrojo ugdymo mokyklos: 3 gimnazijos, 1 progimnazija, 2 pagrindinės ir 1 specialioji mokykla. Iš jų 1 gimnazija, 1 progimnazija ir specialioji mokykla veikia ne VkVVG teritorijoje. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai ugdomi 4 bendrojo ugdymo mokyklų, 2 daugiafunkcių centrų ir 2 lopšelių-darželių priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo grupėse (abu lopšeliai-darželiai veikia ne VkVVG teritorijoje) . Neformalusis vaikų švietimas vykdomas Varėnos sporto ir Varėnos kultūros centruose, Liškiavos, Marcinkonių, Perlojos daugiafunkciuose centruose. **[76] (R45)**Per 2014 – 2022 m. laikotarpį švietimo įstaigų skaičius sumažėjo atsižvelgiant į mažėjantį mokinių skaičių: iš 16 bendrojo ugdymo įstaigų 2014 m. liko 7, iš 3 ikimokyklinio ugdymo įstaigų liko 2. **[77]**

2022 m. rugsėjo 1 d. duomenimis, rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose mokosi 1758 mokiniai, jų skaičius lyginant su 2014 m. yra sumažėjęs 27,3 proc. Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose, lopšeliuose-darželiuose ir daugiafunkciuose centruose ugdomi 147 priešmokyklinio ir 462 ikimokyklinio amžiaus vaikai. **[78]**

Varėnos rajono savivaldybėje veikia 1 laikino apgyvendinimo įstaiga – krizių centras ir laikino apgyvendinimo įstaiga motinoms ir vaikams. Globos namuose seniems žmonėms gyventojų skaičius per 2014 – 2021 m. išaugo daugiau kaip 2 kartus. **[79](R46).** Trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugas suaugusiems asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims be negalios ir senyvo amžiaus asmenims su sunkia negalia teikia Varėnos ir Merkinės globos namai. Varėnos globos namuose šias paslaugas per ataskaitinį laikotarpį gavo 44 ir Merkinės globos namuose – 56 asmenys. 37 asmenims Savivaldybė socialines paslaugas perka iš kituose rajonuose esančių ir paslaugas teikiančių įstaigų. **[80] (R47)**

Varėnos rajone per 2014 - 2023 sumažėjo kultūros įstaigų skaičius nuo 20 (2014 m.). iki 18 (2023 m.) Pagrindinė kultūros įstaiga – Varėnos kultūros centras, veikianti ne VkVVG teritorijoje, tačiau koordinuojanti 17 rajono kultūros centrų tinklą, veikiantį visose rajono seniūnijose. **[81](R48)** Per 2014 – 2021 m. Kultūros centrų dalyvių skaičius sumažėjo 44 proc. **[82].** Kultūros centras ir rajono kultūros centrai įgyvendina 8 Kultūros paso programas, per 2021 m. gavo finansavimą 23 projektams, 14 iš jų finansavo Lietuvos kultūros taryba. 2021 m. Varėnos kultūros centre ir jo padaliniuose veikė 55 mėgėjų meno kolektyvai, (iš jų – 11 – vaikų ir jaunimo), kuriuose dalyvavo 645 dalyviai (iš jų – 131 vaikai ir jaunimas), 11 studijų., būrelių ar klubų, (iš jų – 6 vaikų ir jaunimo), kuriuose dalyvavo 159 dalyviai (iš jų – 106 vaikai ir jaunuoliai). Iš viso per 2021 m. dalyvavo 804 dalyviai. Varėnos kolektyvai aktyviai dalyvauja regioniniuose ir nacionaliniuose renginiuose. Nuo 2021 m. spalio I d. prie Varėnos kultūros centro buvo prijungtas struktūrinis padalinys - Dargužių amatų centras. Amatų centre organizuojama: edukacinės ir pažintinės programos, įvairios šventės, parodos, ekspozicijos, veikiančioje krautuvėlėje siūloma įsigyti ar užsisakyti rankų darbo vienetinių darbų. **[83](R49)**

Rajone organizuojami šie tradiciniai renginiai: Dalios Tamulevičiūtes profesionalių teatrų festivalis, įgyvendinamas nacionalinis projektas „M. K. Čiurlionio kelias“, dzūkų kultūros festivalis „Čiulba ulba", respublikinė kaimo teatrų šventė-konkursas „Citnaginė" Juozo Gaidžio premijai laimėti, tarptautinis folkloro festivalis „Dzūkų godos", grybavimo čempionatas ir Grybų šventė, vaikų poetines kūrybos šventė „Poezijos pavasarėlis“, vyksta Varėnos rajono savivaldybės įsteigtų „Sidabrinių bičių“ ir A. Ramanausko – Vanago premijų iškilmingi įteikimai. **[84]**

Rajone taip pat veikia Merkinės krašto muziejus, kuris vienija 3 muziejus, veikiančius VkVVG teritorijoje: Merkinės istorijos muziejų, V. Krėvės-Mickevičiaus memorialinį muziejų, Perlojos istorijos muziejų. Merkinės krašto muziejui taip pat priklauso ir Memorialas Dainavos apygardos partizanams. Muziejus siūlo įvairias edukacijas ir kitokias programas lankytojams ir rajono svečiams. Rajone taip pat yra 483 nekilnojamosios kultūros vertybės ir 40 kultūros paveldo paminklų. **[85] (R50).** Be minėtų muziejų Varėnos rajone veikia literatūros muziejai skirti poeto M.

Vainilaičio atminimui Vaitakarčmio kaime, Valkininkų seniūnijoje; poeto A. Matučio „Drevė“ Pauosupės kaime, Kaniavos seniūnijoje. **[86]**

Varėnos rajone taip pat veikia viešoji biblioteka. Viešosios bibliotekos tinklą sudarė Varėnos rajono savivaldybes viešoji biblioteka, veikianti ne VkVVG teritorijoje ir 23 struktūriniai teritoriniai padaliniai, veikiantys VkVVG teritorijoje ir mobilioji biblioteka. Kiekvienai kaimo bibliotekai priskirta aptarnauti gyventojus kaimų, kurie nuo bibliotekos nutolę ne daugiau kaip 5 km, juose gyveno 10506 gyventojai, mobiliosios bibliotekos aptarnaujamame mikrorajone – 1619 gyventojų. 2021 m. už aptarnaujamų mikrorajonų ribu liko 615 gyventojų. **[87](R51)** Nuo 2017 m. registruotų vartotojų skaičius sumažėjo nuo 7632 iki 5342 (2021 m.) lankytojų skaičius kaimo bibliotekose – daugiau kaip 2,5 karto:– nuo 71708 iki 29331, interneto lankytojų skaičius bibliotekose 2021 m. palyginti su 2020 m. sumažėjo daugiau nei dvigubai, o vartotojų – 45,3 proc. Kaimo bibliotekose per 2021 m. suorganizuota 400 renginių, iš jų -241 paroda. Juose apsilankė 3 442 lankytojai, (iš jų - 502 virtualūs). **[88]**

Tradicinių amatų centre Dargužiuose, veikia 19 tradicinių amatininkų, 4 tradicinių amatų meistrai iš viso sertifikuoti 57 tautinio paveldo produktai, vienam amatininkui tenka 3 sertifikuoti produktai. Pagal tradicinių amatininkų skaičių 10 tūkst. gyventojų (9) ir tautinio paveldo produktų skaičių 10 tūkst. gyventojų (27,1), Varėnos rajonas yra viena geriausiai vertinamų savivaldybių. **[89] (R52)** 2021 m. dailes studijos „Kadagys" vadovui Algirdui Juškevičiui buvo įteikta Žemės ūkio ministerijos sėkmingiausiai dirbančio tradicinio amatininko premija. **[90](R53]**

Į kultūros vertybių registrą viso įrašyti 444 nekilnojami kultūros paveldo objektai ir 261 kilnojamas kultūros paveldo objektas Nuo 2001 m. Varėnos r. savivaldybė pradėjo vykdyti valstybinę programą „Tradicinės kultūros vertybių registras". Per 2001–2016 m. surinkta 60 lokalinių bylų aprašų: 12 gyvųjų tradicinės kultūros židinių, 27 tradicinės kultūros atlikėjai, meistrai, pateikėjai (asmenys), 10 tradicinės kultūros pateikėjų, atlikėjų (grupės, kolektyvai, bendruomenės), 3 tradicinės kultūros sritys, rūšys, žanrai, įgūdžiai, gebėjimai, 8 tradicinės kultūros įvykiai (šventės, renginiai, apeigos). **[91](R54)**

Varėnos r. savivaldybėje veikia VšĮ Varėnos ligoninė (Varėnos m.) , Varėnos pirminės sveikatos priežiūros centras, turintis psichikos sveikatos centrą (Varėnos m.) , Merkinės slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninę, padalinius: Merkinės, Valkininkų, Marcinkonių ambulatorijas, medicinos punktus Matuizose ir Panočiuose. **[92]** Vertinant Varėnos rajono sveikatos infrastruktūros pokyčius 2014 – 2021 m. pažymėtina, kad per šį laikotarpį beveik dvigubai mažėjo (48 proc.) lovų skaičius ligoninėse, 41 proc. mažėjo stacionaro ligonių skaičius, tačiau 31 proc. sumažėjo gydytojų skaičius, 17 proc. – šeimos gydytojų, 42 proc. – vidaus ligų, 33 proc. – vaikų ligų, 25 proc. – chirurgų, 50 proc. – akušerių-ginekologų, 67 proc. – psichiatrų skaičius, 25 proc. – slaugytojų ir akušerių, 17 proc. – odontologų skaičius. Nepasikeitė tik oftalmologų ir otorinolaringologų skaičius. Rajone išliko stabilus vaistinių ir jų filialų skaičius – 8. **[93](R55)**

Apibendrinant viešojo saugumo situaciją Varėnos rajone, pažymėtina, kad per 2014 – 2021 m. Varėnos rajone 42 proc. sumažėjo policijos pareigūnų skaičius (iki 42). Pagal policijos pareigūnų skaičių, tenkantį 100 tūkst. gyventojų (202) Varėnos rajonas gerokai atsilieka tiek nuo Lietuvos (275) tiek nuo Alytaus apskrities (315) vidurkio. **[94]** Tokia situacija įtakoja ir nusikalstamumo būklę rajone. Nors nusikalstamų veikų skaičius rajone per 2014 – 2021 m. laikotarpį sumažėjo 28 proc., tačiau užregistruotų nusikaltimų skaičius 100 tūkst. gyventojų Varėnos rajone sumažėjo 17 proc., kai tuo tarpu Alytaus apskrityje mažėjo 50 proc., o Lietuvoje – 46 proc. Todėl Varėnos rajonas 2014 m. išsiskyręs mažesniu registruotų nusikaltimų skaičiumi nei apskrityje ir Lietuvoje, 2021 m. šiuo rodikliu jau lenkia apskrities ir Lietuvos vidurkį. **[95]** Tuo tarpu gaisrų skaičius Varėnos rajone per 2014 – 2021 m. laikotarpį sumažėjo 45 proc., o gaisruose žuvusių žmonių skaičius taip pat sumažėjo. **[96]**

Varėnos rajone yra registruoti 32 sporto klubai, 15 iš jų – VkVVG teritorijoje, kuriuose miesto bei rajono žmonėms (ypač jaunimui) sudaromos palankios galimybės būti fiziškai aktyviais, užsiimti įvairia sportine veikla bei turiningai leisti laisvalaikį. Buvo organizuojami įvairių sporto šakų turnyrai, varžybos, sporto šventės **[97]** Svarbiausias rajono sporto infrastruktūros objektas, įgyvendinus projektą „Daugiafunkcio sporto, pramogų, konferencijų, parodų, turizmo ir aktyvaus poilsio centro statybos“ I etapas – pastatytas baseinas, įrengtas modernus stadionas, renovuotos ir įrengtos naujos lauko sporto aikštelės. Varėnos rajone sporto infrastruktūra per 2014 – 2021 m. laikotarpį kiek pasikeitė. 2021 m. veikia 19 sporto salių (2019 m. – 21), 18 krepšinio aikštelių (2019 m. – 23), slidžių trasa, 17 tinklinio aikštelių (skaičius nepasikeitė), 15 universalios dirbtinės dangos sporto aikštelių (2019 m. – 10), 4 teniso aikštynai (2019 m. – 1) 16 futbolo aikščių (2019 – 10) 2 šaudyklos (2019 m. – 1**). [98] (R56)** Besikeičianti sporto infrastruktūra įtakojo tai, kad per 2014 – 2019 m. laikotarpį sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius nuolat svyravo, tačiau 2018 – 2019 m. laikotarpiu buvo didesnis nei 2014, o 2020 m. smuko daugiau kaip 2 kartus, atsižvelgiant į pandemijos ribojimus, tačiau nuo 2021 m. vėl pradėjo augti**. [99]**

VVG teritorijos vizija - Varėnos kraštas garsus išsaugota unikalia gamta ir kultūros paveldu, sveika ir saugia aplinka, socialiniais ir bendruomeniniais verslais, turizmo, pramogų ir poilsio paslaugomis. Varėnos kraštas patrauklus gamtos įvairove ir kraštovaizdžiu, kruopščiai saugomu nuo žalingo poveikio, atviras turistams. Svarbiausias Varėnos krašto ekonominės ir socialinės pažangos pagrindas – iniciatyvūs ir kūrybingi žmonės, aktyvios bendruomenės, gyvenančios saugioje ir sveikoje aplinkoje, kurioje gerai jaučiasi įvairioms amžiaus ir socialinėms grupėms priklausantys gyventojai. Užtikrinta gyvenimo kokybė skatina jaunus žmones pasilikti gimtinėje, o atvykstančius – čia įsikurti. Krašte vystomiems verslams naudojami atsinaujinantys gamtos ištekliai. Patogi geografinė padėtis, išplėtota susisiekimo sistema bei turistų gausa palanki gamybos ir paslaugų verslo plėtrai. Varėnos rajonas – puoselėjamų senųjų amatų ir tradicijų kraštas, pripažinta menininkų kūrybos vieta. Čia nuolat organizuojami kultūros renginiai, festivaliai, menininkų plenerai, pritraukiantys daug svečių iš Lietuvos ir užsienio

Apibendrinant socialinės infrastruktūros ir kultūros dalyje pateiktus duomenis, išskirtini keli svarbūs aspektai. Visų pirma, VkVVG teritorija yra tikrai gausi istorinio ir kultūros paveldo ištekliais, kuriuos bandoma įveiklinti. Teritorijoje yra sukurtas gausus kultūros įstaigų tinklas – kultūros centrai, biblioteka ir jų filialai, muziejai ir kiti objektai, kurių daugelis yra renovuoti, modernizuoti. Rajone taip pat stipri socialines paslaugas teikiančių įstaigų infrastruktūra. Varėnos rajono savivaldybei charakteringa tai, kad ji bando užtikrinti įvairių viešųjų paslaugų kūrimą, plėtrą bei kokybę per savivaldybės biudžetinių įstaigų tinklo bei jų siūlomų paslaugų plėtrą, plėtojant ir daugiafunkcius centrus didesnėse gyvenvietėse. Tačiau iš vienos pusės tai kelia rimtų iššūkių savivaldybei laiku pasiekti Nacionalinės pažangos plane numatytą siekį 2025 m. 15 proc. savivaldybės teikiamų viešųjų paslaugų teikti prer NVO, o 2030 m. ši dalis turi sudaryti jau 30 proc., perkant šias paslaugas viešųjų pirkimų būdu arba konkurso tvarka finansuojant atitinkamus projektus, skirtus viešosioms paslaugoms teikti. Iš kitos pusės, savivaldybės pasirinktas politikos įgyvendinimo būdas taip pat nesprendžia visų aktualių gyventojams problemų: Varėnos rajono įvertinimas bendrame savivaldybių reitinge, vertinant jaunimo politikos įgyvendinimą kiekvienais matais mažėja. Lygiai taip pat nuolat blogėja savivaldybės vertinimas Socialinės paramos veiksmingumo indekse. Visi šie veiksniai įrodo pokyčių būtinumą. Sukurtą viešąja infrastruktūra būtų galima pasinaudoti NVO, bendruomenėms, fiziniams asmenims tiek kuriant ar plėtojant gyventojams aktyualias viešasias ir kitas paslaugas, tiek įveiklinant jas vietos kultūrinėms, socialinėms, švietėjiškoms, aplinkosauginėms, sveikatinimo ir kitoms iniciatyvoms šįgyvendinti. Tiek ir panaudojant turimą infrastruktūrą stiprinti NVO, vietos bendruomenių verslumą, sudaryti sąlygas NVO ir bendruomenių ekonominei veiklai, socialinio verslo atsiradimui, įvairioms iniciatyvoms, susijusioms su inovacijomis, tvariais sprendimais bendruomenių žmogiškųjų išteklių potencialo panaudojimu.

1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė

Vertinant Varėnos rajono žemės fondą, pažymėtina, kad rajonas unikalus savo žemės fondo sudėtimi. Remiantis Valstybinio žemės fondo informacija, nuo 2014 m. miškų dalis Varėnos žemės fonde sumažėjo maždaug 3 proc., tačiau miškai užima daugiau kaip du trečdalius (66,9 proc.) Varėnos rajono žemės fondo. Žemės ūkio naudmenų plotas per 8 metus taipogi sumažėjo 5 proc. ir užima 20,9 proc. rajono žemės fondo. Kitos žemės plotas išaugo 92,8 proc. ir užima 6,7 proc. žemės fondo. Žemė užimta vandens telkinių sumažėjo maždaug trečdaliu ir užima 1,5 proc. rajono žemės fondo. Beveik 50 proc. išaugo užstatyta teritorija ir jos dalis žemės fonde sudaro 1,2 proc. Kelių užimamas plotas padidėjo 1,1 proc. ir jų dalis žemės fonde sudaro 2,3 proc. **[100](R57).**

Varėnos rajono žemės našumo vidurkis yra 30,4 balo ir yra priskiriamas V dirvožemių grupei - prastos ūkinės vertės dirvožemiai. Šis dirvožemis tinkamiausias lubinams, grikiams, avižoms, rugiams, vienametėms žolėms, bulvėms auginti. Labai mažo našumo smėlžemiuose augalų derlių limituos drėgmė ir dažnai dėl jos trūkumo geras derlius neužaugs net ir gausiai tręšiant. **[101(R58)** Žemės našumas įvairiose Varėnos rajono seniūnijose svyruoja nuo 27,5 (Marcinkonys) iki 31,9 (Kaniava) balo ir tik Vydenių seniūnijoje našumas yra 32,7 balo, t.y. priskiriamas IV dirvožemių grupei, kuri tinka auginti įvairesnius augalus. **[102] (R59).**

Nors rajone auga ekologinis ūkininkavimas, ekologinių ūkių užimamas plotas nėra didelis . Nuo 2015 m. iki 2020 m. ekologinių ūkių užimamas žemės plotas palaipsniui mažėjo nuo 5037 iki 4581 ha. Nuo 2021 m. jis staigiai išaugo ir nepaisant to, kad 2022 m. jis truputį sumažėjo, bendras ekologinių ūkių plotas 2022 m. sudarė 6485 ha arba išaugo 37 proc., lyginant su 2015 m., tačiau jų dalis iš visų ūkių sudarė 2,4 proc. **[103](R60).** Per 2019 – 2022 m. Varėnos rajone išaugo Natura 2000 išmokos ir su Bendrąja vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos, jų augimas – 27 proc. viršijo Alytaus apskrities (17 proc.) ir Lietuvos (11 proc.) vidurkį. **[104] (R61)**

Per 2014 – 2022 metus Varėnos rajone augo tiek elektros gamyba atsinaujinančių energijos išteklių (AEI), tiek ir elektros suvartojimas. Nuo 2019 m. AEI elektrinių įrengtoji galia Lietuvos elektros energetikos agentūros duomenimis padidėjo 3 kartus: nuo 910 iki 2739 kW. Elektros energijos gamyba iš padidėjo 77 proc. – nuo 0,9 iki 1,6 GWh. Tačiau elektros energijos suvartojimas per tą patį laiką išaugo nuo 47,3 iki 53,2 GWh **[105]** Bendras iš AEI pagamintos elektros energijos kiekis Varėnos rajone per 2019 – 2021 m. padidėjo nuo 0,9 iki 1,1 GWh. Didžiąją dalį iš AEI pagaminamos elektros energijos sudaro hidroenergijos įrenginiuose pagaminta energija, kurios gamyba per 2019 – 2021 m. išaugo nuo 0,6 iki 0,9 GWh, tuo tarpu pagaminama saulės energija sumažėjo 12 proc. iki 0,2 GWh. **[106] (R62).** Varėnos rajonas pagamina iš AEI tik 3 proc. savo suvartojamos elektros energijos (2019 m. – 1,9 proc. 2020 m. – 2,2 proc.) **[107](R63)**, tai yra pozityvus pokytis, tačiau gana vidutiniškas rezultatas tarp visų savivaldybių – Varėnos savivaldybė pagal AEI dalį savivaldybės elektros energijos sektoriuje užima 41 vietą. Transporto sektoriuje AIE dalis Varėnos rajono savivaldybėje siekė apie 6 proc. Pagal Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategiją (NENS), iki 2030 m. planuojama, kad AEI dalis transporte išaugs iki 15 proc. Lietuvoje iš atsinaujinančių energijos išteklių 2021 m. pagaminta 60,1 proc. visos elektros energijos, o bendrame elektros energijos suvartojime AIE dalis siekė 20,17 proc. Pagal NENS iki 2030 m. siekiama, kad elektros energijos gamyba Lietuvoje sudarytų 70 proc., o AIE dalis elektros vartojimo balanse siektų 45 proc. **[108](R64)**

VkVVG teritorija plyti Lietuvos pietinėje dalyje, smėlingoje Dainavos lygumoje, Dzūkų aukštumoje ir Eišiškių plynaukštėje. Per ją teka Nemunas, Merkys, Ūla, Šalčia, Varėnė, daugybė upelių, yra 160 ežerų. Didžiausią VkVVG teritorijos dalį užima miškai. Varėnos rajonas išsiskiria iš kitų šalies regionų valstybės saugomų teritorijų gausa: rezervatas, nacionalinis parkas, 12 valstybinių ir 7 savivaldybės draustiniai, vienas biosferos poligonas. Taip pat 61 gamtos paminklas. **[109](R65)** Trečdalį rajono ploto užima saugomos teritorijos – Dzūkijos nacionalinis parkas ir Čepkelių valstybinis rezervatas. Rezervate saugomas didžiausias Lietuvos pelkių kompleksas ir jį supantys miškai. Čepkelių raiste yra didžiausi šalies spanguolynai. Savivaldybės teritorijoje yra 7

valstybiniai draustiniai arba jų dalys: Akmens geologinis, Glėbo ir Spenglos hidrografiniai, Merkio ichtiologinis, Ilgininkų telmologinis, Taurupio ir Ūlos kraštovaizdžio. Rūdninkų girios biosferos poligono dalis bei 63 valstybės saugomi gamtos paveldo objektai. **[110](R66)**

Didžiausias Lietuvoje Dzūkijos nacionalinis parkas (kartu ir didžiausia saugoma teritorija Lietuvoje) užima didelę VkVVG dalį (54455,52 ha). Parke yra daugybė smėlio kopų apaugusių miškais. Vertingiausios laukinės gamtos vietos saugomos rezervatuose, kurių yra net trys. Skroblaus rezervate saugomas įspūdingas upelis, jo sudėtingas slėnis, aplinkiniai miškai. Povilnio rezervate yra pelkynų supamas to paties pavadinimo ežerėlis, iš kurio išteka laukinis Povilnio upelis, apsuptas natūralių miškų. Musteikos upelio aukštupis, supamas neliestų raistų, saugomas Musteikos rezervate. Kartu su Čepkelių rezervatu Dzūkijos nacionalinis parkas sudaro vientisą saugomą teritoriją, priklausančią PAN tinklui. Tai Europos laukinės gamtos vietoms skirtas saugomų teritorijų tinklas. **[111]** Parkas įsteigtas 1991 m., jo plotas – 58 452 ha. Parke yra išskirti 28 draustiniai, kurie užima 46 proc. teritorijos, saugomi 43 gamtos paveldo objektai, iš kurių 18 paskelbti gamtos paminklais. Parko buveinėse sutinkamos 1 197 augalų, 1 031 grybų bei kerpių ir 2 107 gyvūnų rūšys, iš kurių 250 įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą. Visi Dzūkijos nacionalinio parko miškai paskelbti „Natura 2000“ teritorija, kuri vadinama Dainavos giria. Ji skirta europinės svarbos rūšims ir buveinėms išsaugoti. **[112](R67)**

Čepkelių rezervatas yra didžiausias Lietuvoje gamtinis rezervatas, kurio plotas beveik lygus Klaipėdos miestui. Tai unikalus gamtos kampelis: vienoje vietoje galima sutikti ne tik miškų, pelkių, bet net ir stepes primenančias gamtines sąlygas. Gamtinė įvairovė čia yra didžiulė. Miškuose gyvena vilkai, lūšys, briedžiai, aplinkiniuose miškuose ilgiausiai išsilaikė rudosios meškos, planuojama perkelti stumbrus. **[113]** Svarbios Europai laukinių paukščių rūšys: tetervinas, kurtinys, gervė, dirvinis sėjikas, tikutis, lututė, pilkoji meleta, tripirštis genys. Rastos į Lietuvos Raudonąją knygą įrašytos paukščių – 48 rūšys, augalų – 59 rūšys, grybų – 13 rūšių, bestuburių – 30 rūšių, žuvų – 1 rūšis, varliagyvių ir roplių – 3 rūšys, žinduolių – 10 rūšių. **[114](R68)**

2015 metais Varėnos urėdijos miškuose nustatyta retų ir saugomų paukščių lizdaviečių: juodojo gandro, jūrinio erelio, vapsvaėdžio, vištvanagio, sketsakalio. Dzūkijos nacionalinio parko ekosistemose nustatyta 4071 augalų, gyvūnų ir grybų rūšis, savo tyrinėtojų dar laukia voragyviai, dauguma vabzdžių būrių, dumbliai. Dainavos girioje saugomos rūšys – balinis vėžlys, belapis sėmainis, didysis auksinukas, dvilapis purvuolis, kartuolė, kūdrinis pelėausis, mažoji nėgė, paprastasis kirtiklis, paprastasis kūjagalvis, pelkinė uolaskėlė, plačialapė klumpaitė, plikažiedis linlapis, raudonpilvė kūmutė, salatis, skiauterėtasis tritonas, smiltyninis gvazdikas, Šneiderio kirmvabalis, ūdra, vėjalandė šilagėlė, žvilgančioji riestūnė. **[115].**

Varėnos rajono savivaldybė skiria didelį dėmesį aplinkos apsaugai ir stebėsenai. 2016 m. buvo parengta ir patvirtinta Varėnos rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2017-2022 metų programa, kuria apibrėžtos stebimos sritys: oro, paviršinio vandens, požeminio vandens, dirvožemio, kraštovaizdžio, gyvosios gamtos monitoringas. Nustatyti stebimi parametrai, stebėjimo vietos ir ataskaitų teikimo reguliarumas Aplinkos apsaugos agentūrai. Programa patalpinta savivaldybės interneto puslapyje, ten talpinamos ir tarpinės bei metinės programos ataskaitos, kuriose skelbiami aplinkos oro monitoringo, paviršinio vandens monitoringo, požeminio vandens monitoringo ir maudyklų monitoringo rezultatai. **[116](R69)**

Buvo parengta ir savivaldybės tarybos 2018 m. lapkričio 27 d. sprendimu Nr. T-VIII-1085 patvirtinta Visuomenės dalyvavimo formuojant Varėnos rajono savivaldybės kraštovaizdį programa, kurioje apibrėžtos savivaldybės investicijomis tvarkomų objektų sąrašas rajone. **[117]** Savivaldybė įgyvendina ES teritorinio bendradarbiavimo paprogramės „Lietuva-Latvija-Baltarusija lėšomis finansuojamą projektą „Svetimžemių invazinių augalų rūšių neigiamo poveikio ekosistemoms ir žmonių gerovei sumažinimas Lietuvos ir Baltarusijos pasienio regione (Alien Invasive Plants, ENI-LLB-1-207)“, kurio pagalba atliekama svetimžemių invazinių augalų rūšių inventorizacija, kontrolė ir naikinimas. **[118] (R70)**

Vandens kokybė ežeruose yra tiriama vykdant maudyklų vandens kokybės stebėseną 8 kartus per metus (stebimi 7 vandens telkiniai – Varėnos I-ojo, Stangės, Krivilių tvenkiniai, Glūko, Glėbo, Žiežulio ir Kastinio ežerai). **[119](R71)** Paviršinio vandens monitoringas, požeminio

vandens monitoringas ir maudyklų monitoringas taip pat yra atliekamas įgyvendinant Varėnos rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2017-2022 metų programą, monitoringą atlieka VšĮ „Darnaus vystymosi institutas“. Paviršinio vandens monitoringas atliekamas Karloniškės tvenkinyje ir Žiežulio ežere 3 kartus per metus, nustatyta būklė gera ir labai gera. Požeminio vandens monitoringas atliktas analizuojant 14 šachtinių šulinių vandens būklę 4 VkVVG teritorijos seniūnijoje, įskaitant ir šulinius šalia didelės taršos objektų, tyrimo rezultatai parodė permanganato indekso ribinės vertės viršijimą 3 šuliniuose, kitų indikatorių kokybė buvo gera. Maudyklų monitoringas buvo atliekamas 10 kartų per gegužės -rugsėjo mėn. laikotarpį tyrinėjant vandens būklę Varėnos I-ojo, Stangės, Krivilių tvenkiniuose, Glūko, Glėbo, Žiežulio ir Kastinio ežeruose. Tyrimų rezultatai parodė rugpjūčio-rugsėjo mėnesiais Kastinio, Glėbo ir Stangės ežeruose viršytas žarninių lazdelių E.Coli ir žarninių enterokokų ribinės normos viršijimus, pagal kitus parametrus vandens kokybė buvo gera. **[120]**

UAB „Varėnos vandenys“, teikianti vandens tiekimo, nuotekų šalinimo, nuotekų valymo bei lietaus nuotekų šalinimo paslaugas rajono gyventojams, kiekvieną ketvirtį skelbia geriamo vandens kokybės rodiklius rajono gyvenvietėse, vykdo taršos šaltinių išleidžiamų teršalų ketvirtinius monitoringus. **[121]**. Pažymėtina, kad bendrovė, siekdama užtikrinti vandens kokybę ir nuotekų valymą, yra įgyvendinusi keletą projektų, pavyzdžiui 2021 m. projektą „Vandens gerinimo įrenginių nauja statyba Dubičių kaimo vandenvietėje, Varėnos rajone“ statybos projektą ir 2021 m. gruodžio mėnesį paleido veikti naujus geriamojo vandens gerinimo įrenginius. Nuo šiol Dubičių gyvenvietei tiekiamas Lietuvos higienos normą HN24:2017 atitinkantis geriamasis vanduo, 2019 m. – projektą **Nr. „**05.3.2-APVA-R-014-11-0001 „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų renovavimas ir plėtra Varėnos rajone“ - Puodžių, Merkinės, Matuizų, Panaros, S.Varėnos, Krivilių, gyvenvietėse renovuotos ir sutvarkytos vandentiekio ir nuotėkų sistemos. [122]

VVG teritorijos vizija - Varėnos kraštas garsus išsaugota unikalia gamta ir kultūros paveldu, sveika ir saugia aplinka, socialiniais ir bendruomeniniais verslais, turizmo, pramogų ir poilsio paslaugomis. Varėnos kraštas patrauklus gamtos įvairove ir kraštovaizdžiu, kruopščiai saugomu nuo žalingo poveikio, atviras turistams. Svarbiausias Varėnos krašto ekonominės ir socialinės pažangos pagrindas – iniciatyvūs ir kūrybingi žmonės, aktyvios bendruomenės, gyvenančios saugioje ir sveikoje aplinkoje, kurioje gerai jaučiasi įvairioms amžiaus ir socialinėms grupėms priklausantys gyventojai. Užtikrinta gyvenimo kokybė skatina jaunus žmones pasilikti gimtinėje, o atvykstančius – čia įsikurti. Krašte vystomiems verslams naudojami atsinaujinantys gamtos ištekliai. Patogi geografinė padėtis, išplėtota susisiekimo sistema bei turistų gausa palanki gamybos ir paslaugų verslo plėtrai. Varėnos rajonas – puoselėjamų senųjų amatų ir tradicijų kraštas, pripažinta menininkų kūrybos vieta. Čia nuolat organizuojami kultūros renginiai, festivaliai, menininkų plenerai, pritraukiantys daug svečių iš Lietuvos ir užsienio

Apibendrinant situaciją, išskirtą situacijos analizės gamtinių išteklių dalyje, VkVVG teritorijoje galima išskirti stiprybes, prisidedančias prie teritorijos vizijos pasiekimo. Tai – turtingi gamtos ištekliai, prie kurių saugojimo ir puoselėjimo aktyviai prisideda savivaldybė, įgyvendindama specialius projektus, siekdama mažinti invazinių augalų paplitimą, oro ir vandens taršą, darydama kryptingas pastangas išsaugoti biologinei įvairovei savivaldybės teritorijos miškuose, saugomose teritorijose. Siekiama užtikrinti ir geriamo vandens kokybę bei nuotekų valymą, prisidedant prie taršos mažinimo. Palengva vystomas ekologinis ūkininkavimas, auga tiek ūkių skaičius, tiek ir deklaruojamų plotų skaičius išmokoms gauti. Tai rodo ne tik savivaldybės, bet ir teritorijos gyventojų ekologinį sąmoningumą. Tačiau vertinant atsinaujinančių energetikos išteklių vartojimą, Varėnos rajono savivaldybė tarp kitų Lietuvos savivaldybių vertinama gana vidutiniškai. Nėra išnaudojamas visos galimybės gaminti energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių tiek viešajame, tiek privačiame sektoriuje: diegti tvarius, energiją taupančius, išmanius sprendimus žemės ir ne žemės ūkio versluose, kurie galėtų ne tik padidinti gamybos ar paslaugų efektyvumą, ir paskatinti jų plėtrą, bet ir sumažinti taršą, prisidėti prie neutralumo klimato pokyčiams. Siekiant vizijos, būtina išnaudoti turimus gamtinius išteklius, plėtojant įvairias su turizmu ir rekreacija susijusias paslaugas, ypatingai skatinant darnųjį turizmą, kuris prisidėtų ir prie tolesnio unikalios krašto gamtos paveldo išsaugojimo bei puoselėjimo.

1.9. Papildoma informacija

Varėnos rajono savivaldybė Lietuvos laisvosios rinkos instituto (LLRI) sudarytame savivaldybių indekse 2022 m. pagal finansinį tvarumą ir investicinę aplinką užėmė 39 – 42 vietas tarp 54 mažųjų savivaldybių. 2014 m. šiame reitinge Varėnos rajono savivaldybė užėmė 43 vietą iš 53 rajoninių savivaldybių.

Vilniaus politikos analizės instituto sudarytame 2022 m. Lietuvos savivaldybių gerovės indekse Varėnos rajono pozicija vertintina kaip vidutiniška. Šį indeksą, kuris sudaromas kasmet nuo 2016 m., sudaro 5 komponentai: socialinis saugumas, fizinis saugumas, ekonomikos gyvybingumas, švietimo kokybė ir demografija. Varėnos rajono savivaldybė 2022 m. turėdama 2,9 bendrą indekso reikšmę tarp 35 kaimiškųjų savivaldybių užima 18 -tąją vietą. Varėnos bendra indekso reikšmė nuo 2016 m. iki 2019 m. nuolat smuko nuo 2,8 iki 2,2 balo, tačiau nuo 2020 m. vėl ėmė didėti. Pagal socialinį saugumą Varėna surenka 3 balus ir užima 10 vietą tarp kaimiškųjų savivaldybių, Savivaldybės rezultatai šiame komponente nuo 2016 m. nuolat smuko iki 2018 m., kol pasiekė žemiausią reikšmę (1,3) tačiau nuo 2019 m. ėmė nuolat augti. Vertinant fizinį saugumą Varėna su 1,8 balo užima 33 vietą tarp 35 kaimiškųjų savivaldybių, šio indekso reikšmė, lyginant su 2016 m. reikšme yra sumažėjusi. Pagal ekonomikos gyvybingumą Varėnos rajono savivaldybė turėdama 1,3 balo užima 27 vietą tarp 35 kaimiškųjų savivaldybių. Pagal švietimo vertinimą – 7,4 balo Varėnos rajono savivaldybė užima 6 vietą tarp kaimiškųjų savivaldybių ir tai yra geriausiai vertinamas indekso komponentas, Pagal balo reikšmę Varėna aplenkia net miestų savivaldybes - Panevėžį ir Klaipėdą, beveik neatsilieka nuo Alytaus miesto (7,5) ir nedaug atsilieka nuo Vilniaus miesto (7,9). Svarbu pažymėti, kad nuo 2019 m. šis vertinimas yra nuolat augantis. Žemiausią balą (1,1) Varėnos rajono savivaldybė sulaukė už sveikos demografijos komponentą ir pagal balo dydį dalinasi 27-31 vietas tarp 35 kaimiškųjų savivaldybių.

2. VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG)

	Stiprybės	**Teiginį pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.**	**Susijusių VVG teritorijos poreikių skaičius**
1 stiprybė	Migracijos rodiklis per paskutinius 4 metus gerėjo ir tapo teigiamu.	R12, R13	4
2 stiprybė	Mažėja socialinių pašalpų gavėjų skaičius	R19, R20, R21	4
3 stiprybė	Rajono nedarbo lygis palaipsniui artėja prie Lietuvos vidurkio, labiau nei Lietuvoje sumažėjo moterų nedarbo lygis	R28, R29	3
4 stiprybė	Išplėtota, modernizuota kultūros ir sporto infrastruktūra;	R48, R49, R51, R56	4
5 stiprybė	Tiesioginių užsienio investicijų skaičius sparčiai išaugo rajone, augimas spartesnis nei Lietuvoje	R33	3
6 stiprybė	Savivaldybė aktyviai dirba pritraukdama ES investicijas į regioną;	R32	3
7 stiprybė	Varėnos rajone pagerėjo infrastruktūra, susijusi su turizmu, poilsiu, rekreacija.	R34	3
8 stiprybė	Ūkininkų amžius jaunėja, didėja ekologinių ūkių skaičius	R60, R61	1
9 stiprybė	Gausus rajono kultūros paveldas ir tradiciniai amatai.	R50, R51, R52, R53	3
10 stiprybė	Savivaldybės dėmesys gamtos apsaugai	R69, R70, R71	2
	Silpnybės	**Teiginį pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.**	
1 stiprybė	Gyventojų skaičius mažėja, daug gyventojų gyvena smulkiose gyvenvietėse didelėje teritorijoje	R1, R2, R9, R10, R11	5
2 stiprybė	Rajone mažėja jaunų žmonių amžiaus dalis, didėja – pagyvenusių.	R8, R14	3
3 stiprybė	Rajono išsilavinimo rodikliai yra mažesni nei Lietuvos	R15, R16	3
4 stiprybė	Nedarbo rodikliai yra aukštesni nei apskrities ir Lietuvos vidurkis	R17, R18	4
5 stiprybė	Augantis socialinių paslaugų poreikis rajone	R22, R23, R25	3
6 stiprybė	Mažėjanti bedarbių ir socialinių pašalpų gavėjų motyvacija dalyvauti ADRP	R26, R30	4
7 stiprybė	Maža ir mažėjanti socialinių paslaugų dalis, perkama iš NVO ir bendruomeninių organizacijų	R39, R40	3
8 stiprybė	Per menkai analizuojami jaunimo poreikiai ir vystomos paslaugos ir veiklos aktyviam ir mažiau galimybių turinčiam jaunimui	R43, R44	4
9 stiprybė	Mažas dirbamos žemės našumas apriboja ūkininkavimo galimybes.	R58, R59	3
10 stiprybė	Išnaudojama tik dalis atsinaujinančių energijos išteklių potencialo	R62, R63, R64	1

	Galimybės	Teiginį pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis	
1 stiprybė	Patogi geografinė padėtis, gamtos ištekliai, kultūros paveldas kuria puikias turizmui ir rekreacijai plėtoti	R4, R5, R6, R7, R50, R51, R52, R53, R54 R57, R65, R66, R67, R68	3
2 stiprybė	Išmanių technologijų ir sprendimų, inovacijų prieinamumo didėjimas ir galimybės turizmo, produktų/paslaugų pasiūlai	R34, R49, R51	3
3 stiprybė	Aktyvesnis sidabrinės ekonomikos potencialo panaudojimas kaimiškose vietovėse	R43, R53	5
4 stiprybė	Sukurtos ir modernizuotos viešosios infrastruktūros panaudojimas įvairių paslaugų plėtrai bei iniciatyvoms;	R45, R48	5
5 stiprybė	Varėnos krašto identiteto puoselėjimas	R51, R56	4
6 stiprybė			0
7 stiprybė			0
8 stiprybė			0
9 stiprybė			0
10 stiprybė			0
	Grėsmės	**Teiginį pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis**	
1 stiprybė	Kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas dėl darbingo amžiaus žmonių mažėjimo, mažins teritorijos patrauklumą naujoms investicijoms	R31	2
2 stiprybė	Visuomenės senėjimas reikalaus vis didesnių investicijų į socialinių paslaugų, paramos ir sveikatos priežiūros sritis	R24, R25, R27	3
3 stiprybė	Paslaugų gavėjų/vartotojų kaimiškose vietovėse mažėjimas viešosioms ir kitoms paslaugoms bei infrastruktūrai egzistuoti	R3, R8, R9	3
4 stiprybė	Ūkių stambėjimas ir monopolija, mažinantys kaimo vietovių veiklos ir smulkaus verslo galimybes ir įvairovę	R35, R36, R37	3
5 stiprybė	Vietos valdžios investicijos į viešąsias paslaugas teikiančių pavaldžių įstaigų tinklą, apriboja NVO galimybes tapti paslaugų teikėjais	R39, R40, R41, R47	4
6 stiprybė			0
7 stiprybė			0
8 stiprybė			0
9 stiprybė			0
10 stiprybė			0

3. VVG teritorijos poreikiai ir jų pagrindimas

3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas

1	2
Poreikio numeris	**Poreikis**
1 poreikis	Išmanių sprendimų panaudojimas žemės ūkyje, viešųjų paslaugų, kūrime ir plėtroje
2 poreikis	Su turizmu ir rekreacija susijusio verslo ir paslaugų plėtojimas įveikiant sezoniškumo iššūkius
3 poreikis	Įvairių gyventojų socialinių grupių: vaikų, jaunimo ir senjorų įtraukties didinimas ir laisvalaikio užimtumas;
4 poreikis	Socialinės ir ekonominės įtraukties stiprinimas, diegiant socialines inovacijas, socialinį verslą
5 poreikis	Viešųjų paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimas visoje VVG teritorijoje
6 poreikis	
7 poreikis	
8 poreikis	
9 poreikis	
10 poreikis	
11 poreikis	
12 poreikis	
13 poreikis	
14 poreikis	
15 poreikis	
16 poreikis	
17 poreikis	
18 poreikis	
19 poreikis	
20 poreikis	

3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas

	1 poreikis
Poreikis	Išmanių sprendimų panaudojimas žemės ūkyje, viešųjų paslaugų, kūrime ir plėtroje

Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis yra suformuotas atsižvelgiant į 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 stiprybes. Panaudojant šias stiprybes būtų galima pasinaudoti 2,3,4,5 galimybėmis ir tuo būdu patenkinti poreikį. Būtina paskatinti ūkininkų, viešojo, privataus ir nevyriausybinių sektorių iniciatyvas, skatinančias išmanius sprendimus bei inovacijas, šiuo metu jaučiamas tokių iniciatyvų trūkumas, nes trūksta tiek mokymų ūkininkams, tiek priemonių, kurios teiktų finansavimą atitinkamiems projektams.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	netaikoma
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Su poreikiu susiję daugelis situacijos analizės rodiklių, pirmiausia: padidėjęs laisvų darbo vietų skaičius (R31) alternatyvių žemės ūkiui veiklų ūkių sumažėjimas 63 proc. (R37), Tradicinių amatininkų centro Dargužiuose (taikančio išmanius sprendimus) veiklos rodikliai (R52), įrodantys išmanių sprendimų poveikį rezultatams. Intervencijos poreikis aktualus viso rajono teritorijoje
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	1)Varėnos rajono savivaldybės 2018 – 2028 m. strateginės plėtros planas; 2) 2022–2030 m. Alytaus regiono plėtros planas; 3) 2021-2027 m. Europos sąjungos fondų investicijų programa; 4) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas; 5) 2021-2027 m. Interreg tarptautinė Baltijos jūros programa; 6) 2021–2030 m. Nacionalinis pažangos planas. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Iš ekonominių ir aplinkosauginių problemų gyventojai opiausiomis įvardino įsidarbinimo galimybių stoką (65,2 proc.). Į atvirą klausimą, jei turėtų 100 tūkst. eurų kokias inovacijas savo organizacijoje įgyvendintų, nemaža dalis atsakiusiųjų pažymėjo skaitmeninių, išmaniųjų technologijų pritaikymą.
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	5
Susijęs nacionalinis poreikis 1	g.3 . Skatinti verslų kūrimąsi kaime, žemės ūkio veiklos įvairinimą
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Susijęs nacionalinis poreikis 3	k.4. Mažinti skaitmeninę atskirtį žemės ūkyje ir kaimo vietovėse
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip

Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
	2 poreikis
Poreikis	Su turizmu ir rekreacija susijusio verslo ir paslaugų plėtojimas įveikiant sezoniškumo iššūkius
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis yra suformuotas atsižvelgiant į 1,2,3,4,5,6,7,9,10 stiprybes. Pasinaudojant šiomis VkVVG stiprybėmis būtų galima sėkmingai panaudoti visomis VkVVG išųskirtomis galimybėmis poreikiui realizuoti. Šiuo metu su turizmu ir rekreacija susijęs verslas pamažu yra plėtojamas VkVVG teritorijoje, tačiau didžiąja dalimi jis yra priklausomas nuo sezoniškumo. Trūksta paramos verslo projektams, kurie pasiūlytų tvarius sprendimus, mažiau priklausomus nuo sezoniškumo.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	netaikoma
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Su poreikiu susiję daugelis situacijos analizės rodiklių, pirmiausia rodikliai, kurie yra susiję su rajono kultūros, gamtinio ir etninio paveldo gausa, turima viešąja infrastruktūra ir gyventojų užimtumu: R4, R5, R6, R7, R50, R51, R52, R53, R54 R57, R65, R66, R67, R68, R34, R49, R43. Poreikis yra aktualus visame Varėnos rajone
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	1)Varėnos rajono savivaldybės 2018 – 2028 m. strateginės plėtros planas; 2) 2022–2030 m. Alytaus regiono plėtros planas; 3) 2021-2027 m. Europos sąjungos fondų investicijų programa; 4) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas; 5) 2021-2027 m. Interreg tarptautinė Baltijos jūros programa; 6) 2021–2030 m. Nacionalinis pažangos planas. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	VkVVG teritorijos gyventojai labiausiai vertina šiuos ypatumus: gamtą, kraštovaizdį gamtos išteklius (82,4 proc.). Į atvirą klausimą kokias idėjas gyventojai pasiūlytų, daugelis pasiūlė gerinti infrastruktūra, susijusia su rekreacija ir turizmu.
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	4
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.5. Skatinti bioekonomikos verslus
Susijęs nacionalinis poreikis 3	g.3 . Skatinti verslų kūrimąsi kaime, žemės ūkio veiklos įvairinimą

Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
	3 poreikis
Poreikis	Įvairių gyventojų socialinių grupių: vaikų, jaunimo ir senjorų įtraukties didinimas ir laisvalaikio užimtumas;
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis yra suformuluotas atsižvelgiant į 2,4 ir 6 stiprybes: panasinaudojant mažėjančiu pašalpų gavėjų skaičiumi, išplėtota kultūros ir sporto infrastruktūra, aktyviu savivaldybės vaidmeniu pritraukiant ES investicijas į regioną būtų galima pasinaudoti efektyvesniu sidabrinės ekonomikos potencialu, infrastruktūros panaudojimu viešųjų paslaugų plėtrai, Varėnos krašto identiteto puoselėjimui. Šiuo metu trūksta paslaugų ir veiklos projektų, NVO įgalinimo teikti šias paslaugas ir projektus.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	netaikoma
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Su poreikiu susiję situacijos analizės rodikliai, susiję su socialine statistika: Varėnos rajone pastebimas didėjantis socialinių paslaugų poreikis vyresnio amžiaus asmenims.(R23), blogėjantis Varėnos rajono vertinimas jaunimo politikos srityje tarp visų savivaldybių (R44). Poreikis aktualus visos VkVVG teritorijai, kurią sudaro daug nedidelių gyvenviečių
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	1)Varėnos rajono savivaldybės 2018 – 2028 m. strateginės plėtros planas; 2) 2022–2030 m. Alytaus regiono plėtros planas; 3) 2021-2027 m. Europos sąjungos fondų investicijų programa; 4) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas; 5) 2021-2027 m. Interreg tarptautinė Baltijos jūros programa; 6) 2021–2030 m. Nacionalinis pažangos planas. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Remiantis gyventojų apklausos rezultatais, 22,5 proc. apklaustųjų mano, kad aktualiausia socialine problema yra paslaugų jaunimui trūkumas. Daugiausia gyventojų teiktų pirmenybę socialinių ir sveikatos prieinamumo didinimui ir kokybės gerinimui (42,6 proc.).

Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	4
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Susijęs nacionalinis poreikis 3	h.4 . Modernizuoti kaimo vietoves didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
	4 poreikis
Poreikis	Socialinės ir ekonominės įtraukties stiprinimas, diegiant socialines inovacijas, socialinį verslą
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis suformuluotas atsižvelgiant į 1,2,3, 5, 7, 9 stiprybes. Panaudojant šias išvardintas stiprybes, būtų galima pasinaudoti visomis įvardintomis galimybėmis. Šiuo metu išnaudoti esamą VkVVG teritorijos potencialą trukdo nedidelis NVO potencialas, menkas informuotumas apie socialinio verslo galimybes, supratimas apie socialinį verslą bei socialines inovacijas, tuo pačiu ir finansavimo priemonių, skirtų socialinių inovacijų, socialinio verslo projektams finansuoti.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	netaikoma
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Su poreikiu susiję situacijos analizės rodikliai, susiję su viešųjų paslaugų būkle, pirmiausia - socialinių paslaugų ir užimtumu: R22, R23, R25 taip pat būtinybe įgalinti NVO teikti viešąsias paslaugas: R39, R40, demografiniai rodikliai: R1, R2, R9, R10, R11, kurie skatina ieškoti inovatyvių sprendimų kaip užtikrinti gyventojų įtrauktį ir užimtumą.

Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	1)Varėnos rajono savivaldybės 2018 – 2028 m. strateginės plėtros planas; 2) 2022–2030 m. Alytaus regiono plėtros planas; 3) 2021-2027 m. Europos sąjungos fondų investicijų programa; 4) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas; 5) 2021-2027 m. Interreg tarptautinė Baltijos jūros programa; 6) 2021–2030 m. Nacionalinis pažangos planas. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	gyventojai opiausia įvardino įsidarbinimo galimybių stoką (65,2 proc.). Jei turėtų 100 tūkst Eur, 44,9 proc respondentų nurodė, kad skirtų ją savo verslo idėjos įgyvendinimui, 32,8 proc. – gyvenimo kokybės rajone gerinimui
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	2
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Susijęs nacionalinis poreikis 3	g.3 . Skatinti verslų kūrimąsi kaime, žemės ūkio veiklos įvairinimą
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
	5 poreikis
Poreikis	Viešųjų paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimas visoje VVG teritorijoje
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis suformuluotas atsižvelgiant į VkVVG stiprybes: teigiamą migracijos rodiklį, mažėjantį pašalpų gavėjų skaičių, išplėtotą kultūros ir sporto infrastruktūrą. Šios stiprybės leistų pasinaudoti galimybėmis: aktyvesniu sidabrinės ekonomikos potencialu, sukurtos ir modernizuotos infrastruktūros panaudojimui įvairių paslaugų plėtrai. Potencialas nepanaudotas dėl priemonių, sustiprinančių NVO ir įgalinančių teikti tokias paslaugas bei finansavimo priemonių šioms paslaugoms trūkumo
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	netaikoma

Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Su poreikiu susiję situacijos analizės rodikliai, susiję su viešųjų paslaugų būkle, pirmiausia - socialinių paslaugų ir užimtumu: R22, R23, R25, demografiniai rodikliai R1, R2, R9, R10, R11 ir viešosios infrastruktūros rodikliai R45, R48. Intervencijos poreikis - viso rajono teritorija, atsižvelgiant į rajono plotą, žmonių skaičių ir tankumą, viešosios infrastruktūros būklę ir NVO situaciją
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	1)Varėnos rajono savivaldybės 2018 – 2028 m. strateginės plėtros planas; 2) 2022–2030 m. Alytaus regiono plėtros planas; 3) 2021-2027 m. Europos sąjungos fondų investicijų programa; 4) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas; 5) 2021-2027 m. Interreg tarptautinė Baltijos jūros programa; 6) 2021–2030 m. Nacionalinis pažangos planas. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Aktualiausia sociokultūrine problema yra įvairių viešųjų paslaugų stoka. Didžiausią dėmesį gyventojai siūlo skirti socialinių ir sveikatos paslaugų prieinamumo didinimui ir kokybės gerinimui (42,6 proc.), švietimo, neformalaus ugdymo, laisvalaikio užimtumo prieinamumui (34,8 proc.)
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	5
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.4 . Modernizuoti kaimo vietoves didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą
Susijęs nacionalinis poreikis 3	k.4. Mažinti skaitmeninę atskirtį žemės ūkyje ir kaimo vietovėse
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip

4. VPS temos pagrindimas (pildoma teminėms VPS)

VkVVG valdyba, rengdama šią strategiją, iš pradžių analizavo aukštesnio lygmens strateginius dokumentus – Lietuvos Respublikos Bendrąjį planą, Lietuvos Respublikos 2021 – 2030 m. Nacionalinės pažangos planą, 2022 – 2030 m. Alytaus regiono plėtros planą ir Varėnos savivaldybės 2018 – 2028 m. strateginės plėtros planą, kuriuose yra išskirti ilgalaikiai tikslai, uždaviniai ir priemonės, apibrėžiančios Varėnos krašto VVG teritorijos ekonominė, kultūrinė, socialinės ir kitokios plėtros vizijas ir modelius bei planuojamas investicijas į šių modelių įgyvendinimą. Vienas iš veiksnių pakartotas visuose be išimties strateginio planavimo dokumentuose – teritorijos gamtinių, kultūrinių, istorinių išteklių panaudojimas turizmui ir rekreacijai, didelį dėmesį skiriant įvairioms turizmo rūšims atskirose srityse (gamtiniam, kultūriniam, etc.), kurios tausoja aplinką ir kultūros paveldą, pvz. darniajam, lėtajam turizmui plėtoti, tuo pačiu bandant spręsti turizmo ir rekreacijos paslaugų sezoniškumo iššūkius, planuojant tvarius sprendimus kaip būtų galima spręsti gyventojų užimtumo problemas ir aktualių bei kokybiškų viešųjų paslaugų užtikrinimą ir plėtrą teritorijos gyvenvietėse.

VVG valdyba pasiūlė temą - ***turizmo paslaugų įvairovės plėtra kaime***, turtėdama argumentų, kad ši tema ne tik geriausiai atitinka aukštesnio lygmens strateginio planavimo dokumentuose suplanuotus pokyčius ir investicijas, bet labiausiai atitinka ir vietos situaciją, gyventojų viziją ir įvairių jiems aktualių paslaugų plėtros poreikius. Kadangi turizmo paslaugų įvairovės plėtra iš vienos pusės galėtų spręsti gyventojų užimtumo kaimiškose teritorijose klausimą, iš kitos pusės aktualių viešųjų paslaugų plėtra kaimo teritorijose galėtų padidinti gyvenimo kokybę, sumažinti darbingo amžiaus, pirmiausia vaikų ir jaunimo migraciją iš kaimo vietovių tuo pačiu – paspartinti darbingo amžiaus žmonių, pirmiausia – šeimų kėlimąsi į kaimiškąsias teritorijas, kuriam esminės kliūtys yra viešųjų paslaugų (socialinių, kultūros, švietimo, laisvalaikio, susisiekimo ir kitų) prieinamumas. Darbingo amžiaus žmonių gausėjimas leistų užtikrinti turizmo ir rekreacijos paslaugų įvairovę ir plėtrą, ypač – tose teritorijose, kuriose išskirtinai palankios gamtiniam ir kultūriniam turizmui plėtoti (gyvenvietės šalia Merkio, Ūlos, etnografiniai dzūkų kaimai ir t.t.).

Situacijos analizės rodikliai pagrindžiantys temos aktualumą, yra visų pirmiausia, rodikliai, Kitos rodiklių grupės, pagrindžiančios pasirinktą temą yra išplėtota ir modernizuota kultūros ir sporto sektoriaus infrastruktūra, tiesiogiai susijusi su tema (R48, R49, R51, R56), gausus kultūros paveldas ir tradiciniai amatai (R50, R51, R52, R53), savivaldybės dėmesys aplinkosaugai ir ekologijai (R69, R70, R71), gerėjantys gyventojų migracijos rodikliai (R12, R13) ir mažėjantis nedarbo lygis (R28, R29) sudaro galimybes geriau įveiklinti turtingus teritorijos gamtinius išteklius ir kultūros paveldą (R4, R5, R6, R7, R50, R51, R52, R53, R54, R57, R65, R66, R67, R68), pasinaudojant ir sidabrinės ekonomikos potencialo galimybe (R43, R53), galimybėmis skaitmeninių technologijų pagalba kurti išmanius ir tvarius sprendimus su turizmu susijusios gamybos ir paslaugų plėtrai (R34, R49, R51) taip pat galimybe išnaudoti sukurta ir modernizuota viešąja infrastruktūra (R45, R48 skatinant su tuo susijusias gyventojų, bendruomenių ir NVO ekonomines ir kitas iniciatyvas.

Pasirinkta tema atitinka visus 5 VVG poreikius, kadangi, kaip jau minėta anksčiau, turizmo paslaugų įvairovės plėtra yra neišvengiamai susijusi pirmiausia su žmogiškaisiais resursais regionuose, atsižvelgiant į VkVVG teritorijos ypatumą – didžiulę teritoriją, kurioje dominuoja nedidelės gyvenvietės. Kuriose, siekiant užtikrinti jų gyvybingumą, būtina lygiagrečiai tiek plėtoti ekonomines veiklas, tiek užtikrinti viešųjų ir kitų įvairioms gyventojų socialinėms grupėms aktualių paslaugų plėtrą bei kokybę, nes tik tai gali paskatinti gyventojų atsikėlimą į šias teritorijas.

2023 m. kovo mėnesį atliktos VkVVG teritorijos gyventojų apklausos duomenys parodė, kad 95,1 proc. gyventojų visiškai arba iš dalies pritaria (52,5 proc. gyventojų visiškai pritaria, o 42,6 proc. – iš dalies pritaria) pasirinktai VVG teminei sričiai - turizmo paslaugų įvairovės plėtra kaime.

5. VVG pristatymas ir vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2030 m. ir VVG misija

5.1. Apibendrinta informacija apie VVG

5.1.1. VVG įsteigimo data	2008-12-04
5.1.2. VVG būstinės adresas	J.Basanavičiaus g. 9, Varėna
5.1.3. VVG narių skaičius	60 VVG narių sąrašas pateiktas **1 priede.**
5.1.4. VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius	11 VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas pateiktas **2 priede.**
5.1.5. VPS administracijos darbuotojų ir etatų skaičius	Darbuotojų skaičius: 4 Etatų skaičius: 4,3 VPS administracijos darbuotojų sąrašas pateiktas **3 priede.**
5.1.6. VVG pirmininkas	Aldas Miečinskas
5.1.7. VVG kolegialaus valdymo organo pirmininkas	Irmantas Laniauskas
5.1.8. VPS administravimo vadovas	Aldas Miečinskas

5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį

Informacija bus atnaujinta gegužės mėn. po visuotinio susirinkimo, pakeitus valdybos sudėtį

1	2	3
VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius, iš viso	11	(teikiant VPS)
Narių pasiskirstymas pagal sektorius:		
Sektorius, atstovaujami interesai	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	3	27,27
Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	3	27,27
Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	5	45,45
Kita	0	0,00
Iš viso:	**11**	**100,00**
Narių pasiskirstymas pagal lytį:		
Lytis	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Moterys	5	45,45
Vyrai	6	54,55
Iš viso:	**11**	**100**
Narių pasiskirstymas pagal amžių:		
Amžiaus grupė	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Asmenys iki 29 m. (imtinai)	0	0,00
Asmenys nuo 30 iki 40 m. (imtinai)	4	36,36
Asmenys nuo 41 m.	7	63,64
Iš viso:	**11**	**100**

5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą

Informacija bus papildyta gegužės mėn.

VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimo būdas(-ai)	Pasirinkto būdo pagrindimas ir detalizuojanti informacija
☐ VVG kolegialaus organo nariai turi mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☐ VVG sudarė patariamąją novatorių darbo grupę, pasitelkdama mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse turinčius ekspertus; ☒ VVG sudarė bendradarbiavimo sutartį su mokslo įstaiga(-omis), turinčiomis žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☐ Netaikoma.	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

.

5.4. VVG vertybės

Varėnos krašto vietos veiklos grupė yra tolerantiška organizacija, pagrįsta partnerystės principu. Atvira naujiems nariams, kurie siekia gerinti gyvenimo kokybę mūsų krašte. Novatoriška ir nestokojanti naujų idėjų. Aktyvi ir iniciatyvi. Realistiškai vertinanti naujas galimybes ir pasitikinti savo jėgomis. Teisinga visiems nariams ir jaučianti atsakomybę prieš rajono gyventojus.

VVG vertybės buvo sudarytos ir aptartos rengiant 2016 – 2023 m. VPS, patvirtintos visuotiniame susirinkime. VPS 2023 – 2029 m. rengimo darbo grupėje bei valdybos posėdyje vertybės, misija, vizija buvo peržiūrėtos, tačiau vertybių nuspręsta nekeisti, nes jos išlieka aktualiomis, atsižvelgiant tiek į naujo laikotarpio prioritetus, tiek ir į pačios VVG pasirinktą temą

5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m.

Varėnos kraštas garsus išsaugota unikalia gamta ir kultūros paveldu, sveika ir saugia aplinka, socialiniais ir bendruomeniniais verslais, turizmo, pramogų ir poilsio paslaugomis. Varėnos kraštas patrauklus gamtos įvairove ir kraštovaizdžiu, kruopščiai saugomu nuo žalingo poveikio, atviras turistams. Svarbiausias Varėnos krašto ekonominės ir socialinės pažangos pagrindas – iniciatyvūs ir kūrybingi žmonės, aktyvios bendruomenės, gyvenančios saugioje ir sveikoje aplinkoje, kurioje gerai jaučiasi įvairioms amžiaus ir socialinėms grupėms priklausantys gyventojai. Užtikrinta gyvenimo kokybė skatina jaunus žmones pasilikti gimtinėje, o atvykstančius – čia įsikurti. Krašte vystomiems verslams naudojami atsinaujinantys gamtos ištekliai. Patogi geografinė padėtis, išplėtota susisiekimo sistema bei turistų gausa palanki gamybos ir paslaugų verslo plėtrai. Varėnos rajonas – puoselėjamų senųjų amatų ir tradicijų kraštas, pripažinta menininkų kūrybos vieta. Čia nuolat organizuojami kultūros renginiai, festivaliai, menininkų plenerai, pritraukiantys daug svečių iš Lietuvos ir užsienio.

VVG VPS 2013-2029 m. rengimo darbo grupės susirinkime buvo pasiūlyta nežymiai pakoreguoti viziją, išbraukiant nereikšmingas detales, kurios nesukuria reikšmingos pridėtinės vertės (pvz.

„garsus grybingais pušynais“, „bei miško gėrybių“). Žodžiai „ir jaunas ir senas“ pakeisti ‚įvairioms amžiaus ir socialinėms grupėms priklausantys gyventojai“. Žodžiai „Geros gyvenimo ir darbo sąlygos“ pakeisti žodžiais ‚užtikrinta gyvenimo kokybė“

5.6. VVG misija

Sutelkus Varėnos krašto pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios sektorių atstovus, sukurti sąlygas socialiniam, bendruomeniniam ir privačiam verslui. Puoselėti krašto kultūros tradicijas ir amatus. Pagerinti gyvenimo kokybę Varėnos rajono kaimo vietovėse, stiprinant bendruomenių įtaką, kuriant patrauklią gyventi ir dirbti aplinką kaime bei didinant socialinę vietos gyventojų, ypač socialiai pažeidžiamų grupių, integraciją.

VVG misija nebuvo keista lyginant su 2014 – 2020 m. laikotarpiu.

II skyrius: Ko mes siekiame? (VPS tikslai, rodikliai ir siekiami pokyčiai)

6. VVG teritorijai aktualūs BŽŪP tikslai

1	2	3	4	5	6
	BŽŪP tikslas	Ar tikslas įgyvendinamas VVG teritorijoje	VPS tikslą įgyvendinančių priemonių skaičius	Priemonių, kurioms tikslas yra pagrindinis, skaičius	Priemonių, kurios tikslą įgyvendina horizontaliai, skaičius
A	**BIVP priemonei taikomi BŽŪP tikslai (privalomi)**				
8 konkretus tikslas (h punktas)	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę	Taip	7	7	
Komplek sinis tikslas	XCO. Modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi jomis, taip pat skatinant jų diegimą	Taip	1	1	
B	**BŽŪP tikslai, kurie VPS gali būti įgyvendinami horizontaliai (pasirenkami)**				
4 konkretus tikslas (d punktas)	SO4. Prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant anglies dioksido sekvestraciją, taip pat plėtoti tvariąją energetiką	Taip	8	0	8
5 konkretus tikslas (e punktas)	SO5. Skatinti tvarų vystymąsi ir veiksmingą gamtos išteklių, pavyzdžiui, vandens, dirvožemio ir oro, valdymą, be kita ko, mažinant priklausomybę nuo cheminių medžiagų	Ne	0	0	0
6 konkretus tikslas (f punktas)	SO6. Prisidėti prie biologinės įvairovės nykimo sustabdymo ir sustabdymo, gerinti ekosistemų funkcijas ir išsaugoti buveines bei kraštovaizdžius	Ne	0	0	0
9 konkretus tikslas (i punktas)	SO9. Gerinti Sąjungos žemės ūkio atsaką į visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms	Taip	8	0	8
C	**Kiti BŽŪP tikslai (neprivalomi)**				

1 konkretus tikslas (a punktas)	SO1. Remti perspektyvias ūkių pajamas ir žemės ūkio sektoriaus atsparumą visoje Sąjungoje, siekiant didinti ilgalaikį aprūpinimą maistu ir žemės ūkio įvairovę, taip pat užtikrinti žemės ūkio gamybos ekonominį tvarumą Sąjungoje	Ne	0	0	
2 konkretus tikslas (b punktas)	SO2. Labiau orientuotis į rinką ir didinti ūkių konkurencingumą tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu, be kita ko, daugiau dėmesio skiriant moksliniams tyrimams, technologijoms ir skaitmenizacijai	Ne	0	0	
3 konkretus tikslas (c punktas)	SO3. Gerinti ūkininko padėtį vertės grandinėje	Ne	0	0	
7 konkretus tikslas (g punktas)	SO7. Pritraukti jaunuosius ūkininkus ir kitus naujus ūkininkus, palaikyti jų veiklą ir palengvinti tvarią verslo plėtrą kaimo vietovėse	Ne	0	0	

** Pilna 9 konkretaus tikslo formuluotė yra tokia: Gerinti Sąjungos žemės ūkio atsaką į visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, įskaitant aukštos kokybės, saugų ir maistingą maistą, pagamintą tvariu būdu, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms.*

7. Kiekybiniai VPS tikslai

7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.

1	2	3
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.
A	**ES bendrieji rezultato rodikliai:**	
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	12
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	11
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	11
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	1140
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	310
B	**ES bendrieji produkto rodikliai:**	
L700	Vietos lygiu įgyvendintų projektų skaičius (apima vietos ir bendradarbiavimo projektus)	31
L710	Vietos lygiu įgyvendintų projektų, skirtų vietos lygmens inovacijoms, skaičius	1

C	**Nacionaliniai bendrieji rezultato rodikliai:**	
C.1	***Įgyvendinant vietos projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal lytį:***	0
N-R.37.1	Sukurtų darbo vietų skaičius moterims	0
N-R.37.2	Sukurtų darbo vietų skaičius vyrams	0
N-R.37.3	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurios lyties asmenims	0
C.2	***Įgyvendinant vietos projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal amžių:***	10
N-R.37.4	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m. (imtinai)	2
N-R.37.5	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims nuo 41 m.	4
N-R.37.6	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurio amžiaus asmenims	4
D	**Nacionaliniai bendrieji produkto rodikliai:**	
D.1	***Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (seniūnijos):***	
N-P.1	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, skaičius (PLANUOJAMAS)	8
N-P.2	VVG teritorijos seniūnijų skaičius, iš viso	8
N-P.3	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, dalis, proc.	100
D.2	***Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (gyvenamosios vietovės):***	
N-P.4	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius (PLANUOJAMAS)	30
N-P.5	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių skaičius, iš viso	282
N-P.6	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, dalis, proc.	11
E	**VPS rodikliai (produkto, rezultato):**	
VARE-P.1		0
VARE-P.2		0
VARE-P.3		0
VARE-P.4		0
VARE-P.5		0
VARE-P.6		0
VARE-P.7		0
VARE-P.8		0
VARE-P.9		0
VARE-P.10		0

7.2. Metinės rodiklių reikšmės

1. ES bendrieji rezultato rodikliai:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rodiklio kodas	**Rodiklis**	**Iš viso**	**2024 m.**	**2025 m.**	**2026 m.**	**2027 m.**	**2028 m.**	**2029 m.**
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	12	12	0	0	0	0	0

R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	11,00	0,00	2,00	4,00	5,00	0,00	0,00
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	11	0	2	4	5	0	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	1 140	20	200	400	300	150	70
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	310	5	60	90	90	50	15

2. **VPS rodikliai (produkto, rezultato):**

☒ Netaikoma

☐ Taikoma

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rodiklio kodas	**Rodiklis**	**Iš viso**	**2024 m.**	**2025 m.**	**2026 m.**	**2027 m.**	**2028 m.**	**2029 m.**
VARE-P.1	0	0	0	0	0	0	0	0
VARE-P.2	0	0	0	0	0	0	0	0
VARE-P.3	0	0	0	0	0	0	0	0
VARE-P.4	0	0	0	0	0	0	0	0
VARE-P.5	0	0	0	0	0	0	0	0
VARE-P.6	0	0	0	0	0	0	0	0
VARE-P.7	0	0	0	0	0	0	0	0
VARE-P.8	0	0	0	0	0	0	0	0
VARE-P.9	0	0	0	0	0	0	0	0
VARE-P.10	0	0	0	0	0	0	0	0

8. Pokyčiai, kurių siekiama VVG teritorijoje (kiekybine išraiška)

1	2	3	4	5	6
VPS priemonės numeris	**VPS turinio elementas**	**VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai**	**Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė**	**Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai**	**Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.**
1 priemonė	Priemonės pavadinimas Susijusių poreikių skaičius	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse 1	Pokytis: 1) Išaugęs veikiančių ūkio subjektų pramonės, paslaugų ir kituose sektoriuose skaičius; 2) Paslaugų verslo sezoniškumo sumažėjimas; 3) Padidėjusių naujų technologijų ir skaitmeninimo galimybių taikymas verslo procesuose; 5) Išaugęs gamybos ir paslaugų skaičius poilsio, pramogų, aktyvaus laisvalaikio sektoriuose.		
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	2 poreikis. Su turizmu ir rekreacija susijusio verslo ir paslaugų plėtojimas įveikiant sezoniškumo iššūkius			
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Mažų ir vidutinių įmonių skaičius Varėnos rajone, vnt. (VDA duomenys)	332	2022	337
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Išaugęs veikiančių ūkio subjektų apgyvendinimo, maitinimo ir kitame paslaugų sektoriuje skaičius, proc. (Varėnos švietimo centro duomenys)	0	2022	5
2 priemonė	Priemonės pavadinimas Susijusių poreikių skaičius	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse 0	1) Padidėjęs darbo vietų skaičius gamybos ir paslaugų skaičius poilsio, pramogų, aktyvaus laisvalaikio sektoriuose. 2) Išplėtotos gyventojams aktualios paslaugos rajono gyvenamosiose teritorijose; 3) kuriant naujas ar plėtojant esamas paslaugas sumažėjęs paslaugų sezoniškumas		
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	2 poreikis. Su turizmu ir rekreacija susijusio verslo ir paslaugų plėtojimas įveikiant sezoniškumo iššūkius			
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Bedarbių dalis Varėnos rajone nuo darbingo amžiaus grupės proc. (užimtumo tarnybos duomenys)	9,4	2023	9,2
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2				

1	2	3	4	5	6
VPS priemonės numeris	**VPS turinio elementas**	**VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai**	**Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė**	**Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai**	**Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.**
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3				
3 priemonė	Priemonės pavadinimas Susijusių poreikių skaičius	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą	Pokyčiai: 1) padidėjęs susidomėjimas išmaniuoju ūkininkavimu; 2) tvarių ir išmanių sprendimų taikymas žemės ūkyje		
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	1 poreikis. Išmanių sprendimų panaudojimas žemės ūkyje, viešųjų paslaugų, kūrime ir plėtroje			
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Asmenų, kurie projektų įgyvendinimo metu įgijo žinių apie naujų technologijų, skaitmenizavimo galimybių pritaikomumą žemės ūkyje skaičius, vnt (VVG duomenys)	0	2022	10
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2	Ūkių, įdiegusių skaitmenines technnologijas skaičius, vnt. (Varėnos raj. žemės ūkio ir kaimo reikalų skyriaus duomenys)	0	2022	3
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3				
4 priemonė	Priemonės pavadinimas Susijusių poreikių skaičius	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą	Pokyčiai: 1) Padidėjęs sveikatingumo ir sporto renginių skaičius; 2) Į įvairias (kultūrines, socialines, neformalaus švietimo ir kt.) veiklas įtrauktas jaunimas; 3) padidėjusi socialinę ataskirtį patiriančių žmonių įtrauktis0		
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	3 poreikis. Įvairių gyventojų socialinių grupių, pirmiausia – vaikų, jaunimo ir senjorų įtraukties didinimas ir laisvalaikio užimtumas; 5 poreikis. Viešųjų paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimas visoje VVG teritorijoje			
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius	6140	2022	9800
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2	jaunų žmonių skaičius, dalyvavęs veiklose, vnt (Varėnos rajono savivaldybės informacija	0	2022	100
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3				
5 priemonė	Priemonės pavadinimas	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą	Pokyčiai: 1) sustiprėjusios NVO, įgalintos teikti socialines ir kitas viešąsias paslaugas; 2) padidėjęs		

1	2	3	4	5	6
VPS priemonės numeris	**VPS turinio elementas**	**VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai**	**Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė**	**Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai**	**Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.**
	Susijusių poreikių skaičius		vietos gyventojų skaičius, dalyvaujantis įvairiose NVO veiklose; 3)Pagerėjusi Varėnos rajono jaunimo politikos situacija0		
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	1 poreikis. Išmanių sprendimų panaudojimas žemės ūkyje, viešųjų paslaugų, kūrime ir plėtroje 3 poreikis. Įvairių gyventojų socialinių grupių, pirmiausia – vaikų, jaunimo ir senjorų įtraukties didinimas ir laisvalaikio užimtumas; 5 poreikis. Viešųjų paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimas visoje VVG teritorijoje			
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	NVO, Varėnos r. įgyvendinančių projektus socialinių paslaugų sektoriuje, skaičius	11	2022	13
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2	Gyventojų skaičius, kurie projektų įgyvendinimo metu įsitraukė į organizuojamas veiklas, renginius, kitas veiklas, dalis, proc. (VDA duomenys apie gyv. sk.)	12432	2022	3
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Varėnos rajono savivaldybės užimama vieta savivaldybių reitinge jaunimo įgalinimo ir dalyvavimo srityje (Jaunimo reikalų agentūra)	46-47	2022	40
6 priemonė	Priemonės pavadinimas	Finansuoti socialinio verslo projektus	Pokytis: 1)skatinamas kaimo žmonių užimtumas, didinamas įvairių paslaugų jiems prieinamumas; 2) Skatinama inovacija - socialinio verslo kūrimas kaimiškose teritorijose.		
	Susijusių poreikių skaičius	0			
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	1 poreikis. Išmanių sprendimų panaudojimas žemės ūkyje, viešųjų paslaugų, kūrime ir plėtroje 4 poreikis. Socialinės ir ekonominės įtraukties stiprinimas, diegiant socialines inovacijas, socialinį verslą 5 poreikis. Viešųjų paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimas visoje VVG teritorijoje			
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Gyventojų skaičius, kurie pradėjo naudotis naujomis, išmaniosiomis, modernizuotomis viešosiomis paslaugomis savo gyvenamojoje teritorijoje (Varėnos rajono savivaldybės, seniūnijų informacija)	0	2022	20

1	2	3	4	5	6
VPS priemonės numeris	**VPS turinio elementas**	**VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai**	**Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė**	**Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai**	**Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.**
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3				
7 priemonė	Priemonės pavadinimas Susijusių poreikių skaičius	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą 0	Pokyčiai: 1) Sustiprėjusios NVO ir BO galimybės teikti viešąsias paslaugas; 2) NVO dalyvauja teikiant viešąsias ir kitas aktualias vietos gyventojams paslaugas;		
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	1 poreikis. Išmanių sprendimų panaudojimas žemės ūkyje, viešųjų paslaugų, kūrime ir plėtroje 3 poreikis. Įvairių gyventojų socialinių grupių, pirmiausia – vaikų, jaunimo ir senjorų įtraukties didinimas ir laisvalaikio užimtumas; 5 poreikis. Viešųjų paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimas visoje VVG teritorijoje			
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos nevyriausybinėms organizacijoms socialinėms paslaugoms, Eur (Varėnos rajono savivaldybės socialinių paslaugų planas)	43600	2022	120000
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2	Socialinę atskirtį patiriančių asmenų skaičius, gaunantis NVO pradėtas teikti socialines paslaugas (Varėnos raj. savivaldybės soc. paramos skyriaus informacija)	0	2022	80
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3				
8 priemonė	Priemonės pavadinimas Susijusių poreikių skaičius	Įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus, skirtus turizmo paslaugų įvairovės plėtrai			
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	2 poreikis. Su turizmu ir rekreacija susijusio verslo ir paslaugų plėtojimas įveikiant sezoniškumo iššūkius 4 poreikis. Socialinės ir ekonominės įtraukties stiprinimas, diegiant socialines inovacijas, socialinį verslą 5 poreikis. Viešųjų paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimas visoje VVG teritorijoje			
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1				

1	2	3	4	5	6
VPS priemonės numeris	**VPS turinio elementas**	**VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai**	**Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė**	**Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai**	**Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.**
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3				

9. Apibendrinta informacija apie VPS

VVG pavadinimas	Varėnos krašto vietos veiklos grupė
VVG kodas (4 didžiosios raidės)	VARE
VVG teritorijos seniūnijų skaičius	8
VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių skaičius	282

Parengta Vietos plėtros strategija (VPS) yra teminė	Taip
VVG teritorijos poreikių skaičius	5
VVG teritorijai aktualių BŽŪP tikslų skaičius	4
VPS priemonių skaičius	8
Pagrindiniai rezultatai:	Planuojama rodiklio reikšmė
Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	1
Dalis nuo visų ūkių VVG teritorijoje, proc.	0,90
Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	11
Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	11
Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	1 140
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	9,17
Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	310
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	2,49
Konteksto rodikliai:	Pradinė rodiklio reikšmė
Ūkių skaičius VVG teritorijoje	1 340
Gyventojų skaičius VVG teritorijoje	12 432

III skyrius: Kaip mes pasieksime užsibrėžtus tikslus? (VPS priemonės, finansinis planas, įgyvendinimo organizavimas ir valdymas)

10. VPS priemonės

10.1. VPS priemonių sąrašas

1	2	3	4	5
VPS priemonės numeris	**VPS priemonė**	**Priemonės rūšis (iš sąrašo)**	**Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)**	**Planuojama paramos suma priemonei, Eur**
1 priemonė	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse	Ne žemės ūkio verslo pradžia	5	325 000,00
2 priemonė	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse	Ne žemės ūkio verslo plėtra	5	275 000,00
3 priemonė	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą	Mokymų projektai	1	10 000,00
4 priemonė	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą	Veiklos projektai	11	110 000,00
5 priemonė	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą	Veiklos projektai	3	48 000,00
6 priemonė	Finansuoti socialinio verslo projektus	Socialinis verslas	1	80 000,00
7 priemonė	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	4	224 080,00
8 priemonė	Įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus, skirtus turizmo paslaugų įvairovės plėtrai	Teritorinis VVG bendradarbiavimas	1	3 000,00
9 priemonė			0	0,00
10 priemonė			0	0,00
11 priemonė			0	0,00
12 priemonė			0	0,00

13 priemonė			0	0,00
14 priemonė			0	0,00
15 priemonė			0	0,00
16 priemonė			0	0,00
17 priemonė			0	0,00
18 priemonė			0	0,00
19 priemonė			0	0,00
20 priemonė			0	0,00
	Visos VPS priemonės, iš viso		**31**	**1 075 080,00**
	VVG bendradarbiavimo projektams skirtos priemonės, iš viso		**1**	**3 000,00**
	Vietos projektams skirtos priemonės, iš viso		**30**	**1 072 080,00**

10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso įgyvendina BŽŪP tikslų	8 konkretus tikslas (h)	Kompleksinis tikslas (k)	4 konkretus tikslas (d)	5 konkretus tikslas (e)	6 konkretus tikslas (f)	9 konkretus tikslas (i)	1 konkretus tikslas (a)	2 konkretus tikslas (b)	3 konkretus tikslas (c)	7 konkretus tikslas (g)
1 priemonė	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
2 priemonė	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
3 priemonė	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą	3	Ne	Taip	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
4	Įgyvendinti NVO ir	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne

priemonė	bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą											
5 priemonė	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
6 priemonė	Finansuoti socialinio verslo projektus	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
7 priemonė	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
8 priemonė	Įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus, skirtus turizmo paslaugų įvairovės plėtrai	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
9 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
10 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
11 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
12 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
13 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
14 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
15 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
16 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
17 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
18 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne

19 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
20 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne

10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais

1	2	3	4	5	6	7	8
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso tenkina poreikių	1 poreikis Išmanių sprendimų panaudojimas žemės ūkyje, viešųjų paslaugų, kūrime ir plėtroje	2 poreikis Su turizmu ir rekreacija susijusio verslo ir paslaugų plėtojimas įveikiant sezoniškumo iššūkius	3 poreikis Įvairių gyventojų socialinių grupių: vaikų, jaunimo ir senjorų įtraukties didinimas ir laisvalaikio užimtumas;	4 poreikis Socialinės ir ekonominės įtraukties stiprinimas, diegiant socialines inovacijas, socialinį verslą	5 poreikis Viešųjų paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimas visoje VVG teritorijoje
1 priemonė	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse	1	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne
2 priemonė	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse	1	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne
3 priemonė	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą	1	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
4 priemonė	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą	2	Ne	Ne	Taip	Ne	Taip
5	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Taip

priemonė	bendradarbiavimą						
6 priemonė	Finansuoti socialinio verslo projektus	3	Taip	Ne	Ne	Taip	Taip
7 priemonė	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Taip
8 priemonė	Įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus, skirtus turizmo paslaugų įvairovės plėtrai	3	Ne	Taip	Ne	Taip	Taip
9 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
10 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
11 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
12 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
13 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
14 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
15 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
16 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
17 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
18 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
19 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
20 priemonė	0	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne

10.4. VPS priemonių aprašymas

Žr. VPS II dalies (Excel) 10 lapą.

	1 priemonė
Priemonės pavadinimas	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse
Priemonės rūšis	Ne žemės ūkio verslo pradžia
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – didinti VVG teritorijos gyventojų užimtumą ir ekonominę plėtrą. Priemone planuojama skatinti ir palaikyti verslo kūrimąsi, didelį dėmesį skiriant inovatyvių, tvarių, aplinkai draugiškų sprendimų diegimui, sprendžiant vietos gyventojų, pirmiausia jaunimo ir pagyvenusių žmonių užimtumo problemas, identifikuotas situacijos analizėje, tuo pačiu siekiant sudaryti sąlygas kurtis verslui, susijusiam su vietos gyventojams aktualių paslaugų teikimu ir /arba turizmu bei rekreacija, siūlančiam išmanius, tvarius ir aplinkai draugiškus sprendimus. Įmonių ir darbo vietų kūrimas kaimiškose teritorijose prisideda prie VPS temos – turizmo paslaugų įvairovės plėtra kaime. Pagrindinė problema – didėjanti pagyvenusių žmonių dalis tarp bedarbių, susitikimų metu ir gyventojų apklausos metu aktualiausiomis įvardintos užimtumo problemos, gyventojams aktualių paslaugų kūrimas, turizmo ir rekreacijos potencialo panaudojimas. (žr. paraiškos 1.4 dalį).
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokytis: 1) Išaugęs veikiančių ūkio subjektų pramonės, paslaugų ir kituose sektoriuose skaičius; 2) Paslaugų verslo sezoniškumo sumažėjimas; 3) Padidėjusių naujų technologijų ir skaitmeninimo galimybių taikymas verslo procesuose; 5) Išaugęs gamybos ir paslaugų skaičius poilsio, pramogų, aktyvaus laisvalaikio sektoriuose.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi atrankos kriterijai projektams - naudojamos klimato kaitos švelninimo priemonės
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma

Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Skiriami papildomi balai projektams, kurie tenkins gyventojų poreikius, susijusius su maistu ir sveikata arba gerins gyvūnų gerovę
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiami verslo pradžios projektai, didinantys reikalingų paslaugų kaimo gyventojams prieinamumą, naujų paslaugų kūrimą, gamybą.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	privatus juridinis asmuo atitinkantis labai mažai, mažai įmonei keliamus reikalavimus, ūkininkas, fizinis asmuo.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	1. Varėnos krašto VVG teritorijoje registruoti privatūs juridiniai asmenys; 2. Varėnos krašto VVG teritorijos gyventojai
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	tinkamumo sąlygos numatytos Strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse
Projektų atrankos principai	Atrankos principai 1) Naudojamos klimato kaitos švelninimo priemonės; 2) Sukuriamos darbo vietos jaunimui iki 29 m. arba pagyvenusiems asmenims (nuo 55 m.); 3) Projektu siekiama tenkinti visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms; 4) Pareiškėjas pagrindžia verslo idėjos sąsajas su turizmo ir/ar rekreacijos arba gyventojams aktualių paslaugų plėtra
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	

Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	65000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	65
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	325 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	5
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuoti 5 VP, o seniūnijų yra 8.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Visuose projektuose bus integruotas lyčių lygybės principas. Visiems skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais.
Jaunimas:	

Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Skiriami papildomi balai už darbo vietas jaunimui
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
VARE-P.1	Ne
VARE-P.2	Ne
VARE-P.3	Ne
VARE-P.4	Ne
VARE-P.5	Ne
VARE-P.6	Ne
VARE-P.7	Ne
VARE-P.8	Ne
VARE-P.9	Ne
VARE-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne

Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Taip
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Taip
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Taip
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	2 priemonė
Priemonės pavadinimas	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse
Priemonės rūšis	Ne žemės ūkio verslo plėtra
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3

Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – didinti VVG teritorijos gyventojų užimtumą ir ekonominę plėtrą. Priemone planuojama skatinti ir palaikyti veikiančio verslo plėtrą, didelį dėmesį skiriant inovatyvių, tvarių, aplinkai draugiškų sprendimų diegimui, sprendžiant vietos gyventojų, pirmiausia – jaunimo ir pagyvenusių žmonių užimtumo problemas, identifikuotas situacijos analizėje, tuo pačiu siekiant sudaryti sąlygas verslo, susijusio su vietos gyventojams aktualių paslaugų teikimu ir /arba turizmu bei rekreacija, siūlančiam išmanius, tvarius ir aplinkai draugiškus sprendimus plėtrai. Įmonių ir darbo vietų kūrimas kaimiškose teritorijose prisideda prie VPS temos – turizmo paslaugų įvairovės plėtra kaime. Pagrindinė problema – didėjamti pagyvenusių žmonių dalis tarp bedarbių, susitikimų metu ir gyventojų apklausos metu aktualiausiomis įvardintos užimtumo problemos, gyventojams aktualių paslaugų kūrimas, turizmo ir rekracijos potencialo panaudojimas. (žr. paraiškos 1.4 dalį).
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	1) Padidėjęs darbo vietų skaičius gamybos ir paslaugų skaičius poilsio, pramogų, aktyvaus laisvalaikio sektoriuose. 2) Išplėtotos gyventojams aktualios paslaugos rajono gyvenamosiose teritorijose; 3) kuriant naujas ar plėtojant esamas paslaugas sumažėjęs paslaugų sezoniškumas
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi atrankos kriterijai projektams - naudojamos klimato kaitos švelninimo priemonės
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma

Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Skiriami papildomi balai projektams, kurie tenkins gyventojų poreikius, susijusius su maistu ir sveikata arba gerins gyvūnų gerovę
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiami projektai ekonominio aktyvumo didinimui ir veiklos plėtrai. Parama teikiama smulkiam verslui, nesusijusiam su žemės ūkio veikla, kaime plėtoti.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	veikiantis privatus juridinis asmuo atitinkantis labai mažai, mažai įmonei keliamus reikalavimus, ūkininkas, fizinis asmuo.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	1. Varėnos krašto VVG teritorijoje registruoti ir veikiantys privatūs juridiniai asmenys; 2. Varėnos krašto VVG teritorijos gyventojai
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	tinkamumo sąlygos numatytos Strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse
Projektų atrankos principai	Atrankos principai 1) Naudojamos klimato kaitos švelninimo priemonės; 2) Sukuriamos darbo vietos jaunimui iki 29 m. arba pagyvenusiems asmenims (nuo 55 m.); 3) Projektu siekiama tenkinti visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms; 4) Pareiškėjas pagrindžia verslo idėjos sąsajas su turizmo ir/ar rekreacijos arba gyventojams aktualių paslaugų plėtra
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	55000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	65

Planuojama paramos suma priemonei, Eur	275 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	5
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuoti 5 VP, o seniūnijų yra 8.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Visuose projektuose bus integruotas lyčių lygybės principas. Visiems skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip

Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Skiriami papildomi balai už darbo vietas jaunimui
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
VARE-P.1	Ne
VARE-P.2	Ne
VARE-P.3	Ne
VARE-P.4	Ne
VARE-P.5	Ne
VARE-P.6	Ne
VARE-P.7	Ne
VARE-P.8	Ne
VARE-P.9	Ne
VARE-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Taip

Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Taip
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Taip
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	3 priemonė
Priemonės pavadinimas	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą
Priemonės rūšis	Mokymų projektai
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	XCO. Modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi jomis, taip pat skatinant jų diegimą
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip

Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – skatinti gyventojų užimtumą bei naujų technologijų ir skaitmeninimo procesų diegimą ūkio veikloje, skatinant inovatyvių ir tvarių sprendimų diegimą, užtikrinant išmanųjį ūkininkavimą, našumo žemės ūkyje didinimą bei tvarią plėtrą. Priemonė prisideda prie kompleksinio tikslo XCO įgyvendinimo, nes priemone bus remiamos veiklos, kurios skatina modernizuoti žemės ūkio sektorių, diegti inovacijas bei skaitmeninimo technologijas. Priemone siekiama prisidėti prie žemės ūkio modernizavimo ir skaitmeninimo, tuo pačiu paskatinti aplinką tausojančių sprendimų diegimą, ekologinį ūkininkavimą VVG teritorijoje
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokyčiai: 1) padidėjęs susidomėjimas išmaniuoju ūkininkavimu; 2) tvarių ir išmanių sprendimų taikymas žemės ūkyje
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi atrankos kriterijai projektams - naudojamos klimato kaitos švelninimo priemonės
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma

Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Skiriami papildomi balai projektams, kurie tenkins gyventojų poreikius, susijusius su maistu ir sveikata arba gerins gyvūnų gerovę
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama teikiama mokymų projektams, kuriais ūkininkai supažindinami su galimais diegti žemės ūkyje tvariais sprendimais, susijusiais su žemės ūkio skaitmenizacija ir išmaniuoju ūkininkavimu.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	veikiantis privatus juridinis asmuo, atitinkantis labai mažai, mažai įmonei keliamus reikalavimus, NVO, VšĮ .
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	1. Varėnos krašto VVG teritorijoje registruotas ir veikiantis privatus juridinis asmuo; 2. VkVVG teritorijoje registruota ir veikianti NVO, VšĮ
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	tinkamumo sąlygos numatytos Strateginiame plane ir Vietos tinkamumo sąlygos numatytos Strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse
Projektų atrankos principai	Atrankos principai: 1. Į projekto veiklas įtraukiamas jaunimas iki 29 m. 2. Didesnis projekto naudos gavėjų skaičius. 3. Pareiškėjas privalo pagrįsti ir užtikrinti kaip projekto veiklos prisidės prie klimato kaitos švelninimo 4. Projektu siekiama tenkinti visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	1
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	10000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	90
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	10 000,00

Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	1
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuotas 1 VP, o seniūnijų yra 8.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, privalomai
Pasirinkimo pagrindimas	Mokymai yra skirti supažindinti su skaitmeninėmis technologijomis ir kitais išmaniais sprendimais, kurių įdiegimas būtų inovacija vietos mąstu
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	1
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Visuose projektuose bus integruotas lyčių lygybės principas. Visiems skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais.
Jaunimas:	

Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Vienas iš VP atrankos principų - į projekto veiklas įtraukiamas jaunimas iki 29 m.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Taip
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
VARE-P.1	Ne
VARE-P.2	Ne
VARE-P.3	Ne
VARE-P.4	Ne
VARE-P.5	Ne
VARE-P.6	Ne
VARE-P.7	Ne
VARE-P.8	Ne
VARE-P.9	Ne
VARE-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip

Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Taip
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	4 priemonė
Priemonės pavadinimas	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą
Priemonės rūšis	Veiklos projektai
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	2
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3

Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – skatinti kaimo bendruomenių, NVO aktyvų dalyvavimą projektinėje veikloje teikiant „minkštąsias“ projektines idėjas susijusias su neformaliuoju ugdymu, ekologiniu švietimu sveikatingumu, sportu, socialine įtrauktimi, kultūra. Ši priemonė siejasi su BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus stiprinamas socialinis ir kultūrinis kapitalas, didinamas vietos gyventojų užimtumas ir socialinė įtrauktis. Priemonės įgyvendinimas prisideda prie VPS temos – turizmo paslaugų įvairovės plėtra kaime, kurdamas gyvenimo kokybę kaimuose ir skatindamas įvairias gyventojų iniciatyvas bei aktyvumą. Problema suformuluota po gyventojų apklausų (žr. 1.4. skyrius) – laisvalaikio užimtumo jaunimui ir kitoms socialinėms grupėms bei kitų įvairių viešųjų paslaugų trūkumas.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokytis: 1) Padidėjęs sveikatingumo ir sporto renginių skaičius; 2) Į įvairias (kultūrines, socialines, neformalaus švietimo ir kt.) veiklas įtrauktas jaunimas; 3) padidėjusi socialinę ataskirtį patiriančių žmonių įtrauktis

Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi atrankos kriterijai projektams - naudojamos klimato kaitos švelninimo priemonės
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Skiriami papildomi balai projektams, kuriuos įgyvendinant bus tenkinami gyventojų poreikiai, susiję su maistu ir sveikata arba gyvūnų gerovės gerinimu
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Aktyvumą skatinančios veiklos, susijusios su neformalaus ugdymu, užimtumo organizavimu, ekologiniu švietimu, socialinę įtrauktimi, sveikatingumu, sportu, kultūriniu ugdymu. Remtinos veiklos: 1) paslaugų įsigijimas; 2) intelektinės ir užimtumo veiklos; 3) įrangos ir (arba) technikos įsigijimas
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Pareiškėjai - NVO (pagal NVO plėtros įstatymo 2 str.3 d.), įskaitant BO. Partneriai - NVO, įskaitant BO, biudžetinės įstaigos (BĮ)
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	Pareiškėjai: VkVVG teritorijoje registruota ir veikianti NVO arba BO; Partneriai: VkVVG teritorijoje registruota ir veikianti NVO, BO arba BĮ
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	tinkamumo sąlygos numatytos Strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse

Projektų atrankos principai	Atrankos principai: 1) Projekto naudos gavėjų didesnė teritorinė aprėptis (matuojama seniūnijų skaičiumi); 2) Projektas įgyvendinamas kartu su partneriais; 3) Į projekto veiklas įtraukiami socialinę atskirtį patiriantys asmenys, vaikai ir jaunimas; 4) Pareiškėjas pagrindžia kaip projekto veiklos prisideda prie klimato kaitos švelninimo; 5) Projektu siekiama tenkinti visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę;
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	3
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	10000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	90
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	110 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	11
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas	Planuojama finansuoti 11 projektų. 2 atrankos principai: 1. projektas įgyvendinamas mažiausiai 2 partnerių ir vykdomos bendros veiklos VVG teritorijoje ir 2. Projekto naudos gavėjų didesnė teritorinė aprėptis (matuojama seniūnijų skaičiumi). Tai užtikrins visų seniūnijų gyventojų įtraukimą
Partnerystės principas:	

Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Vienas iš atrankos kriterijų - projektas įgyvendinamas kartu su partneriais
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Visuose projektuose bus integruotas lyčių lygybės principas. Visiems skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Vienas iš atrankos principų - į projekto veiklas įtraukiamas jaunimas.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3 R.37 R.39 R.41 R.42	Ne Ne Ne Ne Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
VARE-P.1	Ne

VARE-P.2	Ne
VARE-P.3	Ne
VARE-P.4	Ne
VARE-P.5	Ne
VARE-P.6	Ne
VARE-P.7	Ne
VARE-P.8	Ne
VARE-P.9	Ne
VARE-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne

Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	5 priemonė
Priemonės pavadinimas	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą
Priemonės rūšis	Veiklos projektai
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	3
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – stiprinti VkVVG bendruomenių, NVO, jų narių ir kaimo gyventojų kompetencijas ir skatinti mokymąsi visą gyvenimą. Ši priemonė siejasi BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus stiprinamas socialinis ir kultūrinis kapitalas, didinamas vietos gyventojų užimtumas, stiprinamas organizacijų tarpusavio bendradarbiavimas. Priemonės įgyvendinimas prisideda prie VPS temos – turizmo paslaugų įvairovės plėtra kaime, kurdama gyvenimo kokybę kaimuose, skatindama organizacijų bendradarvbiavimą. Gyventojų poreikių tyrimas, parodė, kad gyventojai išreiškė poreikį bendruomeniškumą ir savanorystę skatinančioms iniciatyvoms (27,5 proc.) Organizacijų apklausos rezultatai parodė, kad organizacijos nurodė 2 įmanomus sprendimus, įgalinančius jas pasiekti kokybiškesnį vykdomos ar naujos veiklos lygmenį: didesnį finansavimą, bei didesnio skaičiaus gyventojų pritraukimą į veiklas ir apmokymą
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	1) sustiprėjusios NVO, įgalintos teikti socialines ir kitas viešasias paslaugas; 2) padidėjęs vietos gyventojų skaičius, dalyvaujantis įvairiose NVO veiklose; 3)Pagerėjusi Varėnos rajono jaunimo politikos situacija
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi atrankos kriterijai projektams - naudojamos klimato kaitos švelninimo priemonės
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Skiriami papildomi balai projektams, kuriuos įgyvendinant bus tenkinami gyventojų poreikiai, susiję su maistu ir sveikata arba gyvūnų gerovės gerinimu
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	

Pagal priemonę remiamos veiklos	NVO ir BO sbendradarbiavimą, savitarpio pagalbą didinančios, gyventojų įtraukimą skatinančios, žmogiškųjų išteklių kompetencijas stiprinančios veiklos. Remtinos veiklos: 1) įrangos įsigijimas 2) paslaugų įsigijimas 3) renginių, mokymų organizavimas 4) skaitmeninių, kitų pažangių sprendimų diegimas
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Pareiškėjai - NVO (pagal NVO plėtros įstatymo 2 str.3 d.), įskaitant BO. Partneriai - NVO, įskaitant BO, BĮ
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	Pareiškėjai: VkVVG teritorijoje registruota ir veikianti NVO arba BO; Partneriai: VkVVG teritorijoje registruota ir veikianti NVO, BO arba BĮ
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	tinkamumo sąlygos numatytos Strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse
Projektų atrankos principai	Atrankos principai: 1) Projekto naudos gavėjų didesnė teritorinė aprėptis (matuojama seniūnijų skaičiumi); 2) Projektas įgyvendinamas kartu su partneriais; 3) Į projekto veiklas įtraukiami socialinę atskirtį patiriantys asmenys, vaikai ir jaunimas; 4) Pareiškėjas pagrindžia kaip projekto veiklos prisideda prie klimato kaitos švelninimo; 5) Projektu siekiama tenkinti visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę;
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	1
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	16000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	90

Planuojama paramos suma priemonei, Eur	48 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	3
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuoti 3 VP, o seniūnijų yra 8.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Vienas iš atrankos kriterijų - projektas įgyvendinamas kartu su partneriais
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Visuose projektuose bus integruotas lyčių lygybės principas. Visiems skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais.
Jaunimas:	

Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Vienas iš atrankos principų - į projekto veiklas įtraukiamas jaunimas.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
VARE-P.1	Ne
VARE-P.2	Ne
VARE-P.3	Ne
VARE-P.4	Ne
VARE-P.5	Ne
VARE-P.6	Ne
VARE-P.7	Ne
VARE-P.8	Ne
VARE-P.9	Ne
VARE-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip

Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	6 priemonė
Priemonės pavadinimas	Finansuoti socialinio verslo projektus
Priemonės rūšis	Socialinis verslas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	3
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3

Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – didinti socialinę įtrauktį ir užimtumą Varėnos rajono kaimo vietovėse, skatinant NVO ekonomines veiklas, skirtas socialinio poveikio kūrimui bei plėtojimui teikiant gyventojams aktualias viešąsias (socialines, švietimo, sveikatinimo, sveikatos paslaugų prieinamumo) ir kitas paslaugas, kurti ir plėtoti socialines bei kitas viešąsias paslaugas diegti socialines inovacijas. Ši priemonė siejasi su pagrindiniu BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus skatinamas užimtumas, prisidedama prie socialinės įtraukties ir vietos plėtros kaimo vietovėse. Bus siekiama kurti ir plėtoti vietos gyventojams reikalingas paslaugas, ypatingai socialinės pagalbos, bei kitokias veiklas, didinančias paslaugų prieinamumą, diegiant ir taikant išmanius, tvarius ir aplinką tausojančius sprendimus. Organizacijų apklausos duomenys parodė organizacijų norą prisidėti prie gyventojams aktualių viešųjų paslaugų plėtros.

Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokytis: 1)skatinamas kaimo žmonių užimtumas, didinamas įvairių paslaugų jiems prieinamumas; 2) Skatinama inovacija - socialinio verslo kūrimas kaimiškose teritorijose.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi atrankos kriterijai projektams - naudojamos klimato kaitos švelninimo priemonės, jei projekto metu vykdomi rangos darbai ir (arba) įsigyjama įranga, technika ir (arba) kitos prekės numatytas AEI panaudojimas ir (ar) energijos efektyvumo didinimas
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Skiriami papildomi balai projektams, kuriuos įgyvendinant bus tenkinami gyventojų poreikiai, susiję su maistu ir sveikata arba gyvūnų gerovės gerinimu
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiamos veiklos: paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms kūrimas ir plėtra; Sąlygų socialiai pažeidžiamoms grupėms įsidarbinti sudarymas; įvairių viešųjų (socialinių, sveikatinimo, sveikatos priežiūros) ir kitų gyventojams aktualių paslaugų kūrimas ir plėtra.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Pareiškėjai - NVO (pagal NVO plėtros įstatymo 2 str.3 d.)
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	Pareiškėjai: VkVVG teritorijoje registruota ir veikianti NVO
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	tinkamumo sąlygos numatytos Strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse

Projektų atrankos principai	Atrankos principai: 1) jei projekto metu vykdomi rangos darbai ir (arba) įsigyjama įranga, technika ir (arba) kitos prekės numatytas AEI panaudojimas ir (ar) energijos efektyvumo didinimas; 2) Projektas skirtas daugiau nei 1 tikslinei grupei; 3) Pareiškėjas pagrindžia kaip projekto veiklos prisideda prie klimato kaitos švelninimo; 4) Projektu siekiama tenkinti visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę;
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	1
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	80000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	90
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	80 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	1
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuotas 1 VP, o seniūnijų yra 8.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma

Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, privalomai
Pasirinkimo pagrindimas	Socialinio verslo kūrimas Varėnos rajono kaimiškose terirtorijose yra inovacija vietos lygmenyje
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Visuose projektuose bus integruotas lyčių lygybės principas. Visiems skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
VARE-P.1	Ne
VARE-P.2	Ne
VARE-P.3	Ne
VARE-P.4	Ne
VARE-P.5	Ne

VARE-P.6 VARE-P.7 VARE-P.8 VARE-P.9 VARE-P.10	Ne Ne Ne Ne Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip

Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	7 priemonė
Priemonės pavadinimas	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą
Priemonės rūšis	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	3
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas - Priemone siekia plėtoti gyventojams aktualias viešasias paslaugas, gerinant jų prieinamumą ir kokybę, sudaryti palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis paslaugomis (R.41) ir skatinti socialinę įtraukti rajone. (R.42) VPS tema – turizmo paslaugų įvairovės plėtra kaime yra susijusi su priemone, kadangi įgyvendinant priemonę siekiama gerinti gyvenimo kokybę kaime, stabdyti emigracijos procesus, skatinti žmonių atsikėlimą į kaimą, kas prisidėtų prie turizmo ir rekreacijos paslaugų plėtros. Ši priemonė siejasi su pagrindiniu BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus skatinamas užimtumas, prisidedama prie socialinės įtraukties ir vietos plėtros kaimo vietovėse. Organizacijų apklausos rezultatai parodė, kad didelė dalis organizacijų planuoja teikti paraiškas VVG, dalis organizacijų norėtų įgyvendinti projektus, kurių pagalba būtų kuriamos aktualios gyventojams paslaugos. Gyventojų apklausos rezultatai rodo įvairių viešųjų paslaugų kaimo teritorijose poreikį.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokyčiai: 1) Sustiprėjusios NVO ir BO galimybės teikti viešąsias paslaugas; 2) NVO dalyvauja teikiant viešąsias ir kitas aktualias vietos gyventojams paslaugas;
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi atrankos kriterijai projektams - naudojamos klimato kaitos švelninimo priemonės
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma

Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Skiriami papildomi balai projektams, kuriuos įgyvendinant bus tenkinami gyventojų poreikiai, susiję su maistu ir sveikata arba gyvūnų gerovės gerinimu
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiamos veiklos: socialinių, kultūros, švietimo, sveikatingumo, psichikos sveikatos paslaugų kūrimas ir/arba plėtojimas ir /arba integruotų paslaugų, kūrimas ir plėtra, socialinių inovacijų įgyvendinimas skatinant įtrauktį, mažinant soc. atskirtį, užtikrinant gyvenimo kokybę.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Pareiškėjai - NVO (pagal NVO plėtros įstatymo 2 str.3 d.) Partneriai - NVO, įskaitant bendruomenines organizacijas, biudžetinės įstaigos
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	Pareiškėjai: VkVVG teritorijoje registruota ir veikianti NVO arba BO; Partneriai: VkVVG teritorijoje registruota ir veikianti NVO, BO arba BĮ
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	tinkamumo sąlygos numatytos Strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse
Projektų atrankos principai	Atrankos principai: 1) Į projektą įtraukiama daugiau nei 1 socialinė grupė; 2) Projektas įgyvendinamas kartu su partneriais; 3) Į projekto veiklas įtraukiami socialinę atskirtį patiriantys asmenys, vaikai ir jaunimas; 4) Pareiškėjas pagrindžia kaip projekto veiklos prisideda prie klimato kaitos švelninimo; 5) Projektu siekiama tenkinti visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę;

Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	1
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	56020
Paramos lyginamoji dalis, proc.	95
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	224 080,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	4
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuoti 4 VP, o seniūnijų yra 8.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Vienas iš atrankos kriterijų - projektas įgyvendinamas kartu su partneriais
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip

Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Visuose projektuose bus integruotas lyčių lygybės principas. Visiems skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Vienas iš atrankos principų - į projekto veiklas įtraukiamas jaunimas.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Taip
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
VARE-P.1	Ne
VARE-P.2	Ne
VARE-P.3	Ne
VARE-P.4	Ne
VARE-P.5	Ne
VARE-P.6	Ne
VARE-P.7	Ne
VARE-P.8	Ne
VARE-P.9	Ne
VARE-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne

Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	8 priemonė
Priemonės pavadinimas	Įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus, skirtus turizmo paslaugų įvairovės plėtrai
Priemonės rūšis	Teritorinis VVG bendradarbiavimas

VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	3
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – per teritorinį bendradarbiavimą keistis gerąja patirtimi su kitomis VVG įgyvendinant pasirinktą temą – turizmo paslaugų įvairovės plėtra kaime, siekiant perimti ir diegti žinias, metodus, inovatyvius, tvarius ir išmanius sprendimus, prisidedančius prie kaimiškųjų teritorijų plėtros sėkmingai sprendžiant ekonominius, kultūrinius, socialinius, aplinkosauginius iššūkius, įvardintus situacijos analizėje ir tenkinant poreikius. Ši priemonė siejasi su pagrindiniu BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus skatinamas užimtumas, prisidedama prie socialinės įtraukties ir vietos plėtros kaimo vietovėse. Šia priemone siekiama atliepti visus gyventojų ir organizacijų apklausų rezultatuose suformuluotus poreikius ir spręsti įvardintas problemas.

Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Siekiama susipažinti su gerosios praktikos pavyzdžiais diegiant inovacijas ir išmanius sprendimus, prisidedančius prie neutralaus poveikio klimatui, atsinaujinančių energijos išteklių diegimu
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Skiriami papildomi balai projektams, kuriuos įgyvendinant bus tenkinami gyventojų poreikiai, susiję su maistu ir sveikata arba gyvūnų gerovės gerinimu
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiamas teritorinio bendradarbiavimo veiklos su pasirinkta VVG.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	VVG
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	0
Projektų atrankos principai	0
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	0
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	3000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	95
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	3 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	1
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.

D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuotas 1 VP, o seniūnijų yra 8.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, privalomai
Pasirinkimo pagrindimas	Projektas įgyvendinamas bendradarbiaujant su pasirinkta VVG
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Projektu siekiama susipažinti su veikiančių projektų pavyzdžiais, kurių pagalba įdiegti tvarūs sprendimai, inovacijos susijusios su verslu ir paslaugomis, susijusiomis su turizmu ir rekreacija ir/arba viešosiomis ir kitomis gyventojams aktualiomis paslaugomis, jų kūrimu, plėtra, kokybės gerinimu.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Visuose projektuose bus integruotas lyčių lygybės principas. Visiems skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais.
Jaunimas:	

Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	netaikoma
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
VARE-P.1	Ne
VARE-P.2	Ne
VARE-P.3	Ne
VARE-P.4	Ne
VARE-P.5	Ne
VARE-P.6	Ne
VARE-P.7	Ne
VARE-P.8	Ne
VARE-P.9	Ne
VARE-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip

Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Taip
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip

10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS) aprašyta **5 priede**.

Šioje VPS dalyje lapo padėtis nustatyta gulsčiai. Palikite geltonai pažymėtą tekstą ir užpildykite 5 priedą pagal jame pateiktas instrukcijas.

10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai

VPS priemonių rezultato rodikliai, jų reikšmių pagrindimas ir planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį pateikti **4 priede**.

Šioje VPS dalyje lapo padėtis nustatyta gulsčiai. Palikite geltonai pažymėtą tekstą ir užpildykite 4 priedą pagal jame pateiktas instrukcijas.

11. Preliminarus VPS įgyvendinimo planas

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	**2024 m.**				**2025 m.**			
		I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
1 priemonė	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse	0,00	0,00	195 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2 priemonė	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	165 000,00	0,00
3 priemonė	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą	0,00	0,00	0,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00	0,00
4 priemonė	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą	0,00	0,00	0,00	0,00	50 000,00	50 000,00	0,00	10 000,00
5 priemonė	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6 priemonė	Finansuoti socialinio verslo projektus	0,00	80 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7 priemonė	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8 priemonė	Įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus, skirtus turizmo paslaugų įvairovės plėtrai	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

9 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
19 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Iš viso	0,00	80 000,00	195 000,00	0,00	60 000,00	50 000,00	165 000,00	10 000,00

Pastaba: Faktinis kvietimų skaičius konkrečiais metais gali nesutapti su lentelėje nurodytu. Konkrečių metų kvietimai suplanuojami rengiant metinį kvietimų grafiką, kuris skelbiamas VVG svetainėje.

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	**2026 m.**				**2027 m.**			
		I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
1 priemonė	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse	130 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2 priemonė	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse	0,00	0,00	110 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3 priemonė	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4 priemonė	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5 priemonė	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą	0,00	0,00	0,00	0,00	48 000,00	0,00	0,00	0,00

6 priemonė	Finansuoti socialinio verslo projektus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7 priemonė	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą	0,00	0,00	0,00	224 080,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8 priemonė	Įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus, skirtus turizmo paslaugų įvairovės plėtrai	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
19 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Iš viso	130 000,00	0,00	110 000,00	224 080,00	48 000,00	0,00	0,00	0,00

Pastaba: Faktinis kvietimų skaičius konkrečiais metais gali nesutapti su lentelėje nurodytu. Konkrečių metų kvietimai suplanuojami rengiant metinį kvietimų grafiką, kuris skelbiamas VVG svetainėje.

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	**2028 m.**				**2029 m.**			
		I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
1 priemonė	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2 priemonė	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3 priemonė	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

4 priemonė	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5 priemonė	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6 priemonė	Finansuoti socialinio verslo projektus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7 priemonė	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8 priemonė	Įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus, skirtus turizmo paslaugų įvairovės plėtrai	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
19 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20 priemonė	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Iš viso	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Pastaba: Faktinis kvietimų skaičius konkrečiais metais gali nesutapti su lentelėje nurodytu. Konkrečių metų kvietimai suplanuojami rengiant metinį kvietimų grafiką, kuris skelbiamas VVG svetainėje.

12. VPS finansinis planas

12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis

1	2	3	4	5	6	7
Išlaidų kategorija	Priemonės kodas (bendras)	Priemonės rūšis	VPS priemonių skaičius	Planuojama paramos suma, Eur	Išlaidų dalis, nuo atitinkamos kategorijos išlaidų, proc.	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-01	Ne žemės ūkio verslo pradžia	1	325 000,00	30,3	100
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-02	Ne žemės ūkio verslo plėtra	1	275 000,00	25,7	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-03	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-04	Ūkio subjektų (fizinių ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-05	Žemės ūkio verslas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-06	Socialinis verslas	1	80 000,00	7,5	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-07	Bendruomeninis verslas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-08	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	1	224 080,00	20,9	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-09	Veiklos projektai	2	158 000,00	14,7	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-10	Mokymų projektai	1	10 000,00	0,9	
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-11	Teritorinis VVG bendradarbiavimas	1	3 000,00	1,1	100
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-12	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG veiklos išlaidos	0	265 020,00	98,9	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo išlaidos	0		0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos, iš viso				1 072 080,00	80,0	100
VPS administravimo išlaidos, iš viso				268 020,00	20,0	
Iš viso				**1 340 100,00**	**100**	100

12.2. Metinis VPS išlaidų planas

1	2	3	4	5	6	7	8
Išlaidų kategorija	Planuojama išlaidų suma, iš viso, Eur	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Planuojama metinė išlaidų suma, Eur							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	1 072 080,00	275 000,00	275 000,00	250 000,00	272 080,00	0,00	0,00
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	265 020,00	66 255,00	66 255,00	63 604,80	68 905,20	0,00	0,00
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	3 000,00	0,00	0,00	3 000,00	0,00	0,00	0,00
Iš viso	**1 340 100,00**	**341 255,00**	**341 255,00**	**316 604,80**	**340 985,20**	**0,00**	**0,00**
Planuojama metinė išlaidų dalis, proc.							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	100,00	25,65	25,65	23,32	25,38	0,00	0,00
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	100,00	25,00	25,00	24,00	26,00		
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	100,00			100,00			
Iš viso	**100,00**	**25,46**	**25,46**	**23,63**	**25,44**	**0,00**	**0,00**

13. ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

1	2
VPS priemonių skaičius, iš viso	**8**
Subregioninės vietovės principas:	
VPS priemonių, pagal kurias siekiama, kad finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas, skaičius	1
Partnerystės principas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai turi būti PRIVALOMAI vykdomi su partneriais, skaičius	1
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai gali būti PASIRINKTINAI vykdomi su partneriais, skaičius	3
Inovacijų principas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai turi būti PRIVALOMAI skirti inovacijoms vietos lygiu diegti, skaičius	2
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai gali būti PASIRINKTINAI skirti inovacijoms vietos lygiu diegti, skaičius	1
Planuojama paremti projektų, iš viso (rodiklis L700)	31
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	1
Projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti, dalis, proc.	0,032258065
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai, skirti moterų ir vyrų lygių galimybių skatinimui ir nediskriminavimui, skaičius	8
Jaunimas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai, skirti jaunimui, skaičius	6

13.1. Subregioninės vietovės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Siekiant užtikrinti teritorinio principo laikymąsi, 2023 m. kovo mėnesį buvo rengiamas tyrimas - Varėnos krašto vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų poreikių analizė. Analizė atlikta remiantis kokybiniu tyrimu ir 2 kiekybiniais tyrimais: „Varėnos krašto VVG kaimiškosios teritorijos gyventojų poreikių nustatymo tyrimas“ ir „Varėnos krašto VVG kaimiškosios teritorijos organizacijų poreikių nustatymo tyrimas

Kiekybiniams tyrimams atlikti pasirinktas anketinės apklausos metodas,

Kokybinio tyrimo metu naudotas metodas – susitikimai/diskusijos su vietos valdžios, verslo ir nevyriausybinių organizacijų atstovais, vykę:

2023 m. kovo 2 d., aptariant situacijos analizę, išryškintus VkVVG teritorijos poreikius

2023 m. kovo 22 d., aptariant intervencijos logiką – galimas priemonių kryptis ir rodiklius;

2023 m. balandžio 12 d., aptariant intervencijos logiką, priemonių biudžetą ir remtinų projektų skaičių

2023 m. balandžio 26 d. (nuotolinis) supažindinant su strategijos projekto rengimo procesu, aptariant priemones, finansavimo sąlygas, paramos intensyvumą, galimus pareiškėjus.

Tikslinė visų tyrimų grupė ir buvo VkVVG teritorijos gyventojai (eiliniai gyventojai, privatūs juridiniai asmenys, ūkininkai, NVO, vietos valdžios atstovai), kurie tiek pildydami

apklausos anketas, tiek ir susitikimų metu, dalinosi savo nuomone apie aktualiausias VkVVG teritorijos problemas, joms spręsti būtinus išteklius, teikė pasiūlymus dėl strategijos rengimo, galimų priemonių ir kitų aspektų. VPS poreikiai ir priemonės buvo suformuluoti atsižvelgiant į kiekybinių ir kokybinių tyrimų metu pateiktas nuomones bei pasiūlymus.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Vietos išteklių tinkamas panaudojimas, užtikrinant vietos interesų grupių bendradarbiavimą ir veikimą kartu ir užtikrinant integruotą VkVVG teritorijos plėtrą bus užtikrintas skelbiant kvietimus kaimo bendruomeninėms organizacijoms, NVO, verslo ir vietos valdžios institucijoms teikti paraiškas ir gauti finansavimą projektams kurie prisidės prie vietos gyventojų iškeltų (8.1.1. dalis) prioritetų įgyvendinimo kas padės spręsti aktualiausias vietos problemas ir darys VkVVG teritoriją patrauklią gyventi, dirbti ir lankyti. Vietos projektų įgyvendinimas kurs VkVVG teritorijos pridėtinę vertę. Kadangi numatomas finansavimas vietos kultūros paveldo plėtrai, verslo įskaitant amatų plėtrai, rekreacijos objektų plėtrai, tradiciniams renginiams, todėl bus užtikrintas VVG teritorijos išskirtinumo ir specifinių pranašumų panaudojimą (papročiai, kultūra, gamta ir kt.).

13.2. „Iš apačios į viršų“ principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Taikant „iš apačios į viršų“ principą Varėnos krašto VVG teritorijoje rengiant VPS suteikta galimybė įvairioms vietos organizacijoms ir gyventojams dalyvauti formuojant ir įgyvendinant vietos politiką, inicijuoti pokyčius VVG teritorijoje ir aktyviai įsitraukti į jų įgyvendinimą. Nuo pat strategijos rengimo pradžios siekta įtraukti į problemų nustatymo ir sprendimo procesus visus bendruomenės narius, galinčius pasiūlyti įvairių teritorijoje esančių problemų sprendimo būdų. NVO, kiti pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai buvo įtraukti į visus vietos plėtros strategijos rengimo etapus:

1. tiriant VVG teritorijos socialinę, ekonominę ir aplinkos situacijas ir SSGG. Vietos bendruomenė buvo įtraukta: 1) organizuojant susitikimus (juose vyko įvairiems sektoriams atstovaujančių gyventojų diskusijos apie vietovės dabartinę situaciją, vietovės stiprybes ir silpnybes, 2) pateikiant reikalingus Varėnos rajono VVG duomenis (pvz., seniūnijos teikė informaciją apie VVG teritorijos gyventojus; savivaldybės administracijos padaliniai teikė duomenis apie švietimo, socialinės srities būklę, jaunimo situaciją, ūkininkų situaciją, savivaldybei pavaldžios biudžetinės įstaigos (kultūros, švietimo, socialinės) teikė informaciją apie savo veiklą ir t. t.);
2. nustatant VVG teritorijos gyventojų poreikius, identifikuojant VVG pasirinktą teminę sritį. Buvo suorganizuotos gyventojų ir organizacijų apklausos jų poreikiams ir lūkesčiams identifikuoti. Vietos gyventojai buvo kviečiami į viešus susitikimus, kurių metu buvo galimybės išreikšti savo nuomonę dėl Varėnos rajono VVG teritorijos gyventojų poreikių. Vietos gyventojai buvo raginami diskutuoti tarpusavyje dėl naujo VPS laikotarpio galimybių, susitarti tarpusavyje dėl pageidaujamų pokyčių ir krypčių naujuoju programos laikotarpiu ir išsakyti savo nuomonę. Tai leido susidaryti vaizdą, kokių pokyčių nauju laikotarpiu tikimasi ir kokiais būdais vietos bendruomenė yra pasirengusi įsitraukti į pokyčių kūrimą. Išgryninant prioritetus bei priemones, rengiant finansinį planą bei VPS įgyvendinimo etapus buvo atsižvelgta į vietos bendruomenės prioritetus ir lūkesčius.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Varėnos krašto VVG ketina įtraukti į atskirus VPS įgyvendinimo procesus bendruomenines organizacijas, kitas NVO, taip pat kitus pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus,

veikiančius Varėnos rajono VVG teritorijoje. Vietos projektų tvirtinimas vyks Varėnos krašto VVG valdymo organo posėdžiuose. Valdymo organas sudarytas iš Varėnos rajono VVG teritorijos bendruomenės išrinktų atstovų, kurie atstovauja pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios sektoriams, bei atstovaujamos teritorijos interesams, todėl rengiant bei tvirtinant kvietimų teikti vietos projektų paraiškas dokumentaciją, tvirtinant projektus, bus atsižvelgiama į visos Varėnos krašto VVG teritorijos bendruomenės poreikius.

Rengiant kvietimus teikti vietos projektams dokumentacija bus skelbiama Varėnos krašto VVG interneto svetainėje www.varenosvvg.lt , o taip pat VVG nariai skleis informaciją asmeniškai. Atliekant surinktų vietos projektų vertinimą, informacija apie atskirų vertinimo etapų rezultatus bus skelbiama interneto svetainėje www.varenosvvg.lt, čia taip pat bus pristatomi VPS įgyvendinimo rezultatai.

Pagal poreikį bus vykdomos gyventojų apklausos, jų metu bus prašoma išsakyti, kiek naudingi VVG teritorijai yra įgyvendinti projektai, ar jų poveikis toks, kokio buvo tikimasi ir pan.

Varėnos krašto VVG neatsiribos nuo vietos bendruomenės įgyvendinant VPS kontrolę. ir stebėseną. Kiekvienais metais visuotiniame Varėnos krašto VVG narių susirinkime bus pristatomi VPS įgyvendinimo rezultatai, atsižvelgiama į įgyvendinimo procesui bei jo kokybei išsakytas pastabas. VPS įgyvendinimo stebėseną vykdys Varėnos krašto VVG bendruomenės išrinkti atstovai, kurie stebėdami VPS įgyvendinimo procesą bei įsiklausydami į Varėnos krašto VVG teritorijos bendruomenės poreikius bei lūkesčius, teiks aktualias pastabas ir svarbius patarimus VPS įgyvendinimo procesui. Vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklas: organizuojant mokymus bei informacinius renginius, bus atsižvelgiama į vietos bendruomenės išsakytą poreikį šioms VVG teikiamoms paslaugoms. Varėnos krašto VVG, įvertindama vietos projektų įgyvendinimo kokybę, aktyvinimo veiklas orientuos į sritis, kuriose bus jaučiamos didžiausias poreikis.

13.3. Partnerystės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VPS rengimo metu buvo laikomasi partnerystės principo, kuris skatina įvairių sektorių atstovų tarpusavio diskusijų bei nuomonių ir interesų suderinamumo. Taip yra siekiama socialinės sanglaudos bei tvaresnių sprendimų vietos lygiu. Todėl partnerystės principas taikomas visose vietos plėtros procesuose, o partnerystė tarp pilietinės, verslo ir vietos valdžios buvo stiprinama šiomis priemonėmis:

1. VVG valdymo organas suformuotas atsižvelgiant į pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios partnerystės stiprinimą. VVG nariai, siekdami stiprinti partnerystės principą, kandidatus į valdymo organą proporcingai siūlė iš visų trijų sektorių. Toks VVG narių siūlymas rodo stiprų partnerystės suvokimą ir siekį ją išlaikyti bei stiprinti.
2. VVG, vykdydama poreikių tyrimą, organizavo apklausas, kurių metu tyrė tiek gyventojų, tiek organizacijų (viešųjų ir privačių juridinių asmenų, ūkininkų) poreikius.
3. į susitikimus su vietos bendruomene įtraukė pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus į svarbiausią VPS rengimo etapą – VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių nustatymą;
4. Varėnos krašto VVG, vykdydama vietos bendruomenės aktyvinimo veiklas, siekė, kad visuose aktyvinimo veiklose (mokymuose, informaciniuose renginiuose, konferencijose, dalykiniuose susitikimuose) dalyvautų pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant VPS, Varėnos krašto VVG sieks toliau užtikrinti konstruktyvią pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios partnerystę sėkmingos bei tvarios os krašto plėtros labui:

1. VPS įgyvendinimo laikotarpiu Varėnos krašto VVG valdymo organas išlaikys proporcingą pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovavimą.

2. Įgyvendinant VPS bus organizuojami susitikimai su vietos bendruomenėmis siekiant pristatyti VPS įgyvendinimo eigą, paskatinti vykdyti vietos projektus. Į susitikimus bus kviečiami pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai.

3. Į VPS įgyvendinimo stebėseną ir kontrolę bus įtraukiami pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai.

4. Į gyventojų aktyvinimo veiklas bus įtraukiami pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai.

13.4. Bendradarbiavimo principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Teritorinis bendradarbiavimas.

Varėnos krašto VVG dalyvauja ir pati organizuoja susitikimus su Dzūkijos, Alytaus-Birštono, Druskininkų VVG, kurių metu dalijasi gerąja patirtimi ir praktika.

Tarptautinis bendradarbiavimas.

Varėnos krašto VVG, kartu su partneriais dalyvavo tarptautinio bendradarbavimo projekte “Grybų kelias”. 2007-2013 m. įgyvendinant VPS, pareiškėja buvo Varėnos krašto VVG. Keturi projekto dalyviai – dvi Lietuvos VVG ir 2 Latvijos VVG. Partneriai – Ignalinos rajono VVG, kaimo VVG Daugavpils un Ilukstes Municipality's Partnership "Kaimini" (Latvija), kaimo VVG "Sateka" (Latvija); Projekto metu buvo organizuojamos kūrybinės dirbtuvės grybų tematika kiekvienoje VVG ir baigiamoji konferencija Varėnos krašto VVG. Jos metu buvo pristatyta knyga “Mushroom road” su kūrybinių dirbtuvių aprašymais, nuotraukomis, patiekalų iš grybų receptais (iš kiekvieno regiono), patarlėmis, padavimais, eilėmis.

2016-2023 m. VPS Pareiškėja buvo – Ignalinos rajono VVG. 8 partneriai: 2 Lietuvos VVG, 4 Latvijos VVG, 1 Suomijos VVG ir 1 Italijos VVG. Pagrindinis partneris Leader Pahjois-Satakunta (Suomija), partneriai –Varėnos krašto VVG, kaimo VVG Daugavpils un Ilukstes Municipality's Partnership "Kaimini" (Latvija); kaimo VVG Rural partnership "Ziemelgauja" (Latvija); kaimo VVG-Romažu Garkalne partnership (Latvija); kaimo VVG "Sateka" (Latvija); kaimo VVG- Leader Suupohja" (Suomija); kaimo VVG- Gruppo di Azione locale "Serre Calabresi" (Italija)

Projektas įgyvendintas 2017-2019 m. Jo metu taip pat buvo organizuojamos kūrybinės dirbtuvės kiekvienoje VVG (išskyrus Italija) grybų tematika.

Dalyvavimas VVG tinkle

Varėnos krašto VVG yra VVG tinklo narė.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Bendradarbiaujant su kitomis Lietuvos VVG:

Su Trakų rajono VVG aptartas būsimas teritorinio bendradarbiavimo projektas. Taip pat bus tęsiamas bendradarbiavimas su Dzūkijos, Alytaus-Birštono, Druskininkų VVG organizuojant renginius ir juose dalyvaujant.

Dalyvaujant VVG tinkle:

Varėnos krašto VVG dalyvaus VVG tinklo organizuojamuose susitikimuose, diskusijose.

13.5. Inovacijų principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Inovacijų principas yra vienas iš svarbiausių LEADER metodo principų, skatinantis novatorišką kaimo plėtrą. VVG, siekdama realizuoti inovacijų principą, siekė pritaikyti administracinę inovaciją – anketa buvo vykdoma tik internetinė, o susitikimai su tikslinėmis grupėm visų sektorių vyko ir nuotoliniu būdu.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Varėnos krašto VVG administracija nuolat ieškos inovatyvių administravimo priemonių, kurias sieks pritaikyti VPS įgyvendinime. Įgyvendinant VPS bus ieškoma novatoriškų bendradarbiavimo formų tarp skirtingų sektorių, tarp vietos projektų vykdytojų ir Varėnos krašto VVG administracijos. Novatoriškumo ir naujumo principas bus įgyvendinamas mažinant informacinę izoliaciją tarp skirtingų VVG vietovių.

VVG teritorijos VPS įgyvendinimą. Priemonėje „Teritorinis bendradarbiavimas“ yra numatyta įgyvendinti VVG teritorinio bendradarbiavimo projektą, kuriuo būtų susipažįstama su kitos VVG gerąja patirtimi ir inovacijomis, kurias būtų galima sėkmingai diegti bei taikyti Varėnos rajono kaimiškose teritorijose

Vietos projektų pareiškėjai bus konsultuojami vietos projektų paraiškų teikimo metu, vietos projektų įgyvendinimo taisyklėse bus detalizuoti reikalavimai projektams, užtikrinantys novatorišką vietos projektų pobūdį.

VPS įgyvendinimo metu bus viešinami novatoriški vietos projektai Varėnos krašto VVG internetinėje svetainėje www.varenosvvg.lt

13.6. Jaunimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Varėnos krašto VVG nuolatos skiria ypatingą dėmesį Varėnos rajono jaunimui: siekia įtraukti į VVG veiklą, ieško jaunimo problemų sprendimo būdų, motyvuoja jaunimą dalyvauti Varnos rajono plėtroje, vykdo aktyvų viešinimą socialiniuose tinkluose.

Rengiant Varėnos rajono VVG teritorijos situacijos analizę, duomenis apie jaunimo situaciją ir jaunimo politikos įgyvendinimą buvo gauti iš Varėnos rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus ir analizuojami, siekiant spręsti jaunimo nedarbo ir įsitraukimo į visuomenines veiklas problemas.

Rengiant bei aptariant strategijos analizės, SSGG projektą, identifikuojant poreikius, galimas priemones buvo įtraukti jaunimo atstovai, kurie dalyvavo tyrime.

VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys buvo nustatomos ir pasirenkamos, atsižvelgiant į Varėnos rajono jaunimo situacijos analizę. VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių pasirinkimui svarbią įtaką turėjo VVG gyventojų poreikių tyrimo rezultatai bei jaunimo atstovų susitikimų metu kelti probleminiai aspektai (darbo vietų trūkumas, jaunimo užimtumo, laisvalaikio užimtumo paslaugų trūkumas);

Daugelis priemonių yra susijusios su jaunimu, jaunimas yra viena iš tikslinių grupių. Jaunimą siekiama aktyvinti ir įtraukiant atrankos kriterijų – pareiškėjas jaunas asmuo, iki 29 metų.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Varėnos krašto VVG, išlaikydama savo veiklos prioritetą – skatinti jaunimo įsitraukimą į darnią Varėnos rajono plėtrą, VPS įgyvendinimo metu ir toliau sieks aktyvaus jaunimo įtraukimo į kaimo plėtros procesus.

Įgyvendinant bei administruojant VPS, Varėnos rajono VVG sieks įtraukti jaunus žmones į VVG valdymo organo veiklą, pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus, vykdant VPS įgyvendinimo stebėseną bei vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas.

Organizuojant VVG valdymo organo darbą, Varėnos rajono VVG į šį svarbų VVG veiklos subjektą įtrauks jaunus žmones (iki 29 m. imtinai). Jaunų žmonių įtraukimas į VVG valdymo organo veiklą užtikrins, kad jaunimo interesai būtų atstovaujami svarbiausiuose VPS administravimo ir įgyvendinimo procesuose.

Bus organizuojami informaciniai renginiai, kurių metu bus pristatomos galimybės teikti vietos projektų paraiškos. Šiuose informaciniuose renginiuose bus kviečiami dalyvauti jauni žmonės, jie bus skatinami teikti vietos projektų paraiškas ir įgyvendinti vietos projektus, skirtus Varėnos rajono jaunimo interesų tenkinimui, problemų sprendimui.

Varėnos rajono VVG neatsiribos nuo jaunimo įgyvendinant VPS kontrolę ir stebėseną. Kiekvienais metais visuotiniame Varėnos rajono VVG narių susirinkime bus pristatomi VPS įgyvendinimo rezultatai, atsižvelgiama į įgyvendinimo procesui bei jo kokybei išsakytas jaunimo atstovų pastabas. VPS įgyvendinimo stebėseną vykdys Varėnos rajono VVG bendruomenės išrinkti atstovai, tarp kurių bus ir jaunų žmonių. Šie atstovai stebėdami VPS įgyvendinimo procesą bei įsiklausydami į Varėnos krašto VVG teritorijos bendruomenės poreikius bei lūkesčius, teiks aktualias pastabas ir svarbius patarimus VPS įgyvendinimo procesui. Vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklas – organizuojant mokymus, informacinius renginius, bus atsižvelgiama į Varėnos krašto VVG teritorijos jaunų žmonių išsakytą poreikį šioms VVG teikiamoms paslaugoms. Varėnos krašto VVG, įvertindama vietos projektų įgyvendinimo kokybę, aktyvinimo veiklas orientuos į sritis, kuriose bus matomas didžiausias poreikis.

13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Siekdama moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo dėl tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus (išskyrus jaunų žmonių pozityviąją diskriminaciją, kuri yra leidžiama įgyvendinant VPS), šeiminės padėties, lytinės orientacijos, Varėnos krašto VVG VPS rengimo procesą organizavo atvirą, skaidrų bei viešą. Vietos plėtros strategijos rengime galėjo dalyvauti visi norintys ir įvairias sritis atstovaujantys vietos gyventojai, neatsižvelgiant į jų tautinę kilmę, religiją ar įsitikinimus, negalią, amžių, šeiminę padėtį, lytinę orientaciją.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Lygių galimybių principo įgyvendinimą užtikrina Varėnos krašto VVG sudėtis. VVG valdymo organas sudarytas taip, jog būtų išlaikomos lygios vyrų ir moterų galimybės (45,55:54,45, tai yra, mažiausiai 45 proc. nesvarbu, kurios lyties atstovų), tai pat į VVG valdymo organą yra įtraukti jauni žmonės iki 29 m. VVG valdymo organas priima svarbiausius sprendimus VPS įgyvendinimo klausimais, todėl lygių galimybių principas bus užtikrintas tiek kviečiant teikti vietos projektų paraiškas, tiek tvirtinant vietos projektus.

Vietos plėtros strategijoje numatyti prioritetai ir priemonės turės teigiamą poveikį lygių galimybių plėtrai plačiąja prasme. Vykdant numatytas priemones bus prisidėta prie įvairių, dažnai labiausiai pažeidžiamų, socialinių grupių lygių galimybių plėtros, skatinant jų bendruomeninę integraciją ir mažinant socialinę-ekonominę atskirtį. Numatoma vykdyti veiklas, kurios galėtų paskatinti lyčių lygybės principo įgyvendinimą. Tikimasi, kad investicijos padės spręsti vertikaliosios ir horizontaliosios segregacijos darbo rinkoje problemas, didinti jaunimo verslumą,

užimtumą, taip pat įgyvendinant VPS bus skatinamas ir pagyvenusių žmonių (nuo 55 metų amžiaus) verslumas, bus siekiama padėti jiems geriau išnaudoti turimą kvalifikaciją ir gebėjimus. Visuose prioritetuose bus užtikrinama lygybė tarp vyrų ir moterų bei integruotas lyčių lygybės principas. Visiems naudos gavėjams ir skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais. Be to, bus užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai remiantis rasine ar tautine kilme, religija ar įsitikinimais, negalia, amžiumi, šeimine padėtimi, lytine orientacija, suteikiant įvairioms socialinėms grupėms vienodą galimybę pasinaudoti parama pagal visus prioritetus.

14. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiksmai

14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu

Rengiant vietos plėtros strategiją 2024–2029 m., kuria siekiama stiprinti Varėnos rajono kaimiškąsias vietoves remiantis vietos stiprybėmis ir pranašumais bei atliepti svarbiausius gyventojų poreikius, Varėnos krašto VVG organizavo susitikimus su vietos gyventojais, NVO, viešojo sektoriaus, verslo atstovais:

- 2023-01-09 - įvyko susitikimas su Varėnos krašto vietos veiklos grupės valdybos nariais, konsultantais ir Varėnos krašto vietos veiklos grupės administracija adresu J. Basanavičiaus g. 9, Varėna;
- 2023-03-16 - įvyko nuotolinis susirinkimas su Varėnos krašto vietos veiklos grupės valdybos nariais, konsultantais ir Varėnos krašto vietos veiklos grupės administracija;
- 2023-03-22 - įvyko susitikimas su Varėnos krašto vietos veiklos grupės valdybos nariais, nariais (NVO, vietos valdžios ir verslo sektorius) konsultantais ir Varėnos krašto vietos veiklos grupės administracija;
- 2023-04-12, 17:30 val., J.Basanavičiaus g. 9, Varėnoje, Varėnos krašto vietos veiklos grupės patalpose įvyko susitikimas su Varėnos krašto vietos veiklos grupės valdybos nariais, nariais (NVO, vietos valdžios ir verslo sektorius), vietos gyventojais ir Varėnos krašto vietos veiklos grupės administracija;
- 2023-04-26, 15:00 val., įvyko nuotolinis susitikimas su Varėnos krašto vietos veiklos grupės valdybos nariais, nariais (NVO, vietos valdžios ir verslo sektorius), vietos gyventojais, konsultantais, rengiančiais strategiją ir Varėnos krašto vietos veiklos grupės administracija;

Kvietimai į susitikimus buvo viešinti Varėnos krašto VVG internetinėje svetainėje www.varenosvvg.lt, socialiniame tinkle „Facebook“, puslapyje „Varėnos krašto vietos veiklos grupė/LAG of Varena region“ **Varėnos krašto vietos veiklos grupė / LAG of Varena region**“, vietiniame laikraštyje „Merkio kraštas“, taip pat kvietimai viešojo sektoriaus atstovams, Varėnos krašto VVG nariams ir Varėnos krašto VVG valdybos nariams buvo siunčiami asmeniškai el. paštu.

VPS rengimo metu gautos pastabų ir veiksmų, kurių buvo imtasi reaguojant į pastabas, suvestinė pateikta **6 priede.**

14.2. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu

Varėnos krašto (toliau – VK) VVG VPS įgyvendinimo metu informaciją apie savo vykdomą veiklą viešins įvairiomis komunikacijos priemonėmis. Informacijos teikimas visuomenei bus nuolat vykdomas Varėnos krašto VVG interneto svetainėje www.varenosvvg.lt ir socialiniame tinkle „Facebook“, puslapyje „Varėnos kraštovietos veiklos grupė/LAG of Varena region“ **Varėnos krašto vietos veiklos grupė / LAG of Varena region**“, šis puslapis turi 800 sekėjų. Šiais informacijos kanalais VK VVG operatyviai skelbs veiklos naujienas, kad su jomis galėtų susipažinti, rašyti atsiliepimus ir komentarus bei teikti klausimus visų visuomenės grupių atstovai, interesantai ir pan. Informacijos teikimas internetinėje svetainėje ir socialiniuose tinkluose vyks visą strategijos įgyvendinimo laikotarpį.

Viešinimo tikslai:

- Informuoti potencialius pareiškėjus bei naudos gavėjus apie galimybes dalyvauti įgyvendinant VPS;
- Konsultuoti potencialius pareiškėjus bei naudos gavėjus įvairiais klausimais, suteikti praktinius patarimus rengiant paraiškas bei įgyvendinant projektus;
- Vykdyti abipusę komunikaciją su tikslinėmis grupėmis, sukuriant ilgalaikį žinomumo efektą ir užsitikrinant grįžtamąjį ryšį;

- Aktyvinti vietos bendruomenes, vietos verslininkus, atskirus žmones.

Tikslinės grupės: VVG teritorijos gyventojai, VVG teritorijoje veikiančios organizacijos ir biudžetinės įstaigos, VVG teritorijoje veikiantys verslo subjektai.

Viešinimo kanalai:

- VVG interneto svetainė: www.varenosvvg.lt;
- socialinis tinklas – „Facebook“, naudojant puslapį „Varėnos kraštovietos veiklos grupė/LAG of Varena region“ https://www.facebook.com/vkvvgPM
- žiniasklaidos priemonės – savivaldybės internetinėje svetainėje;
- vietinė spauda;
- VVG narių turimi informacijos kanalai;
- seniūnijų, savivaldybės biudžetinių įstaigų, NVO, verslo informacijos kanalai;
- susitikimai su tikslinėmis grupėmis;
- viešinimo plakatai;
- renginiai.

Potencialiems pareiškėjams bei projektų vykdytojams bus nuolat vykdomos šios veiklos:

1. VVG teritorijos gyventojų, viešojo, NVO ir privataus verslo sektoriaus informavimas apie VPS, jos tikslus, priemones bei planuojamus kvietimus;
2. Nuolatinis VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų konsultavimas projektinių idėjų atitikimo VPS priemonėms klausimais;
3. Reguliarūs potencialių vietos projektų vykdytojų mokymai paraiškų pildymo, mokėjimo prašymų ir ataskaitų pildymo ir su jais susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais;
4. Reguliariai vykdomos viešųjų ryšių kampanijos, bendravimas su vietos žiniasklaida;
5. Organizuojami reguliarūs susitikimai su potencialiais projektų vykdytojais ir VPS įgyvendinimo pristatymai, kurie užtikrins, kad įgyvendinant VPS būtų laikomasi visų LEADER metodo bei horizontaliųjų principų.

Šios VPS įgyvendinimo bei pareiškėjų ir projektų vykdytojų informavimo priemonės pasirinktos atsižvelgiant į praktinę patirtį, įgytą įgyvendinant 2014-2020 metų vietos plėtros strategiją, analizuojant viešinimo kanalus ir veiklas, kurios padarė didžiausią poveikį tikslinių grupių įsitraukimui ir dalyvavimui VPS įgyvendinime.

15. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistema

15.1. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas

Informacija apie VPS įgyvendinimo eigą teikia:

1. VVG nariams:
    a. VVG primininkas visuotinio susirinkimo metu atsiskaitydamas už VVG veiklą, atsakydamas raštu ar žodžiu į VVG narių paklausimus;
    b. VVG valdyba teikdama tvirtinti visuotiniam VVG narių susirinkimui VVG veiklos ataskaitą; • VVG revizorius teikdamas virtinti visuotiniams VVG narių susirinkimui revizoriaus ataskaitą.
2. VVG valdymo organo nariams:
    a. VVG primininkas teikdamas VVG veiklos ataskaitą;
    b. VVG pirmininkas, VPS administravimo vadovas, VPS finansininkas ir atskiri darbuotojai, susiję su VPS administravimu VVG valdybos posėdžiuose pateikdami aktualią VPS įgyvendinimo informaciją.
3. VVG revizoriui:
    a. VVG pirmininkas teikdamas metinių finansinių ataskaitų rinkinį;
    b. VVG pirmininkas, VVG valdyba VPS administravimo vadovas, VPS finansininkas ir atskiri darbuotojai, susiję su VPS administravimu pateikdami aktualią VPS įgyvendinimo informaciją tikrinant metinių finansinių ataskaitų rinkinį.
4. VPS administravimo vadovui:
    a. VVG nariai, VVG valdyba, VVG pirmininkas suformuluodami aktualias VPS įgyvendinimo užduotis;
    b. VPS finansininkas, atskiri darbuotojai, susiję su VPS administravimu atsiskaitydami už savo veiklą.
5. VPS finansininkui, atskiriems darbuotojams, susijusiems su VPS administravimu:
    a. VVG nariai, VVG valdyba, VVG pirmininkas, VVG administracijos vadovas suformuluodami aktualias VPS įgyvendinimo užduotis.

Atskaitomybės (pavaldumo) tarp atskirų įgyvendinant VPS dalyvaujančių VVG subjektų sistema:

VVG visuotinis narių susirinkimas yra aukščiausias valdymo organas VVG, šiam valdymo organui pavaldi VVG valdyba, VVG pirmininkas, VVG administracija. Visuotinis VVG narių susirinkimas iš savo narių renka VVG revizorių, kuris kontroliuoja ir prižiūri visą VVG veiklą.

VVG valdyba yra vykdantysis VVG valdymo organas, už savo veiklą atsiskaitantis visuotiniam VVG narių susirinkimui. VVG valdybai pavaldūs VVG pirmininkas ir VVG administracija. VVG pirmininkas yra atstovaujamasis VVG valdymo organas, kuris atstovauja VVG santykiuose su trečiaisiais asmenimis.

VVG pirmininkui atskaitinga VVG administracija. VVG administracija tiesiogiai pavaldi VVG administracijos vadovui bei atskaitinga VVG pirmininkui. Esant poreikiui VVG gali sudaryti papildomus ir specialius VPS stebėsenos ir vertinimo organus, kurie atliks išsamų VPS įgyvendinimo, rodiklių ir rezultatų pasiekimo ir vertinimą. Toks vertinimas atliekamas pagal NMA parengtą ir patvirtintą VPS įgyvendinimo vertinimo ataskaitą. VVG visuotiniame narių susirinkime renka VPS įgyvendinimo stebėsenos grupę, kurios nariai vykdo VPS stebėseną. Nustačius faktą ir įvertinus, kad VPS yra įgyvendinama netinkamai veikia aukščiau aprašyta VVG atskaitomybės sistema. Priklausomai nuo to, kuris VPS įgyvendinime dalyvaujantis subjektas nustato, kad VPS įgyvendinama netinkamai, kreipiamasi į tiesioginiuose pavaldumo santykiuose esantį valdantįjį subjektą nurodant įvertintus netinkamo VPS įgyvendinimo faktus ir siūlant priemones problemai spręsti.

15.2. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus

Pateikite įgyvendinant VPS dalyvaujančių VVG subjektų funkcijų sąrašą (atskirų VVG subjektų funkcijos turi nesidubliuoti).

15.2.1.	VVG nariai	**Visuotinis narių susirinkimas.** Aukščiausias Varėnos krašto VVG organas yra visuotinis narių susirinkimas. Varėnos krašto VVG narių visuotinius narių susirinkimus šaukia Varėnos krašto VVG pirmininkas, Varėnos krašto VVG taryba arba savo iniciatyva 1/3 narių, ne rečiau kaip vieną kartą per metus. Apie šaukiamą visuotinį narių susirinkimą kiekvieną Varėnos krašto VVG narį informuoja pirmininkas arba įgaliotas asmuo pranešimu registruotu laišku arba pasirašytinai įteikiant kiekvienam nariui bei kitoms informacinėms priemonėms prieš 7 kalendorines dienas. Visuotiniam Varėnos krašto VVG narių susirinkimui ir visiems VVG nariams priskiriamos šios funkcijos: Varėnos krašto VVG įstatų tvirtinimas ir keitimas. Valdymo organų narių skyrimas (rinkimas) ir atšaukimas. Varėnos krašto VVG narių stojamųjų įnašų dydžio ir narių mokesčio dydžio bei jų mokėjimo tvarkos nustatymas. Varėnos krašto VVG metinės finansinės atskaitomybės tvirtinimas. Sprendimų dėl Varėnos krašto VVG pertvarkymo ar pabaigos (likvidavimo ar reorganizavimo) priėmimas. Sprendimo dėl kitų juridinių asmenų steigimo ar dėl tapimo kitų juridinių asmenų dalyviu priėmimas. Sprendimų dėl naujų narių priėmimo į Varėnos krašto VVG priėmimas. Galutinio sprendimo dėl Varėnos krašto VVG lėšomis finansuojamų projektų atrankos priėmimas. Varėnos krašto VVG veiklos programos tvirtinimas. Varėnos krašto VVG veiklos strategijos bei gairių nustatymas. Sprendimus šiais klausimais visuotinis narių susirinkimas gali priimti, kai jame dalyvauja daugiau negu pusė visų Varėnos krašto VVG narių ar jų įgaliotų atstovų ir sprendimas laikomas priimtu, kai už jį gauta daugiau balsavimo metu dalyvaujančių narių balsų „už“ negu „prieš“. Jeigu balsai pasiskirsto po lygiai, lemiamas yra Varėnos krašto VVG pirmininko balsas. Asmenys, balsuodami susilaikę, neskaičiuojami, tai yra jie laikomi balsavimo metu nedalyvavusiais asmenimis. Išimtis taikoma, kai keičiami Varėnos krašto VVG įstatai, priimamas sprendimas dėl Varėnos krašto VVG pertvarkymo ar pabaigos bei skiriami (renkami) ir atšaukiami valdymo organų nariai – tuomet reikia ne mažiau kaip 2/3 susirinkime dalyvaujančių Varėnos krašto VVG narių balsų. Tuo atveju, jeigu visuotiniame narių susirinkime nėra kvorumo, Varėnos krašto VVG įstatų nustatyta tvarka turi būti šaukiamas pakartotinis visuotinis narių susirinkimas, kuris turi teisę priimti sprendimus neįvykusio susirinkimo darbotvarkės klausimais, nesvarbu, kiek susirinkime dalyvavo Varėnos krašto VVG narių. Visuotinis narių susirinkimas neturi teisės pavesti kitiems Varėnos krašto VVG organams spręsti visuotinio narių susirinkimo kompetencijai priklausančių klausimų, o sprendžiamojo balso teisę visuotiniame narių susirinkime turi visi Varėnos krašto VVG nariai (kiekvienas susirinkime turi vieną balsą). Tuo tarpu kitų kolegialių organų nariai, jeigu jie nėra Varėnos krašto VVG nariai, gali dalyvauti visuotiniame narių susirinkime be balso teisės. Visuotinis narių susirinkimas sprendžia ir kitus įstatymuose ir patvirtintuose įstatuose visuotinio narių susirinkimo kompetencijai priskirtus klausimus, jei pagal įstatymus tai nepriskirta kitų organų kompetencijai ir jei pagal esmę tai nėra kitų valdymo organų

		funkcijos. Varėnos krašto VVG visuotinis narių susirinkimas gali būti šaukiamas teismo sprendimu, jei jis nebuvo sušauktas Varėnos krašto VVG įstatų nustatyta tvarka ir dėl to į teismą kreipėsi Varėnos krašto VVG narys ar valdymo organas. Kiekvieno visuotinio narių susirinkimo metu rašomas protokolas.
15.2.2.	VVG kolegialaus valdymo organo nariai	**VVG taryba.** Taryba renkama visuotiniame narių susirinkime pagal skaidrią ir demokratinę procedūrą, nepažeidžiant partnerystės principo, atviru balsavimu trejiems metams iš 11 asmenų. Tarybos nariais gali būti Varėnos krašto VVG narių – juridinių asmenų pasiūlyti fiziniai asmenys bei VVG nariai fiziniai asmenys, sulaukę 18 metų ir deleguoti atstovauti savo organizacijai Varėnos krašto VVG. Tarybos nariai turi būti įvairaus amžiaus (bent 2 asmenys iki 40 m.), abiejų lyčių (santykiu 40:60, t. y. mažiausiai 40 proc., nesvarbu, kurios lyties). Tarybos nariai turi atstovauti pilietinei visuomenei (VVG teritorijoje įsteigtoms ir veikiančioms bendruomeninėms organizacijoms, kitoms NVO (pvz. jaunimo organizacijoms) – nuo 35 iki 49 proc. narių. Tarybos nariai turi atstovauti verslui (VVG teritorijoje įsteigtoms ir veikiančioms labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms, ūkininkams, verslą plėtojantiems fiziniams asmenims) – iki 35 proc. narių. Tarybos nariai turi atstovauti vietos valdžiai – iki 30 proc. narių. Savivaldybės įsteigti savarankiški juridiniai asmenys kolegialiame VVG valdymo organe gali atstovauti vietos valdžios interesams, kai juos paskiria savivaldybės taryba. Tarybos funkcijos: atsako už finansinės atskaitomybės sudarymą; atsako už visuotinio narių susirinkimo sušaukimą; atsako už duomenų ir dokumentų pateikimą juridinių asmenų registrui; atsako už pranešimą nariams apie esminius įvykius, turinčius reikšmės Varėnos krašto VVG veiklai, asociacijos veiklos organizavimą; svarsto Varėnos krašto VVG pirmininko parengtą veiklos programą ir teikia tvirtinti visuotiniam narių susirinkimui; atsako už Varėnos krašto VVG narių apskaitą; rengia visuotiniam narių susirinkimui Varėnos krašto VVG veiklos ataskaitą; skelbia ar organizuoja viešos informacijos paskelbimą; organizuoja savanoriškus darbus Vyriausybės nustatyta tvarka; laikotarpiu tarp susirinkimų priima sprendimus dėl naujų narių priėmimo (išstojimo) į Varėnos krašto VVG; svarsto labdaros ir paramos teikimo klausimus ir priima sprendimus dėl labdaros ir paramos teikimo; vykdo iš dalies ar visiškai Varėnos krašto VVG lėšomis finansuojamų projektų atranką ir tvirtina projekto finansavimo klausimą; Tarybos nariais negali būti VVG darbuotojai, administruojantys strategijos įgyvendinimą. Tarybos narių kadencijų skaičius neribojamas. Po kiekvienos kadencijos turi būti užtikrinta Tarybos narių rotacija ne mažiau kaip 40 procentų. Varėnos krašto VVG tarybos susirinkimus šaukia Varėnos krašto VVG pirmininkas. Varėnos krašto VVG tarybos veiklai vadovauja Varėnos krašto VVG tarybos pirmininkas, kuris yra renkamas iš tarybos narių visuotiniame narių susirinkime. Taryba gali priimti sprendimus, kai jos posėdyje dalyvauja daugiau kaip 1/2 narių, o

		tarybos sprendimas laikomas priimtu, kai už jį gauta daugiau balsų „už“ negu „prieš“. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemiamas yra tarybos pirmininko balsas. Varėnos krašto VVG tarybos narys gali atsistatydinti ir/arba būti atstatydintas iš Tarybos nario pareigų kadencijai nesibaigus, pateikęs Tarybos pirmininkui fizinio asmens prašymą ar juridinio asmens sprendimą dėl nario atšaukimo prieš 14 kalendorinių dienų. **VVG pirmininkas.** Varėnos krašto VVG pirmininkas renkamas trejiems metams visuotiniame narių susirinkime. Jeigu sudaroma darbo sutartis su Varėnos krašto VVG pirmininku, darbo sutartį pasirašo Varėnos krašto VVG tarybos pirmininkas. Pirmininko funkcijos ir įgaliojimai: atstovauja pagal visuotinio narių susirinkimo ir tarybos suteiktus įgaliojimus; atstovauja Varėnos krašto VVG; sudaro sandorius; priima į darbą ir atleidžia darbuotojus, sudaro su jais darbo sutartis; organizuoja tarybos ir administracijos veiklą; teikia pasiūlymus dėl įstatų pakeitimų ar papildymų; rengia Varėnos krašto VVG veiklos programą, ataskaitą bei teikia ją tvirtinti visuotiniam narių susirinkimui; rengia Varėnos krašto VVG veiklos planus, analizuoja, kaip jie įgyvendinami, teikia pasiūlymus dėl jų įgyvendinimo gerinimo; teikia pasiūlymus dėl Varėnos krašto VVG lėšomis finansuojamų projektų atrankos; šaukia ir rengia visuotinius narių susirinkimus ir tarybos susirinkimus; teikia pasiūlymus dėl naujų narių priėmimo ir narių pašalinimo iš Varėnos krašto VVG; atsiskaito už Varėnos krašto VVG veiklą visuotiniam narių susirinkimui; atidaro sąskaitas bankuose, užmezga ir palaiko ryšius su tarptautinėmis organizacijomis; priima kitus šiuose įstatuose ar tarybos narių susirinkimo sprendimuose pirmininko kompetencijai priskirtus sprendimus.
15.2.3.	VPS administravimo vadovas	Administracijos vadovas atlieka šias funkcijas: planuoja, organizuoja ir koordinuoja Strategijos įgyvendinimo veiklas, vadovauja Strategijos darbuotojams; planuoja ir kontroliuoja viešuosius pirkimus susijusius su Strategijos įgyvendinimo veiklomis; rengia kvietimų teikti vietos projektų paraiškas dokumentaciją, derina su VVG taryba ir Nacionaline mokėjimo agentūra (toliau – Agentūra), teikia tvirtinimui; rengia ir teikia Agentūrai Strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir šalina trūkumus bei kitus nustatytus neatitikimus; tikrina parengtus Strategijos mokėjimo prašymus, prisideda prie trūkumų bei kitų nustatytų neatitikimų šalinimo; planuoja ir koordinuoja mokymus, informacinius ir viešinimo renginius, konferencijas, tarptautinius seminarus ir keliones; esant poreikiui dalyvauja Varėnos krašto VVG organizuojamuose mokymuose, seminaruose ir kituose renginiuose bei užtikrina kitų darbuotojų dalyvavimą juose;

		koordinuoja ir organizuoja informacijos pateikimą Agentūrai; koordinuoja ir kontroliuoja terminų laikymąsi Strategijos įgyvendinimo laikotarpiu; koordinuoja ir kontroliuoja vietos projekto paraiškų priėmimo ir registravimo procesą; prižiūri ir kontroliuoja pranešimų vietos projektų pareiškėjams siuntimą tinkamu laiku, organizuoja informacijos apie vertinimo reikalavimus atitikusias vietos projektų paraiškas pateikimą Agentūrai ir viešinimą; tikrina ir derina parengtas vietos projektų vykdymo sutartis ir jų keitimus; organizuoja ir koordinuoja vietos projektų ir nemokamo darbo patikras; tikrina savanoriško darbai laiko apskaitos lenteles; bendradarbiauja su Strategiją kontroliuojančiais asmenimis, laiku organizuoja prašomos informacijos pateikimą, sudaro sąlygas tikrinti Strategijos įgyvendinimą vietoje, susipažinti su dokumentais, susijusiais su Strategijos ir kitų projektų vykdymu; palaiko ryšius su Varėnos krašto VVG nariais ir vietos projektų pareiškėjais; teikia informacinę, konsultacinę ir metodinę pagalbą Varėnos krašto VVG nariams, potencialiems vietos projektų pareiškėjams bei nagrinėja organizacijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų prašymus, pareiškimus, pasiūlymus, skundus ir teikia atsakymus kiek leidžia jo kompetencija; teikia informaciją pirmininkui visais Strategijos įgyvendinimo klausimais; atstovauja Varėnos krašto VVG įvairiuose renginiuose susijusiuose su Strategijos įgyvendinimu, o jam negalint – paskiria kitą atstovą; vykdo kitas Strategijos įgyvendinimo veiklas savo kompetencijos ribose ir Varėnos krašto VVG pirmininko rašytinius nurodymus ir pavedimus.
15.2.4.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	VPS finansininkas atlieka šias funkcijas: laikydamasis apskaitos taisyklių ir instrukcijų, organizuoja finansinę – buhalterinę apskaitą, užtikrina finansinių – ūkinių operacijų teisėtumo, organizacijos lėšų naudojimo įstatymų nustatyta tvarka ir tinkamo dokumentų įforminimo kontrolę; laiku pateikia ataskaitinius duomenis finansų statistikos organams; geba taikyti apskaitos ir skaičiavimo darbų kompiuterizavimo šiuolaikines priemones, tobulesnes buhalterinės apskaitos formas bei metodus; taip organizuoja buhalterinę apskaitą, kad būtų vykdomi šie reikalavimai: apskaitomos visos piniginės lėšos, prekinės ir materialinės vertybės bei pagrindinės priemonės ir laiku fiksuojamos buhalterinės apskaitos dokumentuose operacijos, susijusios su lėšų cirkuliacija; tiksliai apskaitomos visos piniginės lėšos, pajamų ir išlaidų operacijų tikslingumui patvirtinti ir ataskaitom pildyti;

		tvarkoma organizacijos ūkinės veiklos finansinių rezultatų apskaita; teisingai apskaičiuotas ir laiku pravestas fizinių asmenų pajamų mokestis ir kitos įmokos į biudžetą, valstybinio socialinio draudimo įnašai, grąžintos bankams paskolos, įsiskolinimai juridiniams ir fiziniams asmenims; buhalterinės apskaitos formos turi būti pildomos pagal buhalterinius įrašus bei pirminius dokumentus ir nustatytu laiku pateikiamos aukštesnėms instancijoms; tinkamai saugoja buhalterinius dokumentus, pagal reikalavimus įformina jų bylas ir nustatyta tvarka perduoda į archyvą; konsultuoja vietos projektų pareiškėjus mokėjimo prašymų rengimo ir teikimo klausimais; tvarko vietos projektų pareiškėjų mokėjimo prašymų pateikimo grafiką; priima vietos projektų pareiškėjų teikiamus mokėjimo prašymus ir atlieka jų administracinį vertinimą bei atsako už mokėjimo prašymų pateikimą projektus finansuojančioms institucijoms; rengia Varėnos krašto VVG įgyvendinamų projektų mokėjimo prašymus ir atsako už jų pateikimą projektus finansuojančioms institucijoms.
15.2.5.	VPS administratorius (-iai)	VPS administratorius (-iai) atlieka šias funkcijas: registruoja vietos projektų paraiškas ir siunčia raštus su registravimo numeriais, formuoja vietos projektų bylas; konsultuoja vietos projektų pareiškėjus; rengia viešųjų pirkimų dokumentus, vykdo viešųjų pirkimų procedūras, derina viešųjų pirkimų dokumentus su Nacionaline mokėjimo agentūra; bendrauja su tiekėjais sutarčių pasirašymo, sutarčių vykdymo ir nutraukimo klausimais vykdo projektų patikrą vietoje; koordinuoja, kontroliuoja vietos projektų įgyvendinimo eigą ; atlieka analizes ir organizuoja apklausas pagal savo veiklas; vykdo atskiras užduotis, susijusias su strategijos įgyvendinimu; nagrinėja organizacijų ir kitų asmenų prašymus, pareiškimus, pasiūlymus, skundus ir nustatyta tvarka teikia atsakymus kiek leidžia jo kompetencija; ugdo bendruomenių pilietiškumą ir visuomeniškumą; organizuoja Strategijos bylų sudarymą, registravimą, tvarkymą ir archyvavimą. Užtikrina dokumentų saugojimą pagal projektų įgyvendinimo sutarčių sąlygas, administravimo taisykles bei raštvedybos taisykles; tikrina vietos projektų ataskaitas.

15.2.6.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	viešina vietos plėtros strategijos įgyvendinimo rezultatus; organizuoja strategijos bei Varėnos krašto VVG veiklos viešinimą pagal projekto vadovo nurodymus; organizuoja informacinius, viešinimo renginius, konferencijas, tarptautinius seminarus; vykdo kitas Strategijos įgyvendinimo veiklas savo kompetencijos ribose, VPS administracijos vadovo žodinius ir rašytinius nurodymus ir pavedimus; dalyvauja atliekant vietos projektų ir nemokamo darbo patikras. rengia pranešimus vietos projektų pareiškėjams, informaciją apie vertinimo reikalavimus atitikusias vietos projektų paraiškas, apie pasirašytas vietos projektų sutartis; rengia pranešimus spaudai; organizuoja mokymus, susitikimus, skatina bendradarbiavimą tarp vietos savivaldos, verslininkų bei bendruomenės atstovų

IV dalis: VPS priedai

Šioje VPS dalyje pateikiamas VPS priedų sąrašas. Lentelėje nurodyti šeši privalomi priedai (toliau pateiktos šių priedų formos) ir numatyta galimybė įtraukti papildomus priedus. Jei reikalingi papildomi VPS priedai (pavyzdžiui, VVG teritorijos gyventojų apklausų klausimynai, VVG valdymo struktūros schema ir kt.), jų pavadinimus nurodykite lentelėje (pavadinimams skirtuose laukuose) ir nukopijuokite į atitinkamo priedo pavadinimui skirtą antraštę VPS pabaigoje. Priedai numeruojami automatiškai. Jei papildomi priedai nereikalingi, šios lentelės nepildykite, o atitinkamų priedų pavadinimams skirtas antraštes VPS pabaigoje ištrinkite.

Priedas	**Priedo pavadinimas**
1 priedas	VVG narių sąrašas
2 priedas	VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas
3 priedas	VVG administracijos darbuotojų pareigybės ir funkcijos
4 priedas	VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas
5 priedas	VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)
6 priedas	VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė
7 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
8 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
9 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
10 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
11 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
12 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
13 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
14 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
15 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

1 priedas. VVG narių sąrašas

Priedas bus atnaujintas po VVG visuotinio susirinkimo

Varėnos krašto vietos veiklos grupės nariai 2022-08-31		
Seniūnija	Nr.	Nariai
Jakėnų	1.	Puodžių kaimo bendruomenė (pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Vaidilė Sukackienė Tel. +370 682 59 065 El.p. waidile5@gmail.com
	2.	Žilinų kaimo bendruomenė (pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Dalia Šmigelskienė Tel. +370 618 69 702 El. p. zilinubendruomene@gmail.com
	3.	Meno mėgėjų klubas „Žilinų vijūnė“ (pilietinės visuomenės sektorius) Prezidentė Dalia Šmigelskienė Tel. +370 618 69 702 El. p. dalyte91@gmail.com
	4.	Kareivonių kaimo bendruomenė (pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Dalia Baranauskienė Tel. +370 606 35 562 El. p. dalia.baranauskiene4@gmail.com
	5.	ŽŪB „Tėviškė“ (Verslo atstovas) Valdybos pirmininkas Vytautas Ramanauskas Tel. +370 682 23 885

		El.p. ramanauskieneangele@gmail.com
Kaniavos	6.	Dubičių krašto bendruomenė (pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Regina Lukoševičienė Tel. +370 610 41 506, +370 624 59 145 El.p. regina.dubiciai@gmail.com
	7.	Asociacija Visuomeninė organizacija „Rudnios kaimo bendruomenės perspektyvos“ (pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkas Darius Varanauskas Tel. +370 622 43 323 El.p. rudnioskaimas@gmail.com
	8.	Panočių krašto bendruomenė (pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkas Jaunius Grikšas Tel. +370 614 20 906 El.p. jaunius.griksas@gmail.com
	9.	Krokšlio kaimo bendruomenė (pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkas Jonas Jazepčikas Tel. +370 687 91 191 El. p. krokslys@gmail.com
	10.	Virginijus Aleksandravičius (verslo sektorius) Tel. +370 698 23756 El. p. geliusala@gmail.com
Valkininkų	11.	Naujųjų Valkininkų kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkas Vytautas Česnys Tel. +370 698 39 372 El.p. vytautascesnys@gmail.com
	12.	Dargužių kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Vilma Šereivienė Tel. +370 674 71 199

		El.p. darguzieciai@gmail.com
	13.	Valkininkų bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Danutė Blažulionienė Tel. +370 685 71 525 El.p. d.blazulioniene@gmail.com
	14.	Valkininkų sporto klubas „Spengla" (Pilietinės visuomenės sektorius) Vadovas Edmundas Baltikauskas Tel. +370 615 93 465 El.p. edmindasbaltikauskas@gmail.com
	15.	Šalčios kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Irma Biekšienė Tel. (8 310) 470 67 El.p. i.bieksiene@gmail.com
	16.	Danutė Bendaravičienė (veikianti pagal verslo liudijimą) Tel. +370 615 60 013 El.p. danbend2@gmail.com
	17.	MB “Merkio sūrinukas” (verslo sektorius) Direktorė Roberta Verbickienė mergiosurinukas@gmail.com
	18.	VŠĮ “Visa sol” info@vivasol.lt
erkinės	19.	Merkinės mstl. bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkas Arūnas Glavickas Tel. +370 616 18 592 El.p. kroviniai.dzukija@gmail.com
	20.	Varėnos rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga „Merkinės globos namai" Direktorė Rasa Žukauskienė

		Tel. (8310) 57 181 El.p. info@merkinesglobosnamai.lt
	21.	Subartonių kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Onutė Slaminienė Tel.: +370 605 04 090, (8 310) 57 562
	22.	Vilkiautinio kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Aldona Zubrienė Tel.: +370 620 172 95, (8 310) 442 37 El.p. zubriene@gmail.com
	23.	Zakavolių – Pelekiškės kaimų bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkas Petras Pretkelis Tel. : +370 606 06 089 El.p. ppretkelis@gmail.com
	24.	Asociacija "Kibyšių bendruomenė" (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Tautvydas Prieskienis Tel. +370 615 70 201 El.p. tautvydas.prieskienis@gmail.com
	25.	VŠĮ „Vienaragių šilas“ (Pilietinės visuomenės sektorius) Direktorius Džiugas Petraitis Tel. +370 686 49 360 El.p. dziugas1976@yahoo.com
	26.	Panaros pilnų namų bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Projektų vadovė Rūta Jakubonienė Tel. +370 698 87 006 El. p. info@pnb.lt
	27.	Kaimo turizmo sodyba „Šilas" (Verslo sektorius) Savininkė Laima Saviščevienė Tel. +370 616 52 606 El.p. laimamer@yahoo.com

	28.	Emilis Turauskas (Verslo sektorius) Ūkininkas, dirbantis su individualios veiklos pažyma Tel. +370 612 50 727 El.p. turauskusodyba@gmail.com
	29.	Juozas Ščesnulevičius (Verslo sektorius) Ūkininkas Tel. +370 611 43 703 El.p. scesnuleviciusjuozas@gmail.com
Varėnos	30.	Varėnos rajono savivaldybė (Vietos valdžios sektorius)
	31.	Senosios Varėnos kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Ilona Zalanskienė Tel. +370 617 23 190 El.p. zalanskiene@gmail.lt
	32.	Gudžių kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkas Valdas Užusinas Tel. +370 686 82692 El.p. valdys112@gmail.com
	33.	Perlojos Respublikos kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Danutė Karalevičienė Tel. +370 612 11 264 El.p. karaleviciene.danute@gmail.com
	34.	Nedzingės kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Nijolė Maceikienė Tel. +370 610 38 512 El.p. nedzingesbendruomene@gmail.com
	35.	Sarapiniškių kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Milda Balkuvienė Tel. +370 604 08 972

		El.p. milda.balkuviene@gmail.com
	36.	Ūkininkas Rytis Amšiejus (Verslo sektorius) Ūkininkas Rytis Amšiejus Tel. +370 624 41 787 El.p. rytis.amsiejus@gmail.com
	37.	Tolkūnų kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkas Juozas Žėkas Tel. +370 614 31 790 El. p. juozas.zekas@gmail.com
	38.	Automobilių sporto klubas „Autoakimirka“ (Pilietinės visuomenės sektorius) Prezidentas Gintautas Miškinis Tel. +370 698 708 07 El.p. miskinis.gintautas@gmail.com
	39.	UAB „Medorinta“ (Verslo sektorius) Atstovė Jūratė Antanevičienė Tel. +370 610 03 353 El.p. a.virginijus@gmail.com
	40.	Varėnos sporto klubas „Šmarškai“ (Pilietinės visuomenės sektorius) Prezidentas Giedrius Kazlauskas Tel. +370 686 37 396 El.p. giedrius.automobiliai@gmail.com
	41.	Gintautas Miškinis (Verslo sektorius) Dirbantis pagal verslo liudijimą Tel. +370 698 708 07 El.p. miskinis.gintautas@gmail.com
	42.	UAB „Vikeila“ (Verslo sektorius) Direktorius Eimantas Rapšys Tel. +370 682 33 243

		El.p. eimantas.rapsys@gmail.com
	43.	VŠĮ „Varėnės žirgai“ (Verslo sektorius) Vadovas Žilvinas Baublys Tel. +370 687 42 573 El.p. baublyszilvinas@gmail.com
Vydenių	44.	Vydenių kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius)
	45.	„Asociacija Krivilių bendruomenė“ (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Genė Ramaškienė Tel. +370 612 44 653 El.p. gene.ramaskiene@gmail.com
	46.	Vydenių krašto bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Stasė Pakalaitė
	47.	Varėnos automobilių sporto klubas (Pilietinės visuomenės sektorius) Direktorius Jonas Vytautas Keršys Tel. +370 655 76 777 El.p. varenosask@gmail.com
	48.	Ūkininkas Algirdas Latvys (Verslo sektorius) Ūkio valdos adresas - Sibpnių g. 4, Sibonių k., Vydenių sen. Tel. +370 686 83 294 El.p. algirdas.latvys@gmail.com
Marcinkonių	49.	Visuomeninė organizacija Kabelių kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Marytė Jankienė Tel. +370 616 296 52, +370 655 72 820 El.p. mjankiene@gmail.com

	50.	Marcinkonių kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Rimutė Avižinienė Tel. +370 610 45 340 El.p. arimutea@gmail.com
	51.	Margionių kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Lina Vosylienė Tel. +370 655 21 360 El.p. vosyliene.l@gmail.com
	52.	Zervynų kaimo bendrija (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkas Artūras Svirnelis Tel. +370 687 508 26 El.p. svirneliai@gmail.com
	53.	Žiūrų visuomeninė bendrija (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Virginija Paulauskaitė Tel. +370 699 494 22 El.p. ziurukaimas@gmail.com
	54.	Aušrelė Gudaitytė -individuali veikla (Verslo sektorius) Tel. +370 651 241 55 El.p. info@dzukijosbaidares.lt
	55.	Darželių kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Inga Grigienė Tel. +370 687 567 47 El.p. inga2grigiene2@gmail.com
	56.	Musteikos kaimo bendruomenė "Musteikos pirkia" (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkas Stanislovas Malūnavičius Tel. +370 606 078 22

		mstasys7@gmail.com
	57.	Ona Miškinienė (Verslo sektorius) Ūkininkė, dirbantis su individualios veiklos pažyma Tel. +370 620 22 738 El.p. onute.miskiniene@gmail.com
Matuizų	58.	Matuizų kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkas Gediminas Sausaitis El. p. gedim.sausaitis@gmail.com
	59.	Krūminių kaimo bendruomenė (Pilietinės visuomenės sektorius) Pirmininkė Guostė Marija Norkūnaitė Tel. +370 698 18 475 El. p. pienininke@yahoo.com
	60.	UAB “Deitechnika” (verslo sektorius) Direktorius Deimantas Sereičikas Deimantas.smiltyne@gmail.com

2 priedas. VVG kolegialaus valdymo organo (KVO) narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujami interesai	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6	7
1.	Varėnos rajono savivaldybės administracija	Irmantas Laniauskas	Viešojo administravimo (valdžios)	Varėnos rajono savivaldybė	2022-08-31	Pirmininkas
2.	Varėnos rajono savivaldybės administracija	Aivaras Batūra	Viešojo administravimo (valdžios)	Varėnos rajono savivaldybė	2022-08-31	Narys
3.	Varėnos rajono savivaldybės administracija	Dalia Balevičiūtė	Viešojo administravimo (valdžios)	Varėnos rajono savivaldybė	2022-08-31	Narys
4.	UAB „Merkinės muilo fabrikas‘	Vytaras Radzevičius	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Varėnos rajono savivaldybė, Merkinės seniūnija	2022-08-31	Narys
5.	UAB „Deitechnika“	Deimantas Sereičikas	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Varėnos rajono savivaldybė, Matuizų seniūnija	2022-08-31	Narys
6.	Fizinis asmuo, ūkininkas	Rytis Amšiejus	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Varėnos rajono savivaldybė, Varėnos seniūnija	2022-08-31	Narys
7.	Žiūrų kaimo bendruomenė	Virginija Paulauskaitė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Varėnos rajono savivaldybė, Marcinkonių seniūnija	2022-08-31	Narys
8.	Krokšlio kaimo bendruomenė	Jonas Jazepčikas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Varėnos rajono savivaldybė, Kaniavos seniūnija	2022-08-31	Narys
9.	Valkininkų bendruomenė	Danutė Blažulionienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Varėnos rajono savivaldybė, Valkininkų seniūnija	2022-08-31	Narys
10.	Vydenių kaimo bendruomenė	Jurgita Kosinskaitė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Varėnos rajono savivaldybė, Vydenių seniūnija	2022-08-31	Narys
11.	Žilinų kaimo	Dalia Šmigelskienė	Pilietinės visuomenės	Varėnos rajono	2022-08-31	Narys

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujami interesai	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
	bendruomenė		(socialiniai interesai)	savivaldybė, Jakėnų seniūnija		

3 priedas. VVG administracijos darbuotojai

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
1.	VPS administravimo vadovas	turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje; arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje	Planuoja, organizuoja ir koordinuoja Strategijos įgyvendinimo veiklas, vadovauja Strategijos darbuotojams; rengia kvietimų teikti vietos projektų paraiškas dokumentaciją, derina su VVG taryba ir Nacionaline mokėjimo agentūra (toliau – Agentūra), teikia tvirtinimui; rengia ir teikia Agentūrai Strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir šalina trūkumus bei kitus nustatytus neatitikimus; rengia ir derina VPS sutartis ir jų keitimus; tikrina parengtus Strategijos mokėjimo prašymus, prisideda prie trūkumų bei kitų nustatytų neatitikimų šalinimo; dalyvauja Varėnos krašto VVG organizuojamuose mokymuose, seminaruose ir kituose renginiuose bei užtikrina kitų darbuotojų dalyvavimą juose; koordinuoja ir organizuoja informacijos pateikimą Agentūrai; koordinuoja ir kontroliuoja terminų laikymąsi Strategijos įgyvendinimo laikotarpiu; prižiūri ir kontroliuoja pranešimų vietos projektų pareiškėjams siuntimą tinkamu laiku, organizuoja informacijos apie vertinimo reikalavimus atitikusias vietos projektų paraiškas pateikimą Agentūrai ir viešinimą; organizuoja ir koordinuoja vietos projektų ir nemokamo darbo patikras; tikrina savanoriško daro laiko apskaitos lenteles; bendradarbiauja su Strategiją kontroliuojančiais asmenimis, laiku organizuoja prašomos informacijos pateikimą, sudaro sąlygas tikrinti Strategijos	Aldas Miečinskas

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
			įgyvendinimą vietoje, susipažinti su dokumentais, susijusiais su Strategijos ir kitų projektų vykdymu; palaiko ryšius su Varėnos krašto VVG nariais ir vietos projektų pareiškėjais; teikia informacinę, konsultacinę ir metodinę pagalbą Varėnos krašto VVG nariams, potencialiems vietos projektų pareiškėjams bei nagrinėja organizacijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų prašymus, pareiškimus, pasiūlymus, skundus ir teikia atsakymus; atstovauja Varėnos krašto VVG įvairiuose renginiuose susijusiuose su Strategijos įgyvendinimu, o jam negalint – paskiria kitą atstovą; vykdo kitas Strategijos įgyvendinimo veiklas.	
2.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 2 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje	laikydamasis apskaitos taisyklių ir instrukcijų, organizuoja finansinę – buhalterinę apskaitą, užtikrina finansinių – ūkinių operacijų teisėtumo, organizacijos lėšų naudojimo įstatymų nustatyta tvarka ir tinkamo dokumentų įforminimo kontrolę; laiku pateikia ataskaitinius duomenis finansų statistikos organams; organizuoja buhalterinę apskaitą, kad būtų vykdomi šie reikalavimai: apskaitomos visos piniginės lėšos, prekinės ir materialinės vertybės bei pagrindinės priemonės ir laiku fiksuojamos buhalterinės apskaitos dokumentuose operacijos, susijusios su lėšų cirkuliacija; tiksliai apskaitomos visos piniginės lėšos, pajamų ir išlaidų operacijų tikslingumui patvirtinti ir ataskaitom pildyti; tvarkoma organizacijos ūkinės veiklos finansinių rezultatų apskaita; teisingai apskaičiuotas ir laiku pravestas fizinių	Rasa Juknevičienė

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
			asmenų pajamų mokestis ir kitos įmokos į biudžetą, valstybinio socialinio draudimo įnašai, grąžintos bankams paskolos, įsiskolinimai juridiniams ir fiziniams asmenims; buhalterinės apskaitos formos turi būti pildomos pagal buhalterinius įrašus bei pirminius dokumentus ir nustatytu laiku pateikiamos aukštesnėms instancijoms; tinkamai saugoja buhalterinius dokumentus, pagal reikalavimus įformina jų bylas ir nustatyta tvarka perduoda į archyvą; rengia Varėnos krašto VVG įgyvendinamos VPS mokėjimo prašymus ir atsako už jų pateikimą projektus finansuojančioms institucijoms.	
3.	VPS projektų vadovas - administratorius	turėti aukštąjį išsilavinimą arba ne mažesnę negu 5 m. darbo ir (arba) savanoriško darbo patirtį projektų valdymo arba VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje	registruoja vietos projektų paraiškas ir siunčia raštus su registravimo numeriais, formuoja vietos projektų bylas administracijos vadovo nurodymu; atlieka vietos projektų paraiškų administracinį vertinimą; konsultuoja vietos projektų pareiškėjus; rengia viešųjų pirkimų dokumentus, vykdo viešųjų pirkimų procedūras, derina viešųjų pirkimų dokumentus su Nacionaline mokėjimo agentūra; bendrauja su tiekėjais sutarčių pasirašymo, sutarčių vykdymo ir nutraukimo klausimais; vykdo projektų patikrą vietoje; koordinuoja, kontroliuoja vietos projektų įgyvendinimo eigą; atlieka analizes ir organizuoja apklausas pagal savo veiklas; nagrinėja organizacijų ir kitų asmenų prašymus, pareiškimus, pasiūlymus, skundus ir nustatyta tvarka teikia atsakymus kiek leidžia jo kompetencija; Užtikrina dokumentų saugojimą pagal projektų	Regina Baltikauskienė

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
			įgyvendinimo sutarčių sąlygas, administravimo taisykles bei raštvedybos taisykles; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas. konsultuoja vietos projektų pareiškėjus mokėjimo prašymų rengimo ir teikimo klausimais; tvarko vietos projektų pareiškėjų mokėjimo prašymų pateikimo grafiką; priima vietos projektų pareiškėjų teikiamus mokėjimo prašymus ir atlieka jų administracinį vertinimą bei atsako už mokėjimo prašymų pateikimą projektus finansuojančioms institucijoms;	
4.	VPS projektų vadovas - viešųjų ryšių specialistas	turėti aukštąjį išsilavinimą arba ne mažesnę negu 5 m. darbo ir (arba) savanoriško darbo patirtį projektų valdymo arba VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje	registruoja vietos projektų paraiškas ir siunčia raštus su registravimo numeriais, formuoja vietos projektų bylas administracijos vadovo nurodymu; atlieka vietos projektų paraiškų administracinį vertinimą; konsultuoja vietos projektų pareiškėjus mokėjimo prašymų rengimo ir teikimo klausimais; priima vietos projektų pareiškėjų teikiamus mokėjimo prašymus ir atlieka jų administracinį vertinimą bei atsako už mokėjimo prašymų pateikimą projektus finansuojančioms institucijoms; koordinuoja, kontroliuoja vietos projektų įgyvendinimo eigą; organizuoja vietos plėtros strategijos bei Varėnos krašto VVG veiklos viešinimą pagal projekto vadovo nurodymus; organizuoja informacinius, viešinimo renginius, konferencijas, tarptautinius seminarus; vykdo kitas Strategijos įgyvendinimo veiklas savo kompetencijos ribose; dalyvauja atliekant vietos projektų ir nemokamo darbo patikras. rengia pranešimus vietos projektų pareiškėjams,	Živilė Babravičė

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
			informaciją apie vertinimo reikalavimus atitikusias vietos projektų paraiškas, apie pasirašytas vietos projektų sutartis; rengia pranešimus spaudai; organizuoja mokymus, susitikimus, skatina bendradarbiavimą tarp vietos savivaldos, verslininkų bei bendruomenės atstovų.	

4 priedas. VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas

1. **VPS priemonių rezultato rodikliai (ES bendrieji):**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			1 priemonė	2 priemonė	3 priemonė	4 priemonė	5 priemonė	6 priemonė	7 priemonė	8 priemonė
Rodiklio kodas	**Rodiklis**	**Iš viso**	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą	Finansuoti socialinio verslo projektus	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą	Įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus, skirtus turizmo paslaugų įvairovės plėtrai
A	**ES bendrieji rezultato rodikliai:**									
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	12	0	0	12	0	0	0	0	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	11,00	5,00	5,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	11	5	5	0	0	0	1	0	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų,	1 140	20	20	0	0	0	300	800	0

	kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius									
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	310	0	0	0	110	30	50	120	0

2. **VPS rodikliai (produkto, rezultato) VPS priemonių lygiu:**
   ☒ Netaikoma
   ☐ Taikoma

3. **VPS priemonių rezultato rodiklių reikšmių pagrindimas:**

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	**VPS priemonė**	**Kiekybinis tikslas iki 2029 m.**	**Kiekybinio tikslo pagrindimas**
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius		
1 priemonė	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse	0	
2 priemonė	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse	0	
3 priemonė	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą	12	Planuojama, kad bent 10 ūkių ir (arba) ūkininkų dalyvaus skaitmeninių gebėjimų ugdymo žemės ūkyje mokymuose.
4 priemonė	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą	0	

5 priemonė	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą	0	
6 priemonė	Finansuoti socialinio verslo projektus	0	
7 priemonė	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą	0	
8 priemonė	Įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus, skirtus turizmo paslaugų įvairovės plėtrai	0	
9 priemonė	0	0	
10 priemonė	0	0	
11 priemonė	0	0	
12 priemonė	0	0	
13 priemonė	0	0	
14 priemonė	0	0	
15 priemonė	0	0	
16 priemonė	0	0	
17 priemonė	0	0	
18 priemonė	0	0	
19 priemonė	0	0	
20 priemonė	0	0	
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas		
1 priemonė	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse	5	Pagal priemonę planuojama paremti 5 ūkio subjektų (fizinių ir (arba) juridinių asmenų) verslo pradžios projektus. DV kūrimas yra privalomas, ne mažiau 1 DV kiekviename projekte.
2 priemonė	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse	5	Pagal priemonę planuojama paremti 5 ūkio subjektų (fizinių ir (arba) juridinių asmenų) verslo plėtros projektus. DV kūrimas yra privalomas, ne mažiau 1 DV kiekviename projekte.
3 priemonė	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą	0	
4 priemonė	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą	0	

5 priemonė	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą	0	
6 priemonė	Finansuoti socialinio verslo projektus	1	Pagal priemonę planuojama paremti 1 NVO socialinio verslo projektą. DV kūrimas yra neprivalomas, planuojama, kad bus įkurta darbo vieta
7 priemonė	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą	0	
8 priemonė	Įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus, skirtus turizmo paslaugų įvairovės plėtrai	0	
9 priemonė	0	0	
10 priemonė	0	0	
11 priemonė	0	0	
12 priemonė	0	0	
13 priemonė	0	0	
14 priemonė	0	0	
15 priemonė	0	0	
16 priemonė	0	0	
17 priemonė	0	0	
18 priemonė	0	0	
19 priemonė	0	0	
20 priemonė	0	0	
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius		
1 priemonė	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse	5	Pagal priemonę planuojama paremti 5 projektus ne žemės ūkio verslo pradžiai. Skaičiuojami unikalūs privatūs juridiniai ir (arba) fiziniai asmenys gavę paramą verslo pradžiai.
2 priemonė	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse	5	Pagal priemonę planuojama paremti 5 projektus ne žemės ūkio verslo plėtrai. Skaičiuojami unikalūs privatūs juridiniai ir (arba) fiziniai asmenys gavę paramą verslo plėtrai.

3 priemonė	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą	0	
4 priemonė	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą	0	
5 priemonė	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą	0	
6 priemonė	Finansuoti socialinio verslo projektus	1	Pagal priemonę planuojama paremti 1 socialinio verslo projektą. Skaičiuojamos įmonės, kuriamos naudojantis skiriama parama skaičius.
7 priemonė	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą	0	
8 priemonė	Įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus, skirtus turizmo paslaugų įvairovės plėtrai	0	
9 priemonė	0	0	
10 priemonė	0	0	
11 priemonė	0	0	
12 priemonė	0	0	
13 priemonė	0	0	
14 priemonė	0	0	
15 priemonė	0	0	
16 priemonė	0	0	
17 priemonė	0	0	
18 priemonė	0	0	
19 priemonė	0	0	
20 priemonė	0	0	
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius		

1 priemonė	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse	20	Pagal priemonę planuojama paremti 5 projektus ne žemės ūkio pradžiai, kurių dalis skirta gyventojams aktualių paslaugų kūrimui. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys pasinaudoti sukurtomis viešomis ir kitomis paslaugomis, įgyvendinus 1 projektą bus bent 4 gyventojai
2 priemonė	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse	20	Pagal priemonę planuojama paremti 5 projektus ne žemės ūkio plėtrai, kurių dalis skirta gyventojams aktualių pasklaugų kūrimui ar plėtrai.Skaičiuojama, kad potencialiai galintys pasinaudoti sukurtomis ar išplėtotomis viešomis ir kitomis paslaugomis, įgyvendinus 1 projektą bus bent 4 gyventojai
3 priemonė	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą	0	
4 priemonė	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą	0	
5 priemonė	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą	0	
6 priemonė	Finansuoti socialinio verslo projektus	300	Pagal priemonę planuojama paremti 1 NVO socialinio verslo projektą. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys pasinaudotiviešomis ir kitomis paslaugomis asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 300 žm.
7 priemonė	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą	800	Pagal priemonę planuojama paremti 4 NVO projektus, skirtus viešųjų paslaugų prieinamumo didinimui. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys pasinaudotiviešomis ir kitomis paslaugomis asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 200 žm.
8 priemonė	Įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus, skirtus turizmo paslaugų įvairovės plėtrai	0	
9 priemonė	0	0	
10 priemonė	0	0	
11 priemonė	0	0	

12 priemonė	0	0	
13 priemonė	0	0	
14 priemonė	0	0	
15 priemonė	0	0	
16 priemonė	0	0	
17 priemonė	0	0	
18 priemonė	0	0	
19 priemonė	0	0	
20 priemonė	0	0	
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius		
1 priemonė	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse	0	
2 priemonė	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse	0	
3 priemonė	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą	0	
4 priemonė	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą	110	Pagal priemonę planuojama paremti 11 vietos plėtros projektų. Viena iš tikslinių grupių yra socialinę atskirtį patiriantys arba mažiau galimybių turintys asmenys. Planuojama įtraukti iš viso bent po 10 asmenų į kiekvieną projektą
5 priemonė	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą	30	Pagal priemonę planuojama paremti 3 vietos plėtros projektų. Viena iš tikslinių grupių yra socialinę atskirtį patiriantys arba mažiau galimybių turintys asmenys. Planuojama įtraukti iš viso bent 10 asmenų į kiekvieną projektą
6 priemonė	Finansuoti socialinio verslo projektus	50	Pagal priemonę planuojama paremti 1 socialinio verslo projektą. Projektų atrankos kriterijuose planuojama nurodyti, kad turi būti įtraukti mažiau galimybių turintys arba socialinę atskirtį patiriantys asmenys. Planuojama kad tokių bus po 50.

7 priemonė	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą	120	Pagal priemonę planuojama paremti 4 NVO projektus, skirtus viešųjų paslaugų prieinamumo didinimui. Projektų atrankos kriterijuose planuojama nurodyti, kad turi būti įtraukti mažiau galimybių turintys arba socialinę atskirtį patiriantys asmenys. Planuojama kad tokių bus po 30 kiekviename projekte
8 priemonė	Įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus, skirtus turizmo paslaugų įvairovės plėtrai	0	

4. **Įgyvendinant VPS planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį:**
   ☐ Netaikoma
   ☒ Taikoma

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	N.37	1 priemonė	2 priemonė	3 priemonė	4 priemonė	5 priemonė	6 priemonė	7 priemonė	8 priemonė
	Iš viso	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą	Finansuoti socialinio verslo projektus	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą	Įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus, skirtus turizmo paslaugų įvairovės plėtrai
Kiekybinis tikslas iki 2029 m. (rodiklis R.37)	11	5	5	0	0	0	1	0	0
Ar aktualus darbo vietų paskirstymas pagal lytį?		Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Ar aktualus darbo vietų paskirstymas pagal amžių?		Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Sukurtų DV pasiskirstymas pagal lytį:	11	5	5	0	0	0	1	0	0

Sukurtų darbo vietų skaičius moterims	0	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius vyrams	0	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurios lyties asmenims	11	5	5	netaikoma	netaikoma	netaikoma	1	netaikoma	netaikoma
Sukurtų DV pasiskirstymas pagal amžių:	11	5	5	0	0	0	1	0	0
Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m. (imtinai)	2	1	1	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims nuo 41 m.	4	2	2	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurio amžiaus asmenims	5	2	2	netaikoma	netaikoma	netaikoma	1	netaikoma	netaikoma

5 priedas. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

Šiame priede lapo padėtis nustatyta gulsčiai. Užpildykite lentelę pagal pateiktas instrukcijas.

Eil. Nr.	**Strateginis dokumentas**	**VPS sąsajos pagrindimas**	
1.	VVG teritorijos savivaldybės plėtros strateginis planas	**Varėnos rajono savivaldybės 2018 – 2028 m. strateginės plėtros planas**	**Varėnos krašto vietos veiklos grupės 2023 – 2029 m. vietos plėtros strategija**
		2.1. Sukurti palankią aplinką investicijoms ir rajono verslo vystymuisi 2.1.1. Skatinti verslumą visuomenėje, užtikrinant palankią ekonominę aplinką smulkiam ir vidutiniam verslui 2.1.2. Pritraukti vietines ir užsienio investicijas 2.2. Plėtoti pažintinį kultūrinį ir kurti aktyvaus laisvalaikio turizmą 2.2.1. Stiprinti rajono įvaizdį ir tapatybę, plėtojant pažintinį kultūrinį turizmą 2.2.2. Tvarkyti ir pritaikyti gamtos bei kultūros paveldo objektus turizmo reikmėms 2.2.3. Vystyti aktyvaus laisvalaikio turizmą, panaudojant unikalias gamtines sąlygas	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse
		2.1. Sukurti palankią aplinką investicijoms ir rajono verslo vystymuisi 2.1.1. Skatinti verslumą visuomenėje, užtikrinant palankią ekonominę aplinką smulkiam ir vidutiniam verslui 2.1.2. Pritraukti vietines ir užsienio investicijas 2.2. Plėtoti pažintinį kultūrinį ir kurti aktyvaus laisvalaikio turizmą 2.2.1. Stiprinti rajono įvaizdį ir tapatybę, plėtojant pažintinį kultūrinį turizmą 2.2.2. Tvarkyti ir pritaikyti gamtos bei kultūros paveldo objektus turizmo reikmėms 2.2.3. Vystyti aktyvaus laisvalaikio turizmą, panaudojant unikalias gamtines sąlygas	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse

<table>
<tr><td></td><td></td><td>
<table>
<tr><td>2.1.1. Skatinti verslumą visuomenėje, užtikrinant palankią ekonominę aplinką smulkiam ir vidutiniam verslui</td><td>Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą</td></tr>
<tr><td>1.1.1. Vystyti šiuolaikišką, modernią švietimo sistemą, užtikrinant ugdymo kokybę
1.1.2. Propaguoti visuomenės sveiką gyvenseną ir didinti sportinį užimtumą
1.1.3. Stiprinti rajono kultūros potencialą</td><td>Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą</td></tr>
<tr><td>1.1.1. Vystyti šiuolaikišką, modernią švietimo sistemą, užtikrinant ugdymo kokybę</td><td>Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą</td></tr>
<tr><td>1.2.2. Užtikrinti prieinamą ir įvairiapusę socialinių paslaugų sistemą</td><td>Finansuoti socialinio verslo projektus</td></tr>
<tr><td>1.1.2. Propaguoti visuomenės sveiką gyvenseną ir didinti sportinį užimtumą
1.2.2. Užtikrinti prieinamą ir įvairiapusę socialinių paslaugų sistemą</td><td>Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>VVG teritorijoje patvirtintas regiono plėtros planas</td><td>
<table>
<tr><th>2022 – 2030 m. Alytaus regiono plėtros planas</th><th>Varėnos krašto vietos veiklos grupės 2023 – 2029 m. vietos plėtros strategija</th></tr>
<tr><td>2.2. Sudaryti sąlygas gerinti aplinkos ir gyvenimo kokybę
3. Stiprinti regiono konkurencinį pranašumą;
3.1. Užtikrinti tolygią ekonominių, kultūros bei turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtrą bei įvairovę</td><td>Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse</td></tr>
<tr><td>2.2. Sudaryti sąlygas gerinti aplinkos ir gyvenimo kokybę;</td><td>Sudaryti tinkamas</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

		3. Stiprinti regiono konkurencinį pranašumą; 3.1. Užtikrinti tolygią ekonominių, kultūros bei turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtrą bei įvairovę	sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse
		2.2. Sudaryti sąlygas gerinti aplinkos ir gyvenimo kokybę; 3. Stiprinti regiono konkurencinį pranašumą	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą
		1. Gerinti viešųjų paslaugų kokybę ir prieinamumą; 1.1. Sudaryti palankias sąlygas teikti kokybiškas ir prieinamas švietimo paslaugas 1.2. Padidinti sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų prieinamumą ir įvairovę, patenkinti aprūpinimo socialiniu būstu poreikį 2. Gerinti gyvenamosios aplinkos tvarumą 2.2. Sudaryti sąlygas gerinti aplinkos ir gyvenimo kokybę	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą
		1.1. Sudaryti palankias sąlygas teikti kokybiškas ir prieinamas švietimo paslaugas; 2.2. Sudaryti sąlygas gerinti aplinkos ir gyvenimo kokybę	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą
		1. Gerinti viešųjų paslaugų kokybę ir prieinamumą; 1.2. Padidinti sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų prieinamumą ir įvairovę, patenkinti aprūpinimo socialiniu būstu poreikį	Finansuoti socialinio verslo projektus
		1. Gerinti viešųjų paslaugų kokybę ir prieinamumą; 1.2. Padidinti sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų prieinamumą ir įvairovę, patenkinti aprūpinimo socialiniu būstu poreikį 2.2. Sudaryti sąlygas gerinti aplinkos ir gyvenimo kokybę	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą
3.	Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)		
		Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)	Varėnos krašto vietos veiklos grupės 2023 – 2029 m. vietos plėtros strategija
		PRIORITY 3 Programme objective: 3.1 Circular economy	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse

		PRIORITY 3 Programme objective: 3.1 Circular economy	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse
		PRIORITY 3 Programme objective: 3.1 Circular economy	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą
		PRIORITY 1 Programme objective: 1.1 Resilient economies & communities Programme objective: 1.2 Responsive public services	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą
		PRIORITY 1 Programme objective: 1.1 Resilient economies & communities Programme objective: 1.2 Responsive public services	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą
		PRIORITY 1 Programme objective: 1.1 Resilient economies & communities Programme objective: 1.2 Responsive public services	Finansuoti socialinio verslo projektus
		PRIORITY 1 Programme objective: 1.1 Resilient economies & communities Programme objective: 1.2 Responsive public services	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą
4.	Viensektorės žuvininkystės VVG VPS (taikoma, kai tokia VPS yra patvirtinta VVG teritorijoje)	netaikoma	
5	Interreg VI-A Lietuva - Polska Bendradarbiavimo programa	Interreg VI-A Lietuva – Polska Bendradarbiavimo programa	Varėnos krašto vietos veiklos grupės 2023 – 2029 m. vietos plėtros strategija
		Priority: 1 - Promoting environmental wellbeing Priority: 2 - Promoting physical, emotional and cultural Wellbeing	Skatinti ne žemės ūkio verslo pradžią kaimo vietovėse

		2.1.1. Specific objective: RSO4.6. Enhancing the role of culture and sustainable tourism in economic development, social inclusion and social innovation	
		Priority: 1 - Promoting environmental wellbeing Priority: 2 - Promoting physical, emotional and cultural Wellbeing 2.1.1. Specific objective: RSO4.6. Enhancing the role of culture and sustainable tourism in economic development, social inclusion and social innovation	Sudaryti tinkamas sąlygas ne žemės ūkio verslo plėtrai kaimo vietovėse
		Priority: 1 - Promoting environmental wellbeing	Skatinti žemės ūkio skaitmenizaciją ir išmanųjį ūkininkavimą
		Priority: 1 - Promoting environmental wellbeing Priority: 2 - Promoting physical, emotional and cultural Wellbeing 2.1.1. Specific objective: RSO4.5 Ensuring equal access to health care and fostering resilience of health systems, including primary care, and promoting the transition from institutional to family- and community-based care Priority: 3 - Strengthening cooperation of local stakeholders 2.1.1. Specific objective: ISO6.3. Build up mutual trust, in particular by encouraging people-to-people actions 2.1.1. Specific objective: ISO6.6. Other actions to support better cooperation governance (all strands)	Įgyvendinti NVO ir bendruomenių projektus, skatinančius įtrauktį ir laisvalaikio užimtumą
		Priority: 1 - Promoting environmental wellbeing Priority: 2 - Promoting physical, emotional and cultural Wellbeing 2.1.1. Specific objective: RSO4.5 Ensuring equal access to health care and fostering resilience of health systems, including primary care, and promoting the transition from institutional to family- and community-based care Priority: 3 - Strengthening cooperation of local stakeholders 2.1.1. Specific objective: ISO6.3. Build up mutual trust, in particular	Stiprinti nevyriausybinių organizacijų ir vietos bendruomenių potencialą ir bendradarbiavimą

		by encouraging people-to-people actions 2.1.1. Specific objective: ISO6.6. Other actions to support better cooperation governance (all strands)	
		Priority: 1 - Promoting environmental wellbeing Priority: 2 - Promoting physical, emotional and cultural Wellbeing 2.1.1. Specific objective: RSO4.5 Ensuring equal access to health care and fostering resilience of health systems, including primary care, and promoting the transition from institutional to family- and community-based care 2.1.1. Specific objective: RSO4.6. Enhancing the role of culture and sustainable tourism in economic development, social inclusion and social innovation	Finansuoti socialinio verslo projektus
		Priority: 1 - Promoting environmental wellbeing; Priority: 2 - Promoting physical, emotional and cultural Wellbeing; 2.1.1. Specific objective: RSO4.5 Ensuring equal access to health care and fostering resilience of health systems, including primary care, and promoting the transition from institutional to family- and community-based care Priority: 3 - Strengthening cooperation of local stakeholders 2.1.1. Specific objective: ISO6.3. Build up mutual trust, in particular by encouraging people-to-people actions 2.1.1. Specific objective: ISO6.6. Other actions to support better cooperation governance (all strands)	Didinti viešųjų paslaugų gyventojams prieinamumą

6 priedas. VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė

Eil. Nr.	Pastabos autorius (vardas, pavardė, organizacija), gavimo būdas (žodžiu, raštu, VPS pristatymo, susitikimo metu ar pan.)	Pastabos gavimo data	Pastaba	VVG atsakymas ir veiksmai reaguojant į pastabą
1	2	3	4	5
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

7 priedas. Išnašos

[1] 2023 m. Gyventojai ir socialinė statistika. Nuolatinis gyventojų skaičius metų pradžioje. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-12]. Prieiga per internetą: https://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?hash=231b7872-c1ef-43d7-8dfa-0c93041cb1cf#/

[2] Gyventojai ir socialinė statistika. Nuolatinis gyventojų skaičius metų pradžioje. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

1 Lentelė. Varėnos r. sav. VVG teritorijos plotas, kv.km

Teritorija	2014	2022*	VVG teritorijos dalis 2022 m., %
Lietuvos Respublika	65300	65286	3.4%
Alytaus apskritis	5425	5418	40.7%
Varėnos r. sav.	2218	2216	99.5%
Varėna (nepriklauso VVG)	9	11	0.5%
Varėnos r. sav. VVG teritorijos plotas	2209	2205	100.0%
Jakėnų sen.	149	149	6.8%
Kaniavos sen.	263	268	12.2%
Marcinkonių sen.	565	565	25.6%
Matuizų sen.	148	148	6.7%
Merkinės sen.	390	400	18.1%
Valkininkų sen.	156	156	7.1%
Varėnos sen.	350	339	15.4%
Vydenių sen.	140	150	6.8%

*Seniūnijoms duomenis reikia papildyti (arba patikslinti, jei randami tikslesni duomenys) savarankiškai. Jeigu nėra 2022 m. duomenų, laikoma, kad plotas nesikeitė nuo 2014 m.
** Seniūnijoms trūksta apie 30 kv.km.
Šaltinis: Lietuvos Respublikos, apskrities ir savivaldybės duomenys - Statistikos Departamento duomenys, Miesto plotas - Žemės Fondo duomenys, Seniūnijų duomenys - savivaldybės internetiniame puslapyje pateikti duomenys, Wikipedijos informacija arba pasibaigusio laikotarpio VVG VPS duomenys.

[3] Gyventojų ir būstų surašymai. Teminės lentelės. Gyventojai gyvenamosiose vietovėse. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/gyventoju-ir-bustu-surasymai

SENIŪNIJA	GYVENTOJŲ SKAIČIUS
Jakėnų seniūnija	957
Kaniavos seniūnija	1009
Marcinkonių seniūnija	1021
Matuizų seniūnija	1833
Merkinės seniūnija	2552
Valkininkų seniūnija	1572
Varėnos seniūnija	11 084
Vydenių seniūnija	1109

[4] Gyventojai ir socialinė statistika. Gyventojų skaičius ir sudėtis. Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje

	Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje | asmenys [1,2]								
	2011			2014			2023		
	Miestas ir kaimas	Miestas	Kaimas	Miestas ir kaimas	Miestas	Kaimas	Miestas ir kaimas	Miestas	Kaimas
Varėnos r. sav.	25 506	9 244	16 262	23 950	8 974	14 976	20 474*	8 042*	12 432*

[5] Gyventojų ir būstų surašymai. Teminės lentelės. Gyventojai gyvenamosiose vietovėse. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/gyventoju-ir-bustu-surasymai

[6] Gyventojų ir būstų surašymai. Teminės lentelės. Gyventojai gyvenamosiose vietovėse. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/gyventoju-ir-bustu-surasymai

Komentaras rengiamas...

2 Lentelė. Varėnos r. sav. esančių gyvenamųjų vietovių skaičius.

Teritorija	2011	2021	Pokytis, asm.	Pokytis, %
Kaimo gyvenamoji vietovė	276	276	0	0%
1-9 gyventojai	95	126	31	33%
10-49 gyventojai	123	104	-19	-15%
50-99 gyventojai	25	17	-8	-32%
100-199 gyventojai	14	13	-1	-7%
200-299 gyventojai	7	8	1	14%
300-399 gyventojai	7	3	-4	-57%
400-499 gyventojai	0	2	2	n.d.
500-999 gyventojai	2	1	-1	-50%
1000-1999 gyventojai	3	2	-1	-33%
2000-2999 gyventojai	0	0	0	n.d.
3000-3999 gyventojai	0	0	0	n.d.
4000 ir daugiau gyventojų	0	0	0	n.d.
Miestas	1	1	0	0%
Iki 2000 gyventojų	0	0	0	n.d.
2000-2999 gyventojai	0	0	0	n.d.
3000-4999 gyventojai	0	0	0	n.d.
5000-9999 gyventojai	1	1	0	0%
10000-19999 gyventojai	0	0	0	n.d.
20000-49999 gyventojai	0	0	0	n.d.
50000-99999 gyventojai	0	0	0	n.d.
100000-249999 gyventojai	0	0	0	n.d.
250000-499999 gyventojai	0	0	0	n.d.
500000 ir daugiau gyventojų	0	0	0	n.d.

Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

[7] Gyventojų ir būstų surašymai. Teminės lentelės. Gyventojai gyvenamosiose vietovėse. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/gyventoju-ir-bustu-surasymai

3 Lentelė. Varėnos r. sav. gyventojų skaičius pagal gyvenamąsias vietoves.

Teritorija	2011	2021	Pokytis, asm.	Pokytis, %	2011 m. struktūra	2021 m. struktūra	Struktūrinis pokytis*
Kaimo gyvenamoji vietovė	16137	12935	-3202	-20%	100%	100%	0.0%
1-9 gyventojai	446	608	162	36%	3%	5%	1.9%
10-49 gyventojai	2822	2321	-501	-18%	17%	18%	0.5%
50-99 gyventojai	1668	1136	-532	-32%	10%	9%	-1.6%
100-199 gyventojai	2035	1777	-258	-13%	13%	14%	1.1%
200-299 gyventojai	1801	2005	204	11%	11%	16%	4.3%
300-399 gyventojai	2507	1002	-1505	-60%	16%	8%	-7.8%
400-499 gyventojai	0	977	977	n.d.	0%	8%	7.6%
500-999 gyventojai	1226	963	-263	-21%	8%	7%	-0.2%
1000-1999 gyventojai	3632	2146	-1486	-41%	23%	17%	-5.9%
2000-2999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
3000-3999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
4000 ir daugiau gyventojų	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
Miestas	9240	8202	-1038	-11%	100%	100%	0.0%
Iki 2000 gyventojų	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
2000-2999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
3000-4999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
5000-9999 gyventojai	9240	8202	-1038	-11%	100%	100%	0.0%
10000-19999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
20000-49999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
50000-99999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
100000-249999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
250000-499999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
500000 ir daugiau gyventojų	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%

* Struktūrinis pokytis procentiniais punktais.
Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

[8] Varėnos rajono puslapis internete. Varėnos gamta. [žiūrėta 2023-04-02]. Prieiga internete: https://varenosrajonas.weebly.com/var279nos-gamta.html

[9] Dzūkijos nacionalinis parkas. Nacionalinio parko gamta. [žiūrėta 2023-04-02]. Prieiga internete: http://gamta.cepkeliai-dzukija.lt/index,lt,18859.html

[10] 5.4. Kraštovaizdžio monitoringas. Varėnos rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2017-2022 metų programa. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-17] Prieiga internete: https://varena.lt/wp-content/uploads/2020/02/Monitoringo_programa_svetainei.pdf

[11] 5.4. Kraštovaizdžio monitoringas. Varėnos rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2017-2022 metų programa. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-17] Prieiga internete: https://varena.lt/wp-content/uploads/2020/02/Monitoringo_programa_svetainei.pdf

[12] Gyventojai ir socialinė statistika. Nuolatinis gyventojų skaičius metų pradžioje. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

4Lentelė. Varėnos r. sav. gyventojų skaičius ir vidutinis gyventojų amžius 2021 m.

Teritorija	Visi	Kaimas	Miestas	Amžius*
Lietuvos Respublika	2810761	894010	1916751	44
Alytaus apskritis	137741	56484	81257	48
Varėnos r. sav.	21137	12935	8202	49
Varėna (nepriklauso VVG)	8202	0	8202	---
Varėnos r. sav. VVG	12935	12935	0	---
Varėnos r. sav. (Kaimas)	12935	12935	---	---
Jakėnų sen.	957	957	0	45
Kaniavos sen.	1009	1009	0	48
Marcinkonių sen.	1021	1021	0	51
Matuizų sen.	1833	1833	0	44
Merkinės sen.	2552	2552	0	50
Valkininkų sen.	1572	1572	0	49
Varėnos sen.	11084	2882	8202	46
Vydenių sen.	1109	1109	0	42

* Medianinis (vidutinis) gyventojų amžius.
Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

[13] Gyventojai ir socialinė statistika. Vidutinis gyventojų tankis. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

5 Lentelė. Varėnos r. sav. gyventojų tankis ir vidutinio gyventojų amžiaus tendencijos

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*	Vidutiniška i per metus
Gyventojų tankis metų pradžioje										
Lietuvos Respublika	45.1	44.7	44.2	43.6	43	42.8	42.8	43.1	-4%	44
Alytaus apskritis	27.6	27.3	26.8	26.1	25.5	25.1	24.7	25.4	-8%	26
Varėnos r. sav.	10.8	10.6	10.4	10.1	9.8	9.6	9.4	9.5	-12%	10
Medianinis gyventojų amžius metų pradžioje (vyrai ir moterys)										
Lietuvos Respublika	42	42	43	43	43	44	44	44	5%	43
Alytaus apskritis	45	45	46	47	48	48	49	48	7%	47
Varėnos r. sav.	47	47	48	48	49	49	50	49	4%	48
Medianinis gyventojų amžius metų pradžioje (vyrai)										
Lietuvos Respublika	38	39	39	39	39	40	40	41	8%	39
Alytaus apskritis	42	42	43	43	44	44	45	44	5%	43
Varėnos r. sav.	43	43	44	44	45	46	46	45	5%	45
Medianinis gyventojų amžius metų pradžioje (moterys)										
Lietuvos Respublika	45	45	46	46	47	47	47	47	4%	46
Alytaus apskritis	48	49	49	50	51	51	52	51	6%	50
Varėnos r. sav.	51	51	51	52	53	53	54	52	2%	52

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinė statistika Gyventojai

[14] Gyventojai ir socialinė statistika. Gyventojai pagal lytį. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

6 Lentelė. Varėnos r. sav. gyventojų skaičius pagal lytį seniūnijose

Teritorija	2011				2021					2011-2021 m. pokytis, %			
	Visi	Vyrai	Moterys	Moterų	Visi	Vyrai	Moterys	Moterų	VVG dalis	Visi	Vyrai	Moterys	Moterų

				dalis				dalis					dalies pokytis, proc.p.
Lietuvos Respublika	3043429	1402604	1640825	54%	2810761	1304965	1505796	54%	0.5%	-8%	-7%	-8%	-0.3%
Lietuvos Respublika (Kaimas)	1012218	489661	522557	52%	894010	433569	460441	52%	1.4%	-12%	-11%	-12%	-0.1%
Alytaus apskritis	157766	73699	84067	53%	137741	64238	73503	53%	9.4%	-13%	-13%	-13%	0.1%
Alytaus apskritis (Kaimas)	65153	31302	33851	52%	56484	27333	29151	52%	22.9%	-13%	-13%	-14%	-0.3%
Varėnos r. sav.	25377	11916	13461	53%	21137	9880	11257	53%	61.2%	-17%	-17%	-16%	0.2%
Varėnos r. sav. (Kaimas)	16137	7724	8413	52%	12935	6198	6737	52%	100.0%	-20%	-20%	-20%	-0.1%
Varėna (nepriklauso VVG)	9240	4192	5048	55%	8202	3682	4520	55%	---	-11.2%	-12%	-10%	0.5%
Varėnos r. sav. VVG	16137	7724	8413	52%	12935	6198	6737	52%	61.2%	-19.8%	-20%	-20%	-0.1%
Jakėnų sen.	1202	586	616	51%	957	461	496	52%	7.4%	-20.4%	-21%	-19%	0.6%
Kaniavos sen.	1390	660	730	53%	1009	495	514	51%	7.8%	-27.4%	-25%	-30%	-1.6%
Marcinkonių sen.	1389	671	718	52%	1021	486	535	52%	7.9%	-26.5%	-28%	-25%	0.7%
Matuizų sen.	2229	1084	1145	51%	1833	887	946	52%	14.2%	-17.8%	-18%	-17%	0.2%
Merkinės sen.	3222	1514	1708	53%	2552	1200	1352	53%	19.7%	-20.8%	-21%	-21%	0.0%
Valkininkų sen.	1932	915	1017	53%	1572	737	835	53%	12.2%	-18.6%	-19%	-18%	0.5%
Varėnos sen.	12628	5817	6811	54%	11084	5077	6007	54%	85.7%	-12.2%	-13%	-12%	0.3%
Vydenių sen.	1385	669	716	52%	1109	537	572	52%	8.6%	-19.9%	-20%	-20%	-0.1%

Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

[15] Gyventojai ir socialinė statistika. Natūrali gyventojų kaita. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

7 Lentelė. Varėnos r. sav. natūrali gyventojų kaita.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis *	Vidutiniškai per metus
Gimusieji (Varėnos r. sav.)	190	202	194	181	160	164	143	111	-42%	168
Mirusieji (Varėnos r. sav.)	473	448	458	452	400	426	432	499	5%	449
Natūrali gyventojų kaita										
Lietuvos Respublika	-9883	-10301	-10483	-11446	-11425	-10888	-18403	-24416	-107245	-13406
Alytaus apskritis	-994	-944	-1045	-1090	-1131	-1160	-1559	-1924	-9847	-1231
Varėnos r. sav.	-283	-246	-264	-271	-240	-262	-289	-388	-2243	-280
Bendrasis natūralios gyventojų kaitos rodiklis										
Lietuvos Respublika	-3.4	-3.6	-3.6	-4	-4.1	-3.9	-6.6	-8.7	156%	-5
Alytaus apskritis	-6.7	-6.4	-7.3	-7.8	-8.3	-8.6	-11.7	-14.1	110%	-9
Varėnos r. sav.	-11.9	-10.6	-11.6	-12.3	-11.2	-12.4	-14	-18.5	55%	-13
Bendrasis gimstamumo rodiklis										
Lietuvos Respublika	10.3	10.8	10.7	10.1	10	9.8	9	8.3	-19%	10
Alytaus apskritis	8.7	9.2	8.7	8.8	8	8	7.1	6.1	-30%	8
Varėnos r. sav.	8	8.7	8.5	8.2	7.4	7.8	6.9	5.3	-34%	8
Bendrasis mirtingumo rodiklis										

Lietuvos Respublika	13.7	14.4	14.3	14.2	14.1	13.7	15.6	17	24%	15
Alytaus apskritis	15.4	15.6	16	16.6	16.2	16.6	18.8	20.2	31%	17
Varėnos r. sav.	19.9	19.3	20.2	20.5	18.6	20.2	20.9	23.8	20%	20

* Pokytis per 2014-2021 m. procentais. Natūralios gyventojų kaitos rodiklis išreikštas asmenimis.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinė statistika Gyventojai

[16] Gyventojai ir socialinė statistika. Migracija. Neto migracija. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

8 Lentelė. Varėnos r. sav. gyventojų neto migracija.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
Atvykusieji (Varėnos r. sav.)	442	437	442	400	516	468	448	383	-13.3%	442
Imigrantai (Varėnos r. sav.)	181	132	84	75	115	168	175	204	12.7%	142
Išvykusieji (Varėnos r. sav.)	594	597	615	567	683	659	545	469	-21.0%	591
Emigrantai (Varėnos r. sav.)	168	245	257	272	196	147	113	121	-28.0%	190
Gyventojų neto migracija										
Neto migracija (Lietuvos Respublika)	-12327	-22403	-30171	-27557	-3292	10794	19993	19653	-45310	-5664
Neto migracija (Alytaus apskritis)	-1048	-1756	-2448	-2431	-1058	-676	-89	-114	-9620	-1203
Neto migracija (Varėnos r. sav.)	-139	-273	-346	-364	-248	-170	-35	-3	-1578	-197
Bendrasis atvykimo ir imigracijos rodiklis										
Lietuvos Respublika	29	29	31	32	38	41	41	39	33.6%	35
Alytaus apskritis	27	27	27	25	32	34	33	30	9.9%	30
Varėnos r. sav.	26	25	23	22	29	30	30	28	6.9%	27
Bendrasis išvykimo ir emigracijos rodiklis										
Lietuvos Respublika	33	37	42	42	39	37	34	32	-4.2%	37
Alytaus apskritis	35	39	44	42	40	39	34	31	-10.1%	38
Varėnos r. sav.	32	36	38	38	41	38	32	28	-12.1%	35

* Pokytis per 2014-2021 m. Gyventojų neto migracijos rodiklis išreikštas asmenimis.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinė statistika Migracija

[17]Gyventojai ir socialinė statistika. Migracija. Neto migracija. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

Neto migracija

		Lietuvos Respublika	Vilniaus apskritis	Alytaus apskritis	Varėnos r. sav.
Neto migracija | asmenys	2022	72372*	35706*	1193*	87*
	2021	19653	11092	-114	-3
	2020	19993	11573	-89	-35
	2019	10794	10378	-676	-170
	2018	-3292	5432	-1058	-248
	2017	-27557	367	-2431	-364
	2016	-30171	-178	-2448	-346
	2015	-22403	-1864	-1756	-273
	2014	-12327	1931	-1048	-139
Specialiųjų simbolių paaiškinimas:					
* - Išankstiniai duomenys					

[1**8**] Gyventojų ir būstų surašymai. Teminės lentelės. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/gyventoju-ir-bustu-surasymai

9 Lentelė. Varėnos r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal amžių 2021 m.

Teritorija	Viso	0-4 m.	5-9 m.	10-14 m.	15-19 m.	20-24 m.	25-29 m.	30-34 m.	35-39 m.	40-44 m.	45-49 m.	50-54 m.	55-59 m.	60-64 m.	65-69 m.	70-74 m.	75-79 m.	80-84 m.	85+ m.
Gyventojų skaičius 2021 m., asmenys																			
Lietuvos Respublika	2810761	132649	142640	141782	129667	143062	169202	195179	187440	180504	194062	206066	218574	209994	159026	132007	110068	86191	72648
Alytaus apskritis	137741	4959	5742	5985	6407	7476	8361	8124	7682	7913	9639	11112	11934	11201	8555	7167	6158	4803	4520
Varėnos r. sav.	21137	720	831	837	1014	1188	1265	1207	1093	1166	1413	1741	1825	1821	1238	1066	1040	857	824
Varėna (neįtraukta į VVG)	8199	280	351	323	392	423	425	498	459	502	547	603	739	815	544	464	391	268	180
Varėnos r. sav. VVG	12938	440	480	514	622	765	840	709	634	664	866	1138	1086	1006	694	602	649	589	644
Varėnos r. sav. (Kaimas)	12938	440	480	514	622	765	840	709	634	664	866	1138	1086	1006	694	602	649	589	644
Gyventojų skaičius 2011 m., asmenys																			
Lietuvos Respublika	3043429	148418	136942	167852	213394	217962	193362	186317	203781	218409	231517	231802	184616	163131	148603	144300	118684	83120	51219
Alytaus apskritis	157766	6174	6719	8909	11580	10267	8365	8242	10237	11765	12676	12413	9991	8861	8338	8024	7022	5009	3174
Varėnos r. sav.	25377	844	1049	1405	1851	1570	1224	1169	1489	1846	1952	2059	1533	1406	1423	1587	1403	969	598
Varėnos r. sav. (Kaimas)	16137	517	632	889	1209	957	674	637	901	1161	1192	1169	902	827	941	1152	1119	789	469
Gyventojų pokytis per 2011-2021 m., %																			
Lietuvos Respublika	-7.6	-10.6	4.2	-15.5	-39.2	-34.4	-12.5	4.8	-8.0	-17.4	-16.2	-11.1	18.4	28.7	7.0	-8.5	-7.3	3.7	41.8
Alytaus apskritis	-12.7	-19.7	-14.5	-32.8	-44.7	-27.2	0.0	-1.4	-25.0	-32.7	-24.0	-10.5	19.4	26.4	2.6	-10.7	-12.3	-4.1	42.4
Varėnos r. sav.	-16.7	-14.7	-20.8	-40.4	-45.2	-24.3	3.3	3.3	-26.6	-36.8	-27.6	-15.4	19.0	29.5	-13.0	-32.8	-25.9	-11.6	37.8
Varėnos r. sav. (Kaimas)	-19.8	-14.9	-24.1	-42.2	-48.6	-20.1	24.6	11.3	-29.6	-42.8	-27.3	-2.7	20.4	21.6	-26.2	-47.7	-42.0	-25.3	37.3
Gyventojų dalis nuo visų teritorijos gyventojų, %																			
Lietuvos Respublika	100	4.7	5.1	5.0	4.6	5.1	6.0	6.9	6.7	6.4	6.9	7.3	7.8	7.5	5.7	4.7	3.9	3.1	2.6
Alytaus apskritis	100	3.6	4.2	4.3	4.7	5.4	6.1	5.9	5.6	5.7	7.0	8.1	8.7	8.1	6.2	5.2	4.5	3.5	3.3
Varėnos r. sav.	100	3.4	3.9	4.0	4.8	5.6	6.0	5.7	5.2	5.5	6.7	8.2	8.6	8.6	5.9	5.0	4.9	4.1	3.9
Varėnos r. sav. VVG	100	3.4	3.7	4.0	4.8	5.9	6.5	5.5	4.9	5.1	6.7	8.8	8.4	7.8	5.4	4.7	5.0	4.6	5.0

Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

[1**9**] Gyventojų ir būstų surašymai. Teminės lentelės. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/gyventoju-ir-bustu-surasymai

10 Lentelė. Varėnos r. sav. gyventojų skaičius (asmenys) pagal amžių seniūnijose 2021 m.

Teritorija	0-4 m.	5-9 m.	10-14 m.	15-19 m.	20-24 m.	25-29 m.	30-34 m.	35-39 m.	40-44 m.	45-49 m.	50-54 m.	55-59 m.	60-64 m.	65-69 m.	70-74 m.	75-79 m.	80-84 m.	85+ m.	Viso
Varėnos r. sav.	718	833	838	1018	1187	1268	1208	1091	1163	1416	1736	1824	1821	1237	1064	1039	856	820	21137
Varėna (nepriklauso VVG)	278	353	324	396	422	428	499	457	499	550	598	738	815	543	462	390	267	176	8199
Varėnos r. sav. VVG	440	480	514	622	765	840	709	634	664	866	1138	1086	1006	694	602	649	589	644	12938
Jakėnų sen.	30	37	34	44	70	78	49	50	53	66	107	71	80	38	36	42	28	44	957
Kaniavos sen.	28	41	40	50	53	62	56	47	48	62	86	75	75	54	56	62	56	58	1009
Marcinkonių sen.	31	23	29	46	44	53	42	40	38	79	104	91	91	52	50	60	73	75	1021
Matuizų sen.	85	80	96	82	125	109	117	91	91	145	163	148	109	91	82	99	62	58	1833
Merkinės sen.	60	84	76	108	143	176	138	109	111	163	199	255	206	135	120	161	141	168	2553
Valkininkų sen.	46	56	52	70	90	87	77	75	102	94	116	125	133	108	99	79	79	84	1572
Varėnos sen.	386	467	457	539	589	625	653	615	666	735	855	974	1042	710	593	508	378	291	11083
Vydenių sen.	52	45	54	79	73	78	76	64	54	72	106	85	85	49	28	28	39	42	1109
Gyventojų dalis*																			
Varėnos r. sav.	3.4	3.9	4.0	4.8	5.6	6.0	5.7	5.2	5.5	6.7	8.2	8.6	8.6	5.9	5.0	4.9	4.0	3.9	100
Varėna (nepriklauso VVG)	3.4	4.3	4.0	4.8	5.1	5.2	6.1	5.6	6.1	6.7	7.3	9.0	9.9	6.6	5.6	4.8	3.3	2.1	100
Varėnos r. sav. VVG	3.4	3.7	4.0	4.8	5.9	6.5	5.5	4.9	5.1	6.7	8.8	8.4	7.8	5.4	4.7	5.0	4.6	5.0	100
Jakėnų sen.	3.1	3.9	3.6	4.6	7.3	8.2	5.1	5.2	5.5	6.9	11.2	7.4	8.4	4.0	3.8	4.4	2.9	4.6	100
Kaniavos sen.	2.8	4.1	4.0	5.0	5.3	6.1	5.6	4.7	4.8	6.1	8.5	7.4	7.4	5.4	5.6	6.1	5.6	5.7	100

Marcinkonių sen.	3.0	2.3	2.8	4.5	4.3	5.2	4.1	3.9	3.7	7.7	10.2	8.9	8.9	5.1	4.9	5.9	7.1	7.3	100
Matuizų sen.	4.6	4.4	5.2	4.5	6.8	5.9	6.4	5.0	5.0	7.9	8.9	8.1	5.9	5.0	4.5	5.4	3.4	3.2	100
Merkinės sen.	2.4	3.3	3.0	4.2	5.6	6.9	5.4	4.3	4.3	6.4	7.8	10.0	8.1	5.3	4.7	6.3	5.5	6.6	100
Valkininkų sen.	2.9	3.6	3.3	4.5	5.7	5.5	4.9	4.8	6.5	6.0	7.4	8.0	8.5	6.9	6.3	5.0	5.0	5.3	100
Varėnos sen.	3.5	4.2	4.1	4.9	5.3	5.6	5.9	5.5	6.0	6.6	7.7	8.8	9.4	6.4	5.4	4.6	3.4	2.6	100
Vydenių sen.	4.7	4.1	4.9	7.1	6.6	7.0	6.9	5.8	4.9	6.5	9.6	7.7	7.7	4.4	2.5	2.5	3.5	3.8	100

* Gyventojų dalis nuo visų teritorijos gyventojų, %.
Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

[20] Gyventojų ir būstų surašymai. Teminės lentelės. Gyventojų pasiskirstymas pagal tautybę. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/gyventoju-ir-bustu-surasymai

11 Lentelė. Varėnos r. sav. gyventojų skaičius (asmenys) pagal tautybę seniūnijose 2021 m.

Teritorija	Lietuviai	Kitos tautybės						Nenurodyta	Ne lietuvių tautybės gyventojų dalis
		Iš viso	Lenkai	Rusai	Baltarusiai	Ukrainiečiai	Kitos		
Lietuvos Respublika	2378118	383010	183421	141122	28183	14168	16116	49633	13.6%
Alytaus apskritis	131065	5256	2605	1424	457	232	538	1422	3.8%
Varėnos r. sav.	19097	2037	1349	252	135	38	53	206	9.5%
Varėna (nepriklauso VVG)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Varėnos r. sav. VVG	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	20	n.d.
Jakėnų sen.	911	46	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	4.8%
Kaniavos sen.	782	227	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	22.5%
Marcinkonių sen.	944	77	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	7.5%
Matuizų sen.	1561	272	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	14.8%
Merkinės sen.	2443	90	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	19	3.5%
Valkininkų sen.	1431	141	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	9.0%
Varėnos sen.	10170	913	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	1	8.2%
Vydenių sen.	838	271	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	24.4%

Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

[21] Gyventojų ir būstų surašymai. Teminės lentelės. Gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/gyventoju-ir-bustu-surasymai

12 Lentelė. Varėnos r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą

Teritorija	Aukštasis	Aukštesnysis*	Vidurinis	Pagrindinis	Pradinis	Neturintys pradinio**
2021 m., asm.						
Lietuvos Respublika	684846	398692	805167	337958	265051	43758
Alytaus apskritis	26534	24163	41749	18422	14080	2083
Varėnos r. sav.	3569	3669	6504	3210	2272	368
Varėnos r. sav. (Kaimas)	1846	2022	4064	2217	1643	224
2011 m., asm.						
Lietuvos Respublika	585841	466686	843225	404418	411892	45790
Alytaus apskritis	22474	27827	43562	23172	25454	2384
Varėnos r. sav.	2996	4190	6958	4031	4811	498
Varėnos r. sav. (Kaimas)	1455	2252	4419	2905	3586	371
Pokytis, %						
Lietuvos Respublika	16.9%	-14.6%	-4.5%	-16.4%	-35.7%	-4.4%
Alytaus apskritis	18.1%	-13.2%	-4.2%	-20.5%	-44.7%	-12.6%
Varėnos r. sav.	19.1%	-12.4%	-6.5%	-20.4%	-52.8%	-26.1%
Varėnos r. sav. (Kaimas)	26.9%	-10.2%	-8.0%	-23.7%	-54.2%	-39.6%
Dalis nuo visų gyv. 2021 m., %						
Lietuvos Respublika	27.0%	15.7%	31.8%	13.3%	10.5%	1.7%
Alytaus apskritis	20.9%	19.0%	32.9%	14.5%	11.1%	1.6%

Varėnos r. sav.	18.2%	18.7%	33.2%	16.4%	11.6%	1.9%
Varėnos r. sav. (Kaimas)	15.4%	16.8%	33.8%	18.5%	13.7%	1.9%

* Aukštesnysis (įskaitant specialųjį vidurinį).
** Neturintys pradinio - Nebaigta pradinė mokykla, nelankyta mokykla, neraštingi.
Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

[22] Gyventojų ir būstų surašymai. Teminės lentelės. Gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą seniūnijose. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/gyventoju-ir-bustu-surasymai

13 Lentelė. Varėnos r. sav. gyventojų skaičius (asmenys) pagal išsilavinimą seniūnijose 2021 m.

Teritorija	Aukštasis	Aukštesnysis	Vidurinis	Pagrindinis	Pradinis	Neturintys pradinio
Gyventojų skaičius						
Varėnos r. sav.	3567	3668	6502	3210	2272	367
Varėna (nepriklauso VVG)	1721	1646	2438	993	629	143
Varėnos r. sav. VVG	1846	2022	4064	2217	1643	224
Jakėnų sen.	127	162	294	170	122	15
Kaniavos sen.	99	137	318	208	159	19
Marcinkonių sen.	137	139	315	188	175	13
Matuizų sen.	231	252	619	336	198	32
Merkinės sen.	422	428	738	447	344	30
Valkininkų sen.	250	295	481	246	166	32
Varėnos sen.	2196	2125	3330	1411	961	207
Vydenių sen.	105	130	407	204	147	19
Gyventojų struktūra, %						
Varėnos r. sav. VVG	18.2	18.7	33.2	16.4	11.6	1.9
Varėna (nepriklauso VVG)	22.7	21.7	32.2	13.1	8.3	1.9
Varėnos r. sav. VVG	15.4	16.8	33.8	18.5	13.7	1.9
Jakėnų sen.	14.3	18.2	33.0	19.1	13.7	1.7
Kaniavos sen.	10.5	14.6	33.8	22.1	16.9	2.0
Marcinkonių sen.	14.2	14.4	32.6	19.4	18.1	1.3
Matuizų sen.	13.8	15.1	37.1	20.1	11.9	1.9
Merkinės sen.	17.5	17.8	30.6	18.6	14.3	1.2
Valkininkų sen.	17.0	20.1	32.7	16.7	11.3	2.2
Varėnos sen.	21.5	20.8	32.6	13.8	9.4	2.0
Vydenių sen.	10.4	12.8	40.2	20.2	14.5	1.9

Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

[23] Gyventojų ir būstų surašymai. Teminės lentelės. Gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą seniūnijose. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/gyventoju-ir-bustu-surasymai

14 Lentelė. Varėnos r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal pareigas 2021 m.

Teritorija	Visos pareigybės	Vadovai	Specialistai	Technikai ir jaunesnieji specialistai	Tarnautojai	Paslaugų sektoriaus darbuotojai ir pardavėjai	Kvalifikuoti žemės, miškų ir žuvininkystės ūkio darbuotojai	Kvalifikuoti darbininkai ir amatininkai	Įrenginių ir mašinų operatoriai ir surinkėjai	Nekvalifikuoti darbininkai	Ginkluotųjų pajėgų profesijos
Gyventojų skaičius											
Varėnos r. sav. VVG	8617	574	1697	717	394	1080	533	1308	954	1234	126
Varėna (nepriklauso VVG)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Varėnos r. sav. VVG	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Jakėnų sen.	397	22	65	33	18	9	36	83	69	53	9
Kaniavos sen.	279	10	30	32	11	9	35	48	33	62	9
Marcinkonių sen.	279	24	45	22	11	9	13	60	34	61	0
Matuizų sen.	757	39	102	42	36	118	44	131	99	137	9

Merkinės sen.	1014	53	180	86	26	174	101	131	91	162	10
Valkininkų sen.	580	34	136	44	32	9	51	106	72	87	9
Varėnos sen.	4881	373	1102	435	241	743	167	675	498	576	71
Vydenių sen.	430	19	37	23	19	9	86	74	58	96	9
Gyventojų struktūra, %											
Varėnos r. sav. VVG	100	6.7	19.7	8.3	4.6	12.5	6.2	15.2	11.1	14.3	1.5
Varėna (nepriklauso VVG)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Varėnos r. sav. VVG	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Jakėnų sen.	100	5.5	16.4	8.3	4.5	2.3	9.1	20.9	17.4	13.4	2.3
Kaniavos sen.	100	3.6	10.8	11.5	3.9	3.2	12.5	17.2	11.8	22.2	3.2
Marcinkonių sen.	100	8.6	16.1	7.9	3.9	3.2	4.7	21.5	12.2	21.9	0.0
Matuizų sen.	100	5.2	13.5	5.5	4.8	15.6	5.8	17.3	13.1	18.1	1.2
Merkinės sen.	100	5.2	17.8	8.5	2.6	17.2	10.0	12.9	9.0	16.0	1.0
Valkininkų sen.	100	5.9	23.4	7.6	5.5	1.6	8.8	18.3	12.4	15.0	1.6
Varėnos sen.	100	7.6	22.6	8.9	4.9	15.2	3.4	13.8	10.2	11.8	1.5
Vydenių sen.	100	4.4	8.6	5.3	4.4	2.1	20.0	17.2	13.5	22.3	2.1

Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

[24] Gyventojų ir būstų surašymai. Teminės lentelės. Gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominį aktyvumą. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/gyventoju-ir-bustu-surasymai

15 Lentelė. Varėnos r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominį aktyvumą 2021 m.

Teritorija	Darbo jėga	Užimti gyventojai	Bedarbiai	Neaktyvūs gyventojai
2021 m., asm.				
Lietuvos Respublika	1476804	1265534	211270	916886
Alytaus apskritis	70407	59006	11399	50641
Varėnos r. sav.	10615	8925	1693	8133
Varėnos r. sav. (Kaimas)	6455	5258	1194	5050
2011 m., asm.				
Lietuvos Respublika	1467051	1175447	291604	1122989
Alytaus apskritis	70514	52791	17723	65427
Varėnos r. sav.	10925	7896	3029	11152
Varėnos r. sav. (Kaimas)	6159	4104	2055	7938
Pokytis, %				
Lietuvos Respublika	0.7%	7.7%	-27.5%	-18.4%
Alytaus apskritis	-0.2%	11.8%	-35.7%	-22.6%
Varėnos r. sav.	-2.8%	13.0%	-44.1%	-27.1%
Varėnos r. sav. (Kaimas)	4.8%	28.1%	-41.9%	-36.4%
Dalis, %*				
Lietuvos Respublika	61.7%	52.9%	8.8%	38.3%
Alytaus apskritis	58.2%	48.7%	9.4%	41.8%
Varėnos r. sav.	56.6%	47.6%	9.0%	43.4%
Varėnos r. sav. (Kaimas)	56.1%	45.7%	10.4%	43.9%

* Dalis nuo visų teritorijos gyventojų 2021 m.
Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

[25] Gyventojų ir būstų surašymai. Teminės lentelės. Gyventojų skaičius pagal ekonominį aktyvumą seniūnijose. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/gyventoju-ir-bustu-surasymai

16 Lentelė. Varėnos r. sav. gyventojų skaičius (asmenys) pagal ekonominį aktyvumą seniūnijose 2021 m.

Teritorija	Dirbantis asmuo		Bedarbis		Pensijos ar kapitalo pajamų gavėjas		Studentas, moksleivis		Kitas, nepriklauso darbo jėgai	
	Skaičius	Dalis	Skaičius	Dalis	Skaičius	Dalis	Skaičius	Dalis	Skaičius	Dalis

Varėnos r. sav.	8922	47.6%	1693	9.0%	5583	29.8%	1341	7.2%	1209	6.4%
Varėna (nepriklauso VVG)	3664	50.6%	499	6.9%	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	3083	42.5%
Varėnos r. sav. VVG	5258	45.7%	1194	10.4%	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	5050	43.9%
Jakėnų sen.	447	52.2%	92	10.7%	213	24.9%	57	6.7%	47	5.5%
Kaniavos sen.	331	36.8%	133	14.8%	310	34.4%	55	6.1%	71	7.9%
Marcinkonių sen.	338	36.0%	96	10.2%	372	39.7%	57	6.1%	75	8.0%
Matuizų sen.	755	48.0%	172	10.9%	440	28.0%	115	7.3%	90	5.7%
Merkinės sen.	1014	43.5%	247	10.6%	787	33.7%	140	6.0%	145	6.2%
Valkininkų sen.	656	46.3%	107	7.5%	477	33.6%	97	6.8%	81	5.7%
Varėnos sen.	4881	49.9%	750	7.7%	2790	28.5%	720	7.4%	632	6.5%
Vydenių sen.	500	52.2%	96	10.0%	194	20.3%	100	10.4%	68	7.1%

Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

[26] Gyventojų ir būstų surašymai. Teminės lentelės. Gyventojų skaičius pagal ekonominę veiklą seniūnijose. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/gyventoju-ir-bustu-surasymai

17 Lentelė. Varėnos r. sav. gyventojų skaičius (asmenys) pagal ekonominę veiklą seniūnijose 2021 m.

Teritorija	Visi sektoriai	Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	Pramonė*	Statyba	Didmeninė ir mažmeninė prekyba**	Transportas ir saugojimas	Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla; informacija ir ryšiai	Finansinė ir draudimo veikla, nekilnojamojo turto operacijos	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	Administracinė ir aptarnavimo veikla	Švietimas	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	Kita aptarnavimo veikla***
Gyventojų skaičius													
Varėnos r. sav. VVG	8107	858	1233	678	1637	655	382	167	223	389	804	703	378
Varėna (nepriklauso VVG)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Varėnos r. sav. VVG	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Jakėnų sen.	418	79	92	22	84	32	15	9	10	15	31	14	15
Kaniavos sen.	310	53	43	32	62	22	11	9	9	13	22	14	20
Marcinkonių sen.	313	38	38	30	51	19	23	9	9	14	27	21	34
Matuizų sen.	703	80	135	73	151	68	26	15	9	36	62	33	15
Merkinės sen.	943	135	94	95	141	52	86	15	23	31	88	112	71
Valkininkų sen.	623	99	77	39	137	41	33	10	20	26	50	70	21
Varėnos sen.	4328	249	706	349	890	390	169	91	131	236	502	426	189
Vydenių sen.	469	125	48	38	121	31	19	9	12	18	22	13	13
Gyventojų struktūra, %													
Varėnos r. sav. VVG	100	10.6	15.2	8.4	20.2	8.1	4.7	2.1	2.8	4.8	9.9	8.7	4.7
Varėna (nepriklauso VVG)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Varėnos r. sav. VVG	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Jakėnų sen.	100	18.9	22.0	5.3	20.1	7.7	3.6	2.2	2.4	3.6	7.4	3.3	3.6
Kaniavos sen.	100	17.1	13.9	10.3	20.0	7.1	3.5	2.9	2.9	4.2	7.1	4.5	6.5
Marcinkonių sen.	100	12.1	12.1	9.6	16.3	6.1	7.3	2.9	2.9	4.5	8.6	6.7	10.9
Matuizų sen.	100	11.4	19.2	10.4	21.5	9.7	3.7	2.1	1.3	5.1	8.8	4.7	2.1
Merkinės sen.	100	14.3	10.0	10.1	15.0	5.5	9.1	1.6	2.4	3.3	9.3	11.9	7.5
Valkininkų sen.	100	15.9	12.4	6.3	22.0	6.6	5.3	1.6	3.2	4.2	8.0	11.2	3.4
Varėnos sen.	100	5.8	16.3	8.1	20.6	9.0	3.9	2.1	3.0	5.5	11.6	9.8	4.4
Vydenių sen.	100	26.7	10.2	8.1	25.8	6.6	4.1	1.9	2.6	3.8	4.7	2.8	2.8

* Pramonė - kasyba ir karjerų eksploatavimas, apdirbamoji gamyba, elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas, vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas.

** Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas.
*** Kita aptarnavimo veikla - Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla; kita aptarnavimo veikla; namų ūkių, samdančių darbininkus, veikla; namų ūkių veikla, susijusi su savoms reikmėms tenkinti skirtų nediferencijuojamų
Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

[27] Savivaldybės duomenys Socialinės paramos veiksmingumo indekse. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga per internetą https://qlik-public.socmin.lt/sense/app/3b7d2f59-5a02-4f21-87aa-e92332d457d7/sheet/4dc8db21-cd1c-4e1e-80e4-adc10f1be814/state/analysis

18 Lentelė. Socialines pašalpas gaunančių asmenų skaičius Varėnos r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Asmenys, per metus gavę soc. pašalpą	n.d.	n.d.	n.d.	2037	2035	1908	1848	1866	-8%
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius	1843	1528	1377	1050	1200	1057	1002	1108	-40%
Socialinės pašalpos gavėjų ir skurstančių asmenų santykis, %	n.d.	n.d.	n.d.	18.9%	15.3%	16.7%	22.6%	28.0%	48%
Soc. pašalpos ilgalaikiai gavėjai, asmenys	n.d.	n.d.	n.d.	0	100	355	314	324	n.d.
Ilgalaikių socialinės pašalpos gavėjų dalis tarp visų socialinės pašalpos gavėjų, %	n.d.	n.d.	n.d.	0.0%	8.4%	32.7%	29.3%	28.7%	n.d.
Įdarbinti soc. pašalpos gavėjai	n.d.	n.d.	n.d.	214	187	121	93	151	-29%
Soc. pašalpos gavėjai, gaunantys darbo pajamų	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	160	205	203	194	n.d.
Pilnamečiai soc. pašalpos gavėjai, asmenys	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	834	765	777	845	n.d.
Suaugusių socialinės pašalpos gavėjų, kurie gauna su darbo santykiais susijusias pajamas, dalis**	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	19.2%	26.9%	26.2%	23.0%	n.d.
Soc. pašalpos gavėjai, įdarbinti pastoviam darbui	n.d.	n.d.	n.d.	103	127	70	63	114	11%
Asmenų, gaunančių socialinę pašalpą, įdarbintų nuolatiniam darbui, dalis***	n.d.	n.d.	n.d.	25.7%	31.0%	21.7%	24.8%	32.3%	26%
Asmenų, gaunančių papildomai skiriamą socialinę pašalpą įsidarbinus, dalis****	n.d.	n.d.	n.d.	4.2%	2.7%	4.1%	4.3%	9.3%	120%
Asmenys, vienerių metų laikotarpiu gavę soc. pašalpą su pertrauka	n.d.	n.d.	n.d.	0	97	348	332	370	n.d.
Asmenų, per vienus metus grįžusių į socialinės paramos sistemą, dalis*****	n.d.	n.d.	n.d.	0.0%	8.2%	32.0%	30.9%	32.8%	n.d.
Soc. pašalpos gavėjai pinigine forma	n.d.	n.d.	n.d.	811	881	789	796	880	9%
Asmenų, gaunančių socialinę pašalpą pinigine forma, dalis tarp visų socialinės pašalpos gavėjų, %	n.d.	n.d.	n.d.	75.2%	74.2%	72.6%	74.2%	78.0%	4%
Iš savivaldybių biudžetų mokamų vienkartinių pašalpų socialiai remtiniems asmenims gavėjų skaičius	66	124	192	181	209	22	16	21	-68%
Išlaidų kompensacijų už būsto šildymą ir išlaidas vandeniui gavėjų skaičius	3025	2125	1751	933	1121	1998	1091	1097	-64%
Šalpos pensijų ir šalpos kompensacijų gavėjai metų pabaigoje	417	415	423	458	460	308	359	375	-10%

* Pokytis per 2014-2021 m., o jeigu nėra duomenų - per 2017-2021 m.
** Suaugusių socialinės pašalpos gavėjų, kurie gauna su darbo santykiais susijusias pajamas (įskaitant savarankiškai dirbančius), dalis.
*** Asmenų, gaunančių socialinę pašalpą, įdarbintų nuolatiniam darbui, dalis tarp visų Užimtumo tarnyboje registruotų socialinės pašalpos gavėjų.
**** Asmenų, gaunančių papildomai skiriamą socialinę pašalpą įsidarbinus, dalis tarp visų įsidarbinusių socialinės pašalpos gavėjų, % .
***** Asmenų, per vienus metus grįžusių į socialinės paramos sistemą (pakartotinai gavusių socialinę pašalpą), dalis, % .
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinės paramos statistika, Savivaldybės duomenys SPVI.

[28] Gyventojai ir socialinė statistika. Socialinės paramos statistika. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. [žiūrėta 2023-02-13] Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

19 Lentelė. Socialines pašalpas gaunančių šeimų skaičius Varėnos r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Lietuvos Respublika	74314	59109	47315	41887	40440	36863	30436	37882	-49%
Alytaus apskritis	5894	4660	3641	3194	3079	2785	2271	2815	-52%
Varėnos r. sav.	865	740	654	565	659	596	592	680	-21%

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinės paramos statistika

[29] Gyventojai ir socialinė statistika. Socialinės paramos statistika. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. [žiūrėta 2023-02-13] Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

20 Lentelė. Pensijas gaunančių asmenų skaičius Varėnos r. sav.*

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis***
*Senatvės pensija**, tūkst. asm.*									
Lietuvos Respublika	588.6	584.6	581.8	579.4	578.0	596.0	600.8	597.8	2%
Alytaus apskritis	32.3	32.0	31.9	31.8	31.7	33.0	33.3	32.9	2%
Varėnos r. sav.	5.8	5.6	5.5	5.4	5.3	5.5	5.5	5.4	-6%
*Invalidumo pensija**, tūkst. asm.*									
Lietuvos Respublika	66.0	61.5	57.5	53.6	49.4	38.2	33.3	29.8	-55%
Alytaus apskritis	4.9	4.5	4.2	3.9	3.6	2.6	2.2	1.9	-60%
Varėnos r. sav.	0.8	0.8	0.7	0.6	0.6	0.4	0.3	0.3	-64%
*Netekto darbingumo pensija**, tūkst. asm.*									
Lietuvos Respublika	141.2	141.8	142.0	142.9	142.7	133.4	129.1	124.8	-12%
Alytaus apskritis	8.5	8.4	8.3	8.3	8.2	7.5	7.3	6.9	-19%
Varėnos r. sav.	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.2	1.2	1.1	-18%
*Našlių ir našlaičių (maitintojo netekimo) pensijos**, tūkst. asm.*									
Lietuvos Respublika	260.3	256.2	252.8	249.1	245.1	242.4	239.1	235.7	-9%
Alytaus apskritis	16.0	15.7	15.5	15.1	14.8	14.6	14.3	14.0	-12%
Varėnos r. sav.	3.2	3.1	3.1	3.0	2.8	2.8	2.7	2.6	-19%
*Ištarnauto laiko pensija**, asm.*									
Lietuvos Respublika	475	443	417	393	373	350	329	307	-35%
Alytaus apskritis	23	23	23	22	21	20	20	20	-13%
Varėnos r. sav.	2	2	2	2	1	1	1	1	-50%
*Kompensacija už ypatingas darbo sąlygas**, asm.*									
Lietuvos Respublika	5403	5075	4788	4630	4420	4171	3936	3590	-34%
Alytaus apskritis	245	226	209	179	163	142	130	120	-51%
Varėnos r. sav.	28	23	17	12	9	6	6	9	-68%
*Išankstinė senatvės pensija**, asm.*									
Lietuvos Respublika	10305	9112	7910	7038	6675	5895	5207	5633	-45%
Alytaus apskritis	754	691	605	507	453	390	355	406	-46%
Varėnos r. sav.	95	103	95	80	76	76	77	86	-9%

* Vidutinis metinis valstybinio socialinio draudimo pensijas gaunančių asmenų skaičius.
** Valstybinio socialinio draudimo pensija.
*** Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinės paramos statistika.

[30] Gyventojai ir socialinė statistika. Socialinės paramos statistika. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. [žiūrėta 2023-02-13] Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

21 Lentelė. Išmokų šeimoms, auginančioms vaikus, gavėjų skaičius Varėnos r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis***
Vienkartinė išmoka nėščiai moteriai, asm.									
Lietuvos Respublika	7202	6444	5656	4894	4212	3716	3648	3416	-53%
Alytaus apskritis	519	466	379	303	246	193	168	178	-66%
Varėnos r. sav.	60	60	66	41	29	29	30	29	-52%
Išmoka besimokančio ar studijuojančio asmens vaiko priežiūrai, asm.*									
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	396	471	428	555	659	66%
Alytaus apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	20	30	28	27	40	100%
Varėnos r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	4	3	2	8	12	200%
Vienkartinė išmoka gimus vaikui, tūkst. asm.									
Lietuvos Respublika	32.7	32.9	33.6	31.0	29.6	27.8	25.3	24.4	-25%
Alytaus apskritis	1.4	1.4	1.3	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9	-37%
Varėnos r. sav.	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1	0.1	-32%
Išmoka gimus vienu metu daugiau kaip vienam vaikui priežiūrai, asm.*									
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	1381	1636	1707	1844	1785	29%
Alytaus apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	40	45	45	47	42	5%
Varėnos r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	8	8	10	10	6	-25%
*Išmoka įvaikinus vaiką**, asm.*									
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	112	170	163	113	1%
Alytaus apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	2	1	2	3	50%
Varėnos r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

Vaiko laikinosios priežiūros išmoka, asm.									
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	179	236	32%
Alytaus apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	17	16	-6%
Varėnos r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	4	1	-75%
Išmoka vaikui, tūkst. asm.									
Lietuvos Respublika	88.0	76.2	66.1	119.7	492.0	516.5	517.9	517.1	488%
Alytaus apskritis	5.2	4.5	3.8	6.2	21.7	22.3	21.8	21.4	310%
Varėnos r. sav.	1.1	0.9	0.8	1.2	3.3	3.4	3.3	3.2	188%
Vaiko globos (rūpybos) išmoka, asm.									
Lietuvos Respublika	11058	10513	10251	10023	9419	8656	7874	7249	-34%
Alytaus apskritis	550	512	495	507	485	439	389	360	-35%
Varėnos r. sav.	125	117	117	109	97	94	90	77	-38%
Išmoka privalomosios tarnybos kario vaikui, asm.									
Lietuvos Respublika	12	11	43	37	39	46	33	24	100%
Alytaus apskritis	n.d.	n.d.	4	3	4	3	3	2	-33%
Varėnos r. sav.	n.d.	n.d.	1	1	1	1	1	n.d.	n.d.
Vienkartinė išmoka įsikurti, asm.									
Lietuvos Respublika	2829	2867	2545	2434	3375	3296	2569	2485	-12%
Alytaus apskritis	207	169	125	144	162	160	90	112	-46%
Varėnos r. sav.	36	32	22	19	23	27	24	25	-31%
Globos (rūpybos) išmokos tikslinis priedas, asm.									
Lietuvos Respublika	418	454	4795	5638	5805	5602	5349	5090	1118%
Alytaus apskritis	10	10	262	320	331	311	296	283	2730%
Varėnos r. sav.	n.d.	n.d.	61	66	66	66	60	54	-18%

* Mokama nuo 2017 m.
** Mokama nuo 2018 m.
*** Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinės paramos statistika.

[31] Socialinės paramos veiksmingumo indeksas. Skurdo rizikos lygis. Vilnius: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga internete: https://qlik-public.socmin.lt/sense/app/3b7d2f59-5a02-4f21-87aa-e92332d457d7/sheet/4dc8db21-cd1c-4e1e-80e4-adc10f1be814/state/analysis

22 Lentelė. Skurdo rizika ir socialinių darbuotojų skaičius Varėnos r. sav.

Teritorija	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**Pokytis***
Skurstantys asmenys, asm.	n.d.	n.d.	n.d.	5703	7784	6505	4742	4037	-29.2%
Skurdo rizikos lygis, %	n.d.	n.d.	n.d.	26%	36%	31%	23%	20%	-23.2%
Dirbančių soc. darbuotojų, jų padėjėjų ir užimtumo specialistų skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	86	106	112	113	117	36.0%
Socialinių darbuotojų skaičius, tenkantis 100 skurstančiųjų**	n.d.	n.d.	n.d.	1.51	1.36	1.72	2.38	2.9	92.1%

* Pokytis per 2017-2021 m.
** Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius, tenkantis 100 skurstančiųjų.
Šaltinis: Socialinės paramos veiksmingumo indeksas.

[32] Varėnos rajono savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų planas. Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2023 m. balandžio 4 d. nutarimas Nr. T-IX-1147 „Dėl Varėnos rajono savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų plano patvirtinimo“ [žiūrėta 2023-04-20]. Prieiga internete: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/27308a20d93511ed9a68f3096fdcecc3

20 lentelė. Šeimų, kurioms taikoma atvejo vadyba, skaičius

Metai	2019	2020	2021	2022
Šeimų skaičius	159	165	189	201

[33] Varėnos rajono savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų planas. Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2023 m. balandžio 4 d. nutarimas Nr. T-IX-1147 „Dėl Varėnos rajono savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų plano patvirtinimo“ [žiūrėta 2023-04-20]. Prieiga internete: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/27308a20d93511ed9a68f3096fdcecc3

[34] Varėnos rajono savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų planas. Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2023 m. balandžio 4 d. nutarimas Nr. T-IX-1147 „Dėl Varėnos rajono

savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų plano patvirtinimo“ [žiūrėta 2023-04-20]. Prieiga internete: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/27308a20d93511ed9a68f3096fdcecc3

21 lentelė. Tikslinių kompensacijų gavėjų skaičius Varėnos rajone.

Specialusis nuolatinės slaugos poreikis	**2020 m.**	**2021 m.**	**2022 m.**	**Pokytis +/- lyginant su praėjusiais metais**
Vaikai	12	16	18	+2
Darbingumo amžiaus asmenys	69	60	70	+10
Senatvės pensinio amžiaus asmenys	307	291	309	+18
Iš viso:	**388**	**367**	**397**	**+30**
Specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis				
Vaikai	59	52	56	+4
Darbingumo amžiaus asmenys	128	148	156	+8
Senatvės pensinio amžiaus asmenys	360	371	484	+113
Iš viso:	**547**	**571**	**696**	**+125**

[35] Gyventojai ir socialinė statistika. Socialinės paramos statistika. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. [žiūrėta 2023-02-13] Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

23 Lentelė. Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjai Varėnos r. sav.

Teritorija	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**Pokytis***
Vyrai ir moterys									
Lietuvos Respublika	18083	17826	18630	18543	17845	20276	21861	20920	16%
Alytaus apskritis	973	644	839	861	809	1046	794	630	-35%
Varėnos r. sav.	91	99	122	157	195	489	240	171	88%
Vyrai									
Lietuvos Respublika	4715	4615	4625	4320	4172	5119	5777	5191	10%
Alytaus apskritis	319	167	218	194	170	287	223	189	-41%
Varėnos r. sav.	24	18	32	36	40	161	59	46	92%
Moterys									
Lietuvos Respublika	13368	13211	14005	14223	13673	15157	16084	15729	18%
Alytaus apskritis	654	477	621	667	639	759	571	441	-33%
Varėnos r. sav.	67	81	90	121	155	328	181	125	87%

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinių paslaugų statistika.

[36] Socialinės paramos veiksmingumo indeksas. Skurdo rizikos lygis. Vilnius: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga internete: https://qlik-public.socmin.lt/sense/app/3b7d2f59-5a02-4f21-87aa-e92332d457d7/sheet/df35cd43-ea7a-4e34-920f-0d056fadf473/state/analysis

24 Lentelė. Socialinės pašalpos gavėjo bendrosios pajamos ir parama Varėnos r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Minimalių vartojimo poreikių dydis (MVPD)	n.d.	n.d.	n.d.	238	245	251	257	260	9%
Socialinės pašalpos gavėjo gaunamos paramos vertė**, Eur	n.d.	n.d.	n.d.	88	132	136	186	192	118%
Socialinės pašalpos gavėjo gaunamos bendrosios pajamos**, Eur	n.d.	n.d.	n.d.	96	132	144	192	200	108%
Socialinės pašalpos gavėjų bendros pajamos, dalis nuo MVPD***	n.d.	n.d.	n.d.	40%	54%	57%	75%	77%	91%

* Pokytis per 2017-2021 m.
** Vidutiniškai per mėnesį.
*** Socialinės pašalpos gavėjų bendros pajamos, procentais nuo minimalių vartojimo poreikių dydžio (MVPD) .
Šaltinis: Socialinės paramos veiksmingumo indeksas.

[37] Socialinės paramos veiksmingumo indeksas. Skurdo rizikos lygis. Vilnius: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga internete: https://qlik-public.socmin.lt/sense/app/3b7d2f59-5a02-4f21-87aa-e92332d457d7/sheet/df35cd43-ea7a-4e34-920f-0d056fadf473/state/analysis

25 Lentelė. Socialinės pašalpos gavėjai, registruoti Užimtumo Tarnyboje Varėnos r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Socialinės pašalpos gavėjai, registruoti UT**	n.d.	n.d.	n.d.	401	410	323	254	353	-12%
Socialinės pašalpos gavėjai, dalyvaujantys ADRP	n.d.	n.d.	n.d.	94	87	71	17	26	-72%
Registruotų socialinės pašalpos gavėjų, dalyvaujančių ADRP, dalis***	n.d.	n.d.	n.d.	23.4%	21.2%	22.0%	6.7%	7.4%	-69%

* Pokytis per 2017-2021 m.
** UT - Užimtumo Tarnyba.
*** Registruotų socialinės pašalpos gavėjų, dalyvaujančių ADRP, dalis tarp visų Užimtumo tarnyboje registruotų socialinės pašalpos gavėjų, %.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinės paramos statistika, Savivaldybės duomenys SPVI.

[38] Gyventojai ir socialinė statistika. Socialinės paramos statistika. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. [žiūrėta 2023-02-13] Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

26 Lentelė. Išlaidos pašalpoms ir kompensacijoms Varėnos r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
*Išlaidos vienkartinėms pašalpoms socialiai remtiniems asmenims, tūkst. Eur***									
Lietuvos Respublika	1020	1317	1838	2062	2236	2334	2643	2918	186%
Alytaus apskritis	82	70	92	113	138	175	244	214	163%
Varėnos r. sav.	11	16	30	29	34	11	5	5	-57%
Išlaidos laidojimo pašalpoms, tūkst. Eur									
Lietuvos Respublika	11919	12547	12343	12049	11940	11578	13013	15183	27%
Alytaus apskritis	676	676	672	693	667	676	766	894	32%
Varėnos r. sav.	131	129	130	123	116	118	124	154	18%
Išlaidos socialinei pašalpai, mln. Eur									
Lietuvos Respublika	103.8	77.3	60.7	58.6	69.1	63.4	58.6	86.1	-17%
Alytaus apskritis	8.3	6.1	4.6	4.5	5.3	4.8	4.4	6.3	-24%
Varėnos r. sav.	1.2	1.0	0.8	0.9	1.1	1.1	1.2	1.5	21%
Išlaidos kompensacijoms už būsto šildymą ir išlaidas vandeniui, tūkst. Eur									
Lietuvos Respublika	31259	20932	17876	15750	22077	18453	13150	19840	-37%
Alytaus apskritis	2072	1407	1141	927	921	852	580	876	-58%
Varėnos r. sav.	222	174	138	132	196	208	151	163	-27%
Išlaidos išmokoms šeimoms, auginančioms vaikus, mln. Eur									
Lietuvos Respublika	55.1	51.4	50.8	67.5	238.0	376.1	548.0	539.0	878%
Alytaus apskritis	2.9	2.6	2.5	3.4	10.9	16.5	23.7	22.9	692%
Varėnos r. sav.	0.6	0.5	0.5	0.7	1.8	2.6	3.8	3.6	536%

* Pokytis per 2014-2021 m.
** Išlaidos iš savivaldybių biudžetų mokamoms vienkartinėms pašalpoms socialiai remtiniems asmenims, tūkst. Eur.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinės paramos statistika.

[39] Socialinės paramos veiksmingumo indeksas. Skurdo rizikos lygis. Vilnius: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga internete: https://qlik-public.socmin.lt/sense/app/3b7d2f59-5a02-4f21-87aa-e92332d457d7/sheet/df35cd43-ea7a-4e34-920f-0d056fadf473/state/analysis

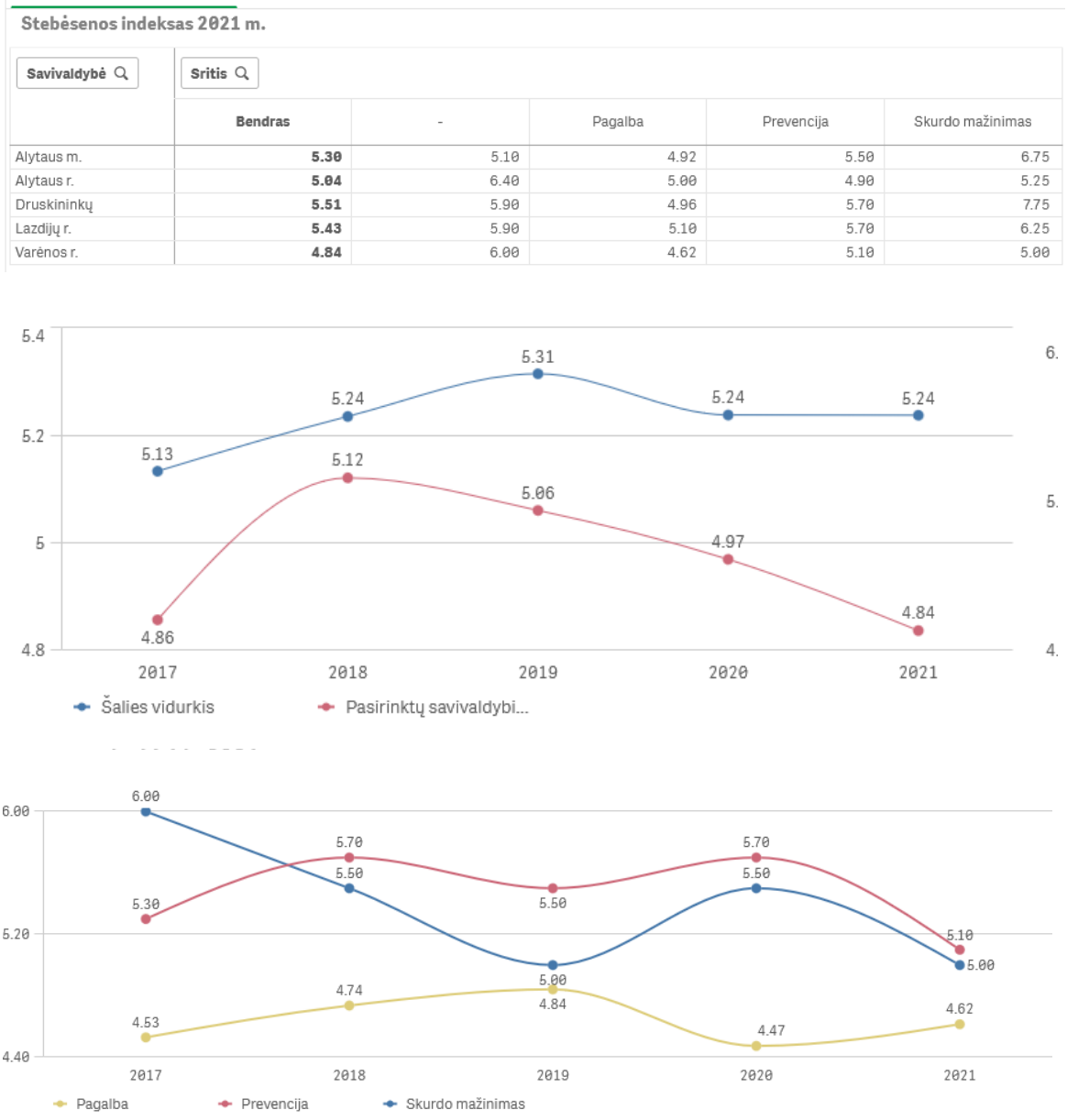

[40] Gyventojų ir būstų surašymai. Teminės lentelės. Dirbančių asmenų skaičius pagal ekonomines veiklas Varėnos rajono savivaldybėje. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/gyventoju-ir-bustu-surasymai

Dirbančių asmenų skaičius (asmenys) pagal ekonomines veiklas Varėnos r. sav.

Ekonominė veikla	**2011**	**2021**	**Pokytis**	**2011 m. struktūra**	**2021 m. struktūra**
Iš viso pagal ekonominės veiklos rūšis	7896	8914	13%	100%	100%
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	875	859	-2%	11%	10%
Pramonė	1010	1233	22%	13%	14%
Statyba	458	678	48%	6%	8%
Didmeninė ir mažmeninė prekyba*	1251	1637	31%	16%	18%

Transportas ir saugojimas	634	655	3%	8%	7%
Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla, Informacija ir ryšiai	244	381	56%	3%	4%
Finansinė ir draudimo veikla, Nekilnojamojo turto operacijos	122	154	26%	2%	2%
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	171	210	23%	2%	2%
Administracinė ir aptarnavimo veikla	192	386	101%	2%	4%
Viešasis valdymas ir gynyba, Privalomasis socialinis draudimas	696	840	21%	9%	9%
Švietimas	1078	801	-26%	14%	9%
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	700	702	0%	9%	8%
Kitos paslaugos**	384	378	-2%	5%	4%
Nenurodyta	80	0	-100%	1%	0%

* Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas.
** Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla, namų ūkio reikmenų remontas ir kitos paslaugos.
Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

[41] Darbo rinka. Situacija darbo rinkoje: naujausia apžvalga. Vilnius: Užimtumo tarnyba. [žiūrėta 2023-02-14]. Prieiga internete: https://uzt.lt/darbo-rinka/situacija-darbo-rinkoje-naujausia-apzvalga/87

Rodiklis
bedarbių proc. nuo DAG

Pasirinkite metus
Multiple values

Pasirinkite mėnesį
sausis

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ŠALYJE	sausis	11,5	9,6	9,4	8,7	9	9,2	9,2	16,4	10,2	9,2
Alytaus aps..	sausis	16,3	13,9	13,6	12	11,5	11,5	10,7	19	12	9,6
Varėnos r. s..	sausis	14,2	12,1	12,8	11,3	11,2	10,9	10	16,4	9,9	9,4

[42] Vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus grupės. Statistiniai užimtumo rodikliai. Vilnius: Užimtumo tarnyba. [žiūrėta 2023-01-23] Prieiga internete: https://uzt.lt/darbo-rinka/statistiniai-rodikliai/88

Vidutinis metinis bedarbių proc. nuo DAG

Teritorija	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ŠALYJE	13,1	11,7	10,9	9,5	8,7	8,1	7,9	8,5	8,4	12,6	13,0	9,0	9,2
Alytaus apskritis	16,0	14,9	15,0	13,7	12,3	11,3	10,4	10,4	9,8	14,6	14,9	9,7	9,6
Varėnos r. sav.	14,0	12,0	12,2	11,1	10,5	10,0	9,6	9,5	8,9	13,1	13,3	8,2	9,4

[43] Statistiniai užimtumo rodikliai. Vilnius: Užimtumo tarnyba. [žiūrėta 2023-01-23] Prieiga internete: https://uzt.lt/darbo-rinka/statistiniai-rodikliai/88

27 Lentelė. Registruoti bedarbiai Varėnos r. sav., tūkst. asm.

Teritorija	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**Pokytis***	**Vidutiniškai per metus**
Bedarbių skaičius laikotarpio pabaigoje											
Lietuvos Respublika	169.2	162.6	152.0	152.5	154.4	150.5	277.1	176.1	144.6	-14.6%	171
Alytaus apskritis	12.4	11.5	10.3	9.4	9.2	8.2	15.0	9.4	6.7	-46.1%	10
Varėnos r. sav.	1.6	1.5	1.4	1.4	1.2	1.1	1.9	1.2	0.9	-47.7%	1
Bedarbių moterų skaičius laikotarpio pabaigoje											
Lietuvos Respublika	82.2	77.6	71.7	72.5	75.2	73.0	141.2	87.2	76.4	-7.0%	84
Alytaus apskritis	5.7	5.2	4.5	4.2	4.3	3.7	7.3	4.3	3.5	-38.8%	5
Varėnos r. sav.	0.8	0.8	0.7	0.7	0.7	0.5	0.9	0.5	0.4	-46.6%	1
Dalis nuo visų bedarbių Varėnos r. sav.	50.9%	50.7%	50.1%	50.5%	53.1%	48.2%	46.4%	44.5%	52.0%	1.1%	49.6%
Bedarbių vyrų skaičius laikotarpio pabaigoje											
Lietuvos Respublika	87.1	85.0	80.3	80.0	79.2	77.5	135.9	88.9	68.2	-21.7%	87
Alytaus apskritis	6.8	6.4	5.8	5.2	4.9	4.5	7.7	5.1	3.2	-52.1%	6
Varėnos r. sav.	0.8	0.8	0.7	0.7	0.6	0.6	1.0	0.7	0.4	-48.8%	1

Dalis nuo visų bedarbių Varėnos r. sav.	49.1%	49.3%	49.9%	49.5%	46.9%	51.8%	53.6%	55.5%	48.0%	-1.1%	50.4%
Jaunų bedarbių 16-29 m. skaičius											
Lietuvos Respublika	n.d.	28.5	24.4	24.1	26.3	26.9	71.4	30.5	28.5	0.2%	33
Alytaus apskritis	n.d.	2.0	1.7	1.3	1.4	1.5	3.6	1.4	1.3	-36.1%	2
Varėnos r. sav.	n.d.	0.2	0.2	0.1	0.1	0.2	0.3	0.1	0.1	-42.0%	0
Dalis nuo visų bedarbių Varėnos r. sav.	n.d.	13.5%	11.9%	9.2%	9.7%	14.5%	14.0%	9.4%	14.1%	0.6%	12.0%
Vyresnių kaip 50 m. bedarbių skaičius											
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	62.6	61.3	100.9	74.3	56.7	-9.5%	71
Alytaus apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	4.1	3.7	6.4	4.6	3.0	-26.4%	4
Varėnos r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0.7	0.6	1.0	0.7	0.5	-29.6%	1
Dalis nuo visų bedarbių Varėnos r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	52.5%	51.7%	52.2%	56.6%	54.0%	1.5%	53.4%

* Pokytis per 2014-2022 m. Jeigu trūksta duomenų, imamas ilgiausias laikotarpis įmanomas. Procentais išreikštiems rodikliams pokytis apskaičiuotas procentiniais punktais.
Šaltinis: Užimtumo Tarnybos duomenys.

[44] Socialinės pašalpos gavėjų ir ADRP priemonėse dalyvaujančių asmenų dalies informacija. Socialinės paramos veiksmingumo indeksas. Vilnius: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga internete: https://qlik-public.socmin.lt/sense/app/3b7d2f59-5a02-4f21-87aa-e92332d457d7/sheet/df35cd43-ea7a-4e34-920f-0d056fadf473/state/analysis

28 Lentelė. Bedarbių dalyvavimas darbo rinkos priemonėse (ADRP) Varėnos r. sav.

Rodiklis	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022***	**Pokytis****	**Vidutiniškai per metus**
Nusiųsta į aktyvias darbo rinkos priemones	58	66	67	34	36	24	15	11	30	-48.3	38
ADRP Savarankiško užimtumo rėmimas	5	4	4	1	0	0	0	0	0	-100.0	2
ADRP Profesinis mokymas	3	9	14	15	13	9	4	3	8	166.7	9
ADRP Profesinė reabilitacija	0	0	1	1	0	0	0	0	0	n.d.	0
ADRP Įdarbinimas subsidijuojant	19	18	8	8	11	6	8	6	10	-47.4	10
ADRP Įdarbinimas į įsteigtas darbo vietas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	n.d.	0
ADRP Darbo įgūdžių įgijimo rėmimas	2	3	3	2	2	2	1	0	1	-50.0	2
ADRP Įdarbinimas pagal Vietinių užimtumo iniciatyvų projektus	1	1	2	1	1	2	1	0	0	-100.0	1
Socialinės pašalpos gavėjai, dalyvaujantys ADRP	n.d.	n.d.	n.d.	94	87	71	17	26	n.d.	-72.3	59
Registruotų socialinės pašalpos gavėjų, dalyvaujančių ADRP***, %	n.d.	n.d.	n.d.	23.4	21.2	22.0	6.7	7.4	n.d.	-16.1	16.1
ADRP priemonėse dalyvaujančių asmenų dalis****, %	n.d.	n.d.	n.d.	20.1	22.8	14.6	7.2	7.8	n.d.	-12.4	14.5

* 2022 m. iki spalio mėnesio.
** Pokytis (%) per 2014-2022 m. laikotarpį. Jeigu nėra duomenų, skaičiuotas ilgiausiai įmanomas laikotarpis. Procentais išreikštiems rodikliams pokytis skaičiuojamas procentiniais punktais.
*** Registruotų socialinės pašalpos gavėjų, dalyvaujančių ADRP, dalis tarp visų Užimtumo tarnyboje registruotų socialinės pašalpos gavėjų, %.
**** ADRP priemonėse dalyvaujančių asmenų dalis tarp visų Užimtumo tarnyboje registruotų bedarbių, % .
Šaltinis: Užimtumo Tarnybos duomenys. Socialinės pašalpos gavėjų ir ADRP priemonėse dalyvaujančių asmenų dalies informacija pagal Socialinės paramos veiksmingumo indeksą (SPVI).

[45] Darbo užmokesčio ir dirbančiųjų statistika. Valstybinio socialinio draudimo senatvės pensijos atotrūkis metų pabaigoje. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

29 Lentelė. Moterų ir vyrų pajamų skirtumas (%) Varėnos r. sav.

Teritorija	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**Pokytis***	**Vidutiniškai per metus**
Mėnesinio darbo užmokesčio (bruto) skirtumas										
Lietuvos Respublika	15.0	15.5	15.6	15.1	13.4	11.3	11.4	9.9	-34%	13.4
Alytaus apskritis	11.6	12.0	13.1	13.3	11.3	8.1	10.0	8.0	-31%	10.9
Varėnos r. sav.	7.1	9.1	10.2	12.2	1.5	-2.2	-6.0	-6.8	-196%	3.1
*Senatvės pensijos atotrūkis (%)***										
Lietuvos Respublika	18.8	18.3	17.9	17.1	17.3	16.7	16.1	15.4	-18%	17.2
Alytaus apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	15.0	15.2	14.4	14.0	13.2	-12%	14.4
Varėnos r. sav.	15.2	15.0	14.6	15.6	16.1	14.2	13.8	13.1	-14%	14.7

* Pokytis per 2014-2021 m.

** Valstybinio socialinio draudimo senatvės pensijos atotrūkis metų pabaigoje.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Darbo užmokesčio ir dirbančiųjų statistika.

[46] Laisvų darbo vietų (naujų) skaičius Varėnos raj. savivaldybėje. Statistiniai užimtumo rodikliai. Vilnius: Užimtumo tarnyba. [žiūrėta 2023-01-23] Prieiga internete: https://uzt.lt/darbo-rinka/statistiniai-rodikliai/88

30 Lentelė. Laisvų darbo vietų (naujų) skaičius Varėnos r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
Lietuvos Respublika	5845	7716	8699	9265	10431	8528	10015	15952	10839	85%	9699
Alytaus apskritis	292	254	220	255	398	293	264	568	338	16%	320
Varėnos r. sav.	18	17	21	26	40	29	35	73	38	111%	33

* Pokytis per 2014-2022 m.
Šaltinis: Užimtumo tarnybos duomenys

[47] ES finansavimas. Paraiškos ir projektai. Paraiškų statistika pagal būseną. Vilnius: ES 2014 – 2020 m. paramos puslapis. [žiūrėta 2023-02-14]. Prieiga internete: https://www.esinvesticijos.lt/lt//finansavimas/paraiskos_ir_projektai?region=262&evaluation_stage=166&elig_result=0&benefit_result=0&ff=1

[48] Verslo statistika. Įmonių apyvarta. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

31 Lentelė. Įmonių apyvarta (mln. Eur) Varėnos r. sav.

Sektorius (EVRK kodas)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*	2014 m. struktūra	2021 m. struktūra	Struktūros pokytis*
Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	182.1	179.3	191.4	211.7	213.8	216.8	237.6	252.2	39%	100%	100%	0.0%
Miškininkystė ir žuvininkystė (A02_A03)	31.0	22.0	25.5	25.5	32.6	22.2	21.4	23.7	-24%	17%	9%	-7.6%
Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba (B_C)	32.3	28.7	28.6	36.1	37.8	38.3	46.6	49.6	53%	18%	20%	1.9%
Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas (D_E)	10.1	9.1	9.1	9.7	10.6	5.9	5.3	6.5	-36%	6%	3%	-3.0%
Statyba (F)	7.5	8.3	6.3	8.1	8.1	9.4	9.2	11.4	51%	4%	5%	0.4%
Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G)**	75.0	85.6	95.7	100.3	91.7	103.9	117.4	120.4	61%	41%	48%	6.5%
Transportas ir saugojimas (H)	17.6	15.1	15.4	18.8	19.8	21.7	22.0	25.4	45%	10%	10%	0.4%
Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla (I)	1.6	2.6	2.8	2.3	2.1	3.0	2.5	3.7	140%	1%	1%	0.6%
Informacija ir ryšiai (J)	0.9	1.1	1.0	1.5	1.4	1.9	1.8	1.9	120%	0%	1%	0.3%
Nekilnojamojo turto operacijos (L)	0.3	0.6	0.7	1.1	0.7	1.0	1.9	1.5	404%	0%	1%	0.4%
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla (M)	1.1	1.2	1.2	1.7	1.7	1.9	2.3	2.8	158%	1%	1%	0.5%
Administracinė ir aptarnavimo veikla (N)	1.7	1.7	1.7	1.8	1.8	2.1	0.7	1.1	-36%	1%	0%	-0.5%
, Švietimas, sveikata, socialinė veikla (P_TO_Q)***	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1.1	1.2	1.4	186%	0%	1%	0.3%
Kita aptarnavimo veikla (R_S)****	2.6	2.8	2.9	4.1	4.5	4.5	5.5	2.8	6%	1%	1%	-0.3%

* Pokytis per 2014-2021 m. Struktūros pokytis išreikštas procentiniais punktais.
** Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G) - Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas (G);
*** Švietimas, sveikata, socialinė veikla (P_TO_Q) - Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla (P_TO_Q);
**** Kita aptarnavimo veikla (R_S) - Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla, kompiuterių ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų taisymas, kita aptarnavimo veikla (R_S).
Šaltinis: Statistikos Departamentas Verslo statistika

[49] Verslo statistika. Įmonių pridėtinė vertė. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

32 Lentelė. Įmonių pridėtinė vertė (tūkst. Eur) gamybos sąnaudomis Varėnos r. sav.

Sektorius (EVRK kodas)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*	2014 m. struktūra	2021 m. struktūra	Struktūros pokytis*
Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	46091	44374	44227	47515	51405	48175	56875	55768	21%	100%	100%	0.0%
Miškininkystė ir žuvininkystė (A02_A03)	10616	5614	6401	7080	9391	4127	5837	4707	-56%	23%	8%	-14.6%

Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba (B_C)	9445	8662	8182	9209	9558	9918	10183	9348	-1%	20%	17%	-3.7%
Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas (D_E)	3101	3638	3406	3366	3707	3142	3262	3627	17%	7%	7%	-0.2%
Statyba (F)	2479	2975	2732	2943	2886	3574	3743	3784	53%	5%	7%	1.4%
Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G)**	10207	13906	12984	12788	13796	13953	18688	17926	76%	22%	32%	10.0%
Transportas ir saugojimas (H)	6760	5432	5927	7061	6799	7513	8839	9040	34%	15%	16%	1.5%
Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla (I)	520	971	1081	873	1120	1342	1352	1999	284%	1%	4%	2.5%
Informacija ir ryšiai (J)	412	468	421	577	498	531	714	713	73%	1%	1%	0.4%
Nekilnojamojo turto operacijos (L)	214	337	405	472	435	592	1294	1064	397%	0%	2%	1.4%
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla (M)	562	581	606	891	902	944	1151	1334	137%	1%	2%	1.2%
Administracinė ir aptarnavimo veikla (N)	846	911	1014	1126	1000	1222	332	433	-49%	2%	1%	-1.1%
Švietimas, sveikata, socialinė veikla (P_TO_Q)***	297	347	372	457	512	602	697	740	149%	1%	1%	0.7%
Kita aptarnavimo veikla (R_S)****	634	534	696	671	801	716	784	1054	66%	1%	2%	0.5%

* Pokytis per 2014-2021 m. Struktūros pokytis išreikštas procentiniais punktais.
** Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G) - Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas (G);
*** Švietimas, sveikata, socialinė veikla (P_TO_Q) - Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla (P_TO_Q);
**** Kita aptarnavimo veikla (R_S) - Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla, kompiuterių ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų taisymas, kita aptarnavimo veikla (R_S).
Šaltinis: Statistikos Departamentas Verslo statistika

[50] Verslo statistika. Tiesioginės užsienio investicijos. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

33 Lentelė. Tiesioginės užsienio investicijos (Eur), tenkančios vienam gyventojui Varėnos r. sav.

Teritorija	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**Pokytis***
Lietuvos Respublika	4762	5103	5387	5825	6070	7405	8563	9661	103%
Alytaus apskritis	811	953	1041	1064	1143	1332	1524	1735	114%
Varėnos r. sav.	93	68	81	72	426	465	501	544	485%

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Verslo statistika

[51] Verslo statistika. Veikiančių mažu ir vidutinių įmonių skaičius Varėnos raj. savivaldybėje. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

34 Lentelė. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius Varėnos r. sav.

Įmonės	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**Pokytis***	**2022 m. struktūra**
Iš viso pagal pajamų grupes	---	---	288	311	320	329	332	314	332	15.3%	100.0%
iki 9 999 EUR	---	---	43	58	69	68	59	57	65	51.2%	19.6%
10 000–49 999 EUR	---	---	74	78	75	70	83	69	69	-6.8%	20.8%
50 000–99 999 EUR	---	---	41	45	46	45	48	56	46	12.2%	13.9%
100 000–499 999 EUR	---	---	83	80	74	89	86	82	100	20.5%	30.1%
500 000–999 999 EUR	---	---	19	27	27	24	25	22	23	21.1%	6.9%
1 000 000–1 999 999 EUR	---	---	10	5	12	18	15	12	13	30.0%	3.9%
2 000 000–4 999 999 EUR	---	---	12	12	10	10	11	7	8	-33.3%	2.4%
5 000 000–9 999 999 EUR	---	---	4	4	4	4	4	8	5	25.0%	1.5%
10 000 000–19 999 999 EUR	---	---	2	2	3	1	1	1	3	50.0%	0.9%
20 000 000–49 999 999 EUR	---	---	0	0	0	0	0	0	0	n.d.	0.0%
50 000 000 EUR ir daugiau	---	---	0	0	0	0	0	0	0	n.d.	0.0%

* Pokytis per 2016-2022 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Verslo statistika.

[52] Verslo statistika. Įregistruotų ar išregistruotų mažų ir vidutinių įmonių skaičius Varėnos raj. savivaldybėje. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

35 Lentelė. Įregistruota ar išregistruota mažų ir vidutinių įmonių Varėnos r. sav.

Įmonės	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
*Įregistruota mažų ir vidutinių įmonių***											
Iš viso pagal darbuotojų skaičių	18	20	23	36	25	45	45	51	42	133.3%	34
0–4 darbuotojai	17	19	20	33	25	44	45	51	42	147.1%	33
5–9 darbuotojai			3	2		1				n.d.	2
10–19 darbuotojų	1	1								n.d.	1
20–49 darbuotojai				1						n.d.	1
50–99 darbuotojai										n.d.	n.d.
100–149 darbuotojai										n.d.	n.d.
150–249 darbuotojai										n.d.	n.d.
*Išregistruota mažų ir vidutinių įmonių**											
Iš viso pagal darbuotojų skaičių	16	27	92	16	10	12	8	44	21	31.3%	27
0–4 darbuotojai	16	27	92	15	10	12	8	44	21	31.3%	27
5–9 darbuotojai										n.d.	n.d.
10–19 darbuotojų										n.d.	n.d.
20–49 darbuotojai				1						n.d.	1
50–99 darbuotojai										n.d.	n.d.
100–149 darbuotojai										n.d.	n.d.
150–249 darbuotojai										n.d.	n.d.

* Pokytis per 2014-2021 m.
** Per metus.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Verslo statistika.

[53] Verslo statistika. Darbuotojų skaičius mažose ir vidutinėse įmonėse Varėnos raj. savivaldybėje. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

36 Lentelė. Darbuotojų skaičius veikiančiose mažose ir vidutinėse įmonėse Varėnos r. sav.

Įmonės	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	2022 m. struktūra
Iš viso pagal darbuotojų skaičių	2991	2964	3154	3046	3001	2907	2646	2286	2371	-20.7%	100.0%
0–4 darbuotojai	322	320	333	322	331	372	376	318	294	-8.7%	12.4%
5–9 darbuotojai	414	415	429	427	429	435	366	366	430	3.9%	18.1%
10–19 darbuotojų	439	455	442	530	472	518	515	323	340	-22.6%	14.3%
20–49 darbuotojai	503	637	759	609	656	694	540	547	487	-3.2%	20.5%
50–99 darbuotojai	659	501	403	378	462	514	498	378	448	-32.0%	18.9%
100–149 darbuotojai	503	479	591	589	462	374	351	354	372	-26.0%	15.7%
150–249 darbuotojai	151	157	197	191	189	0	0	0	0	-100.0%	0.0%

* Pokytis per 2014-2022 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Verslo statistika.

[54] Verslo statistika. Veikiantys ūkio subjektai Varėnos raj. savivaldybėje. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

37 Lentelė. Veikiantys ūkio subjektai Varėnos r. sav.

Sektorius (EVRK kodas)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*	2021 m. struktūra
Visi sektoriai	433	365	396	441	444	452	463	443	2.3%	100.0%
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė (A)	40	42	46	48	49	46	44	44	10.0%	9.9%
Kasyba ir karjerų eksploatavimas (B)	n.d.	1	1	1	1	1	1	1	n.d.	0.2%
Apdirbamoji gamyba (C)	34	33	33	36	35	34	36	36	5.9%	8.1%
Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas (D)	1	1	1	2	2	2	2	1	0.0%	0.2%
Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas (E)	3	3	3	3	4	4	6	3	0.0%	0.7%

Statyba (F)	18	21	20	21	22	25	27	27	50.0%	6.1%
Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G)**	92	89	98	101	100	107	105	96	4.3%	21.7%
Transportas ir saugojimas (H)	34	31	32	32	33	33	34	33	-2.9%	7.4%
Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla (I)	18	21	21	18	16	15	13	16	-11.1%	3.6%
Informacija ir ryšiai (J)	3	4	4	4	5	5	5	7	133.3%	1.6%
Finansinė ir draudimo veikla (K)	1	1	1	1	1	1	n.d.	1	0.0%	0.2%
Nekilnojamojo turto operacijos (L)	3	3	4	4	4	4	7	6	100.0%	1.4%
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla (M)	10	13	12	24	26	27	29	21	110.0%	4.7%
Administracinė ir aptarnavimo veikla (N)	1	2	3	4	6	7	7	7	600.0%	1.6%
Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas (O)	6	6	6	6	6	4	4	4	-33.3%	0.9%
Švietimas (P)	29	29	31	28	28	27	29	26	-10.3%	5.9%
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas (Q)	16	17	17	19	18	19	19	21	31.3%	4.7%
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla (R)	32	12	16	34	33	31	33	33	3.1%	7.4%
Kita aptarnavimo veikla (S)	92	36	47	55	55	60	62	60	-34.8%	13.5%

* Pokytis per 2014-2021 m.
** Didmeninė ir mažmeninė prekyba, transporto priemonių remontas (G).
Šaltinis: Statistikos Departamentas Verslo statistika.

[55] Darbo užmokesčio ir dirbančiųjų statistika. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

38 Lentelė. Savarankiškai dirbančių fizinių asmenų (be ūkininkų) ir savininkų skaičius Varėnos r. sav.*

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis**
Lietuvos Respublika	153096	162342	166684	177646	185861	192607	200806	n.d.	31%
Alytaus apskritis	7472	8177	7574	8273	8504	8741	8986	n.d.	20%
Varėnos r. sav.	1026	1194	985	1084	1131	1164	1159	n.d.	13%

* Įskaitomi asmenys, kurie verčiasi individualia veikla, kaip ji apibrėžta LR gyventojų pajamų mokesčių įstatyme (advokatai, advokatų padėjėjai, notarai, antstoliai, verslo liudijimus turintys asmenys ir kiti asmenys), individualiųjų įmonių savininkai, mažųjų bendrijų nariai, tikrųjų ūkinių bendrijų ir komanditinių ūkinių bendrijų tikrieji nariai.
** Pokytis per 2014-2020 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Darbo užmokesčio ir dirbančiųjų statistika

[56] Gyventojų ir būstų surašymai. Teminės lentelės. Gyventojų skaičius pagal užimtumo pobūdį Varėnos rajono seniūnijose. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-11]. Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/gyventoju-ir-bustu-surasymai

39 Lentelė. Varėnos r. sav. gyventojų skaičius (asmenys) pagal užimtumo pobūdį seniūnijose 2021 m.

Teritorija	Savarankiškai dirbantis asmuo	Darbdavys	Samdomas
Gyventojų skaičius			
Varėnos r. sav.	729	284	7896
Varėna (nepriklauso VVG)	n.d.	n.d.	n.d.
Varėnos r. sav. VVG	n.d.	n.d.	n.d.
Jakėnų sen.	39	16	391
Kaniavos sen.	35	13	281
Marcinkonių sen.	30	9	301
Matuizų sen.	53	21	680
Merkinės sen.	113	45	856
Valkininkų sen.	59	20	576
Varėnos sen.	327	130	4415
Vydenių sen.	73	30	396
Dalis, %			
Varėnos r. sav.	8%	3%	89%
Varėna (nepriklauso VVG)	n.d.	n.d.	n.d.
Varėnos r. sav. VVG	n.d.	n.d.	n.d.
Jakėnų sen.	9%	4%	88%
Kaniavos sen.	11%	4%	85%
Marcinkonių sen.	9%	3%	89%
Matuizų sen.	7%	3%	90%
Merkinės sen.	11%	4%	84%

Valkininkų sen.	9%	3%	88%
Varėnos sen.	7%	3%	91%
Vydenių sen.	15%	6%	79%

Šaltinis: 2021 m. Gyventojų ir būstų surašymas.

[57] Rekvizitai.lt Įmonių duomenys, sąrašai, įmonių duomenų bazės. Įmonių sąrašai pagal apyvartą, pelną, tipą, miestą. [žiūrėta 2023-02-14]. Prieiga internete: https://rekvizitai.vz.lt/imoniu-duomenys/imones/?page=1&location=Var%C4%97nos%20r.%20sav.&employees%5B%5D=51%3A100&employees%5B%5D=101%3A250&employees%5B%5D=251%3A500&employees%5B%5D=501%3A

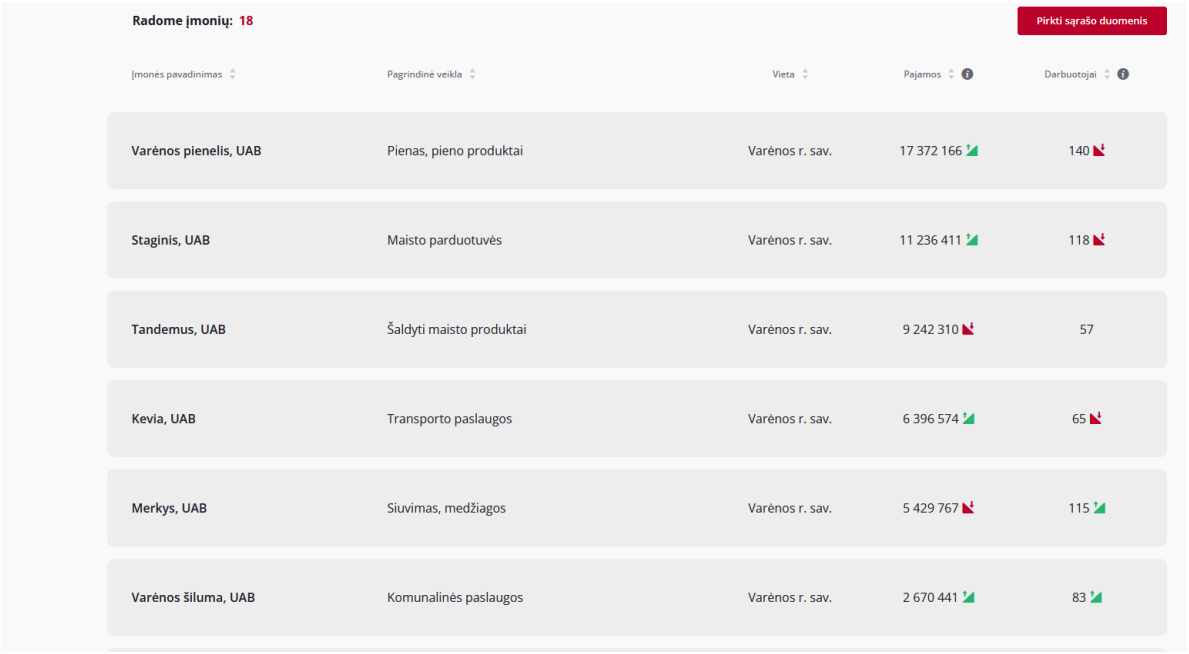

[58] Verslo statistika. Apgyvendinimo įstaigos Varėnos raj. savivaldybėje. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

40 Lentelė. Apgyvendinimo įstaigos Varėnos r. sav.

Rodiklis	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**Pokytis***
Apgyvendinimo įstaigų skaičius	44	41	39	42	26	42	30	43	-2%
Numerių skaičius apgyvendinimo įstaigose									
Viešbučiai ir panašios laikinos buveinės	21	21	34	34	22	51	36	64	205%
Viešbučiai ir svečių namai	21	21	34	34	22	51	36	64	205%
Moteliai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Poilsiautojų ir kitas trumpalaikis apgyvendinimas	124	129	122	102	154	223	141	186	50%
Poilsio namai	22	49	35	n.d.	19	14	14	14	-36%
Nakvynės namai, apartamentų kompleksas	14	14	14	14	40	48	14	38	171%
Privatus apgyvendinimo sektorius	27	5	12	27	34	100	77	90	233%
Poilsinės transporto priemonės, priekabų aikštelės ir stovyklavietės	n.d.	n.d.	1	10	10	10	10	100	n.d.
Kempingai	n.d.	n.d.	1	10	10	10	10	100	n.d.
Vietų skaičius apgyvendinimo įstaigose									
Viešbučiai ir panašios laikinos buveinės	50	50	88	88	75	133	89	163	226%
Viešbučiai ir svečių namai	50	50	88	88	75	133	89	163	226%
Moteliai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Poilsiautojų ir kitas trumpalaikis apgyvendinimas	393	393	357	309	489	665	427	582	48%
Poilsio namai	69	133	91	n.d.	60	50	50	50	-28%
Nakvynės namai, apartamentų kompleksas	26	26	26	26	80	105	29	89	242%
Privatus apgyvendinimo sektorius	98	34	40	83	149	310	248	319	226%

Poilsinės transporto priemonės, priekabų aikštelės ir stovyklavietės	n.d.	n.d.	2	40	40	40	40	400	n.d.
Kempingai	n.d.	n.d.	2	40	40	40	40	400	n.d.

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Verslo statistika

[59] Transportas. Automobilių kelių ilgis Varėnos raj. savivaldybėje. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

41 Lentelė. Automobilių kelių ilgis Varėnos r. sav.

Rodiklis	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**Pokytis***
Automobilių kelių ilgis metų pabaigoje	1761	1760	1765	1765	2026	2029	2027	2014	14%
Valstybinės reikšmės keliai	501	500	505	505	505	505	505	505	1%
Vietinės reikšmės keliai	1260	1260	1260	1260	1521	1524	1522	1509	20%
Kelių su danga ilgis	1423	1425	1429	1430	1293	1330	1330	1325	-7%
Kelių su patobulinta danga ilgis	513	516	534	543	519	526	536	542	6%
Žvyro kelių ilgis	910	909	895	887	774	803	794	782	-14%
Grunto kelių ilgis	337	336	336	335	733	699	697	689	104%
Dviračių takų ilgis metų pabaigoje	8.9	8.9	8.9	8.9	11.3	11.3	11.3	11.3	27%

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Transportas.

[60] Transportas. Keleivių vežimas autobusais Varėnos raj. savivaldybėje. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

42 Lentelė. Keleivių vežimas autobusais Varėnos r. sav.

Rodiklis	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**Pokytis***
Keleivių vežimas autobusais	180.5	175.6	170.2	206.1	173.4	164.6	74	76.1	-58%
Vietinio (priemiestinio) susisiekimo maršrutas	97	89	92.9	97.6	102.4	105.5	48.1	51.2	-47%
Specialus reisas	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Užsakomasis reisas	11.1	14.7	10.7	13.8	17.7	13.8	7	9.3	-16%
Autobusų rida	641	626	670	779	719	700	516	491	-23%
Autobusų maršrutų skaičius	16	16	18	18	18	18	18	18	13%
Vidutiniškai vienam gyventojui tenka kelionių autobusais									
Lietuvos Respublika	110	103	102	103	103	104	65	58	-47%
Alytaus apskritis	26	21	23	24	23	7	4	2	-92%
Varėnos r. sav.	8	8	7	9	8	8	4	4	-50%

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Transportas.

[61] Socialinės paramos veiksmingumo indeksas. Vilnius: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga internete: https://qlik-public.socmin.lt/sense/app/3b7d2f59-5a02-4f21-87aa-e92332d457d7/sheet/df35cd43-ea7a-4e34-920f-0d056fadf473/state/analysis

43 Lentelė. Varėnos r. sav. išlaidos transportui

Rodiklis	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**Pokytis***
Išlaidos transportui, mln. Eur	n.d.	n.d.	n.d.	2.0	3.2	3.1	6.0	2.4	18%
Išlaidų transportui suma vienam gyventojui, Eur**	n.d.	n.d.	n.d.	91.81	149.27	148.08	291.36	117.49	28%

* Pokytis per 2017-2021 m.
** Vienam gyventojui tenkanti savivaldybės išlaidų transportui suma, Eur.
Šaltinis: Socialinės paramos veiksmingumo indeksas (SPVI).

[62] Transportas. Keleivių vežimas autobusais Varėnos raj. savivaldybėje. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

44 Lentelė. Keleivių vežimas autobusais Varėnos r. sav.

Rodiklis	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**Pokytis***
Kelių transporto priemonių skaičius metų pabaigoje	45	9820	10061	17805	18344	19373	12137	12665	28044%
Individualių lengvųjų automobilių skaičius metų pabaigoje	9177	9364	9568	9768	10372	11144	11710	12199	33%
Individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų									
Lietuvos Respublika	370	385	402	418	439	466	486	504	36%
Alytaus apskritis	412	421	442	461	490	530	558	565	37%
Varėnos r. sav.	390	407	427	449	487	535	571	588	51%

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Transportas.

[63] Verslo statistika. Mažmeninės prekybos (EVRK G47) įmonių parduotuvių skaičius Varėnos rajono savivaldybėje. Vilnius. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga per internetą https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

45 Lentelė. Mažmeninė prekybos (EVRK G47) įmonių parduotuvių skaičius Varėnos r. sav.*

Teritorija	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**Pokytis ***
*Mažmeninės prekybos įmonių parduotuvių skaičius***									
Lietuvos Respublika	15509	15958	16461	16326	16379	16819	16492	16308	5%
Alytaus apskritis	713	737	742	731	736	755	746	719	1%
Varėnos r. sav.	112	116	122	126	127	130	121	128	14%
*Mažmeninės prekybos įmonių parduotuvių skaičius 1000 gyventojų***									
Lietuvos Respublika	5	6	6	6	6	6	6	6	20%
Alytaus apskritis	5	5	5	5	5	6	6	5	0%
Varėnos r. sav.	5	5	5	6	6	6	6	6	20%
*Mažmeninės prekybos įmonių parduotuvių prekybos plotas***									
Lietuvos Respublika	3015	3143	3229	3322	3462	3575	3639	3697	23%
Alytaus apskritis	109	119	121	125	129	133	134	140	28%
Varėnos r. sav.	11	13	13	14	14	15	14	17	55%
*Mažmeninės prekybos įmonių apyvarta (be PVM) vienam gyventojui****									
Lietuvos Respublika	3239	3261	3458	3762	4167	4561	4693	5583	72%
Alytaus apskritis	2515	2533	2667	2788	3194	3485	3461	4463	77%
Varėnos r. sav.	1837	1864	2208	2372	2537	2816	2675	5861	219%

* Pokytis per 2014-2021 m.
** Metų pabaigoje.
*** To meto kainomis.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Verslo statistika.

[64] Statistinės ataskaitos. Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras. [žiūrėta 2023-01-24] Prieiga internete: https://ismain.vic.lt/VurapPublic/

46 Lentelė. Ūkininkų ūkių skaičius Varėnos r. sav.

Teritorija	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**Pokytis***
Lietuvos Respublika	122176	123767	124318	124494	116011	114263	86258	87614	87141	-29%
Alytaus apskritis	8929	9303	9421	9521	8650	8589	6822	6941	6984	-22%
Varėnos r. sav.	1659	1690	1715	1722	1602	1589	1300	1330	1346	-19%

* Pokytis per 2014-2022 m.
Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

[65] Statistinės ataskaitos. Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras. [žiūrėta 2023-01-24] Prieiga internete: https://ismain.vic.lt/VurapPublic/

47 Lentelė. Ūkininkų ūkių skaičius pagal dydį Varėnos r. sav.

Ūkio dydis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
iki 5 ha	840	877	904	906	1049	963	677	706	711	-15%
5-20 ha	689	680	683	691	442	470	460	469	479	-30%
20-50 ha	116	118	114	111	89	115	111	105	102	-12%
50-100 ha	12	13	12	12	14	28	37	36	38	217%
>100 ha	2	2	2	2	8	13	15	14	16	700%

* Pokytis per 2014-2022 m.
Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

[66] Statistinės ataskaitos. Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras. [žiūrėta 2023-01-24] Prieiga internete: https://ismain.vic.lt/VurapPublic/

48 Lentelė. Ūkininkų ūkių skaičius Varėnos r. sav.

Ūkininkų ūkiai	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Ūkininkų iki 40 m. ūkių skaičius	229	250	245	236	231	231	218	238	240	5%
Ūkininkų nuo 40 m. iki pensinio amžiaus ūkių skaičius	700	724	745	753	746	745	653	668	684	-2%
Ūkininkų ūkių skaičius nuo pensinio amžiaus	730	716	725	733	625	613	429	424	422	-42%

* Pokytis per 2014-2022 m.
Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

[67] Statistinės ataskaitos. Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras. [žiūrėta 2023-01-24] Prieiga internete: https://ismain.vic.lt/VurapPublic/

49 Lentelė. Ūkininkų ūkių skaičius pagal specializaciją Varėnos r. sav.

Ūkiai	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Visi ūkininkų ūkiai	1658	1689	1714	1721	1601	1589	1300	1330	1346	-18.8%
Augalininkystė	117	114	114	116	112	120	82	90	100	-14.5%
Gyvulininkystė	28	26	28	30	28	31	24	27	28	0.0%
Mišrus žemės ūkis	1466	1502	1527	1527	1414	1391	1155	1184	1197	-18.3%
Žemės ūkiui būdingų paslaugų veikla	8	8	8	8	7	7	6	6	4	-50.0%
Miškininkystė	15	15	13	14	13	12	8	7	7	-53.3%
Miškininkystei būdingų paslaugų veikla	5	5	5	7	7	7	5	2	2	-60.0%
Žuvininkystė	0	0	0	0	0	0	0	1	1	n.d.
Alternatyvi žemės ūkiui veikla	19	19	19	19	20	21	20	13	7	-63.2%

* Pokytis per 2014-2022 m.
Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

[68] Statistinės ataskaitos. Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras. [žiūrėta 2023-01-24] Prieiga internete: https://ismain.vic.lt/VurapPublic/

50 Lentelė. Ekologinių ūkių skaičius Varėnos r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Lietuvos Respublika	0	2655	2511	2461	2411	2387	2198	2498	2648	-0.3%
Varėnos r. sav.	0	82	76	75	74	73	61	84	87	6.1%
Dalis	n.d	3.1%	3.0%	3.0%	3.1%	3.1%	2.8%	3.4%	3.3%	*0.2%*

* Pokytis per 2015-2022 m.
Šaltinis: EkoAgros duomenys.

[69] Varėnos rajono savivaldybės 2021 metų ataskaita. Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2022 m. kovo 29 d. nutarimas Nr. T-IX-929 „Dėl pritarimo Varėnos rajono savivaldybės 2021 metų

veiklos ataskaitai“ [ži9rėta 2023-03-05]. Prieiga internete: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/71377042b4bd11ec9f0095b4d96fd400

[70] Socialinės paramos veiksmingumo indeksas. Išlaidos NVO teikiamoms socialinėms paslaugoms. Vilnius: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija [žiūrėta 2023-02-13]. Prieiga internete: https://qlik-public.socmin.lt/sense/app/3b7d2f59-5a02-4f21-87aa-e92332d457d7/sheet/4dc8db21-cd1c-4e1e-80e4-adc10f1be814/state/analysis

51 Lentelė. Išlaidos NVO teikiamoms socialinėms paslaugoms Varėnos r. sav.

Rodiklis	014	015	016	017	018	019	020	021	okytis*
Išlaidos NVO teikiamoms soc. paslaugoms, tūkst. Eur	.d.	.d.	.d.	600	9000	9300	1100	3300	07.6%
Išlaidos soc. paslaugoms, tūkst. Eur	.d.	.d.	.d.	36100	52300	246200	551900	581100	68.9%
Savivaldybės išlaidų NVO teikiamoms soc. paslaugoms finansuoti, dalis**	.d.	.d.	.d.	.7%	.1%	.6%	.2%	.4%	74.6%

* Pokytis per 2014-2022 m.
** Savivaldybės išlaidų NVO teikiamoms socialinėms paslaugoms finansuoti, palyginti su savivaldybės išlaidomis soc. paslaugoms, dalis.
Šaltinis: Socialinės paramos veiksmingumo indeksas (SPVI).

[71] Varėnos rajono savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų planas. Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2023 m. balandžio 4 d. nutarimas Nr. T-IX-1147 „Dėl Varėnos rajono savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų plano patvirtinimo“ [žiūrėta 2023-04-20]. Prieiga internete: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/27308a20d93511ed9a68f3096fdcecc3

[72] Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimas Nr. 998 „Dėl 2021 – 2030 metų Nacionalinės pažangos plano patvirtinimo“. Galiojanti suvestinė redakcija. Vilnius: Lietuvos Respublikos Vyriausybė [žiūrėta 2023-01-27] Prieiga internete: https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/d492e050f7dd11eaa12ad7c04a383ca0/asr

[73] 3.10.1. Socialinės paslaugos. Varėnos savivaldybės mero ataskaita už 2021 m. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-15]. Prieiga internete: https://varena.lt/savivaldybes-metines-veiklos-ataskaitos/

[74] Varėnos rajono savivaldybė. Veiklos sritys. Jaunimas. Jaunimo organizacijos. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-15]. Prieiga internete: https://varena.lt/veiklos-sritys/jaunimas/#tab-3737203c2c4eb9d6ef6

[75] Jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimas 2019 m., 2020 m., 2021 m., 2022 m. Jaunimo politikos įgyvendinimas savivaldybėse. Vilnius: Jaunimo reikalų agentūra. [žiūrėta 2023-02-15]. Prieiga internete: https://jra.lt/dirbantiems/suzinok-daugiau/jaunimo-politika/jaunimo-politika-savivaldybese/jaunimo-politikos-igyvendinimas-savivaldybese

[76] Švietimas. Varėnos rajono savivaldybės interneto svetainė. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-15]. Prieiga internete: https://varena.lt/veiklos-sritys/svietimas/

[77] Gyventojai ir socialinė statistika. Švietimas. Švietimo įstaigų skaičius Varėnos rajone. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. [žiūrėta 2023-02-13] Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

52 Lentelė. Švietimo įstaigų skaičius Varėnos r. sav.

Rodiklis	014	015	016	017	018	019	020	021	Pokytis*
Ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius									-33%
Vietų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose	94	09	10	10	71	66	66	77	-2%
Bendrojo ugdymo mokyklos	6	6	2	2	1	1			-44%
Bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai	431	288	147	031	930	891	823	789	-26%
Profesinio mokymo įstaigų skaičius									0%
Priimta mokinių į profesinio mokymo įstaigas	13	69	75	24	4	6	8	0	-65%
Parengta specialistų profesinio mokymo įstaigose	7	02	26	0	0	4	9	5	-48%

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinė statistika Švietimas

[78] Švietimas. Varėnos rajono savivaldybės interneto svetainė. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-15]. Prieiga internete: https://varena.lt/veiklos-sritys/svietimas/

[79] Gyventojai ir socialinė statistika. Socialinių paslaugų statistika. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. [žiūrėta 2023-02-13] Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

53 Lentelė. Laikino gyvenimo įstaigos Varėnos r. sav.

Rodiklis	014	015	016	017	018	019	020	021	okytis*
Visos laikino gyvenimo įstaigos				.d.					%
Nakvynės namai	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
Krizių centrai ir laikino apgyvendinimo įstaigos motinoms ir vaikams				.d.					%
Gyventojų skaičius globos įstaigose seniems žmonėms**	8	2	3	6	7	0	0	18	03%
Gyventojų skaičius globos įstaigose suaugusiems neįgaliesiems**	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.

* Pokytis per 2014-2021 m.
** Metų pabaigoje.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinių paslaugų statistika

[80] Socialinės apsaugos plėtojimo, skurdo bei socialinės atskirties mažinimo programa. Varėnos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus ataskaita už 2021 m. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-15]. Prieiga internete: https://varena.lt/savivaldybes-metines-veiklos-ataskaitos/

[81] Rajono kultūros centrų kontaktai. Varėnos kultūros centras. Varėna: [žiūrėta 2023-02-15]. Prieiga internete: https://varenoskultura.lt/kontaktai/filialai.html

[82] Gyventojai ir socialinė statistika. Kultūra. Kultūros centrų ir muziejų skaičius Varėnos rajono savivaldybėje. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. [žiūrėta 2023-02-13] Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

54 Lentelė. Kultūros centrų ir muziejų skaičius Varėnos r. sav.

Rodiklis	014	015	016	017	018	019	020	021	Pokytis*
Kultūros centrų skaičius	0	0	0	0	0	0	0	9	-5%
Kultūros centrų dalyvių skaičius	427	312	163	154	188	085	42	04	-44%
Muziejų skaičius									0%
Muziejų lankytojų skaičius							1		350%

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinė statistika Kultūra

[83] Varėnos kultūros centro 2021 m. veiklos ataskaita. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-15]. Prieiga internete: https://varena.lt/wp-content/uploads/2022/04/VKC_T-IX-897.pdf

[84] Varėnos kultūros centro 2021 m. veiklos ataskaita. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-15]. Prieiga internete: https://varena.lt/wp-content/uploads/2022/04/VKC_T-IX-897.pdf

[85] Gyventojai ir socialinė statistika. Kultūra. Nekilnojamųjų kultūros vertybių ir kultūros paveldo paminklų skaičius Varėnos rajono savivaldybėje. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. [žiūrėta 2023-02-13] Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

55 Lentelė. Nekilnojamųjų kultūros vertybių ir kultūros paveldo paminklų skaičius Varėnos r. sav.

Rodiklis	014	015	016	017	018	019	020	021	022	Pokytis*
Nekilnojamosios kultūros vertybės	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	81	83	0%
Kultūros paveldo paminklai	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	0	0	0%

* Pokytis per 2021-2022 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinė statistika Kultūra

[86] 4. Kultūra. Varėnos rajono aplinkos analizė. Varėnos rajono savivaldybės 2018 – 2028 m. strateginis plėtros planas. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2022-02-15]. Prieiga internete: https://varena.lt/veiklos-sritys/strateginis-planavimas/varenos-rajono-savivaldybes-2018-2028-metu-strateginis-pletros-planas/

[87] Varėnos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos 2021 m. veiklos ataskaita. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-15]. Prieiga internete: https://varena.lt/wp-content/uploads/2022/04/Biblioteka_T-IX-892.pdf

[88] Varėnos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos 2021 m. veiklos ataskaita. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-15]. Prieiga internete: https://varena.lt/wp-content/uploads/2022/04/Biblioteka_T-IX-892.pdf

[89] 5.2. Tautinio paveldo produktų ir atestuotų tradicinių amatų Meistrų registro duomenų teritorinė analizė. Studija „Tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros 2012–

2020 m. programos įgyvendinimo analizė, pamokos ir įžvalgos ateičiai. Vilnius. 2021 [žiūrėta 2023-02-15] Prieiga internete: https://www.tautinispaveldas.lt/wp-content/uploads/2022/09/ESTEP_TPP-programos-vertinimas_galutine-ataskaita_v3_FINAL.pdf

[90] Varėnos kultūros centro 2021 m. veiklos ataskaita. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-15]. Prieiga internete: https://varena.lt/wp-content/uploads/2022/04/VKC_T-IX-897.pdf

[91] 4. Kultūra. Varėnos rajono aplinkos analizė. Varėnos rajono savivaldybės 2018 – 2028 m. strateginis plėtros planas. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2022-02-15]. Prieiga internete: https://varena.lt/veiklos-sritys/strateginis-planavimas/varenos-rajono-savivaldybes-2018-2028-metu-strateginis-pletros-planas/

[92] 6.1. Sveikatos priežiūros sistemos ištekliai. Varėnos rajono aplinkos analizė. Varėnos rajono savivaldybės 2018 – 2028 m. strateginis plėtros planas. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2022-02-15]. Prieiga internete: https://varena.lt/veiklos-sritys/strateginis-planavimas/varenos-rajono-savivaldybes-2018-2028-metu-strateginis-pletros-planas/

[93] Gyventojai ir socialinė statistika. Sveikata. Sveikatos infrastruktūra ir gydytojų skaičius Varėnos rajono savivaldybėje. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. [žiūrėta 2023-02-13] Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

56 Lentelė. Sveikatos infrastruktūra ir gydytojų skaičius Varėnos r. sav.

Rodiklis	**014**	**015**	**016**	**017**	**018**	**019**	**020**	**021**	**Pokytis***
Stacionaro ligonių skaičius	685	552	401	985	680	857	976	973	-41%
Lovų skaičius ligoninėse (be slaugos lovų)	3	3	7	7	7	7	8	8	-48%
Vaistinių ir jų filialų skaičius									0%
Gydytojas	2	9	6	5	3	9	9	6	-31%
Šeimos gydytojas	8	6	6	6	6	6	7	5	-17%
Vidaus ligų	2	0	0						-42%
Vaikų ligų specialistas									-33%
Chirurgas**									-25%
Akušeris-ginekologas									-50%
Oftalmologas									0%
Otorinolaringologas									0%
Psichiatras						.d.			-67%
Slaugytojas ir akušeris	61	53	35	31	23	29	23	20	-25%
Odontologas	2	0	1	3	4	3	1	0	-17%

* Pokytis per 2014-2021 m.
** Chirurgas (įskaičiuoti vaikų chirurgai ir ortopedai-traumotologai).
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinė statistika Sveikata

[94] Gyventojai ir socialinė statistika. Nusikaltimai. Visuomenės saugumo užtikrinimas Varėnos rajono savivaldybėje. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. [žiūrėta 2023-02-13] Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

57 Lentelė. Visuomenės saugumo užtikrinimas Varėnos r. sav.

Rodiklis	**014**	**015**	**016**	**017**	**018**	**019**	**020**	**021**	**Pokytis***
Policijos pareigūnų skaičius metų pabaigoje	3	4	7	8	6	8	5	2	-42%
Policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų									
Lietuvos Respublika	25	09	94	93	94	86	81	75	-15%
Alytaus apskritis	38	25	89	91	03	93	93	15	-7%
Varėnos r. sav.	10	35	09	21	14	28	19	02	-35%

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinė statistika Nusikaltimai

[95] Gyventojai ir socialinė statistika. Nusikaltimai. Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. [žiūrėta 2023-02-13] Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

58 Lentelė. Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius Varėnos r. sav.

Rodiklis	**014**	**015**	**016**	**017**	**018**	**019**	**020**	**021**	**Pokytis***
Nusikalstamos veikos	45	92	00	64	83	09	08	22	-28%
*Užregistruotų nusikaltimų skaičius 100 tūkst. gyventojų***									
Lietuvos Respublika	826	490	060	257	070	841	656	516	-46%
Alytaus apskritis	405	114	671	712	685	594	551	212	-50%
Varėnos r. sav.	875	114	762	101	800	962	988	552	-17%

* Pokytis per 2014-2021 m.
** Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinė statistika Nusikaltimai

[96] Gyventojai ir socialinė statistika. Nusikaltimai. Gaisrų skaičius Varėnos rajono savivaldybėje. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. [žiūrėta 2023-02-13] Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

59 Lentelė. Gaisrų skaičius Varėnos r. sav.

Rodiklis	**014**	**015**	**016**	**017**	**018**	**019**	**020**	**021**	**Pokytis***
Užregistruotų gaisrų skaičius	57	92	61	1	55	67	32	6	-45%
Gaisruose žuvusių žmonių skaičius									-33%

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinė statistika Nusikaltimai

[97] 3.8. Sportas. Varėnos rajono aplinkos analizė. Varėnos rajono savivaldybės 2018 – 2028 m. strateginis plėtros planas. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2022-02-15]. Prieiga internete: https://varena.lt/veiklos-sritys/strateginis-planavimas/varenos-rajono-savivaldybes-2018-2028-metu-strateginis-pletros-planas/

[98] Gyventojai ir socialinė statistika. Sportas. Sporto infrastruktūra Varėnos rajono savivaldybėje. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. [žiūrėta 2023-02-13] Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

60 Lentelė. Sporto infrastruktūra Varėnos r. sav.

Rodiklis	**014**	**015**	**016**	**017**	**018**	**019**	**020**	**021**	**okytis***
Stadionų skaičius	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.				%
Su 3000 ir daugiau vietų tribūnomis	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
Kito dydžių stadionai	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.				%
Sporto salių skaičius	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	1	1	9	10%
Universalios sporto arenos	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
Sporto kompleksai	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
Ledo arenos	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
Plaukimo baseinų skaičius	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.				%
50 m.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
25 m.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.				%
Buriavimo sporto bazės	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
Aerodromai	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
Uždaros ir atviros kalnų slidinėjimo trasos	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	3	.d.	.d.	.d.
Krepšinio aikštelės	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	3	1	8	22%
Tinklinio aikštelės	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	7	7	7	%
Rankinio aikštelės	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.		.d.	.d.
Motokroso trasos	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
Slidžių ir riedučių trasos	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.		.d.
BMX dviračių trasos	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
Golfo aikštynai	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
Hipodromai	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
Kartodromai	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
Universalios dirbtinės dangos sporto aikštelės	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	0	0	5	0%
Teniso aikštynų skaičius	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.				00%
Irklavimo sporto bazių skaičius	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.			.d.
Futbolo aikščių skaičius	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	0	0	6	0%
Lengvosios atletikos maniežai	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
Žirginio sporto maniežai	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
Futbolo maniežai									

	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.
Šaudyklų skaičius	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.				00%

* Pokytis per 2019-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinė statistika Sportas

[99] Gyventojai ir socialinė statistika. Sportas. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius Varėnos rajono savivaldybėje. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. [žiūrėta 2023-02-13] Prieiga internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

61 Lentelė. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius Varėnos r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius	9670	6820	7530	9770	11800	10260	4400	6140	-37%	8103

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinė statistika Sportas

Komentaras rengiamas...

[100] Žemės informacinė sistema. Duomenys apie žemės naudmenas. Vilnius: Valstybės įmonė „Valstybės žemės fondas“. [žiūrėta 2023-01-29] Prieiga internete: https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiZDI1ZWE0MzYtMjBiMi00Y2Q0LTk4ZTYtZjIxMmE1M2ZkMjJmIiwidCI6IjlhMTQ5YmZhLWZhMzEtNDRiOS1hMmZlLTg4ODQxM2JmOGEwNyIsImMiOjl9&pageName=ReportSection

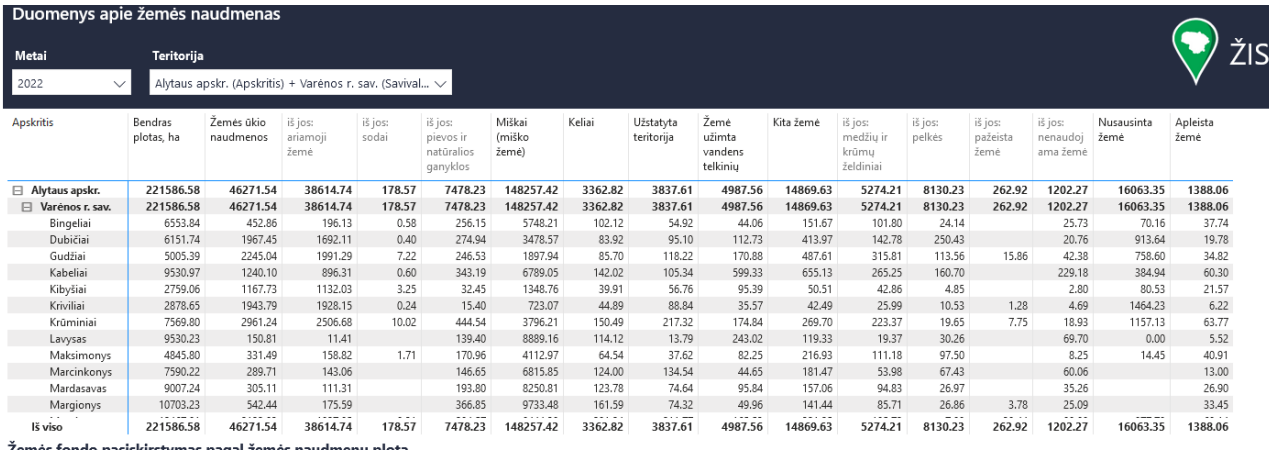

Apskritis	Bendras plotas, ha	Žemės ūkio naudmenos	iš jos: ariamoji žemė	iš jos: sodai	iš jos: pievos ir natūralios ganyklos	Miškai (miško žemė)	Keliai	Užstatyta teritorija	Žemė užimta vandens telkinių	Kita žemė	iš jos: medžių ir krūmų želdiniai	iš jos: pelkės	iš jos: pažeista žemė	iš jos: nenaudojama žemė	Nusausinta žemė	Apleista žemė
⊟ Alytaus apskr.	221586.58	46271.54	38614.74	178.57	7478.23	148257.42	3362.82	3837.61	4987.56	14869.63	5274.21	8130.23	262.92	1202.27	16063.35	1388.06
⊟ Varėnos r. sav.	221586.58	46271.54	38614.74	178.57	7478.23	148257.42	3362.82	3837.61	4987.56	14869.63	5274.21	8130.23	262.92	1202.27	16063.35	1388.06
Bingeliai	6553.84	452.86	196.13	0.58	256.15	5748.21	102.12	54.92	44.06	151.67	101.80	24.14		25.73	70.16	37.74
Dubičiai	6151.74	1967.45	1692.11	0.40	274.94	3478.57	83.92	95.10	112.73	413.97	142.78	250.43		20.76	913.64	19.78
Gudžiai	5005.39	2245.04	1991.29	7.22	246.53	1897.94	85.70	118.22	170.88	487.61	315.81	113.56	15.86	42.38	758.60	34.82
Kabeliai	9530.97	1240.10	896.31	0.60	343.19	6789.05	142.02	105.34	599.33	655.13	265.25	160.70		229.18	384.94	60.30
Kibyšiai	2759.06	1167.73	1132.03	3.25	32.45	1348.76	39.91	56.76	95.39	50.51	42.86	4.85		2.80	80.53	21.57
Kriviliai	2878.65	1943.79	1928.15	0.24	15.40	723.07	44.89	88.84	35.57	42.49	25.99	10.53	1.28	4.69	1464.23	6.22
Krūminiai	7569.80	2961.24	2506.68	10.02	444.54	3796.21	150.49	217.32	174.84	269.70	223.37	19.65	7.75	18.93	1157.13	63.77
Lavysas	9530.23	150.81	11.41		139.40	8889.16	114.12	13.79	243.02	119.33	19.37	30.26		69.70	0.00	5.52
Maksimonys	4845.80	331.49	158.82	1.71	170.96	4112.97	64.54	37.62	82.25	216.93	111.18	97.50		8.25	14.45	40.91
Marcinkonys	7590.22	289.71	143.06		146.65	6815.85	124.00	134.54	44.65	181.47	53.98	67.43		60.06		13.00
Mardasavas	9007.24	305.11	111.31		193.80	8250.81	123.78	74.64	95.84	157.06	94.83	26.97		35.26		26.90
Margionys	10703.23	542.44	175.59		366.85	9733.48	161.59	74.32	49.96	141.44	85.71	26.86	3.78	25.09		33.45
Iš viso	221586.58	46271.54	38614.74	178.57	7478.23	148257.42	3362.82	3837.61	4987.56	14869.63	5274.21	8130.23	262.92	1202.27	16063.35	1388.06

62 Lentelė. Varėnos r. sav. žemės fondo sudėtis

Rodiklis	2014		2022		Pokytis*
	kv.km	%	kv.km	%	%
Bendras plotas	2218	100.0%	2216	100.0%	-0.1%
Žemės ūkio naudmenos	487	22.0%	463	20.9%	-5.0%
Miškai	15	68.9	14	66.9	-3.0%

	28	%	83	%	
Kita žemė	77	3.5 %	149	6.7 %	92.8%
Žemės užimta vandens telkinių	51	2.3 %	34	1.5 %	-33.7%
Užstatyta teritorija	26	1.2 %	38	1.7 %	49.9%
Keliai	49	2.2 %	50	2.3 %	1.1%

* Pokytis per 2014-2022 m.
Šaltinis: Žemės Fondas.

[101] Lietuvos žemių našumas. Mano ūkis 2015/04 [žiūrėta 2023-02-15]. Prieiga internete: https://www.manoukis.lt/mano-ukis-zurnalas/2015/04/lietuvos-zemiu-nasumas/

[102] Žemės informacinė sistema. Duomenys apie žemės naudmenas. Vilnius: Valstybės įmonė „Valstybės žemės fondas“. [žiūrėta 2023-01-29] Prieiga internete: https://www.geoportal.lt/oldmap/index.jsp?mode=zis

63 Lentelė. Žemės našumo balas Varėnos r. sav.

Teritorija	**Žemės našumo balas (atnaujinta 2018 m.)**
Varėnos r. sav.	30.5
Jakėnų sen.	30.4
Kaniavos sen.	31.9
Marcinkonių sen.	27.5
Matuizų sen.	29.5
Merkinės sen.	30.1
Valkininkų sen.	30.0
Varėnos sen.	30.3
Vydenių sen.	32.7

Šaltinis: https://www.geoportal.lt/oldmap/index.jsp?mode=zis

[103] EkoAgros pateikti duomenys.

64 Lentelė. Ekologinis ūkininkavimas (plotas, ha) Varėnos r. sav.

Teritorija	**014**	**015**	**016**	**017**	**018**	**019**	**020**	**021**	**022***	**Pokytis****
Lietuvos Respublika		16921	21665	34244	39623	42118	35570	61782	70841	12 %
Varėnos r. sav.		5037	4768	4729	4689	4749	4581	6710	6485	37 %
Dalis	.d	.3%	.2%	.0%	.0%	.0%	.9%	.6%	.4%	*0.1 %*

* Deklaruoti plotai (negalutiniai duomenys).
** Pokytis per 2015-2022 m.
Šaltinis: EkoAgros duomenys.

[104] Natura 2000 išmokos ir su Bendrųjų vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos. Nacionalinė mokėjimo agentūra. [žiūrėta 2023-03-15]. Prieiga internete: https://www.nma.lt/index.php/parama/lietuvos-kaimo-pletros-20142020-m-programa/statistika/9156#res

65 Lentelė. Natura 2000 išmokos ir su Bendrąja vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos Varėnos r. sav.

Teritorija										**Pok**

	014	015	016	017	018	019	020	021	022	ytis*
Lietuvos Respublika	.d	.d	.d	.d	.d	5802	7959	8905	9720	11%
Alytaus apskritis	.d	.d	.d	.d	.d	937	183	239	428	17%
Varėnos r. sav.	.d	.d	.d	.d	.d	288	454	488	633	27%

* Pokytis per 2020-2022 m.
Šaltinis: Nacionalinės Mokėjimo Agentūros duomenys

[105] AEI informacija savivaldybėms. Duomenys apie savivaldybių elektros energetikos sektorių 2019 – 2021 metais. Vilnius: Lietuvos energetikos agentūra. [žiūrėta 2023-01-24] Prieiga internete: https://www.ena.lt/uploads/savivaldybiu-AIE-planai/DATA/www-IIxPAGRIND-2019-2021-m.xlsx

66 Lentelė. Elektros energijos bendroji gamyba ir suvartojimas Varėnos r. sav.

Rodiklis	014	015	016	017	018	019	020	021	022	P okytis*
Elektrinių įrengtoji galia 2022-08, kW	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	10.01	213	784	739	96 %
Pagaminta, GWh	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.9	.1	.6	.d.	77 %
Suvartota, GWh	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	7.3	7.9	3.2	.d.	12 %

* Pokytis per 2019-2021 m.
Šaltinis: Lietuvos Energetikos Agentūros duomenys.

[106] AEI informacija savivaldybėms. Duomenys apie savivaldybių elektros energetikos sektorių 2019 – 2021 metais. Vilnius: Lietuvos energetikos agentūra. [žiūrėta 2023-01-24] Prieiga internete: https://www.ena.lt/uploads/savivaldybiu-AIE-planai/DATA/www-IIxPAGRIND-2019-2021-m.xlsx

67 Lentelė. AEI pagamintas elektros energijos kiekis (GWh) Varėnos r. sav.*

Rodiklis	014	015	016	017	018	019	020	021	P okytis**	Įr enginių galia***
Bendras iš AEI pagamintos elektros energijos kiekis	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.9	.8	.1	28%	2739
Biokuro įrenginiuose pagamintos energijos kiekis	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	n.d	n.d.
Biomasės įrenginiuose pagamintos energijos kiekis	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	n.d	n.d.
Hidroenergijos įrenginiuose pagamintos energijos kiekis	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.6	.5	.9	46%	342
Saulės energijos įrenginiuose pagamintos energijos kiekis	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.3	.3	.2	-12%	271
Vėjo energijos įrenginiuose pagamintos energijos kiekis	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	n.d	n.d.

* Atsinaujinančių išteklių energiją (AEI) naudojančiuose (veikiančiuose) elektros energijos gamybos įrenginiuose pagamintas elektros energijos kiekis (GWh).
** Pokytis per 2019-2021 m.
*** Įrenginių suminė įrengtoji galia 2022 m., kW.
Šaltinis: Lietuvos Energetikos Agentūros duomenys.

[107] AEI informacija savivaldybėms. Duomenys apie savivaldybių elektros energetikos sektorių 2019 – 2021 metais. Vilnius: Lietuvos energetikos agentūra. [žiūrėta 2023-01-24] Prieiga

internete: https://www.ena.lt/uploads/savivaldybiu-AIE-planai/DATA/www-IIxPAGRIND-2019-2021-m.xlsx

68 Lentelė. AEI dalis (%) savivaldybės elektros energijos sektoriuje Varėnos r. sav.*

Teritorija	014	015	016	017	018	019	020	021	Pokytis**
Varėnos r. sav.	.d.	.d.	.d.	.d.	.d.	.9	.2	.0	1.1

* AEI - Atsinaujinantys energijos ištekliai.
** Pokytis per 2019-2021 m. procentiniais punktais.
Šaltinis: Lietuvos Energetikos Agentūros duomenys.

[108] Varėnos rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas iki 2030 m. Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2023 m. balandžio 4 d. sprendimas Nr. T-IX-1150 „Dėl Varėnos rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plano iki 2030 m. patvirtinimo“ [žiūrėta 2023-04-15]. Prieiga internete: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/9b13e5e0d93511ed9a68f3096fdcecc3

[109] 5.4. Kraštovaizdžio monitoringas. Varėnos rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2017-2022 metų programa. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-17] Prieiga internete: https://varena.lt/wp-content/uploads/2020/02/Monitoringo_programa_svetainei.pdf

[110] Varėnos rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2017-2022 metų programa. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-17] Prieiga internete: https://varena.lt/wp-content/uploads/2020/02/Monitoringo_programa_svetainei.pdf

[111] Dzūkijos nacionalinis parkas. Lietuvos gamtos žinynas ir pažinimo gidas Naturama. [Žiūrėta 2023-02-17]. Prieiga internete: https://naturama.lt/dzukijos-nacionalinis-parkas/

[112] Dzūkijos nacionalinis parko svetainė internete. [žiūrėta 2023-02-17] Prieiga internete: http://gamta.cepkeliai-dzukija.lt/18731/apie-parka.html

[113] Čepkelių rezervatas. Lietuvos gamtos žinynas ir pažinimo gidas Naturama. [Žiūrėta 2023-02-17]. Prieiga internete: https://naturama.lt/cepkeliu-rezervatas/

[114] 5.4. Kraštovaizdžio monitoringas. Varėnos rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2017-2022 metų programa. Varfėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-17] Prieiga internete: https://varena.lt/wp-content/uploads/2020/02/Monitoringo_programa_svetainei.pdf

[115] 5.4. Kraštovaizdžio monitoringas. Varėnos rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2017-2022 metų programa. Varfėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-17] Prieiga internete: https://varena.lt/wp-content/uploads/2020/02/Monitoringo_programa_svetainei.pdf

[116] Duomenys apie aplinką. Varėnos rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2017 – 2022 metų programa ir ataskaitos. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-17]. Prieiga internete https://varena.lt/veiklos-sritys/komunalinis-ukis-ir-aplinkosauga

[117] Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2018 m. lapkričio 27 d. sprendimas Nr. T-VIII-1085 „Dėl Visuomenės dalyvavimo formuojant Varėnos rajono savivaldybės kraštovaizdį programos patvirtinimo“. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-17] Prieiga internete: https://varena.lt/wp-content/uploads/2019/01/Patvirtinta-visuomenes-programa-T-VIII-1085-1.pdf

[118] Varėnos rajono savivaldybė. Veiklos sritys. Komunalinis ūkis ir aplinkosauga. Projektai. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-17]. Prieiga internete: https://varena.lt/veiklos-sritys/komunalinis-ukis-ir-aplinkosauga

[119] Varėnos rajono savivaldybė. Veiklos sritys. Sveikata. Varėnos rajono maudyklų stebėsenos grafikas. Varėna: Varėnos rajono savivaldybė. [žiūrėta 2023-02-17]. Prieiga internete: https://varena.lt/veiklos-sritys/sveikata/

[120] Varėnos rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2017-2022 m. programos 2021 m. ataskaita. Varėna. Varėnos rajono savivaldybė [žiūrėta 2023-02-17] Prieiga internete: https://varena.lt/wp-content/uploads/2022/03/Varenos-RSA-2021-ataskaita.pdf

[121] Informacija gyventojams. UAB „Varėnos vandenys“. Varėna. [žiūrėta 2023-02-17]. Prieiga internete: https://www.varenosvandenys.lt/pages/informacija-gyventojams.html

[122] Projektai. UAB „Varėnos vandenys“. Varėna. [žiūrėta 2023-02-17]. Prieiga internete: https://www.varenosvandenys.lt/pages/projektai.html